BSB Bayerische StaatsBibliothek
MDZ Münchener DigitalisierungsZentrum Digitale Bibliothek

Georg Frederik <II., thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg>

Register van Verbonden, Zoenen, Accoorden, Privilegien, Handvesten, Ordonnantien, Edicten, Placaten, Publicatien, Notificatien, Resolutien, Instructien, Octroyen en Missiven Zullende dienen volgens de Resolutie der Ed. Mog. Heeren Staaten van Vriesland de dato den 31. Augusti 1764 ...

Leeuwarden 1765

Belg. 231 m
urn:nbn:de:bvb:12-bsb10276292-7
VD18 1458798X-001

MATERIAL
GROOT FORMAAT
GEARCHIVEERD

9.

5 V.

406.

Bey 237 231 m

REGISTER
VAN
Verbonden, Zoenen, Accoorden, Privilegien, Handveſten, Ordonnantien, Edicten, Placaten, Publicatien, Notificatien, Reſolutien, Inſtructien, Octroyen en Misſiven:
Zullende dienen, volgens de Reſolutie der
ED. MOG. HEEREN STAATEN
VAN
VRIESLAND
De dato den 31 Auguſti 1764. tot d'Uitgave van een
GROOT PLACAAT-
EN
CHARTER-BOEK.
Aanvang neemende met de eerſte en oudſte Gedenkſtukken, en eyndigende met het Jaar 1748.
Verzamelt en in order gebragt
DOOR
G. F. BARON THOE SCHWARTZENBERG
EN
HOHENLANSBERG.
Gedeputeerde Staat, Raad ter Admiraliteit en Lid van de Houtveſterye in Vriesland.

Te LEEUWARDEN,
Gedrukt by WILLEM COULON, Landſchaps en Academiedrukker der Ed. Mog. Heeren Staten van Vriesland, 1765.

Bayerische Staatsbibliothek München

Bayerische
Staatsbibliothek
München

BERIGT

AAN DEN

LEZER.

HEt eenige oogmerk van d' uitgave dezer Lyste, kunnende dienen tot eenen Voorloper van het Placaat- en Charter-Boek van Vriesland, op hoog bevel ſtaande in 't licht te komen, bepaalt zig alleen, om nauwkeurig te voldoen aan de geëerbiedigde welmeening der Edele Mogende Heeren Gedeputeerde Staaten vol-

BERIGT

gens Hun Ed. Mog. Resolutie *van den* 12 *October* 1764; *ten einde tot bevorderinge van den Cieraad en Luister dezes Werks, de Zugt en Yver van de Liefhebberen en Bewaarders van d' Oudheden derzelver Landschappe mogten worden opgewekt en aangemoedigt, om zodanige Stukken, dewelke hier aan komen t' ontbreken en door de duurzaambeit des tyds verstroyd ende verdonkert zyn, tot invullinge aan te brengen, en Dezelve den Drukker dezes te willen laten toekomen uitterlyk voor den* 1 *July* 1765. *nademaal uit kragt van de bepaalde schikkingen besloten is met den Druk van het Grote Werk als dan een aanvang te maken. Hier toe worden derhalven alle Landsgenoten jaa een ygelyk op het gedienstigste verzogt ende uitgenodigt, zullende daar door niet alleen nut aan den Lande worden gedaan, maar dien te neffens ook eene erkenteniſſe verwerven, waar op men te zyner tyd zal mogen roemen, en doorslaande blyken van waare gevoeligheit in 't openbaar kunnen geven.*

In-

Inmiddels zoude het aangenaam zyn, dat de Lezeren deze Bladeren met hunne aandagt vereerende, ook dezelve met gunſtige oogen geliefden t' aanſchouwen, voorbygaande de gebreken, zo ten aanzien van d' agterlatinge van de tekenen der dagen, d' uitdrukking der maanden, als de Drukfeilen zelve daar in voorkomende, en alleen veroorzaakt zynde door den ſpoed, die 'er vereiſcht wierde, om de Perſe aan den gang te brengen, met die verzekerde belofte, dat men by d' uitgave van het Grote Werk zelve tragten zal daar tegen zo veel mogelyk te voorzien, als mede het Aanhangzel te doen verſmelten in het grote Regiſter na de orde van den tyd, zynde het onmogelyk geweeſt, dat zelve aan een geſchakelt het licht te doen zien, door dien de Stukken, daar in vervat, den Uytgever geworden zyn ter tyd, dat het drukken een aanvang hadde genomen, en daar mede reeds verre gevordert was.

Neemt het dan aan, Gunſtige Lezeren!

BERIGT AAN DEN LEZER.

zo als het is, en wilt mede Yveraars zyn, om deze onderneminge te doen gelukken,

EXTRACT

EXTRACT

Uit het Reſolutie Boek der Ed. Mog. Heeren Staten van Vriesland.

DE Heeren Gedeputeerde Staten hebben ter Vergaderinge voorgedragen, dat de Heere *Georgh Fredrik Baron thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg* aan derzelver Collegie heeft gecommuniceert, dat zedert eenige jaaren hadde gewerkt aan het opmaken van een volleedig en algemeen Regiſter van alle Placaten, Ordonnantien, Previlegien, Handvesten &c. de Provincie van Vriesland betreffende, door zyn Ed. by een verzamelt, en dienende tot het opmaken van een *Groot Placaat- en Charter-Boek*,

in navolginge van andere, die in hunne Provincien gelyken vlyt hebben besteedt ten nutte van hun Vaderland, en behoud dier Stukken, welke de allerzekerste bewyzen uitleveren van de goede Regerings-form, en voorzorge der Voorvaderen tot het welwezen der Ingezetenen, blykbaar uit de Stukken zelve, door zyn Ed. aan het Collegie, en door het zelve aan hun Ed. Mog. overgegeven.

En dat zy Heeren Gedeputeerden van gedagten waaren, dat die verzameling van veele zaaken, die de Voorvaderen tot eere, den nakomelingen ten nutte en het Vaderland tot cieraad en luister verstrekken, behoren bewaart, en op 's Lands kosten gedrukt te worden, derhalven vermits onder dit zamenstel gevonden worden veele bezonderheeden, den Staat in het gemeen betreffende en ter Secretarye van de Provincie berustende, in confideratie gaven, of niet hun Ed. Mog. zouden konnen goedvinden, dit werk van den Heere van *Schwartzenberg*, met zyne daar by gevoegde memorie en verdere nodige bylaagen, op

der-

derzelver laſt, door den druk te doen gemeen maken.

Waar op gedelibereert zynde hebben hun Ed. Mog. zig het Werk van den Heere van *Schwartzenberg* laten welgevallen, en deszelfs moeyte ten nutte van den Lande genomen, goedgekeurt; En is vervolgens goedgevonden en verſtaan, Welged. Heeren Gedepureerden by dezen te authoriſeeren, om deszelfs opſtel, met de verdere bylagen, die daar by zal willen voegen, en tot verbetering en meerder cieraad van dit zo nuttig Boek kunnen ſtrekken, met zyn Ed. overleg, en onder deszelfs opzigt, op koſten van de Provincie te doen drukken, en daar van een Exemplaar behoorlyk gebonden, aan yder der Heeren Volmagten ten Landsdage, en Leeden van den Hove uit te geven, en in de Secretarien te bezorgen, en verders aan den Heer Autheur een behoorlyk getal Exemplaren tot zyn Ed. genoegen te laten volgen, om daar van na welgevallen te disponeeren; en voorts ter uitvoeringe dies zodanige ordres te ſtellen, als vermeenen

zullen nodig te zyn, en particulierlyk om met den Drukker te accordeeren over het getal der Exemplaren, die aan de Provincie zullen gelevert worden, en den prys daar van na mate der vellen papier zo veel mogelyk te reguleeren.

Aldus geresolveert op 't Landschaps huis, den 31 Aug. 1764.

(get.)

Voor OOSTERGOO.
C. v. COENEN.
C. v. SCHELTINGA.

Voor WESTERGOO.
F. H. v. BURMANIA.
I. v. IDSINGA.

Voor de ZEVENWOUDEN.
H. B. v. SMINIA.
En. IDEMA.

Voor de STEDEN.
W. COULON.
D. B. v. SCHELTINGA.

Accordeert met voorsz. Boek.
In kenniſſe van my
NIC. THOLEN.
Ao. 1764.

EXTRACT

EXTRACT

Uit het Resolutie Boek

der Ed. Mog. Heeren Gedeputeerde Staten van Vriesland.

Vrydag den 12 *Octob.* 1764.

HUn Ed. Mog. de Heeren Staten van Vriesland by Resolutie van den 31 Augustus jongstleeden, derzelver Gedeputeerden gelast ende geauthoriseert hebbende, om te doen drukken een *Groot Placaat- en Charter-Boek* dezer Provincie, door den onvermoeiden vlyt en moeite van den Heere *G. F. Baron thoe Schwartzenberg* by een gebragt en verzameld, en verders aan ons gedemandeert hebbende

om

om alles, het geene tot meerder voltoyinge van voorſz. Werk nodig zoude worden bevonden, ter uitvoer te brengen.

Zo hebben wy nodig geoordeelt by proviſie dit volgende Regiſter te doen drukken, waar uit zoude kunnen geblyken aan de eene kant, wat oude Stukken reeds voor handen waaren, om tot ingredienten van dit zo nuttig Werk te worden gebruikt, en aan de andere kant, om alle de liefhebbers en bewaarders van oudheeden, tot dit Werk relatie hebbende, uit te nodigen, om zodanige Stukken, als in dit Regiſter nog niet gevonden mogten worden, te willen ſuppediteeren, om daar in geplaatſt te kunnen worden.

Accordeert met voorſz. Boek voor zoo verre geëxtraheert.

In kenniſſe van my

J. B. VITRINGA.

REGISTER

REGISTER

VAN

PLACATEN, ORDONNANTIEN, PRIVILEGIEN, ETC.

VRIESLAND

BETREFFENDE, EN DIENENDE TOT HET OPMAKEN

VAN EEN

GROOT PLACAAT-

EN

CHARTER-BOEK.

640.

DE oudſte Vrieſche Wetten voor de tyden van Keyzer *Karel den Grooten.*

696.

Acte waar by de *H. Willebrordus* aangeſteld word tot Aards-Biſſchop over Vriesland, door Paus *Sergius.*

754.

Brief van *Bonifacius* Aards-Biſſchop van Mentz en Utrecht, aan Paus *Stephanus*, over den toeſtand der Utrechtze Kerk, na de dood van *Willebrordus*, waar in veel van de Vrieſen word aangehaalt.

802.

Bulle van Keyzer *Karel den Grooten*.

Corpus der Vrieſche Wetten in de oude Landtale geſchreven.

866.

Catalogus der Goederen aan de Utrechtze Kerk toebehoord hebbende voor de dood van *Odilbaldus* 12de Biſſchop.

870.

Verdeling van 't Lotharingiſche Ryk tuſſchen *Karel den Kaalen* Koning der Franken, en *Ludovicus Germanicus*, waar by de eerſte *een*, en de andere *twee* deelen van Vriesland worden toegewezen, den 8 Auguſti.

968.

Verſchenking van 't Land Urk, aan het Kloosste te Elten, door Keyzer *Otto*, 29 Juny.

970.

Beveſtiging der giften, van *Wichman* aan de Kerk van Elten gedaan, door Keyzer *Otto*, 3 Auguſty.

996.

Beveſtiging der giften aan het Kloofter te Elten, door *Otto de 3de*, den 18 December.

1078.

Gifte brief van *Henricus den Vierde* Roomſch Koning

ning, aan *Conradus* de 22ste Biſſchop van Utrecht, van 't Graaffſchap Stavoren.

1086.

Gifte brief van dezelve, aan denzelven *Conradus*, van de Graaffſchappen Ooſtergoo en Weſtergoo.

1089.

Brief van Keyzer *Hendrik*, vervattende de redenen, waarom Ooſtergoo en Weſtergoo *Egbert* ontnomen, en aan de Utrechtze Kerk gegeven waren, 1 February.

1112.

Hendrik 5de beveſtigt aan Biſſchop *Godebaldus* de gifte van Vriesland, door zyn Vader in vroegere tyden aan de Kerk van Utrecht gedaan.

1128.

Verſchenking van de Graaffſchappen van Ooſtergoo en Weſtergoo, door *Conradus den derden* Roomſch Koning, aan de Kerk van Utrecht.

1132.

Brief waar in de Stigting van een Kerk te Stavoren beveſtigt word, by Paus *Innocentius de 3de.*

1145.

Beveſtiginge van deze Donatie aan den zes entwintigſten Biſſchop van Utrecht, door *Conradus* Roomſch Koning.

1148.

Bulle van *Willem* Roomſch Koning, beveſtigende de Rechten, Privilegien en Vryheden der Vrieſen.

1149.

Brief van *Wibald* Abt van Corbey, aan die van Leeuwarden, over de zorgeloosheit van vier Prieſters.

Brief van denzelven aan Biſſchop *Heribert* van Utrecht, om de Kerk van Leeuwarden te voorzien van den Paſtoor.

1159.

Inneming van het Bisdom te Utrecht door Paus *Adriaan den 4de*, (des tyden geregeert wordende door *Godfried*,) met de Goederen daar toe behorende, in de Pauslyke beſcherminge, wordende onder deze Goederen in de eerſte plaats geſtelt, *Comitatus Friſiæ*, 28 Juny.

1166.

Brief van Verdrag wegens de bezitting van Vriesland, tuſſchen de Graven van Holland en de Biſſchoppen van Utrecht, door Keyzer *Fredericus*.

1168.

Bulle van *Godefridus* Biſſchop van Utrecht, aan *Wigboldus* eerſte Abt van Ludingakerk, Klooster van de Reguliers Ordre.

1204.

Verdrag gemaakt tuſſchen den Biſſchop *Dirk van Ave*, en den Graaf van Holland *Willem*, bezitter van Vriesland

Beveſtiging van dit Verdrag.

1217.

Oliviers getuigeniſſe van de vroomheit der Vrieſen in de Heylige Oorlogen.

Getui-

Getuigeniſſe van de Patriarch van Jeruzalem.

Brief of uitnodiging aan de Vrieſen door Paus *Honorius*, dienende tot onderſtande der zaken in Orient, en de eere van hunne oude vryheit hen gegeven.

Brief van den Keyzer *Fredericus den 2de*, over 't zelfde onderwerp.

1225.

Verdrag van Biſſchop *Diderik* van Utrecht, en Graaf *Floris* van Holland, 26 Juny.

1226.

Vermaan-brieven van Keyzer *Fredrik* aan de Vrieſen tot de Heylige Oorlogen.

1239.

Brief van *Sicco Siaerda* aan *Wilhelm* Roomſch Koning, ten voordeele van de vryheit der Vrieſen ingerigt, 9 Auguſty.

1248.

Bulle van Koning *Willem*, beveſtigende de Vrieſen by hunne Rechten, Vryheden en Privilegien.

1260.

Thomas Gezant van den Apoſtoliſchen Stoel ſchryft aan de Vrieſen, om de Vrouwen te doen afzien, om meede na 't Heylige Land te trekken.

1276.

Uitſpraak over de Verſchillen tuſſchen den Biſſchop van Munſter en die van de Eems, door tuſſchenkomſte van Scheidslieden.

Voorwaarden door Keyzer *Roelof van Habsburg* gehegt by de beveſtiginge van de Vaderlyke Privilegien, Rechten en Wetten der Vrieſen.

Dagvaardiging van *Floris* van Holland wegens Keyzer *Fredrik* door den Biſſchop van Utrecht, met het Antwoord.

1280.

Graaf *Floris de V*, geeft die van Wormer eenige vryheeden, om dat eenige Vrieſen gevangen en aan hem overgelevert hadden, 11 December.

1282.

Brief van *Floris den V*, aan den Koning van Engeland, dat hy de Vrieſen overwonnen, en 't Lichaam zyns verſlagenen Vaders wedergekregen hadde.

Waarſchynelyk ziet deze en de voorgaande Brief op de Weſtvrieſen.

1284.

De Abten van Stavoren en Ludingakerk verklaren, dat die van 't Eiland Wieringen gehoorzaamheit en trouwe aan den Grave van Holland beloofd hadden, 12 Juny.

1288.

Brief van Keyzer *Fredrik* aan den Biſſchop van Utrecht, om den Grave van Holland te weêrhouden om de Vrieſen te kwellen.

1290.

Gift-brief of Verſchenking van Vriesland aan *Reinaud* Grave van Gelder, door *Rudolphus* Roomſch Koning.

Eene aanmerkelyke Brief door den Abt van St. Odolphus over Stavoren, 30 Juny.

Privilegien van Stavoren.

1292.

Privilegien en Handveſten verleent aan Stavoren door *Florens* Grave van Holland en Heer van Vriesland, van den 1 April.

1295.

Acte waar by de Koning van Engeland aan die van Holland, Zeeland en Vriesland de vryheid geeft, om in zyne Zee te Yarmouth te viſſchen, 28 September.

1296.

Brief des Konings van Engeland over de Moord van *Floris den V*, en verzoekt ook eenige Vriesen om by hem te komen, 14 September.

Paspoort van den Koning.

1297.

In een Brief van den Koning van Engeland word en Graaf van Holland mede Heer van Vriesland genaamt, 26 April.

Eenige Abten in Ooſtergoo ſchryven aan den Graaf van Holland dat zy onſchuldig zyn aan den Opſtand der Weſtvrieſen, 26 April.

1299.

Acte waar by aan alle Steden en Koopluiden, die onſchuldig waren aan den Moord van *Floris V.* de vryheit wort gegunt, om te Dordrecht te komen om te handelen, door Graaf *Jan* van Holland, 8 January.

Volmagt van die van Stavoren, om Graaf *Jan* (die zig ook doorgaans Heer van Vriesland noemt) als hunnen rechten Heer te huldigen, den 12 Maart.

Volmagt van die van Stavoren, om den Voorregts-brief, door *Floris den V.* aan hen verleent, beveſtigt te krygen, eod. dato.

Beveſtiginge van dezen Brief door Graaf *Jan*, 27 Maart.

Beveſtiginge van de Brief van *Rudolphus* aan Grave *Reynald van Gelder*, door *Albert* Roomſch Koning, 25 April.

1309.

Acte waar by geblykt, dat de Landen *van Urk* behooren aan de Kerk van Stavoren, 't Odolphus Klooſter, 11 November.

Brief of aanbiedinge van de Ingezetenen *van de* Cuinre, Stellingwar en Urck, om den Abt van Stavoren *Æmelius* behulpzaam te zyn in de Oorlogen.

1310.

Brief van *Guido* Biſſchop van Utrecht, dreigende de Vrieſen van Stellingwerf en Schoterland met den Kerkelyken Ban, om de Vyandelykheden tegens hem en zyn broeder den Graaf van Holland gepleegd, 4 Mey.

Kerkelyke Wetten van Biſſchop *Guido*, mede over Vriesland.

Verzoening en onderwerping van die van Westergoo, met en aan den Grave van Holland, 4 July.

Bevel en Vermaninge van Graaf *Willem*, aan den Grietman en Rechters van Wildinga, om die van Stavoren niet te moeyen.

1313. Af-

1313.

Aflaat voor die geene, die de Kerk van Ylft zouden bezoeken, November

Verdrag van die van Schoterwerf, Stellingwerf en Ooſtergoo met den Biſſchop van Utrecht, die verſcheidene Landen en Inkomens worden toegekent.

Brief van eenige Vrieſen aan den Graaf van Holland, waar by betuigen de magt van Judicatuure zyner Rechters te Stavoren over zig te erkennen.

1314.

Bevel van *Lodewyk* Roomſch Koning aan die van Ooſtergoo en Weſtergoo, om Graaf *Willem* van Holland voor hunnen Heer te erkennen, 25 November.

Grietman en Rechteren van Wildinghe en Weſtergoo geven die van Harderwyk vryheid, om in haar Land te komen handelen vry en veylig, Sondag *na* St. Lucie, 13 December.

1315.

Gelyke Brief door die van Franequeradeel en andere aan Harderwyk verleent op St. Simon en Judas dag.

Ordinatio de integra reparatione viæ, quæ dicitur Claigawe, impenſis civium de Sancto Auguſtino tenenda. Ao. 1315. *die Gordiani & Epimachi martyrum, ſub conſulatu Ubrati Wiisma.*

1317.

Acte waar by Graaf *Willem* van Holland den Prooſt van 't Klooſter Hemelum de magt geeft, om de Monneken te beregten, 6 October.

Verbond tuſſchen die van Harderwyk en Vrieſen van Ooſtergoo, omtrent St. Margiet.

Uitſpraak van den Graaf van Holland, *over de* verſchillen tuſſchen de Vrieſen, en de Stad Campen, 9 October.

1318.

Acte van aanneminge der Vrieſen, om *zig aan* de voorgemelde Uitſpraak te houden, 12 January.

1319.

Beveſtiging van de Verſchenking van Vriesland door *Rudolphus* Roomſch Koning aan de Grave van Gelderland, op nieuws door *Albertus* Roomſch Koning.

1320.

De Graaf van Holland verwyſt eenige te Stavoren in een Boete, 2 September.

Brief van verzoeninge tuſſchen die van Harderwyk en de Vrieſen.

Limitatio aggerum inter Conventum de Iheruſalem, alias Gerkensklooſter, & Coheredes novæ terræ in Langwold. Ao. 1320. *die Laurentii martyris.*

1321.

Brief van verzoeninge tuſſchen Harlingen en Harderwyk.

1322.

Acte waar by de Graaf van Holland zyn Land te Sextebeeren en Weſterbeeren, beveelt te regeren aan *Gelmar* en *Schulte Schulting*, 3 May.

Uitſpraak van den Grave van Holland over den twiſt te Stavoren wegens de Schepens, 4 May.

Bevel van den Grave om *Andries van Wike* tot Schout te ontvangen, den 6 dito.

Bewys dat die van Harlingen het Regtsgebied van Franeker onderworpen zyn, den 12 Juny.

1323.

Vrede en algemene beſtellinge van Ordre en Juſtitie door gantſch Vriesland, door Grietmannen, Rechteren en Prælaten van Ooſt en Weſt; of Statuten van Upſtalsboom.

Eene Acte of Brief waar by de Graaf van Holland den Abt en het Klooſter Mariengaarder in Weſtergoo, in zyne beſcherminge neemt voor vyf Jaaren, den 26 Maart.

Bevel van den Graaf aan alle Officieren, om de gemelde Acte of Brief te agtervolgen, 27 dito.

Eenige Schikkingen tuſſchen de Vrieſen en die van Harderwyk, op Zondag Cantate.

1324.

Bevel des Graven van Holland aan den Abt van Mariengaarde, om de Leenen te Sexbierum, die zommige als eigen goed aan zig trokken, aan andere te geven, 2 November

Aanſtellinge van een Grietman door den Grave, 2 dito.

1325.

Beſtand tuſſchen den Grave en die van Stavoren neffens andere, om van Vrede te handelen, 23 Maart.

Beſtand door Denzelven met de Vrieſen gemaakt, den 20 Juny.

Vier Brieven van aanſtellinge van Officieren, door den Grave van Holland.

1326. Pri-

1326.

Privilegie Brief van den Deenſchen Koning *Woldemarus* aan de Staverſche geſchonken.

De Grave van Holland magtigt zyn Echtgenote om met de Vrieſen te handelen, den 6 January.

Vrygeleide aan zeſtig Vrieſen door *den Graaf* verleent, om te Alkmaar te komen handelen, met 's Graven Gemagtigden, 30 dito.

Aanſtellinge van *Heſſelinus* tot Schout te Harlingen, in ſteede van den overledene, door den Graaf van Holland, 28 February.

Brief van verzekeringe door die van Ooſtergoo aan den Grave van Holland, dat geen Verbond met de Rebellen van Weſtergoo gemaakt hadden, 28 Maart.

Twee Brieven van Beſtand met die van Ooſtergoo en Weſtergoo, en den Graaf van *Holland*, 30 dito.

Vrygeleide verleent door die van Weſtergoo aan die van Harderwyk, Zondag na St. Peter en Paulus.

1327.

Brief van de Prælaaten van de Kerk van Bremen aan den Graaf van Holland, over het beroven van een Schip door de Vrieſen, 18 Jannary.

Brief der Rechteren van Bremen, *verklarende* aan den Grave van Holland, geen Verbond met die van Stavoren en Weſtergoo tegens hem te hebben, 10 February.

Brief van den Grave van Oldenburg over dezelve zaake, 14 dito.

Brief van den Canonick van Keulen aan den Grave van Holland, over dezelve zaak, den 23 dito.

Bezen-

Bezendinge van die van Stavoren om met den Graaf van Holland te handelen, den 3 April.

Vrygeleide aan zeftig Vriefen, om met Gemagtigden van den Graaf te Haarlem te komen handelen, 19 dito.

Een Stuk, waar by die van Stavoren zig onderwerpen aan de Uitfpraak van den Grave over de breuken, 1 May.

Acte, waar by die van Stavoren aannemen de Rechten en Handveften, hen door den Graaf van Holland verleent, te onderhouden, 7 Juny.

Brief, waar by de Graaf aan *Lemmekyn Top* de vryheit geeft, om de Vriefen zyne Vianden te befchadigen, zonder hen egter dood te flaan, 21 December.

1328.

Acte van eenige Grietsluiden in Vriesland, bekennende, dat de Graaf van Holland zulk regt te Stavoren had, als hy bezegelt hadde, 28 April.

Graaflyke Brief, waar by de voorgaande is verzeegelt, 15 May.

Begevinge van het Schout Ambagt van eenige Plaatzen in Vriesland, 15 May, meede te Harlingen, eod. dato.

Verzoeninge tuffchen den Graaf van Holland, en die van Weftergoo, 20 July.

Acte, waar by die van Weftergoo eene boete word opgelegt, door den Grave van Holland en den Biffchop van Zuden, 23 dito.

Borgtogt van die van Stavoren, voor die van Weftergoo, wegens de boete, 24 dito.

Graaflyk bevel aan elk en een ygelyk, om *Jan van Kuyneren* te laten geworden met zodanige Per-

zonen en Goederen, als van de Vriesen gevangen en in zyn magt kreeg, den 11 December.

Verzoening tusschen de Graaf van Holland en de Vriesen, als meede een Stuk, hoe een Graaf in die Provincie moeste worden gehuldigt

NB. Omtrent deze Stukken leggen bedenkingen, ten minsten op dit Jaar.

1330.

Acte, waar by Keyzer *Lodewyk de IV.* afstaat van al het regt, dat zyne Voorzaten ook op Vriesland gehad hadden, aan den Grave van Holland, 14 Juny.

Bevel van den Keyzer *Lodewyk de IV.* aan de Vriesen van Oostergoo en Westergoo, om den Grave van Holland voor hun wettigen Heer te erkennen, eod. dato.

Brief der Vriesen aan die van Harderwyk, over de verregaande oneenigheden tusschen hen en de Richter van de Veluwe.

1333.

Brief, waar by de Graaf *Willem Hessel Doeden Zoon* begiftigt met deszelfs Steenen Huis op de Graaflyke Hofsteede te Stavoren, 20 April.

Vryheit van Tol aan 't Klooster van Claarcamp voor haare Proviande gegeven door den Graaf van Holland, zelfs in tyd van Oorloge, den 26 September.

Uitspraak van den Graaf van Holland tusschen Lubeck en Stavoren, over hunne onderlinge verschillen, in vier byzondere Brieven.

1337.

Utsupra.

De

De Graaf van Holland beveſtigt die van Stavoren hunne Regten, October.

1338.

Bepaling van de Tol-regten voor de Vrieſen, op de Jaarmarkt te Alkmaar komende, den 28 February.

Die van Stavoren huldigen den Graaf van Holland als hunnen wettigen Heer, den 16 Maart.

Acte waar by de Graaf van Holland aan die van Stavoren beveſtigt hunne Brieven, eod. dato.

Wet by den Grave bepaalt, waar by eene boete en ſtraffe op Doodſlagen geſtelt worden, eod. dato.

Verzoeninge tuſſchen de Vrieſen en Groningers op Pauli-dag.

1339.

Een ſtuk waar by Keyzer *Lodewyk* Vriesland verpand, voor zo verre het den Grave van Holland niet toebehoorde, aan *Reynald* Grave van Gelder, 21 Maart.

1342.

Graaflyk bevel aan de Scheepenen van Stavoren, om Regt te doen over een Doodſlag en Oproer, 25 November.

Privilegie aan Stavoren vergunt door den Grave, om hunne Scheepen by gebrek van Ingezetenen te bemannen met andere, eod. dato.

Utſupra, waar door hen vryheit van Tol door Holland en Zeeland wort verleent, 29 dito.

1344.

Recht dat de Graaf van Holland in Vriesland heeft,

heeft, om te Stavoren te Regt te zitten en Zaken af te doen.

Brief des Schouts van Elsmansdorp en Bonchersſt, bekennende zyn Schouts Ampt wegens den Grave te bedienen, 22 Auguſty.

Acte, waar by aan eenige van Stavoren de vryheit gegeven wort, om te Haarlem uit de Gyſeling te mogen gaan, tot wederzeggen toe, den 23 Auguſty.

1346.

Twee Brieven, waar by de Keyzerin *Margariet* de helft verkoopt van de goederen te Marken, toebehorende aan 't Klooſter te Mariendal in Vriesland, 23 July.

Beveſtiginge dezer Brieven door *Willem de Vde*, 13 November.

1348.

Brief van die van Ooſtergoo en Weſtergoo, beklagende de Graaf van Holland over het ſneuvelen van zyn Voorzaat, en verzoekende eenen ſtilſtand van Wapenen, 2 Mey.

Acte waar by die van Ooſtergoo beloven den ſtilſtand van Wapenen, met Graaf *Willem* gemaakt, af te kondigen, 31 July.

Beſtand voor twintig Jaren, tuſſchen Graaf *Willem* en die van Ooſtergoo, 10 Auguſty.

1353.

De Privilegien en Handveſten aan Stavoren verleent, hernieuwt door Hertog *Willem* van Beyeren, Grave van Holland, Zeeland, en Heere van Vriesland, van den 4 Maart.

Brief

Brief waar by de Steden van Holland vry verklaart worden van den Bisschoppelyken Tol te Stavoren, 19 Juny.

1354.

Brief voor die van Stavoren, van vrye handeling door geheel Vriesland.

1357.

Beloften van *Lodewyk* Markgraaf van Brandenburg aan zyn broeder *Willem*, Hertog van Beyeren, Graaf van Henegouwen, van Holland, &c. om het Verdrag, omtrent de Landen van Henegouwen, van Holland, van Zeeland en van Vriesland, te onderhouden, 27 January.

Vrouw *Magteld* Gravin van Holland &c. vermaant die van Holland en van Vriesland door eene openbare Acte tot gehoorzaamheit, en gebied, dat niemand recht doe, of de hand slaa aan eenige inkomsten, dan van wegens haar Gemaal, 5 Juny.

1358.

Belofte, op welke Herog *Albert* van Beyeren belooft de Landen van Henegouwen, van Holland, van Zeeland en van Vriesland, voor zynen zieken broeder Graaf *Willem* te regeeren, gedaan te Dordrecht, den 23 February.

Verdrag van Hertog *Albert* gemaakt met Vrouw *Magtelt* van Lankaster, Echtgenoot van Hertog *Willem*, Graaf van Holland enz. om de Landen van Henegouwen, van Holland, van Zeeland en van Vriesland te beschermen en te regeeren, 6 Maart.

Vrouw *Magtelt* verzoekt de goede luiden der

Steden en Landen van Henegouwen, van Holland, Zeeland, en van Vriesland, om haaren broeder Hertog *Albert* van Beyeren, als Ruwaard *te ont*vangen, 18 dito.

Verdrag van *Lodewyk de Romein* en *Albert* Hertogen van Beyeren, over het beſtier en de Landen van hunnen broeder *Willem*, Graaf van Henegouwen, van Holland enz. en voor de Erfvolging, al hun verſchil te verblyven aan drie Zoensmannen, 20 Juny.

Verdrag tuſſchen de broeders *Lodewyk* en *Albert* van Beyeren over het regt tot de Landen van Henegouwen, van Holland, van Zeeland, en van Vriesland, mitsgaders tot het Land van Voorn en het Burg-Graaffchap van Zeeland, 24 dito.

Een Acte waar by Hertog *Albert* Ruwaardt van Holland beveſtigt de voorſlagen by zyne Gemagtigden ontworpen, om met die van Ooſtergoo en Weſtergoo beſtand of vreede te maaken, 1 October.

1361.

Reſolutien gevoegt by de ordonnantien der voorige zamenkomſten van Upſtalsboom op eene vergaderinge van het Vrye Frieſch te Groningen, dewelke ſtand zoude grypen voor de tyt van ſes jaaren.

Verbond tuſſchen Ooſtergoo en Weſtergoo en eenige deelen van Groningerland. De volgende dag na de Geboorte van Maria.

Hertog *Albert* van Beyeren beveſtigt de *privilegien* van Stavoren, na dat aldaar als Ruwaard was gehuldigt.

1362 of 1363.

Bevel van Keyzer *Karel den vierden* aan die van Oostergoo en Westergoo, om Hertog *Albert* als Ruwaard te gehoorzaamen, 21 November.

1364.

Verheffinge van Urk van den Ruwaard van *Holland* door *Roderik van Voerst*, den 26 October.

1367.

Acte, waar by de Ruwaard van Holland aan die van Stavoren vrygeleyde geeft, al wierde hun stad door de Vriesen vernielt, 25 Maart.

1368.

Vidimus brief de Ao. 1435. gegeven aan die van Stavoren door de Staaten van Oostergoo en Westergoo, vervattende navolgende

Privilegie-brief, van der Zweden en Gothen Koning *Albregt*, verleent aan die van Stavoren, op St. Dionisius dag, Ao. 1368.

Utsupra, aan die van Stavoren en Hindelopen, *op St. Jacobs dag*, Ao. 1368.

Verlenginge van vreede tusschen den Ruwaard en Friesen van Oostergoo en Westergoo, den 30 November.

1370.

Verbond der Hanzee Steeden, (waar onder ook Stavoren) met *Woldemar* Koning van Denemarken, den 24 Mey.

1371.

Vreede wederom verlengt tusschen den Ruwaard en de Friesen, 5 Mey.

Brief van Bisschop *Arnold* van Utrecht aan 't St. Odolphs Klooster te Stavoren.

1379

Privilegien der Stad Ylſt, door Keyzer *Karel IV.* verleent, 23 Maart.

Aankondiging van een gaarleger van Leeuwarden, Opſterland en Smallingerland aan *Æsga* te Mantgum.

1381.

Brief, behelzende een privilegie, aan Stavoren vergunt door den Hertog van Gulik.

Conditien en Articulen, waar op de Groningers met de Vrieſen in Accoort zyn getreeden.

Verbond tuſſchen de Weſter Lauwers en Groningen, 22 September.

1384.

Biſſchop *Florus* van Utrecht geeft die van Stavoren vrede voor vyftien Jaaren, op Mey avond.

1387.

Hertog *Albert* verlengt de vrede met die van ter Schelling, gelyk met de Vrieſen gedaan hadde, dog bedingt, dat hy dat Eyland *inmiddels* verſterken mogt, 1 Mey.

Gelyke brief aan die van ter Schelling, dog met de agterlatinge van de laatſte clauſula, 3 *Auguſti.*

Verlenging van vrede tuſſchen den Ruwaart en die van Ooſtergoo en Weſtergoo, den 2 December.

1389.

De Vrede tuſſchen dezelve weder tot St. Jan eerſtkomende verlengt, 30 January.

Contractus inter Conventum Claricampi & Communitatem, ad aquæductum de Rauwerth pertinentem,

de Aquæductu Domzyl, dicti Conventus impensis tenendo, de Anno 1314. *Cum explicatione cujusdam articuli hujus contractus per Prælatos, Præpositos, Commendatoris, Decanos & Ecclesiarum Curatos, data Ao.* 1389.

Aan dezen, geschreven op pergament, hebben gehangen twaalf Zegelen, dog meest gebroken, en 'er afgevallen, by welke deze naamen geschreven waaren.

Commendator in Nesse.
Prior Ibidem.
Johannes Curatus in Bordago.
Curatus in Haghe
Jo. ibidem præbendarius
Decanus in Bordago.
Curatus in Aerum
Curatus in Achmaripe
Curatus in Goginryp.
Curatus in Rorthabusen.
Curatus in Althakerka.
Riccardus in Aynghum Curatus.

In het hooft van het contract zelve leest men deese naamen.

Wibrandus de Bornwerth.
Bernardus de Reisim.
Wiggherus de Etwerth.
Jaricus Siirda de Ripikerka.
Thitardus de Merwethe.
Folpertus de Denmingwere.
Dicti Gretmanni & eorum jurati districtus Winnighe.

Certificatio Intati Abbatis Bethaniæ (Voswerth) *Camponis Sinada, Feyonis domini Popkama & Wi-*

brandi Vendisma, de parte bonorum Ewingha, quæ perveniet ad Entekam, filiam Sikonis Ewingha, & liberos, ex donatione Ellardi, fratris ipsius, & Ulekæ Matris. Ao. 1390. *Vigilia nativitatis beati Johannis Baptistæ.*

Aan dezen, geschreven op Pergament, hebben gehangen vier Zegels.

Agt Pondematen Land, gelegen in Kotera Hemrick, gekogt by den Keller van Voswerth van *Sjouke en Sjoerd Tuyngha*, Ao. 1390. op Sinte Cecilia dag.

Aan dezen, geschreven op Pergament hangen de twee Zegels van Heer *Hayo Cureet* te Ternaard (Tunawerth) en *Weebka Reynsma Gamech* (Voogd) aldaar.

1392.

Sjoerd Menningha van Swichem, *Tjebbe Ildzisma* van Bergum, van Smelne, *Grata Ellingha* van Eedwere, Grietmannen in de Leppa in Leeuwarderadeel, Tietjerksteradeel, Smallenghera en Edawerderadeelen, met hunne Mederechteren, en met consent der Schieringers en Vetkopers partyen magtigen de stad Leeuwarden in 't eeuwig, om te rechten alle misdadigers, die aan de stad misdoen 's daags ofte 's nagts, het zy man of vrouw, Schieringer of Vetkoper, gelyk zy van ouds gehadt hebben over hals en over hoofd. Ao. 1392. des Woensdags na St. Vitus.

1395.

Verbond van vrede tusschen Bisschop Frederick van Blankenheim van Utrecht en eenige Friesen, 18 April.

1396. Vre-

1396.

Vrede tuſſchen die van Ooſtergoo en Weſtergoo voor eenige daagen, en den Hertog *Albert*, 16 July.

1397.

Verſcheiderre brieven, betrekkinge hebbende op den oorlog van Hertog *Albert* met de Vrieſen.

Verdrag met de Vrieſen.

Articulen, waar by de Vetkopers het Land opdragen aan den Grave van Ooſterwand, zoone des Hertogs, met benoeminge van veertien mannen, om de wetten van gehoorzaambeit te maken, 29 July.

Verzoening tuſſchen de Vrieſen, 1 Auguſty.

1398.

Privilegien den Vrieſen gegeven, door *Aalbregt* Paltzgrave op den Rhyn, en Heer van Vriesland.

1399.

Handveſten gegeven aan *Gerryt van Camminga*, door Hertog *Aalbregt* Grave van Holland.

Bezending door die van Weſtergoo, omme met den Graaf van Holland te handelen, den 14 Maart.

Transactie van *Albert* van Beyeren, en zyn zoon *Wilhelmus*, met Ooſtergoo en Weſtergoo.

Een ſtuk, rakende de thins en belaſtinge des Lands van Vriesland, tot deze transactie behorende.

Hulde-brief van Ooſtergoo en Weſtergoo, aan Hertog *Aalbregt*, op Lieve Vrouwen avond.

Acte van getrouw- en gehoorzaamheit, gegeven aan den Hertog door eenige deelen uit de Zevenwouden, op Sacraments avond.

Acte, waar by de Raad van Utrecht den Graaf van Holland belooft, om die van Oostergoo en Westergoo niet te ondersteunen, of toevoer toe te brengen, 18 October.

1401.

Sententie van den Geestelyken Rechter, gedelegeert van den Bisschop *David*, tusschen den Kelner van Dockum met zyne Adhærenten, tegens Oostbrouxsteren.

Brief der Vriesen van Oostergoo en Westergoo, aan *Hendrik den IV.* Koning van Engeland, om eene vreede met hem te maken, 19 May.

Treves, gemaakt tusschen den Bisschop van Utrecht, en de Groningers met hunne bondgenoten de Vriesen, 30 November.

1402.

Resolutie en last van den Koning van Engeland, op den voorgaande brief der Vriesen, 30 Augusty.

Eenige brieven van gunstbewyzen, aan deze en geene plaatzen in Holland, ter vergoedinge van gedane kosten, en geledene schaden, in den oorlog tegen de Vriesen.

Leengoederen van Urck, door vonnis van den Graaf van Holland *Willem den VI*, aan den Vrouwe van Voorst en Keppel toegewezen.

Ferdban (*Consent-brief*) verleent by *Kampo Jellingha* Grietman in Leeuwarderadeel, en zyne Mederechteren aldaar, als *Gerlof Hermanus*, *Mamma Andala*, *Wika Ennama*, *Anna Feckama*, *Abbe Abbingha*

bingha en *Sikke Heeringa*, aan Broeder *Poppe*, Schiermonnik te Jelsum, op 9 Eynsen Land, gelegen in Mellekamp, Ao. 1402. op St. Valentinus dag.

Aan voorsz. Acte, geschreven op pergament, hebben gehangen zeven Zegels, van welke de vyf nog geheel en gaaf zyn.

1404.

Attestatie van *Fecka Aymga*, *Feya Halbada*, *Sywerd Eppema*, en *Geka Wigersma*, dat *Roward Caymga* (*Camminga*) zyn eygendom in Peters Venne by Epema Huys in Holwerder Hamrick heeft overgegeven aan het Convent Claarcamp, voor dat gedeelte, het welk voorsz. Convent bezit in Bauwerda Stins en Staate, Ao. 1404. op St. Bonifacius dag.

Aan dezen, geschreven op pergament, hebben gehangen vier Zegels, van welke dat van *Wigersma* alleen is overgebleven, zynde nog gaaf en in zyn geheel.

1405.

Uitspraak, of Staatsgewyze Verklaringe over de vryheit van de Heerlykheit Ameland.

1407.

Verzoeninge tusschen de Vriesen en den Bisschop *Fredrik van Blankenheim*, Vrydag op Ste. Margriet.

1408.

Die van Oostergoo en Westergoo verlengen het bestand met den Graaf van Holland, 5 July.

Verdrag tusschen die van Stellingwerf, Schoterland en Oosterzeeniger Landen, en Bisschop *Frederik* van Utrecht, 15 dito.

Donatia, collatio & asſignatio eccleſiæ in Burum abbati & Conventui in Iheruſalem, a parochianis & advocatis dictæ eccleſiæ facta, Ao. 1407. *poſt feſtum aſſumpt: Sactæ Mariæ. Cum Apprabatione & confirmatione Wibrandi Perſonæ & Decani Leovardienſis, nec non inſtitutoris Clericorum in eccleſiis Vacantibus, Ao.* 1408. *craſtina aſſumptionis Mariæ Virginis glorioſi.*

1409.

Acte van aanſtellinge door den Graaf van Holland van den Heere *Jan van Heemſtede* tot Slotvoogd te Stavoren, den 1 Auguſti.

Verlenginge des Vredes tuſſchen die van Ooſtergoo en Weſtergoo en de Graaf van Holland, voor een Jaar, den 23 September.

1411.

Accoord tuſſchen de Biſſchop van Utrecht en de Vrieſen.

1412.

Eenige Willekeuren, rakende de Geeſtelyken in Vriesland.

1413.

Verzoening en uitſpraak gedaan tuſſchen de Woldluiden en de Biſſchop van Utrecht.

Brief van den Biſſchop Frederik van Blankenheim aan de Vrieſen verleent.

Een Stuk rakende de Tollen van Deventer, en een Brief van den Biſſchop van Utrecht, gevende aan Stavoren Vryheeden de tyt van 40 Jaaren.

1414.

Ontwerp van eene Vrede tuſſchen de Graaf van Holland

Holland en de Vriesen van Oostergoo en Westergoo, te Amsterdam gemaakt, 26 April.

Verlenginge van Vrede tusschen dezelve een Jaar; twee brieven, 26 Mey.

Een gelyke brief van den 2 Juny.

1416.

Nadere verlenginge van de Vrede, twee brieven 6 en 18 Mey.

Brief van Sigismund Roomsch Koning den Friesen schryvende, dat zynen Raad Bontslow en Capellaan gezonden had, om met hen te handelen, 19 Aug.

Vrygeleide aan Vyftig Vriesen door den Graaf van Holland verleent, om met zyn Thresorier en Raaden in Holland te komen handelen, 19 September.

1417.

Verlenging van Vrede voor een Jaar, den 8 *April.*

Verkondiging van de Vrede in Holland, den 20 *dito.*

Brief van de Graaf van Holland aan die van Oostergoo en Westergoo, om zig met des Keyzers Gezanten niet in te laaten, 30 dito.

Protest des Graven, aan de Keyzerlyke Gezanten gedaan, eod. dato.

Verlenginge des Vredes tusschen de Grave van Holland en die van Oostergoo en Westergoo, nog voor een Jaar, 1 Mey.

Acte, waar by Vrouwe *Jacoba* voor twee duizent Gouden Schilden verkoopt het Land van der Schellinge met hoge en lage Heerlykheit &c.

aan

aan den Heere *Gerard* van Heemskerk, ten onverſterfelyken Erfleene, 3 Auguſti.

Bulle van Keizer *Sigismundus*, beveſtigende de Rechten, Privilegien en Vryheden der *Vrieſen*, den 30 September. Deze bulle is gepubliceert te Leeuwarden in Anno 1419.

1418.

Verlenging des Vredes tuſſchen den Hertog van Brabant en Vrouwe *Jacoba* met de Vrieſen, voor een Jaar, 20 April.

Geloofs brief van Keyzer *Sigismund* aan eenige, om met de Vrieſen te handelen.

Handelingen van eenige Vrieſen met Hertog *Jan* van Beyeren; en aanſtellinge van hem tot Regeerder of Beſchermer hunne Vryheit.

Jan Hertog van Brabant belooft, als zyne Echtgenote *Jacoba* geene kinderen agterliet, dat hy dan de kinderen van Hertog *Jan* van Beyeren tot Erfgenaamen van Henegouwen, Holland, Zeeland en Vriesland zoude maaken, den 27 December.

Brieven van Conſent (*Ferdban*) verleent by *Dowa Doyngha* Grietman in Dontmadeel, (*Dantumadeel*) aan Broeder *Goſſe* van Claarkamp op 4 Pondematen land, leggende te Birdaard (*Berdauwerth*,) Ao. 1418. Op Ste. Agneta's agtiende dag.

1419.

Articulen van Zoen, tuſſchen de Schieringers en Vetkopers.

Formulier van 't Compromis door Wuntslouw uitgeſproken.

Nadere uitſpraak van Wuntslouw op 't Raadhuis te Campen.

1420. Ver-

1420.

Verbond tuſſchen de Edelen van Vriesland en de Stad Groningen.

Verdrag van den Hertog van Brabant, en op den naam zyner Echtgenote vrouwe *Jacoba* van Beyeren, met Hertog *Jan* van Beyeren aangegaan, by het welke de Landen van Holland, Zeeland en Vriesland voor zeekeren tyd verzet worden, met alles het geene 'er toebehoort, den 21 April.

Beſtellinge van vrede en ordre tuſſchen Ooſtergoo, Weſtergoo en Groningen, 13 September.

Verdrag tuſſchen *Jan* van Beyeren en de Vrieſen.

1421.

Heer *Uteka*, broeder en Monnick Prieſter te Klaarkamp, geeft by conſent van voorſz. Convent aan de twee Prieſteren te Gernaurth al zyn Veen en Landen, gelegen in Lillingwald en elders, *Ao.* 1421. Op St. Bonifacius dag Epis*copus* en Martyr.

Deze geſchreven op Parkement was beveſtigt met vyftien uithangende Zegels, te weten van

Heer *Thadeus* Abt van Claarkamp zyn zelfs en des Convents zegel.

Heer *Suffridus*, Abt in Dokkum.
Heer *Menich*, Abt te Voswert.
Heer *Nitta*, Deken te Aldakerka.
Heer *Syneko*, Deken te Dokkum.
Heer *Willem*, Cureét te Etwert.
Heer *Johannes* Cureet te Renismagaſt.
Heer *Doko*, Cureet te Ferwert.

Hes-

Heſſel Iwiſma.
Sydze Tjaarda.
Feyo Aſinga upper Gaaſt.
Douwe Doyngha in Dontinwald.
Mello Roorda te Ghenum.
Heer *Gallo*, Cureet te Ryperkerk

heeft gezegelt voor Heer *Benno* Cureet te Hardegaryp, welke een Neef van Heer *Uteka* zynde, in deeſe gifte mede hadde geconſenteert.

1421.

Drie bezondere brieven nopens een nader verdrag, den 3 April.

Inhulding en bezweering, door die van Harlingen, als door die van de Landen en *Steden* van Vriesland, aan den Hertog van Beyeren als hunnen Heer, den 4 dito.

Brief van den Hertog aan *Floris* van Alkmade over den toeſtand van Vriesland, den 19 dito.

Brief van den Hertog aan de Vrieſen, dat een dagvaart te Hamburg zoude gehouden worden, 24 dito.

Brief, waar by de Abt van Ludingakerk den Hertog van Beyeren verzoekt, om zyne beſcherming tegens de Geweldenarien, hem door *Focke Ukens* aangedaan, 6 Mey.

Bevel des Hertogs van Beyeren aan alle Grietsluiden, Hovelingen en Mederegters in Frieslandt, om den Abt van Ludingakerk te beſchermen, 15 Mey.

Brief van eenige Grietsluiden en andere, aan Hertog *Jan van Beyeren*, over het gevaar, waar in de Stad Dockum zig bevond, 12 Juny.

Aan-

Aanſtellinge van *Floris van Alkmade* tot Capitein Generaal van Vriesland, door den Hertog *Jan van Beyeren*, 13 Auguſty.

Brief waar by Hertog *Jan van Beyeren* den den Vrieſen vermaant, om drie hondert Man onder den Capitein *Alkmade* te bekoſtigen, om vrede in het Land te houden, 2 November.

Eenige loſſe papieren uit een Memoriaal getrokken, rakende eenige dispuiten te Stavoren, tuſſchen den Schout en Rentemeeſter der Provincie, wegens den Hertog.

1422.

Accoord of vereeniging tuſſchen die van de ooſtzyde van de Lauwerzee, en die van de weſterzyde, 2 February.

Brief. waar by de Hertog van *Beyeren* zyn ongenoegen toont aan die van Ooſtergoo en Weſtergoo, over het verbond van den 1 February, den 5 February.

Aanſtellinge van *Henrick van Reneſſe*, en *van der Borch*, tot Capitein en Rentemeeſter van Vriesland, door den Hertog van Beyeren, 4 Maart.

Brief van den Hertog van Beyeren aan *Sicke Sjaarda*, over den toeſtand van Vriesland, 15 Juny.

Brief aan *Ocke van den Broek* over het breken van den Zoen, 21 Juny.

De Privilegien van die van Ooſtergoo en Westergoo vermeerdert, door Hertog *Jan van Beyeren*, den 17 Augnſty.

1423.

Verdrag tuſſchen den Biſſchop *Frederik van Blankenheim* en die van Stellingwerf, Schoterland enz. den 6 Mey.

Ver-

Verkondiging des vredes, tuſſchen den Hertog en de Stad Groningen, 28 dito.

Verkondiging van een beſtand, tuſſchen den Hertog van Beyeren en Schoterland, aan *Holland*, Zeeland en Vriesland, 17 September.

Brief, waar by *Jan van Beyeren* aan die van Oostergoo en Weſtergoo vergunt, om voor zekeren tyd veilig in zyne Landen te mogen komen, 11 December.

Teſtamentum Duconis Onnama, qui quondam fuit Parochianus Eccleſiæ in Dontiwald, poſtea Commenſalis domini Abbatis in Claro Campo, cui Conventui legavit decem talentatas terræ (Pondematen) *circa tugurum* Petri Lichtwoets *ex parte occidentali, & novem ibidem ex parte orientali. Item quinque talentates terræ in* Remka werren & *unam* buppa da dellen, *Ao.* 1423. *die* 27 *Menſis May.*

Dit Teſtament geſchreven op pergament was beveſtigt met zeven Zegels, die 'er of afgevallen of geſchonden zyn; en worden als Getuigen genoemt.

Thaddeus, Abt te Claarkamp, Frater Meckardus Prior, en Frater Wigerius Magiſter Converſorum aldaar.
Geno, Curatus in Dontinwald.
Wilhelmus, Curatus in Etwerd.
Johannes, Curatus in Renismagaſt.
Hobbrandus, Vicarius perpetuus, ſive Presbiter in Dockum.

1424.

Acte, waar by de Hertog van Beyeren aan twee Perzonen de magt geeft, om over de geſchillen met Ooſtergoo en Weſtergoo te handelen, den 8 Maart.

Verdrag

Verdrag tuſſchen dezelve, en daar by gedane belofte van den Hertog; twee brieven, 27 dito.

Acte, waar by den Hertog van Beyeren aan die van de Lemmer eene vaſte vrede geeft, voor een Jaar, 19 April.

Acte, waar by den Hertog belooft 't gehandelde met de Vrieſen te Elburg te volbrengen, den 18 Juny.

Vrygeleide, gegeven door den Hertog aan Gemagtigden van Groningen en Ooſtergoo en Weſtergoo, om te Elburg te komen handelen met zyne raaden, 21 October.

1425.

Acte, waar by de Hertog van Brabant aan die van Ooſtergoo en Weſtergoo vergunt, om in zyn Land te komen, 18 Mey.

Beveſtiging van de vrede, mede met die van de Lemmer, Ooſterzee en Schoterland te Elburg gemaakt, eod. dato.

Acte, waar by de Hertog van Brabant belooft aan die van Wieringen voor zeeker geld, datze hem in 't beleg van Schoonhooven niet langer zullen behoeven te dienen, dan tot St. Bartholomeus dag, 25 July.

Acte, waar by de Hertog van Bourgonje belooft de Prælaaten, Baanrodzen, Ridderen, Knapen, ſteden en Lieden van Holland, Zeeland en van Vriesland, die hem na de overdragt des Hertogen van Brabant gehuldigt hadden, ofte nog zouden huldigen, te houden by hunne privilegien en handveſten, den 31 December.

Ferdband of Conſent brief, verleent by *Uteka Bauwengha* Grietman te Wobbingabrugge (*Utingeradeel*)

deel) aan *Hyle Ryurdisma*, op den eygendom van Smeengha goed te Briſtens, Ao. 1425.

Deze geſchreven op pergament, is beveſtigt met het Zegel van voorſz. Grietman, en die van zyne mede rechters
Wyba Jelkama, *Feyka Ferkisma* en *Reyner Bobingha*.

1425 en 1426.

De beveſtiginge der Privilegien en Vryheeden van de Schotten in Holland, Zeeland en Vriesland, door den Hertog van Bourgonje, den 12 February.

1426.

Verlenginge van vrede en vryen handel met de Vrieſen van Ooſtergoo en Weſtergoo en Schoterland tot St. Marten in de Winter, 10 Auguſty.

Verlenginge van het beſtand als boven, den 12 October.

Acte van Banniſſement tegens eenen Poorter van Haarlem uit Holland, Zeeland en Vriesland, den 14 Maart.

Copya ſcheydinge van Landen tuſſchen het Convent Gerkenskloofter, en de Ingezetenen by de weſterzyde der Lutteka Horna, Ao. 1426. die Agapeti Martyris.

In dezen word gewag gemaakt van een
Heer *Fokke*, Prooſt te Cusmere.
Babo Allama.
Heer *Walko*, Cureet te Sibaldaburen.

Acte, gegeven by eenige Grietsluyden en Steden in Vriesland, als Stavoren, Hindelopen, Workum, Harlingen, Bolsward, Sneek, Sloten en

en Dokkum, en de gemeene Raad uit Ooſt- en Weſtergoo, te Bolsward vergadert, waar by ordonneren, dat de Oldehoof en Hoek zullen zyn onder het Stadsrecht van Leeuwarden, Ao. 1426. des Saturdags na St. Pieter ad Vincula.

Op het ſpatium zyn gedrukt zeven Zegels.

1427.

Articulen van goede Ordre in Vrieſland beraamt door *Abten*, Prælaaten, Edelen en Grietmannen &c.

Acte, van den Hertog van Bourgonje, belovende de Baenrodſen, Ridderen, Knaapen en Steden van Holland, Zeeland en Vriesland, die hem gehuldigt hadden, de Landen niet te vervreemden, nog verzoeninge te maaken met Vrouwe *Jacoba*, ten zy dezelve in de verzoeninge begrepen waaren, enz. 11 Mey.

Acte, waar by de Hertog van Bourgonje zyn Rentemeeſter in Vriesland gelaſt, om een vrygeleide te geven aan de ballingen in Ooſtvriesland en Overyſſel, om zig veilig te verdragen met den Capitein, Theſaurier en den Raad, 31. Aug.

Verbond van *Hendrick*, Biſſchop te Munſter, met eenige Hooftlieden in Vriesland.

Certificatie van Heer *Tjaard*, perſona te Westermeer en Deken te Born, dat *Sywrd Ripkama*, Gameg te Aelſum, in hun Synodaal Gericht aan *Hyla Ryordſma* quit geſcholden heeft alle zyn aanſpraak, die hy mogte hebben op Smeynga goed, Ao. 1427.

Dezen, geſchreven op Papier was beveſtigt met het Zegel van Heer *Tjaard* voorſz. en dat van zyn Byzitteren.

Verklaringe van Grietmannen, Burgemeesteren, Schepenen en Raad der Landen en Steden van West- en Oostergoo, vergadert te Sneek, nopens het verschil, het welk geweest *is tusschen* het Noorder en Zuider Trimdeel in Leeuwaderadeel, en het gemeene recht, het welk met Leeuwarder Gemeente gaargelegt is, invoegen *dat* het Zuider en Noorder Trimdeel mede zullen zweeren op de Gemeentes brief, *die* zy den voorsz. Gemeente bezegelt en machtig gemaakt hebben, om daar by te rechten, Ao. 1427. Op St. Johannes dag.

Op het Spatium zyn gedrukt twee zegels.

Rechteren en Raaden der Landen en Steden in Oostergoo en Westergoo, vergadert *te Sneek*, consenteren de stad Leeuwarden, om te *mogen* rechten wat daar geschiet, zoo verre de buuren begrepen zyn; de misdadige te berechten *of* vredeloos te leggen, volmachtig te wezen en vry als Sneek of eenig ander stad, Ao. 1427. Op onze lieve Vrouwen avond annuntiatio.

Aan dezen geschreven op pergament, hangen agt zegels.

1428.

Verzoening tusschen Hertog *Philips* van Bourgonjen, en *Jacoba* van Beyeren, Gravinne van Holland, Zeeland, Henegouwen en Vrouwe van Vriesland, 3 Juny.

Verbod van Engelsche Lakens en wollen Gaarens in Holland, Zeeland en Vriesland, den 25 dito.

Nader Verdrag tusschen den Hertog en Vrouwe *Jacoba*.

Grietmannen, Rechters en gemeene Meente van Acht-

Achtkarſpelen verbinden zig met eenige aan de ooſtzyde der Lauwers, waar onder ook de Stad Groningen.

1429.

Wandel en koopbrief tuſſchen het Convent te Haske en *Dauwa* de Smith, van eenige Pondematen lands, leggende in Haskera nieuwlanden, Ao. 1429. Op St Walburgs avond.

Aan deze, geſchreven op pergament, hebben gehangen het Zegel van den Prooſt, en het gemeene Convents Zegel; en worden in dezen genoemt

Heer *Reynerd* met de genade Gods prooſt te Haska Convent.

Boederen *Jo* en *Jello* Kelleren aldaar.

Vernieuwinge van een zoenbrief, tuſſchen de Schieringers en Vetkopers, 's daags na Simon en Judas.

1430.

Verbond van Vrede tuſſchen den Hertog *Philips* &c. en *Rudolph van Diepholt* Biſſchop van Utrecht, den 20 January.

Algemene verbinteniſſe tuſſchen Groningen, alle landen van Vriesland, de Republicq van Bremen en de Geallieerde Steden.

1431.

Poppeka Doyngha, aa *Terenſe* verwiſſelt zyn Landen in *Jaringa* huyſen aan het Convent van Claarkamp, Ao. 1415. op St. Andries avond de Apoſtel.

Het welk nader bekragtigt is by Acte, de Ao. 1431. op St. Johannes dag, *ante portam latinam.*

Aan deze twee Acten, die aan elkanderen vaſt gemaakt zyn, hebben gehangen vier Zegels, zynde de twee eerſte van *Poppeka* zelfs, die ook genoemt wordt *Popeka Thiesſinga* a Britzſum, de twee andere zyn van Heer *Johannes* prior te Leeuwarden, en Heer *Wopka* perſona en Deken aldaar.

Vergelyk of zoen, gemaakt tuſſchen den Convente Klaarkamp, en *Popeke* te Lychtaurt, nopens zes pondematen Land, afkomende van Rordismahuys te Hantum, Ao. 1431. op St. Pieter en Paulus dag.

De zoensluiden in dezen zyn geweeſt *Tako Buyngha*, Broer *Sippo* te Klaarkamp, en *Ywe Boccama* als overzoensman; hebbende de Heer *Boldwynus* Abt te Klaarkamp dezen in naam van broer *Sippo* gezegelt, en de twee andere in hun eygen naam.

Koopbrief en quitantie, gepaſſeert by *Anna Knoeſtens cum ſoc.* aan *Boa Baukesz.* in Bolsward, wegens koop van Zaad en Grasland op de Weeren, elk pondemate voor zes merk, Ao. 1431. Woensdag voor St. Simon in den dag.

Aan dezen hangt het zegel van *Anna* voorſz. en die van Heer *Reynerus* perſona te Bolsward, en *Johan Heſſeling* Schepen aldaar.

1432.

Acte van Recht en Raad der Landen en Steden van Weſtergoo, te Bolsward vergadert, als Stavoren, Hindelopen, Workum, Harlingen, Bolsward, Sneek, Dokkum en Sloten, waar by verklaren, dat die van den Oldehoof en den Hoek zullen wezen onder een Stads recht te Leeuwarden; bevelende daarom zulx ſtede en vaſt

te

te houden, by pœne van XX Marken, des dingsdag voor Ste. Margriet.

Aan dezen hangen zeven Zegels zynde het agtſte 'er afgevallen.

1433.

Bevel van den Hertog, om den Biſſchop van Utrecht in het Geeſtelyke te gehoorzamen, den 3 December.

1434.

Aankondiging van Oorlog door Keyzer *Sigismund*, aan *Philips* Hertog van Bourgonje, om het in bezit houden van Leenen, die in Neder-duitsland aan het Roomſche Ryk vervallen waren.

Brief van den Hertog aan den Keyzer over den verklaarden Oorlog, verzoekende vrygeleide voor zyne Kooplieden, 4 Juny.

Verbond der Vrieſen van Norderland, Harlinge, Oſtringe en Ruſtringe, den 21 dito.

Brief van *Philips* aan veele Vorſten over den verklaarden Oorlog, verzoekende vrygeleide voor zyne onderzaten en hunne koopmanſchappen.

1435.

Vrede-brief tuſſchen eenige Deelen in Ooſtergoo en die van Weſtergoo.

Accoord op welke die van Oldehoof met de Stad Leeuwarden zyn vereenigt tot een Stad, Ao. 1435. op Ste. Agniete dag.

Deze, geſchreven op pergament, was bevestigt met drie uithangende Zegels, als het oude Zegel der Stad Leeuwarden, en die van Heer *Jouka* perſona te Aldahowa, en Heer *Johannes* Deken.

Accoord tuſſchen de Stad Leeuwarden en *Pieter Kamminga* met alle de Hoffteden te Kamminga buur, met die in de Hoek en Ooſterterp; (*Hoogterp*) als dat *Pieter* met de Hoffteden voorſz., die in de Hoek en Ooſterterp zullen wezen onder een Stads recht, na inhoud der Stads willekeuren, en dat voor eeuwig, Ao. 1435. op Ste. Agnieta dag.

Verantwoording des Keyzers aan veele Vorſten, over den verklaarden Oorlog aan *Philips*, den 10 December.

1436.

Mandaat der Rechteren van Ooſtergoo en Westergoo aan die van Mantgum.

Herſtelling van Ruſt en Vreede, door de Landen en Steden van Vriesland; begrepen in veertien poincten.

Confirmatie van 't Ferdban (*Conſent-brief*) gegeven by de Gerechten van Tietjerkſteradeel, Ydaarderadeel en Leeuwarderadeel, aan *Ubele van Camminga* van wegens den Abt van Oldeklooſter op het Land te Swygghem, Ao. 1436. op May avond.

Aan dezen, geſchreven op pergament, hebben gehangen agt Zegels, waar by deze namen geſchreven waren.

Hedzer Hernada, Grietman.
Doke Thyaardſma.
Thiarck Rowerda, Grietman.
Alcka Jellinga Grietman.
Sywert Wyarda.

Teſtamentum Mennonis Ponnama, quo asſignavit ſua bona Conventui in Iheruzalem, exceptis donis & legatis, Ao. 1436. in feſto Sti. Dioniſii & ſociorum ejus.

Aan

Aan dezen geſchreven op pergament, hebben gehangen twee Zegels, en worden hier in genoemt
Methardus, Abt in Gerkensklooster.
Henricus in Minori gast.
Eyosins in Uterdosum.

1437.

Verbonds brief tusschen Oostergoo en Westergoo.

Consent brief gegeven by *Pieter Camminga* Grietman over Leeuwarderadeel, op een koop van 24 Pondem. Lands, leggende in Vierhuuster goed, gekogt by het convent van Klaarkamp, Ao. 1437. 's Donderdags na St. Michiel.

Aan dezen geſchreven op pergament, hangen vier Zegels. De mede Rechters waaren *Fedeko Eminga*, *Alteko Jellinga*, *Doeke Uffinga* en Heer *Popko* Britzum, zynde deze de zelfde, die boven onder 't jaar 1431. genaamt word, *Popeka Thiesinga* a Britzum, blykbaar uit het Zegel.

1438.

Acte, waar by *Bokko Wtsma* gaman te Friens de Susteren van Aelsum ontheft van het onderhoud van Kempema Zyl, Ao. 1438. op St. Jacobs dag Apostel.

Deze, geſchreven op papier was beveſtigt met het Zegel van *Bokko* voorsz., en dat van Heer *Wybrant* te Friens.

1439.

Vreede brief tusschen Oostergoo en Westergoo.

Eene algemeene Gaarleger van Weſterland binnen Leeuwarden, alwaar Articulen van vrede beraamt zyn geworden op Vrydag na Simonis en Judas dag.

Zoen en Accoord tuſſchen het Convent Klaarkamp en *Liova Viwoma* te Giekerk (*Gheszerka*) nopens Idszingha goed, nu geheten *Schira Monnika* huyſen in St. Johanniswald, Ao. 1439. 's Vrydags na Ste. Marias dag, annuntiatio.

Aan dezen geſchreven op pergament, hangen drie Zegels.

Zoensluiden in dezen zyn geweeſt
Fetka Hootkama, en *Ritszeka Gabbaz*. voor welke laatſte gezegelt heeft
Heer *Sirik*, perſona te Oenkerk (*Onszerka.*)

Koopbrief, gepaſſeert by *Thiepka Scheltama* aan *Juwe Bockama*, van Melkama goed op de Geeſt, Ao. 1439. op St. Gregorius dag Papa.

Aan dezen, geſchreven op pergament hebben gehangen negen Zegels, van
Thiepka Scheltama.
Heer *Symon*, Deken
Heer *Ynta*, perſona te Oldehove } te Leeuwarden.
Heer *Minna*, perſona te Nyehove
Heer *Bua*, perſona op de Geeſt.
Heer *Rembert*, perſona te Wirdum.
Sydze Thiaarda
Feya Eesſynga } Hooftlingen op de Geeſt.
Renyck Juwisma

1440.

Oorlogsverklaringe door den Markgrave van Brandenburg, tegens die van Harlingen.

Quitantie van *Wybren Zakez*. Wikenggha in Eſa-

Eflawald van alle aanſpraak, die hy op de Convente Klaarkamp heeft, Ao. 1440. des Maandags voor St. Bonifacius dag.

Aan dezen geſchreven op pergament hangen drie Zegels, als van Heer *Henno*, gezegelt hebbende voor *Wybren*, en van *Syidze Thyarda*, en *Iw Boccama* (dezelve van welke boven op 't jaar 1431 gemeld word) Hooftlingen te Rinsmageeſt (*Reenkismagaſt*). Nog word in deze Acte gewag gemaakt van Heer *Poppa*, Broeder *Doa*, en Broeder *Buo*, Kellers te Klaarkamp; als mede van *Heſſel Humalda* en *Bocca Jarla*.

1441.

Zoen of Verdrag tuſſchen Heer *Hart* Abt van Gerkenskloofter, en Broeder *Meckama*, aangaande den Uiterdyk op de ooſter en weſterzyden der Greuze, Ao. 1441. die Margaretæ Virginis nec non Martyris.

Deze geſchreven op pergament, was gezegelt door
Heer *Wilhelmus*, Abt in Dokkum.
Heer *Rendulphus*, Cureet in Uptwyſel.
Botta Jarla.
Rodiner Harkama, en wegens
Faeke Hemſtra door Heer *Ylla*, zyn Geeſtelyke Vader.

Conſent by het Gerechte van Leeuwarderadeel verleent op de Wiſſel koop van *Teykama* goed, in voorſz. Deele leggende, by het Convent Klaarkamp gedaan tegens *Hoykama* ſtaete, Ao. 1441. 's Donderdags voor Ste. Catrina Virgo.

Deze, geſchreven op Pergament, was beveſtigt met drie uithangende Zegels als van *Hem-*

Hemko Tadinga Grietman, *Douwe Burmanninga* (*Burmania*) en *Wblo Wiisma*, anders geheten *Camminga*, mede Rechteren in Leeuwarderadeel.

Wandel koop van Land tuſſchen *Abel Mayngha* en het Convent van Klaarkamp. Ao. 1441. op St. Paulus avond in den Winter.

Aan dezen, geſchreven op Pergament hebben gehangen twee Zegels, van Heer *Eeka* Perſona te Stiens, en *Syowka Garrerda*.

Atteſtatie van *Bauk* en *Gerk tho da Herwey*, dat *Abel Mayngha* zyn huys verkogt heeft aan de Keller van Klaarkamp, Ao. 1441. Op St. Lambertus dag.

Op het Spatium dezes, geſchreven op papier, was gedrukt het Zegel van Heer *Johannes* perſona te Ternaard (*Tonawerth*).

1442.

Algemene Vreede door Recht en Raden der Landen en Steden van Ooſtergoo en Weſtergoo over geheel Vriesland.

Heer *Tyaard* en *Syka* Perſona en voogden te Burnwert ſchelden vry en quit den Convente van Klaarkamp de aanſpraak, die zy in hunne qult. hebben op Zyarda ſtate, Ao. 1442. op St. Jacobs avond de Apoſtel.

Aan dezen geſchreven op pergament hebben gehangen de twee Zegels van Heer *Felcka* en Heer *Ryondlyff* Prieſteren te Dokkum.

1443.

Accoord tuſſchen de Steden Sneek, Bolswart, Wor-

Workum, Harlingen, Hindelopen en de platte Landen van Weſtergoo.

Vereeniging van Ooſtergoo met Groningen.

Gift-brief van de Landen van Vriesland door Keyzer *Otto*, aan den Biſſchop *Baldericus XV*, met een Jagt of *Pagus Foreſtenſis*; zynde geweeſt na het gevoelen van *Schotanus*, een gedeelte van Drenth en der Zevenwolden.

Zoen brief ofte uitſpraak tuſſchen Heer *Willem* Abt te Dokkum en Heer *Hart* Abt te Gerkensklooſter, waar by aan laaſtgem. wort toegewezen het Eyland by Kollum gelegen, Ao. 1443. de naaſte Donderdag voor *accenſio domini*, in het Clooſter te Aedwert.

Aan deze geſchreven op pergament hangen de Zegels van

Frater *Rudolphus*, Abt te Aedwert.
Tjallinghus, Abt te Mariengaarde.
Jelterus perſona te Dokkum, en
Ludolphus ſartoris te Beyn, als Zoensluiden; en tot meerder beveſtiginge, het Zegel van het Convent te Dokkum.

1444.

Articulen des Vreedes tuſſchen de Groningers en Ooſtergoo.

De Birſtama Landen in Akmaryp worden aan *Stynnert* toegeſtaan van zyn broeders en Suſters. Ao. 1444.

Op het ſpatium dezes zyn gedrukt de Zegels van *Hepka*, dezer kinderen Oom, *Edda Eghaz.* en *Feyka* hun ſtiefvader.

1407.

Koopbrief en quitantie, gepaſſeert by Heer *Jel-*

Jelle prieſter te Hantum aan de Keller van Klaarkamp, van één Pondem. leggende in *Rordisma* Vennen, en die *Wykie Kamminga* de Heiligen te Hantum in haar teſtament heeft toegelegt, Ao. 1445. Op St. Jacobs avond Apoſtoli glorioſi.

Op het ſpatium dezes, geſchreven op papier, was gedrukt het Zegel van gedagte Heer *Jelle*.

Koopbrief en quitantie, gepaſſeert by *Wbela Kamminga* aan het Convent Klaarkamp van $18\frac{1}{2}$ Eynſen $1\frac{1}{2}$ Penning Zaadland in Sottrema hamrick te Holwerth, Doyngakamp geheeten, Ao. 1445. op St. Georgius dag des heyligen martelaars.

Op het ſpatium dezes, geſchreven op papier, was gedrukt het Zegel van gedagte Heer *Cammingha*, die in de Acte hier boven op 't Jaar Ao. 1441. genoemt wort *Wblo Wiisma*.

1446.

Accoord tuſſchen Weſtringerland en de Zevenwolden.

1447.

Aanmerkelyke brief van *Philips* van Bourgonje, aan Paus *Nicolaas den Vyfden*, waar in van Vriesland geſproken word.

Brief van *Gabba in de Tyocghen*, waar by aan den Abt en Convent van Dokkum overgeeft den Uterdyk te Edigwerum, Ao. 1447. op St. Pieters Apoſtel dag.

In dezen worden de navolgende perzonen genoemt, die deze overdragt hebben bezegelt. Heer *Jeltka* en Heer *Renloff* perpetui vicarii in Dokkum.

Koop-

Koopbrief en quitantie, gepaſſeert by *Ludulfus* perſona te Akkrum, *Thiaard Aulingha*, *Renie Blinctera* en *Wibka Fisker*, van drie Pondem. land, binnen de Slagte, *hinxta land* genaamt, by het Convent Aelſum van de Kerk te Akkrum gekogt, Ao. 1447. op St. Ambroſius dag.

Op het ſpatium dezes zyn gedrukt de Zegels van *Ludulfus* en *Tjaard* voorſz.

1448.

Uitſpraak gedaan by *Zthaling Sykama* Grietman in Ferwerderadeel *Thiaard Sykama*, *Yrſt Unema* en *Fedde Feddama* mede Rechteren aldaar, dat die van Klaarkamp tot den Domzyl niet meer behoeven te ſchieten, dan voor zeven hondert van alle hunne goederen, die onder den Zylveſte gelegen zyn, Ao. 1448.

Aan dezen geſchreven op pergament hebben gehangen twee Zegels, hebbende *Thiaard* gezegelt voor hem en zyn Zoon.

In deze Acte, worden nog genoemt *Douwa* Heer *Syueſma* en *Wirpe Wysſinga* Grietmannen in Dongeradeel en Ferwerderadeel, *Wilka Roerda* en *Gerbet Kamminga* mede Rechteren aldaar.

Procuratie gepaſſeert by *Geltet Eggema*, op zyn Zwager *Heere Joukez.*, om aanſpraak te doen op *Smeynga* goed te Birſtens, Ao. 1448. des maandags na beloken Paſcha.

Op het ſpatium was gedrukt het Zegel van *Geltet* voorſz.

Koopbrief en quitantie, gepaſſeert by *Dideri-cus* perſona, *Lyuwa Oghaz.*, *Walthya Mynnama* en *Adam* Voogden te Yrnzum wegens den patroon St. Mauritius, aan *Hidde* te Wiardahuyſen,

van

van vyf Pondematen Land, Proppinga Land geheten, Ao. 1448. Op St. Thomas avond.

Op het ſpatium waren gedrukt de Zegels van *Dirk* en *Lyuwa* voorſz.

1449.

Koopbrief en quitantie, gepaſſeert by *Heere Joukez.* aan *Tzumme Wiarda*, van *Smeynga* goed te Birſtens, Ao. 1449. op St. Thomas avond.

Op het ſpatium is gedrukt het Zegel van *Boldwynus* perſona.

Koopbrief en quitantie, gepaſſeert by *Wiird Wiirdsdisma* Gamech (*Voogd*, *Kerkvoogd*) te Ferwert aan het Convent Klaarkamp, van 7 Pondem. Land te Lichtaard. (*Lichttauwert*), Ao. 1449. die Lamberti episcopi.

Aan deze Koopbrief is vaſtgehegt de Confirmatie brief van het Geeſtelyk Gerecht, gehouden te Ferwert, gegeven Ao. 1452.

Van deze twee ſtukken geſchreven op pergament, is de Koopbrief bezegelt door Heer *Sybold* prieſter te Ferwert, en de Confirmatie brief door *Simon Henrici* Deken te Leeuwarden, *Popko* en *Menno*, Prieſteren te Marrum en Reyſum.

1450.

Koopbrief en quitantie van twee pondematen land te Vierhuyſen, gepaſſeert by *Hincka Tainga.* aan het convent Klaarkamp, Ao. 1450. annuntationis Marcæ Virginis.

Aan dezen, geſchreven op pergament, hing het Zegel van *Hinco Thadinga* en niet *Taingha*, gelyk kwalyk in den brief geſchreven is, volgens het omſchryft van

het

het Zegel; Hy is geweeſt Grietman van Leeuwarderadeel, zie van hem boven, *Ao.* 1441.

Atteſtatie van *Douwe* perſona in St. Johannis wald en *Jacob* perſona te Eſſalawald, dat *Jorrin Janſema* Abt van Klaarkamp heeft verkogt 2 Jeerden (*roeden*) Veens, in St. Johanniswald gelegen, Ao. 1450. 's Woensdags na St. Bartholomeus Apoſtel.

Aan dezen, geſchreven op pergament, hangen de twee Zegels van voorſz. Atteſtanten.

Certificatie gepaſſeert by *Ydze Folkumaz.* voor *Sybberen de Merzer* te Leeuwarden, nopens zekere klagte op *Stennert Syuwertsz.* en *Syuwert Rypkema* Erfgenamen, Ao. 1450. op Ste. Agapeta dag.

Deze is verzegelt door *Johannes Idzesz.* te Leeuwarden.

Een gelykluidende, gepaſſeert by *Syuwert Kampmeſtera* eodem Ao. & die.

En is verzegelt door *Reinck Kampmeſtera.*

NB. Deze Acten ſchynen relatie te hebben tot de volgende.

Stennert Rypkama verpand Amkama goed te Birſtens aan *Sybren Merzer* voor een ſchuld van vyftien Rynſche Guldens, Ao. 1450. op Chriſtus avond in 't Gulden jaar.

Op het ſpatium dezes was gedrukt het Zegel van Heer *Jarich*, perſona van *Stennert* voorſz.

Rechten en Wilkeuren, door Grietmannen, Rechteren en Gemeente van Wytendengheradeel (*Utingeradeel*) gemaakt te Neſſe op Hemelvaards

vaards dag, en beveſtigt op Zondag voor Pinxteren.

Deze zynde een Copia, is geſchreven op pergament, en uit veele tekenen zeer waarſchynelyk omtrent dezen tyd.

1451.

Atteſtatie van *Sibrand Hiddema*, *Johan Hiddema*, en *Willa Sybransma*, dat *Ypka Rypka* Dogter *Kepingha*, in de verdelinge van haar Goederen, haar Broeder Heer *Jemka* heeft toegelegt 6 pondematen Land te Lichtaard, Ao. 1451. op St. Auguſtinus dag Epiſcopus.

Op het ſpatium dezes geſchreven op papier, waren gedrukt de Zegels van *Sybrand Hiddema*, en Heer *Symon* Deken te Leeuwarden, wegens *Johan* en *Willa* voorſz.

Verwiſſeling van Landen tuſſchen *Tetta Jellama* Gæman te Weſtermeer, en het Convent te Haska, Ao. 1451. feria ſexta poſt Mattheæ Apoſtoli.

Als baersluiden hier over zyn geweeſt *Gabba Syvama* en *Rouka Nynnama* gaelioed te Weſtermeer, hebbende de eerſte zelfs gezegelt, en voor de laatſte Heer *Douwa* perſona te Weſtermeer.

Koopbrief en Quitantie van $4\frac{1}{2}$ pondten. Land, door *Tjaard an der Berd cum ux.* verkogt aan *Jorrit Andringa*, op aller Zielen dag.

Op het ſpatium dezes zyn gedrukt de Zegels van Heer *Jarich* perſona te Grouw, en *Sypka Tyepkama*.

1452.

Accoord tuſſchen *Ulrick* en die van Hamburg, waar in van de Koophandel op Vriesland geſproken word.

Koop-

Koopbrief, gepasseert by *Ded Tjaerdsz.* aan het Convent Klaarkamp van $3\frac{1}{2}$ pondten. Land, gelegen in Kempinga goed, en $\frac{1}{2}$ pondte. in Botta Venne te Wanswerd, Ao. 1450. op St. Gregorius dag Papa. Mitsgaders Consent-brief op deze koop verleent by *Ytze Zthalingha* Grietman in Ferwerderadeel, Ao. 1450. op Woensdag na Urbanus dag Papa, als mede de Confirmatie van het Geestelyk Gerichte, de Ao. 1452.

Aan deze Acten, geschreven op pergament, en aan elkanderen vastgehegt, hangen zes Zegelen; en word in dezelve nog gewag gemaakt van

Unka Kamminga, te Ferwert.
Butta Buttema, te Hallum.
Sybold, Persona of Priester te Ferwert.
Johannes, Persona te Hallum.
Simon Henrici, Deken te Leeuwarde.
Popko en *Menno*, Priesteren te Marrum en Reysum, en
Heer *Jemko*, te Klaarkamp.

Attestatie van den Abt van Klaarkamp cum soc. dat Heer *Ymke* (*ook Jemka genaamt*) Priester aldaar wettig toekoomt de zes pondematen, en het tresoor met kleynodien, die *Yka Rypka* Dogter *Kepyngha* hem gemaakt heeft, Ao. 1452. op Sinten Crispyn en Crispiniaens dag Martelaren.

Op het spatium dezes, geschreven op papier, waren gedrukt vier Zegels, als van

Bernardus, Abt te Klaarkamp.
Heer *Jella*, Persona
Heer *Reyner*, Priester } te Leeuwarden.
Heer *Symon*, Deken

1453.

Een Accoord tusschen de Abten, Prælaten, Griet-

Grietmannen, Oldermans, Schepenen, Rechteren, Raadsluiden, Hoofdlingen en Gemeente der Delen in Oostergoo, als Dongeradeel, Dantumadeel, Ferwerderadeel, Tietjerksteradeel, Idaarderadeel en Smallingerland; mitsgaders de Steden Leeuwarden en Dockum nopens de Jaarmerkten, en het onderhouden van eenige wegen en wateringen, des anderen daags na Ste. Maria Magdalena.

Op het spatium is gedrukt Oostergo's Landzegel.

Een Idem; dog is deze bevestigt met twee grote, en zes kleine Zegels.

Missive van de Grietmans en Mederechteren van Utingeradeel, aan den Abt van Gerkensklooster, nopens zekere Gerechts zaak, *Ao.* 1453. op St. Sixtus dag Pape.

Deze Brief is buiten op verzegelt geweest met het Zegel van *Tjaard Andringa*.

Accoord tusschen den Abt van Gerkensklooster en de Ingezetenen van de Uterdyk, van Collum en Butenpost (*Wtpostma*) over het maken en onderhouden van een Dyk en Zyl by Collum, Ao. 1455. Op St. Albinus dag Episcopus.

Deze geschreven op pergament, was bevestigt met de Zegels van voorsz. Convent, en de Ingezetenen van Collum, (het welk 'er alleen aanhangt) en wegen Buytenpost) met die van Heer *Harke* Cureet aldaar en *Auka Meynersma*.

1454.

Commissie tot het houden van een Dagvaart tot Haarlem, gegeven te Bolswart.

Verdrag tusschen *Gerardus* Cureet, *Rycold Gaykа-*

kama, *Baldynck Heetsmen*, en *Buo Menſma* Voogden in Auguſtinsga met Conſent van de Gemeente aldaar, en het Convent van Gerkenskloofter met hunne Meyers op de kant van het oude diept, wegens 's Kerks nooddruft, Ao. 1454. Op Dingsdag na reminiſcere.

Deze geſchreven op papier, was bezegelt door Heer *Gerardus* en *Rycold Gaykama*.

1456.

Verbond van Vreede of Gaarlegginge tuſſchen de Prælaten, Prooſten, Dekenen, Grietmans, Hoofdlingen, Burgemeeſters, Oudermans &c. der Landen en Steden van Ooſtergoo, Weſtergoo en Zevenwouden, tegen alle vreemde aanvegters der vreede en vryheit, op O. L. V. dag, aſſumtionis beatæ Maria Virginis.

Keurbrief en Articulen beraamt binnen Sneek, over het verkiezen van Magiſtraats Perzonen.

Brieven der Vrieſen aan Groningen, Ommelanden, aan *Ulrick* en Ooſtvriesland.

Ordonnantien op de Keuren en Breuken gemaakt binnen Sneek.

Recht en Raad der Landen en Steden van Ooſtergoo en Weſtergoo, vergadert te Bolsward, geven die van Leeuwarden magt, om te berechten alle kleyne en groote zaaken over hals en over hoofd, en om breuken te neemen van alle misdadige zaaken, die onder ſtads Jurisdictie geſchieden; des Woensdags na St. Marten.

Aan dezen hangen elf Zegels.

1457.

Confirmatie der oude Privilegien van Vries-

land &c. in een openbare brief door Keyzer *Fredericus* vergunt.

Misfive van Keyzer *Fredericus*, om de Vriesen aan te manen, om alle vreemde Heeren tegen te staan.

Misfive en Inhibitie van den Keyzer *Frederi-cus den derden*, aan den Hertog *Philippus* van Bougondien Graaf van Holland, om de Vriesen niet te molesteren, waar van een Copia den Vrie-sen is toegezonden.

Vreede-brief tusschen Oostergoo en Westergoo.

Huurcontract tusschen de Voogden van het Gasthuys te Leeuwarden, en *Jarich Jouwkes cum ux.* van zeekere Huyzinge aldaar, 1457. op Philippi en Jacobi dag.

Borgtogte van *Buo Meynsma* Gamech (Voogd, zie hier boven) te Augustinsga, gepasseert aan de Convent *Meyers* van Gerkensklooster tot schadeloos stellinge van zeker pleit, welk Heer *Albert* Cureet in Suderhusen en Heer *Gayko* Cureet in Augustinsga met hun hebben, Ao. 1457. in vigilio passe.

Op 't spatium dezes waren gedrukt de Zegels van Heer *Gaykama*, *Buo's* Perzoon, en *Rycold Gaykama*.

1458.

Koopbrief op redemtie gepasseert by *Frouck Jankema* aan haar dogter *Luieytie*, van een Pondem. Land leggende in Wantnia Venne, Ao. 1458. op St. Lambertus dag.

Deze is gezegeld door *Sybold Lolkama*.

1459.

Verdrag tusschen Heer *Harth* Abt van Gerkens-kloo-

klooſter, en des Convents Meyers en gemeene buuren in Lutkegaſt nopens de Voorwerken, en Collatien van Prieſteren, Ao. 1459. op Ste. Maria Magdalena dag.

Deze geſchreven op pergament was gezegelt door *Johannes Oeker* Cureet op Lutkegaſt. *Sikko Poppama.* *Harko Hillama.*

Egga Ofka Driwerz. ſchenkt het Convent van Aelſum die goederen, die zy in voortyden met zyn dogter ontfangen hebben, Ao. 1459. Op Mey avond.

Op het ſpatium is gedrukt het Zegel van *Doeke Albedema* Gaman te Yrnſum.

1460.

Verbond van Vreede of Gaarlegginge tuſſchen de Steden en delen van Weſtergoo, op St. Jeronimus dag.

Brief van voorſchryvinge van *Jaricus Allardi* pronda Prieſter te Leeuwarden in Oldehoof, en *Symon* te Haſſchahuys aan *Boldwynus* Prælaat van Hasker Convent voor eenen broeder *Wpke*, Ao. 1460. Saturdag na onze Vrouwen dag.

Heer *Simon* van Haſſcha en *Eelke* zyn maget geven *Atte Bunges* hunne goederen, die zy in voortyden ontvangen hadden, uitgezondert het weynige, dat het Convent Aalſum gegeven is, Ao. 1460. des Woendags na allerheyligen.

Deze is gezegelt door Heer *Symon* voorſz.

Koopbrief en Quitantie, gepaſſeert by *Walke in die Winkel* aan de Suſteren van Aalſum, van drie pondten. Land leggende by de *hinxte kiis*, Ao. 1460.

Deze is gezegelt door *Doeke Albadama* en *Walka Mynnaz.*

Overdragt, gedaan door *Hidde* te Wyerhuſem aan het Convent Aalſum, van 5 pondten. Land te Yrnſum, Propinga Land geheten, (zie Ao. 1448.) Ao. 1460. Maandag na Pinxteren achtende.

Deze is beveſtigt met het uitgehangen Zegel van Heer *Douwa* te Roordahuizen.

1461.

Quitantie van *Wyba Stymerts* Zwager van Ankema goed en Smeyna goed, Ao. 1461. des Woensdags binnen de Octaaf onzes Heeren Hemelvaart.

Op het ſpatium is gedrukt het Zegel van Heer *Jan*, Perſona te Yrnſum.

Koopbrief en Quitantie, gepaſſeert by *Hayo Poppema*, aan *Idza Douwez.* van 20 pondematen Lands binnen de Slachte op Dyoringha Slootswal, Ao. 1461. op St. Pieter en Paulus avond.

Op het ſpatium zyn gedrukt de Zegels van broeder *Hooyt* Keller te Nes, en *Tjaard Andringa.*

1463.

Statuten en Privilegien van de Schuttery te Franeker.

Vry geleyde brief aan *Wybe Sjurds Grouwaſtins*, anders genaamt *Schenne Wybe.*

Verklaringe, gedaan by den Olderman en Raad der ſtad Dokkum, om met den Olderman, Schepenen en Raad van de ſtad Leeuwarden een vaſte vreede te zullen onderhouden, na dato des briefs tot aan St. Jacob naaſtkomende, om in dien tuſſchen tyd met elkanderen te handelen, onder een vaſt

vaſt en zeker geleyde, Ao. 1463. op St. Pieter en *Paulus* avond.

En was beveſtigt met des ſtads Zegel.

Brieven van vrygeley, by de Oldermans en Raad der ſtad Dokkum gegeven aan den Olderman en Raad der ſtad Leeuwarden, of hunne *Volmagtigen*, om te Dokkum vry en veylig te komen, daar te handelen en te vertrekken, Ao. 1463. des Woensdags na onze lieve Vrouwe dag assumtio.

Op het ſpatium is gedrukt het Zegel der ſtad Dokkum.

Verdrag, tuſſchen Olderman, Schepenen en Raad der ſtad Leeuwarden ter eenre, Oldermans, Grootburgers en Inwoonders te Dokkum en *Lieuwe Bolco* met de zyne ter anderen zyde; om vry en veylig met en onder elkanderen te verkeren binnen en buiten Leeuwarden, na dato des briefs tot aan Kerstyd naaſtkomende, Ao. 1463. op St. Simon en Judas avonden.

Op het ſpatium was gedrukt het oude Zegel der ſtad Leeuwarden.

Ut ſupra beveſtigt aan de kant van de ſtad Dokkum eodem anno & die.

En was op het ſpatium gedrukt het Zegel van voorſz. ſtad.

Vermits de onbehoorlyke ongelden, by die van Deventer gelegt op de Koopmanſchappen, daar te merkt gebragt, zoo conſenteert Hertog *Philips* van Burgundien aan die van Ooſt- en Weſtergoo, dat zy de Landen van Holland, Zeeland en Vriesland mogen gebruyken met hunne lyven, ſchepen en goederen, mits betalende tol en ongeld, als zyne waterſteden doen, Ao. 1463. 27 Septemb.

Deze zynde een Copia copiæ is gecollationeert

neert en accoord bevonden, in bywezen van *Saeke Jorritzoon* Schepen, door *Wilko Folkertzoon* Secretaris der ſtad Leeuwarden.

1464.

Kempo Idsz. ſchenkt het Convent Aalſum agt jeerden veens onder Bergum gelegen. Ao. 1464. des Zondags na heylige 3 Koningen.

Op het ſpatinm zyn gedrukt de Zegels van *Everhardus* Pater en Prior te Bergum.
Wibrandus Perſona in der Werliber kerken.

Quitantie gepaſſeert by *Stennert Siuwertsz. Rypkama* aan *Tzumme Wyarda*, wegens voldade van de twee goederen Smeynga en Amkema goed te Birſtens, Ao. 1464. des Saturdags voor Oculi in de heylige Feeſte.

Deze geſchreven op papier is beveſtigt met vier uithangende Zegels van *Stennert* voorſz.
Broeder *Nanna*.
Heer *Douwa* Perſona te Rauwerd.
Heer *Douwa* Vicarius te Oldehoof in Leeuwarde.

1465.

Verwiſſelinge van eenige Veenlanden tuſſchen de Conventen van Klaarkamp en Voswert, Ao. 1465. op St. Nicolaas dag Epiſcopus & confeſſor.

Dezen geſchreven op pergament, is beveſtigt met de twee uithangende Zegels van Heer *Johannes*, zig noemende by der genade Gods Abt te Voswert, zynde het eene zyn eigen, en het ander des Convents Zegel.

Koopbrief en Quitantie van *Geersma* Steed te Han-

Hantum, gepasseert by Heer *Syuk* Persona te *Reysum*, en zyn broeder *Bokke Montama*, aan broeder *Wyger* Keller te Klaarkamp, Ao. 1465. op St. Martinus achtenda Episcopi.

Deze, geschreven op pergament, is bevestigt met het Zegel van Heer *Sytia* Persona te Lichtauwert.

Testament van *Broer Tyarkesz.* en *Yde* zyn Wyf, waar by aan het Convent Aenjum 50. Schilden gelegateert wort, Ao. 1465. Op de Octava na Paschen.

Aan dezen, geschreven op Pergament, hangt het Zegel van *Broer* voorsz.

Attestatio Egidii de Bere Notarii Mediobergensis, continens copiam Literarum Fratris Lucæ de Senis Vicarii Generalis Ordinis Fratrum Minorum, Ao. 1437. *Item copiam Bullæ Synodi Basilicensis, qua Conventui Beatæ Mariæ in Aelsum permittitur Regula Tertii Ordinis sancti Francisci*, Ao. 1435. *Ipsa vero hæc attestatio est de* Ao 1465.

1466.

Handvest in het Vriesch ofte Zoen in Westergoo gemaakt, op den dag conceptionis Mariæ.

Poincten en Articulen gemaakt by den Grietman en het gemene Recht in Haskervyfgae, by raad der Prælaten, Oudermans, Wyze luyden en gemeene Meente van voorsz. Deel, met derzelver Omlanden, aangaande het houden van een Weekmerkt op *ter Heuwera* (Jouwre) *by der Molen*, op St. Levinus.

Deze, zynde een Copia, is geschreven op pergament, en geauthenticeert Ao. 1582. door den Secretaris *Jelle Broers*.

Koopbrief en quitantie, gepasseert by *Gerryt Hoyt-*

Hoytſma wegens zyn broeder *Yſeka*, aan het Convent Klaarkamp, van twee Jerda (roeden) veens. Ao. 1466. Op Epiphani domini.

Deze, geſchreven op pergament is beveſtigt met het Zegel van Heer *Wybren* perſona te Bergum.

Hayo Heeringa Hauſchyp op Ameland belooft protectie aan de Geeſtelykheit, die op Ameland Gerichts oeffening mogten houden, Ao. 1466. op Dingsdag na Pinxteren.

Op deze, geſchreven op papier, was gedrukt geweeſt het Zegel van gedagte *Hayo. Heeringa.*

Broeder *Symon* Rector en *Wilhelmus* procurator van Hasker Convent bedanken en quiteeren de ſuſteren van Aelſum voor goede betalinge en rekeninge van de goederen, die zy van Heer *Symon* en *Eelke* zyn maagd ontvangen hadden. Ao. 1466. Op St. Marcus dag.

Aan dezen geſchreven op pergament, hangt het Zegel van 't Hasker Convent.

1467.

Copia Koopbrief en quitantie, gepaſſeert by *Oena Wybrantsz.* aan *Wigla Poppe* van $13\frac{1}{2}$ klinkerts jaarlykze renten, gaande uit *Oenema* goed te Engwerd, de klinkert gerekent tegens 12 Stuyvers, Ao. 1467. op St. Blaſius dag.

De Origenele dezes was verzegelt door Heer *Johannes* perſona te Yrnſum. Heer *Gaytia* perſona te Soele en *Sjoucke Sickinga.*

Verdrag tuſſchen *Simon Jansz. cum ſoc.* en het Convent Aalſum, op zeker ſtuk Land, Ao. 1467. op Ste. Lucie dag.

Op

Op het ſpatium dezes, geſchreven op pergament, is gedrukt het Zegel van Burgemeeſter *van Broeck*.

Hilke Feyka Dogter van *Born*, woonachtig te Nes, ſchenkt het Convent Aalſum een half pondemate Reydland, gelegen op de Noordhorne aan de Slachte, Ao. 1467. op St. Benignus dag.

Op het ſpatium is gedrukt het Zegel van Heer *Dankert* Prior, en *Hilkes* Biegtvader.

1468.

Koopbrief en Quitantie gepaſſeert by *Gerlof Tjaarda*, aan het Convent Klaarkamp, van een halve pondte. Land, leggende by Schiermonicke Ham, Ao. 1468. des Vrydags voor viſitatio Mariæ Virginis.

Op het ſpatium dezes, geſchreven op papier, was gedrukt het Zegel van *Gerlof Tjaarda*.

Verklaringe van Heer *Bouwe* Perſona op Rinsmageeſt, dat *Juwe Hergesma* en *Wytke* zyn huisvrouw, aan Heer *Henricus* Keller te Klaarkamp, verkogt heeft twee pondten. Land leggende in de Kage, Ao. 1468. Donderdags voor St. Anthonius Confeſſor.

Deze geſchreven op papier, was beveſtigt met het Zegel van Heer *Bouwa*; en word ook nog in dezen gewag gemaakt van Heer *Reyleff* Perſona te Dokkum.

Copia authentica Mandati Honofrii, Apoſtolicæ ſedis Legati de Latere, quo privilegia quædam Religioſis Tertii Ordinis Sancti Franſisci in Leodienſi & Trajectenſi dioeceſi conſeduntur, Ao. 1468. *tertia decima Kalendis Novembris.*

Copia hæc munita eſt appenſione ſigillorum oblongio-

giorum, ac optime converſatorum, Bernardi & Matthææ Abbatum in Clarocampo & Florido campo.

Acte van indemniteit, door *Popka Roorda* Grietman, en *Popka Brunſma*, en andere meede rechters van Ydaarderadeel gegeven aan het Convent Aelſum, wegens het ſchoonmaken *van* Keimpama Zylroede, Ao. 1468. 's anderen daags na St. Pieter ad vincula.

En is geauthenticeert door broeder *Peter van Wel* Pater te Aelſum.

Heer *Douwe* Vicarius te Oldehoof in Leeuwarden geeft den Convente van Aelſum mortis *cauſa* agt Pondem. Land, leggende binnen de Slachte, Ao. 1468. des Woensdags na letare *in de* Vaſten.

En is door Heer *Douwe* zelfs gezegelt.

Quitantie van *Klaas Jansz.* wegens de goederen, die het Convent Aelſum van Heer *Reyner* zyn Oom ontvangen hadde, Ao. 1468. Op St. Blaſius dag.

Op het ſpatium is gedrukt het Zegel van *Jaeke Sipkesz.*, Cuderman van Leeuwarden.

Rienkjen en haare kinderen ſtaan haar recht af op de goederen, die *Juke* haar dogter en Suſter (een Suſter te Aelſum wordende) in het Convent mede neemt, Ao. 1468. des Saturdags na Marie Magdalene.

Op het ſpatium is gedrukt het Zegel van Heer *Rinkien*, *Rienkje* voorſz. jonger Prieſter, wyl op dees tyt geen perſona had; en dat van Heer *Riwerd* perſona te Born.

1469. Wan-

1469.

Wandelbrief van een Land, gelegen op Hasker Mieden en Lyovinga Land, tusschen *Tjaard Romberts* en het Hasker Convent, Ao. 1469.

Op het spatium dezes is gedrukt het Zegel van Heer *Boldwyn*.

Jelle Siarda geeft het Klooster Aelsum het goed te Liowens met zyn twee dogters *Bauk* en *Lyske*, als het twede deel van haar moeders erff. Ao. 1469. 's daags na Ste. Katryna.

Op het spatium zyn gedrukt de Zegels van *Goetfridus* rior te Aninghem (*Aenjum*) en *Scheltetus* persona te Slepperdorp (*Slapperterp*).

NB. Hier by een Copie geauthenticeert, Ao. 1476. door *Sybodus* persona te Oldehove binnen Leeuwarden, en *Johannes* pater te Aelsum.

Attestatie voor *Tzumme Wiarda*, dat *Stennert Rypkama* aan hem heeft afgestaan 13 Pondem. in Smeynga en *Amkama* goederen te Birstens. Ao. 1469. des Dingsdags na St. Matthys die komt voor aller heyligen voor den avond.

Deze is gepasseert en gezegelt door *Wybodus* prior te Smallinga Convent en *Nicolaus* Confesor te Aelsum.

1470.

Voorstel van Gevolmagtigden aan de Vriesen gedaan, omtrent de meninge van *Albert* Hertog Saxen.

Gunstbewyzen en Privilegien aan Dokkum verleent, door *Karel* van Bourgondien.

Hoytkya Odisz. staat toe aan de Susteren van Ael-

Aelsum, de goederen te Birstens, Ao. 1470. des Donderdags na Judica in de vasten.

Deze is gezegelt door *Joris Andringa.*

Koopbrief en Quitantie, gepasseert by *Sjoerd Kamstra* aan *Oedsken Oeds* Dogter, van drie klinkerden, gaande uit *Hettinga* goed, voor drie snees gelyke klinkerden, Ao. 1470. op Maandag na Pinxteren achtende en na St. Alif.

Deze is gezegelt door *Nicolaus* Pater te Aalsum, en *Sipke Ryowersma.*

Wopka Idzesz. te Bergum, staat van zyn recht af op die agt gerden (*roeden*) Veen, die zyn Broeder Heer *Kempo* in voortyden het Convent Aelsum gaf, Ao. 1470. des Dingsdags na *onze* lieve Vrouwe in de vasten haar annuntiatio.

Deze is gezegelt van Heer *Wybrand* Persona te Bergum.

1471.

Uitspraak tusschen Heer *Hart* Abt van Gerkensklooster, en de Ingezetenen van Rugewaart, nopens het leggen van een Zyl, en de uitwateringe van dien te graven, Ao. 1471. op St. Pieters dag ad vincula.

Deze geschreven op pergament, was bevestigt met het Zegel des Raads van Groningen, en met die van *Willem Clant*, en *Johan Frieze*, als Zoensluiden in dezen.

Zoen of Verdrag tusschen *Stinnert Sjoerds Rypkama*, en *Hoythia Oedsz.* over eenig Land, Ao. 1471. op St. Fredericus dag Episc. & Martyr.

En was deze verzegelt wegens *Stennert* voorsz. door Heer *Wibe* zyn Prior en Biegtvader, en wegens *Hoythia* door Heer *Jan* Persona te Yrnsum, en als Zoensluiden door *Ni-*

Nicolaus Confessor te Aelsum, en *Nanna Awingha* Prebendarius aldaar.

Hendrik Jansz en zyn Wyf quiteren het Convent Aelsum voor die goederen, die zy voor en na van Mr. *Florens* hun Vader ontvangen hadden, Ao. 1471. des Woensdags na St. Gregorius in de Vasten.

En was gezegelt door Heer *Menno* persona te Berlikum.

Quitantie van *Geerk Hoytsma* van het 1ste termyn tot 25 Schilden Koopschat van $5\frac{1}{2}$ jeerden, (*roeden*) veen, den Susteren van Aelsum verkogt, Ao. 1471. Op St. Martens avond.

Is verzegelt door Heer *Wybrand* cureet in Bergum, en is hier bygevoegt de Copia koopbrief van voorsz $5\frac{1}{2}$ roeden.

Sjoerd Rinnertsma geeft aan het Convent Aelsum een halve Pondem. Reyland, leggende binnen de Slachte, Ao. 1471. des Saturdags na Cantate.

Deze is gezegelt door Heer *Riewerd* Persona te Born.

1472.

Henricus van Akkrum Commandeur van Nesse, Heer *Dankert* Persona, Heer *Arent* Prior, en broeder *Hoyt* Keller aldaar, schelden quit de susteren te Aelsum die 30 Postulaat Gulden, die zy van hun wegen 's Jaarlyks geven aan den Land Commandeur van Utrecht uit de Renten van *Kempama* en *Galama* goederen, Ao. 1471. des Dingsdags na aller Heyligen. En is hier door gestooken de Confirmatie brief van *Johan* van Drongelen Land Commandeur van de Balyen van Utrecht, Ao. 1472. Op St. Maria Magdalena dag.

En zyn deze Acten verzegelt door *Johan* en *Henricus* voorſz., mitgaders het Convents Zegel van Neſſe.

Quitantie voor den Grietman en mede Rechteren van Opſterland gepaſſeert by *Feyte* te Born *cum ux.* aan het Convent van Gerkenskloofter, van het geen te Ureterp ontvangen is, Ao. 1472. op St. Livinus dag confeſſor in de Winter.

Deze, geſchreven op pergament, was beveſtigt met drie uithangende Zegels als van
't Gerechte van Opſterland.
Syttie Allama en
Focke Eelkis. En wort nog in dezen gemelt
Meeſter *Geerd* Perſona te Kollum, en
Jan Frieſa.

Copia Auth. van het Teſtament van *Teeta Jellama* Provenier in Hasker Convent, gemaakt Ao. 1472. en is het zelve geauthenticeert; Ao. 1488. des anderen daags na Heylige drie Koningen, en beveſtigt met het Zegel van
Heer *Ema*, eertyds *Teeta* zyn perſoon en biegtvader, dog doen ter tyt Commandeur te Nes.

1473.

Verbond van onderlinge beſcherminge tuſſchen de Landen en Steden van Ooſtergoo en Weſtergoo; met den Eed hier op gedaan en gezegelt, op St. Laurentius dag.

Tjebke Fokelenz. ſchenkt aan het Convent te Haska twaalf Pondem. geheten in den Traen, Ao. 1473. feria VI poſt penthecoſti.

Op het ſpatium zyn gedrukt de Zegels van
Heer *Henric* Perſona op Langweer.

Heer

Heer *Reyner* Perſona te Borne, en
Jorwert Andalama te Akkrum.

Jelle Oenkema te Akkrum geeft aan het Convent te Haske drie Pondem. Land, leggende op Hermanna ſloots Wal, tot vergoedinge van den aanſpraak, die voorſz. Convent heeft op agt Pondem., geheeten in Harlinger ſtrenge, Ao. 1473. Op onzen Lieven Vrouwen dag viſitationis.

Tot getuigen hier over zyn geweeſt *Lyepe Gheerdesz.* en *Tjalle* te Haskerdyken, gedaan in de Gaſtkamer te Hasker Convent ter præſentie van *Paulus* Prior en *Gerardus* Procurator aldaar; en op het ſpatium waaren gedrukt de Zegels van
Heer *Tjaard Bleneſtra* Curatus in Gharryp,
en
Jorrit Andringa in Akkrum.

Koopbrief en quitantie, gepaſſeert by *Henricus* Prior en het Convent te Bergum, aan de ſuſteren van Aelſum, van $7\frac{1}{2}$ geerden (*roeden*) Veens, leggende op Bergumer Veen, Ao. 1473. ipſo die Octavo beati Martini episcopi & martyris.

Aan dezen hangt het voorſz. Convents Zegel.

Katrina Peter Korwers Wed. ſchenkt aan het Convent Aelſum alle die goederen, die na haar dood als dan van haar aldaar gevonden worden, Ao. 1473. des Vrydags na St. Matthys.

Op het ſpatium zyn gedrukt vier Zegels.
Gysbert Gysbertz. als voormond van *Katryn.*
Heer *Arent* perſona te Sneek.
Albert Lausz. } Burgemeeſteren aldaar.
Bokke Poppaz. }

Koopbrief en quitantie, gepaſſeert by *Wobka Idzesz. cum ux.* aan het Convent Aelſum van twee Geerden Veen, Ao. 1473. Op St. Mauritius dag.

En is gezegelt door Heer *Wybrand* Cureet te Bergum.

1474.

Handveſten des Verbonds tuſſchen *Karel* van Bourgonje en *Gerryt* van Oldenburg, om tegen de Vrieſen te ſtryden, 29 November.

Quitantie van *Wopke Idsz. cum ux.* van het geen het Convent Aelſum aan hun Dogter *Sjouck*, geen zin hebbende om aldaar Suſter te worden, weerom heeft gegeven. Ao. 1474. des Dingsdags na ons Vrouwe nativitas.

Op het ſpatium is gedrukt het Zegel van Heer *Arnoldus* Perſona te Bergum.

Molla Mollaz. Sjoerd Rypkama berns bern (*kinds kind*) ſtaat toe aan het Convent Aelſum, die goederen te Biirſtem, die zy van *Tzumme* en *Atte* ontvangen hebben, Ao. 1474. op ons Heeren Hemelvaarts avond.

Op het ſpatium is gedrukt het Zegel van Heer *Wolter*, *Molla's* Prieſter.

Koopbrief en Quitantie, gepaſſeert by *Renick Doykaz.* te Flaerſim in Raerderagae aan het Convent Aelſum vyf pondten. Land, Proppinga Land genoemt, Ao. 1474. 's Maandags na St. Odolphus Confeſſor.

En is beveſtigt met het Zegel van *Renick* voorſz.

Popka Gotama ſchelt quyt aan het Convent Aelſum de goederen te Birſtim, Ankama goed ge-

genaamt, Ao. 1474. 's Maandags na ons Heeren Hemelvaarts dag.

Deze is beveſtigt met het Zegel van Heer *Jarich* Perſona te Grouw, en *Sipka Ryuwerdisma*, Gamech aldaar.

Utſupra door *Pibaz. Wiarda*, Ao. 1474. op St. Mauritius dag.

En is door *Tzallink Pibaz.* voorſz. met zyn Zegel beveſtigt.

1475.

Poincten en Articulen, dewelke Bolsward, Bolswarderahem en de Dieperde met elkanderen hebben begrepen beſtandig en vaſt te onderhouden, aangaande de Maarlinger Zylen, op den avond voor St. Johannes des Doopers Geboorte.

Aan dezen, geſchreven op pergament, hebben gehangen vyf Zegelen, dog door den tyd 'er afgevallen.

Koopbrief en Quitantie van 5½ jeerden Veens verkogt door *Evert Siarda* aan het Convent Aelſum, Ao. 1475 des Zondags na St. Michiel Archangel.

En is beveſtigt met het Zegel van *Evert Siarda*, en Heer *Arnoldus* Prieſter te Bergum.

Het Convent van Smallen Eé ſtaat aan die van Aelſum haar recht af op de goederen van Broeder *Heſſel*, Ao. 1475. des Maandags na Pinxteren achtende.

En is door *Johannes Welp* Prior te Smallen Eé, met des Convents Zegel beveſtigt.

Quitantie van het Convent Smallen Eé aan dat van Aelſum gepaſſeert, wegens de goederen van Suſter *Agatha*, die uit het Klooſter van Aelſum

in dat van Smallen Eé was overgegaan, Ao. 1475. op St. Maria Magdalena dag.

Beveſtigt en gezegelt als boven, en wort nog genoemt Suſter *Stiue* Priorinne.

Ferdban (*Conſent-brief*) verleent by *Douwa Annaz.* Grietman en zyn Mederechteren van Tietjerkſteradeel aan het Convent Aelſum, op zeſtehalf jeerden Veens onder Bergum, tot bekominge van een vredige bezittinge zo lang als de wind wayt, het kind ſchrayt, het gras groeyt, de bloem bloeyt, Ao. 1475. die translationis Auguſtini.

En is wegens voorſz. Grietman gezegelt door *Pittia Wynjá*, en is hier by gevoegt een Copia des Koopbriefs.

Betalinge gedaan by het Convent Aelſum op 2 jeerden Veens die *Wopka Idsz.* te Bergum, aan voorſz. Convent verzet hadde, Ao. 1475. des Maandags na St. Michiel.

En is gezegelt door *Heert Arent* (*Aruoldus*) Cureet te Bergum.

1476.

Rippert Witia ſtaat af zyn regt van Niaarnominge aan het Convent Aelſum op 6 Pondem. Land, leggende op de Weſterzyd van de ſoute Graft, Ao. 1476. des daags na St. Servaas.

Op het ſpatium zyn gedrukt de Zegels van *Johannes* Pater te Aelſum, en *Jorert Andringa*, voor hun zelfs, en wegens *Foka Siwertz.* in de Winkel, deszelfs Perſona Heer *Gauke.*

Jolla Stynnertz. jonger Prieſter te Yrnſum ſtaat aan het Convent Aelſum zyn eigendom af van de goederen, die zy ontfangen hebben van *Atta* en

Tzum-

Tzumme Wiarda, Ao. 1476. Vrydag na St. Jacob.

En is gezegelt door Heer *Gauke* Perſona te Yrnſum.

Verwiſſelinge van eenige Landen tuſſchen den Abt van Gerkenskloosſter, en *Harke Sybama*, woonachtig te Auguſtinsga, waar by den Abt verkrygt *Pawisma* goed te Burum op de Ooſterzyde der Grutze, Ao. 1476. op St. Marcus dag Euangeliſt.

Deze geſchreven op pergament, was beveſtigt met het Zegel van den Abt en het Convents voorſz. Secreet Zegel, en tot meerder beveſtiginge met die van Meeſter *Geert* Kerkheer te Kollum en Heer *Otto*, Vicarius aldaar.

Een opſtel van een ſupplicatie, door Heer *Harth* Abt van Gerkenskloosſter overgegeven aan den Raad in Groningen, tegen die van Achtkarſpelen, wegens gepleegde geweldenarien. Sine Anno & die, tamen circa annum 1476.

1477.

Tien jarig Verdrag ter vernietiging der geſchillen in Vriesland.

Contract-brief onder die Leppe, roerende die aanhield van Irnſumer Zyl met die andere Zylen, Diepten en Dammen in de Leppe.

Wiſſelbrief van eenige Landen tuſſchen *Sitia Jennaz.* en het Convent Aelſum, Ao. 1477. des Vrydags na Hemelvaarts dag.

Op het ſpatium is gedrukt het Zegel van Heer *Liwen* Perſona te Goyngaryp.

Sybodus Perſona te Leeuwarden en *Johannes* Pa-

ter te Aelsum authenticeeren, Ao. 1477. des Woensdags na onze Vrouws purificatie zeekere quitantie, gepasseert Ao. 1472. des Dingsdags na St. Kruysdag by *Petrus Stoutman* Cureet te Idzinga aan het Convent Aelsum, aangaande zekere penning Schult.

En was gezegelt door *Sibodus* en *Johan.* voorsz.

Volmagt gepasseert by *Johannes* Pater en *Elizabeth* Mater te Aelsum op *Douwe Annama*, of Thoner des briefs, om een niaerneminge te doen van twee roeden Veens, leggende aan des Convents Veen, van *Wopke Idsz.* gekogt, Ao. 1477. op St. Gregorius dag.

En is verzegelt door *Johannes* voorsz.

Koopbrief en quitantie van *Wopka Idsz.* van twee roeden Veen op Bergumer Veen gelegen, Ao. 1477. Donderdag na St. Gregorius dag.

En is gezegelt door Heer *Arent* (*Arnoldus*) persona te Bergum.

Acte, gepasseert by *Siboud Tjebbema* Grietman in Ydaarderadeel, dat die van Aelsum niet verbonden zyn aan Keimpama Zylkolk, Ao. 1477. Op St. Gregorius dag.

Op het spatium is gedrukt het Zegel van voorsz. Grietman.

Koopbrief en quitantie, gepasseert by *Claas Jansz.* aan *Sibbel Tzemmis*, van het vierde deel eens Huys en Schuur, staande te Sneek op het Hoogzand, Ao. 1477. Op St. Urbanus avond.

Op het spatium zyn gedrukt de Zegels van *Feyka Jorritsz.* Burgemeester te Sneek.
Dirck Siuwertsz.
Eka Douwaz. } Schepenen aldaar.
Janka Hemkaz.

Uitſpraak, gedaan tuſſchen de Stad Leeuwarden en Leeuwarderadeel, aangaande het ſlatten van de oude *Ee*, en het bekoſtigen van de Leppa Zyl te *Dokkum*; komende twee derde delen ten laſte van Leeuwarderadeel, en een derde deel ten laſte van Leeuwarden, Ao. 1477. in profeſto exaltationis crucis.

Op het ſpatium zyn gedrukt agt Zegels.

1478.

Leppe-brief tuſſchen die Leppe en de Abt en Convent van Klaarkamp, roerende Klaarkampſter Zyl.

Privilegie-brief aan Stavoren gegeven door Koning *Chriſtiaan* van Denemarken.

Brieven van de Koning *Eduard* van Engeland, waar by de vryheit van Commercie, aan de quartieren van Ooſtergoo en Weſtergoo, mitsgaders de Steden te voren toegeſtaan, vernieuwt wort, en acceptatie dies aan de kant van Vriesland; met reciproque belofte van vryheit van Commercie, den 5 April.

Rimmert Hoytsma cum ſoc. ſtaan af aan het Convent Aelſum het niaar van 6 roeden Veens onder Bergum, van *Gerke* hun Oom gekogt, Ao. 1478.

En is door *Rimmert* voorſz. gezegelt.

1479.

Een verklaringe op Dykhuiſter Zyl, en twee andere Zylen omtrent 't Convent van Haſſcha en Nes.

Propin in Vriesland vaſtgeſteld ten behoeve van des Keyzers gezanten.

Copia van de ſcheydinge en delinge tuſſchen het

het Convent Gerkensklooster en dat der Susteren van Galilea (*alias Vrouwen klooster*), van hare goederen en erven, Ao. 1479.

In dezen word gewag gemaakt van

Heer *Wilhelmus* Abt
Heer *Jacobus* Prior
Heer *Wybrandus* Supprior
Heer *Cornelius* Keller
Heer *Nicolaus* Olderman
Heer *Gerbrandus* Olderman
} te Gerkensklooster.

Uitspraak, gedaan by *Hetta Hebbaz.* en *Popke Roerda*, by consent en raad van hun Ydaarderadeels Leppa recht, over het verschil, tusschen het Hasker Convent en de vier Delens recht, aangaande de onderhoudinge van de Dykhuister Zyl, Ao. 1479. op St. Jacobi Apostoli dag.

Deze, geschreven op pergament, is bevestigt met de Zegels van *Hetto* en *Popke* voorsz.

Utsupra, door *Saeke Lwbbema*, Ao. 1479. op de Octave van onze Lieve Vrouwe visitatie.

Deze is gezegelt door *Arnoldus* Persona te Bergum.

Wigghele te Birn staat van zyn recht af op Metsumesteel aan het Convent Aelsum, Ao. 1479. op Paulus bekeringe.

Deze is gezegelt door Heer *Reymer* Persona te Born.

Koopbrief en quitantie, gepasseert by Heer *Henrick* van Akkrum Commandeur van Nes des Duitschen Order, en het gemeene Convent aldaar, aan het Convent Aelsum, van vier postulaats gulden eeuwige renten, gaande uit *Galema* en *Kempama* goed, Ao. 1479. Nativitatis Mariæ.

En is deze beveſtigt met des Convents en deszelfs Ambachts Zegelen.

1480.

Zoenbrief tuſſchen de Parthien Sjaardema en Scherne Wybe.

Zoenbrief tuſſchen Scherne Wybe en Swob op *Hottinga* Huis, den 11 April.

Privilegie brief aan Stavoren door Koning *Lodewyk* van Vrankryk.

Commisſie van Biſſchop *David* van Bourgondien op de Paſtoren van Aengum en Lioeſſens en de Præbendarius te Doccum, Ulto July.

Koopbrief en quitantie, gepaſſeert by *Jelle Frerikz.* aan het Hasker Convent, van zeven Pondem. Land, het welk hy van *Jow Schiringha* geërvt heeft, Ao. 1480. prima dominica adventus domini.

Deze op pergament geſchreeven, is gezegelt door Heer *Douwa* Prieſter te Terwispel.

1481.

Verbond tuſſchen Leeuwarden en Tietjerkſtera vierde deel voor de tyd van twaalf jaaren, om elkanderen te beſchermen tegens alle geweld, Op St. Johannis decollationis.

Verbond tuſſchen Leeuwarden, en de Hooftlingen, Eygenerfden en gemeente meente van Cornjum en Britzum, op dezelve voorwaarden als Tietjerkſtera vierde deel.

Acte, gepaſſeert by *Sipke Mennama*, *Ymke* zyn wyf en *Franciscus Mennama* hun Zoon; voor hun en hunne Erfgenaamen en nakomelingen, aan de ſtad Leeuwarden, om ten allen tyden en in alle zaaken des Stads nut en profyt na hun vermo-

gens

gens te behartigen het zy om de Stad te beveſtigen, Graften te ſlatten, Bolwerken en Poorten te timmeren, in haare Privilegien te beſchermen en geweld, tegen haar ondernomen, aftekeeren, &c. Ao. 1481. op elf duizent Maagden dag.

Deze, geſchreven op pergament is beveſtigt met vier uithangende Zegels.

Compronis tuſſchen de ſtad Leeuwarden *en Pieter Kamſtera;* op den dag commemorationis animarum.

Baar, of Zoen tuſſchen voorſz. Parthyen, 's Vrydags na St. Marten.

Baar, of Zoen tuffchen die van Leeuwarden met hunne helperen ter eenre, de Hooftlingen des Verbonds van Dongeradeel, Ferwerderadeel, Dantumadeel en in Leeuwarderadeel ten noorden Leeuwarden, alle die in dat Verbond zyn, *Wybe Sjoerdszoon toe Groveſtins* en hunne helperen ter anderen zyde, aangaande Rovinge, Plunderingen en Gewelden; en vergoedinge van dien aan elkanderen gedaan: als mede dat voorſz. parthyen Dyken en Dammen zullen maaken, de oude Eé en andere lopende wateren ſlatten, als het behoort: En dat niemand in Vriesland eenige gaarſluitinge zal mogen maaken, waar door eenige Deels of Stads Rechten benadeelt worden, of die der Ingezetenen Vrydom te nagaan: dat men geen goederen, op merktdagen gebragt wordende, onderweegs zal mogen verkopen, maar op de Merkt te koop brengen, alwaar men kopen kan na zyn vryen wil: dat voorſz. partyen deze Zoen in alle zyne poincten zullen onderhouden by zyn Chriſtelyk geloof, en by boete van duizent Ryns Guldens, Ao. 1481. des Vrydags na Briccii Pape.

Op

Op het ſpatium dezes geſchreven op Papier, waren gedrukt dertien Zegels.

Verbond tuſſchen *Sikke* en *Tjaard Zyaarda* en de Stad Franeker ter eenre, Ouderman, Schepenen en Raad by Conſent van de Dertien van wegen de Gemeente en de gemeene Gilden der Stad Leeuwarden ter anderen zyde, om elkanderen byſtand te doen in rechtveerdige zaaken; en als de Ingezetenen van de ééne of andere Stad worden verongelykt, elkanderen daar in te helpen met gelyke hulp, Ao. 1481. op St. Calixtus dag Papa.

Op het ſpatium zyn gedrukt de Zegels van *Zyaarda* en de Stad Franeker.

Koopbrief en quitantie gepaſſeert by *Sywert Jella Oenkamaz.* aan het Hasker Convent van alle zyne Landen, waar ook gelegen Ao 1481. 's daags na Paulus bekeringe.

Deze is beveſtigt met de Zegels van Heer *Jacob*, Perſona te Akkrum, en *Wybe Jarichma*, welke zig op zyn Zegel noemt *Wiba Jelkama.*

1482.

Verbond voor de tyd van vier jaaren tuſſchen de Steden Leeuwarden, Sneek, Bolswart en Slooten.

Misſive van de Staten van Vriesland aan eenige Grietenyen om goed regt te maaken.

Gilde keuren of Onverbrekelyk Verbond by verlof van de Regeeringe der Stede Leeuwarden vaſtgeſteldt.

Vaſter Baar tuſſchen Leeuwarden en *Botto toe Haarwey*, *Syds* en *Fekko Bottinga*, uitgeſprooken Donderdags voor Pinxter.

Zeker

Zeker Verbonds formulier tuſſchen Groningen, eenige Edelen, Steden en Deelen van Weſtvriesland, den 7 October.

Oena Jowſma Grietman in Leeuwarderadeel, *Jowta Scroetszoon* Grietman in Tietjerkſteradeel, *Gotta Baukis* Grietman in Smallingerland, *Tjaard Gerritszoon* Grietman in Ydaarderadeel; Grietmannen in de Leppa der vier Deelen, met hunne mederechteren, ſtaan toe aan het Barra Convent te Bergum de Lyoedmeersdam (*Bergumerdam*) met zyn toebehoor in het eeuwige; mits daar in leggende een Zyl van agt mans voeten, en de oude Bornzyl digt houdende, op dat 'er de vier Deelen geen hinder of ſchaade van koome: Waar tegens het Convent de Viſſchernye in den Dam zullen hebben. En wanneer eenig gebrek in den Dam koomt, moeten de Monniken zulx terſtond maaken, waar voor ten onderpand ſtellen hondert Pondem. Land, geheten *in de ſtukken*, Ao. 1482. op St. Peter ad Vincula.

Koopbrief en quitantie, gepaſſeert by *Sywert Dogens*, *Witia* en *Fokka Rinſens* aan het Convent van Haſcha, van twee Pondem. meedland, gelegen in de nieuwe Venne, Ao. 1482. op St. Anthonidag.

Op het ſpatium is gedrukt het Zegel van Heer *Thomas*, Prieſter van voorſz. verkopers.

Quitantie van de twee broeders *Focke* en *Haye Hayez.* aan het Convent Gerkensklooſter gegeven wegens hun Vaders dood deel, Ao. 1482. Op den zevende dag na Vaſten avond.

Op het ſpatium dezes, geſchreven op papier waaren gedrukt de Zegels van

Meeſter

Meester *Gauthie* te Bolswerd en de Perſona te Tjerkwert.

1483.

Verbond tuſſchen Ouderman, Schepenen en Raad met de gemeene Dertien in Leeuwarden ter eenre, en de Volmagten van de Conventen Klaarkamp, Mariengaarde en Haska ter anderen zyde; waar by die van Leeuwarden aannemen de Landen en Meyers van voorſz. Conventen, gelegen te Jelzum, te beſchermen tegens alle geweld en overlaſt, op poincten en articulen, als voorſz. Stad en Tietjerkſtera vierendeel met elkanderen verbonden zyn, en andere in 't zelve Verbond nader uitgedrukt, Ao. 1483. op Vrydag voor Palma.

Brief van die van Sneek, aan den Olderman en Raad binnen Dockum, mitsgaders Hovelingen, Grietmannen en goede Lieden in Dongera en andere delen, ter gelegentheit van de aangelegde verwoeſtingen door *Wilco Ringia* aangebragt, Maandag na Mey.

Overdragt van de helft van *Wyte Grottynga* land door *Tjaard Heddinga* gedaan aan Heer *Evert* Abt van Gerkenskloofter, des Donderdags na Sint Gregorius dag Papa.

Op het ſpatium dezes, geſchreven op papier, waren gedrukt de Zegels van Heer *Anthonius*, *Tjaards* Kerkheer, en *Jungha Fokke*.

Utſupra van de wederhelfte gedaan door *Elke Taddema*, op Palm avond.

Op het ſpatium dezes, geſchreven op papier, waren gedrukt geweeſt de Zegels van

van Heer *Hedde* Kerkheer te Surhuzen, en *Rumpt Jeltma*.

Jella Siarda zyn Dogters, in het Convent Aelsum gaande, eenig Land medegegeven hebbende, verwisselt het zelve tegens Land, gelegen te Englum, en Scheltinga goed genaamt, des Woensdags voor St. Pontiaan Martyr.

Deze is bevestigt met het Zegel van *Heer Cornelius* Prior te Aenjum, en dat van Heer *Schelta*, Zoon van *Jella* voorsz.

1484.

Verbond voor de tyd van twintig jaren tusschen Leeuwarden met Franeker en *Sicco Sjaarda*.

Koopbrief en Quitantie, gepasseert by *Ufke Sybrandsz.* aan het Convent Bouwen klooster, van zyn Wyfs Vaders goed, leggende op de Jouwer, Ao. 1484. op Mey dag.

Op het spatium was gedrukt het Zegel van Heer *Eyse* in Augustinsga, en dat van Heer *Sye Wymers*.

1485.

Confirmatie, by Burgemeesteren en Raad van Groningen gedaan, van den doem of sententie, gegeven by *Evert Hulbeldinga* Castelein in Oostbroekster land, nopens een Zoenbrief tusschen den Abt van Gerkensklooster en *Fokke Hayenz.*, en van welke *Idzen* te Burum hadde geappelleert, Ao. 1485. des Donderdags voor St. Gregorius dag Martyr.

Aan dezen, geschreven op pergament, hangt voorsz. Stads Zegel.

1486.

Verbond tusschen de Steden Leeuwarden, Sneek, Bols-

Bolsward, Franeker en Sloten, Ao. 1486. 's Maandags voor Bartholomæus. Mitsgaders Brief van dezelve Steden aan *Yghe Galazoon*, om zyne Knegten af te danken, en voortaan vrede te houden, Anno & die utsupra.

Menna Hillezoon op Harich, belooft de Hoofdlingen, Stemmen en Delen van Oost- en Westergoo, vergadert te Noordwolde, om zig te Leeuwarden of Bolsward in Gyzeling te begeven, zo lange, dat voorsz. Hoofdlingen &c. vergenoegt zyn, Ao. 1486. op Saturdag na translatio Martini.

Copia Koopbrief en Quitantie, gepasseert by *Popka* en zyn Wyf, aan Broeder *Onna* Conventsman te Klaarkamp, Hofmeester te Nes, van 18 pondematen te Hantumhuizen, in Thallama goed, geheten het grote Veen, 's Vrydags voor St. Jacob Apostel.

Als getuigen worden in dezen genoemt
Heer *Hendrik* Persona te Nes, en
Symon van Ruremunde, Schoolmr. aldaar.

Wisselbrief, tusschen *Boete te Herwey* en het Convent Klaarkamp, van 2 jerda (*roeden*) Veen, leggende te Westa Swaermbird, op May dag.

Deze, geschreven op pergament, was bevestigt met het uithangende Zegel van *Boete te Herwey*.

In dezen wort nog genoemt broer *Kampe* Hofmeester te Schyra stins.

Koopbrief en quitantie gepasseert by *Sauerd Seerpz.* aan *Tetla* en *Fock Seerps* dogteren, van 2 Pondem. Land, leggende in *Wrdstra* goed.

Op het spatium dezes is gedrukt het Zegel van Heer *Gala* Persona te Bolsward.

Baar of Zoen tuſſchen die van Aelſum en *Douwa Takama* kinderen, weegens huns Vaders nalatenſchap, Op Bonifacii dag.

Zoensluiden in dezen zyn geweeſt
Heer *Hoytge* Perſona te Akkrum.
Heer *Dirk* Perſona te Sybrandaburen.
Focke in de Winckel en *Eeke ter Soel*.
En is door Heer *Hoytge* gezegelt.

1487.

Gaarlegger, of Verbond tuſſchen de Steden, Deelen en Stemmen van Weſtergoo, Ao. 1487. Op St. Petri avond.

Sententie in cas de Appel, gegeven by de Overrechters in Groningen, waar by het Wereldlyke regt aan het Convent van Gerkenskloofter op haere Meyers wort toegeweezen, des Vrydags na St. Galle.

Aan dezen geſchreven op pergament, hangen de Zegels van
Johan Gryp
Ludiken Hoerneken
Geert Wichgherinck
} Overrechters in Groningen.

Eba Solkis (ook *Zelkama* genoemt) ſtelt ter deciſie van vier Prælaten of Prieſteren zyn verſchil met *Hasker* Convent 's Vrydags na St. Pieter.

1488.

Verwiſſeling van Landen, gedaan tuſſchen Heer *Johannes Gogh* Abt, en frater *Johannes* Keller te Klaarkamp, ter eener, en *Oeme upper Hyowr* en *Freedw* zyn Wyf ten andere zyde, 's anderendaags na St. Johannes ante portam Latinam.

Deze, geſchreven op pergament, was gezegelt met drie uithangende Zegels, als van

Jo-

Johannes Abt van Klaarkamp wegens het Convent.
Heer *Taco* Perſona te Akkerwolden wegens *Oeme* en zyn Wyf.
Barthold Starkenborgh wegens broer *Sywrd* Hofmeeſter te Klaarkamp en zyn Broeder *Sytie*, als daar in mede hebbende geconſenteert.

1489.

Steden, Hoofdlingen, Deelen en Stemmen des Verbonds in Weſtergoo vernieuwen alzulke brieven, als hun Verbond aan *Werp Lieuwez.* gegeven en gegunt heeft op Mr. *Remerens* en *Gerlof Folperda* goederen en landen, om de ſchaade, die de ſtad Leeuwarden in voortyden *Werp* gedaan hadde. Voorts magtigen zy *Werp* om Mr. *Remeren* en *Gerlof* voorſz. in 't Land te geleiden, en quitantie te geven van alles, dat zy tegens hun Land mogten gedaan en begaan hebben voor datum dezes briefs, Ao. 1489. op Woensdag na St. Jacob.

Op het ſpatium zyn gedrukt zes Zegels.

Rentebrief van 17½ Arents Gulden (de gulden gerekent op twaalf ſtuyvers Vlaamſch, en deze op vyf plakken) losrenten gepaſſeert voor Burgemeeſteren en Raad in Groningen door Meeſter *Dirk Sappama* aan *Hilprik Hilboldinge*, des Maandags voor St. Catrinen dag, *Sweder Kater*, *Koppyn Jarghes*, *Roelof Mepſche*, en *Harman Lewe*, Borgemeeſters zynde.

Deze, geſchreven op pergament, was beveſtigt met voorſz. Stads Zegel.

Baar of verdrag tuſſchen het Hasker Convent en *Eba Zelkama* (ook *Solkis* genoemt) aangaande een

een halve Zathe Lands in Haskerdyken. Op St. Scholastica dag virgo.

Baarsluiden in dezen zyn geweest
Heer *Arent* te Wyspel en Deken over Bornferd.
Heer *Ema* te Nes.
Heer *Hoytthya* te Akkrum.
Heer *Ymo* te Terhorn.
Heer *Wycher* in Ackmaryp.
Ontbreekt het Zegel van Heer Ymo.

1490.

Hernieuwd Verbond tusschen Oostergoo en de Stad Groningen.

Koopbrief en quitantie, gepasseert by *Eza Tjallaz. cum soc.* aan broeder *Onna* Hofmeester te Zion, van 15 Pondem. Land te Lekkum, 's maandags na Paaschagten.

Deze Copia Koopbrief, wiens principale verteekent is door Heer *Tjaard* Persona te Lekkum, is geauthenticeert door Heer *Albert* mede Persona aldaar 1499.

Koopbrief en quitantie, gepasseert by *Gerryt van Vreden* aan het Convent Hasscha, van zevendehalf Pondem., leggende in *Lieuwe* fenne, 's Maandags na St. Jacob.

Deze is gezegelt door Heer *Syvert* Persona op Rotsterhaula.

1491.

Verbond tusschen de Prælaten, Hovelingen en Gemeenten van Vriesland en de Stad Groningen.

Brief van *Doeke Hemmema* (in de Vriesche taal) Olderman der Stede Berlikum, waar uit geblykt

dat

dat die Stad omtrent deze tyden Stads Privilegien gehad heeft.

Verbond tuſſchen de Vetkopers in Ooſtergoo en Groningen, op St. Lambert dag.

Baar of Zoenbrief, tuſſchen het Convent Aelſum en *Aede Aedesz.* wegens een verſchil over de koop van Hottinga goed, des daags na St. Ambroſius.

Als Zoensluiden hebben deze gezegelt
Heer *Yma* Perſona te Terhorne, en
Haya Renickz. wonende te Raad;
En zyn als getuigen geweeſt:
Heer *Wel* Deken in de Hem en Perſona te Friens,
Meeſter *Bwke* Perſona te Grouw, en Heer *Symon* jonger Prieſter aldaar.

1492.

Misſive van *Douwe Ytinga* Perſona te Ytens, en des Keyzerlyke Majt. Capellaan, aan Recht en Raad van Ooſt- en Weſtergoo, vergadert te Sneek, waar by kennis geeft, dat hy met den Keyzer heeft geſproken, en geſloten, dat zy remiſſie zullen hebben van alle agterſtallige tribuut en tyns, en nieuwe confirmatie hunner Privilegien: En als die van Ooſt- en Weſtergoo den Keyzer en zyne Nakomelingen in het Roomſche ryk obedientie doen, en jaarlyks den tyns van elk huys, die zy ſchuldig zyn, betalen, zal de Keyzer by voorſz. Landen al doen, dat een goed Heer by zyne Landen ſchuldig is te doen, Ao. 1492. Op den octaaf van Aſſumtio Mariæ.

Verbond tuſſchen Weſtergoo en Stad Groningen.

Verdrag tuſſchen Groningen, Workum, *Fra*nequer en Franequeradeel.

Verbond tuſſchen regt en Raaden van Sneek met haar toebehoor en Stad en Landen van *Gro*ningen, den 14 October.

Compromis tuſſchen *Juw Jongama* en *Godſchalk Jongama* omtrent de Regeeringe van Bolsward gemaakt (in Vigilia Matthæi) Aprili.

Brief waar by de Vrieſen beweren datze den Grave van Holland niet onderworpen zyn, en waar in ze hem de Schattinge weigeren op te brengen.

Koopbrief en quitantie, gepaſſeert by de kinderen van *Sythgha Hernſema*, aan den Abt van Dokkum, van alle goederen, door hunne Ouders hun nagelaten.

In deezen worden genoemt
Heer *Johannes* Abt in Dokkum.
Heer *Johannes* Perſona te Holwert.
Worp Hayngha, en *Heſſel Boyngha*
Heerſchappen en Hovelingen te Holwert.

Eve Reintz. als Convents man in Gerkenkloosſter aangenomen zynde, draagt alle zyne goederen aan het zelve over, 's Vrydags voor Ludgerus.

De Originele dezes was beveſtigt met de Zeegels van
Heer *Syvert* Abt te Gerkensklooſter en
Heer *Buwo Ivama* in Aeltsbuur.

Koopbrief en quitantie gepaſſeert by *Wipke Piers cum ux.* aan het Hasker Convent, van een Gouden Ryns guldens jaarlykze renten, des Vrydags voor Palmen in Profeſto Tyburtii.

Aan dezen hangen de Zegels van

Heer

Heer *Jacob* Perſona op Terband, en *Atten Lieppenz.*

Wandelbrief van eenige Landeryen, tuſſchen *Andries Wybaz. cum ux.* en het Convent Aelſum, Op St Margareta dag Virgo.

Deze is beveſtigt met het uithangende Zegel van Heer *Reyner* Perſona te Wommels.

1493.

Brief van Inhibitie aan die van Groningen gezonden nopens de Vrieſche twiſten door Keyzer *Fredericus*, den 5 July.

Brief van Keyzer *Frederick* den Groningers toegezonden rakende Vriesland.

Literæ Mammonis, Curati Eccleſiæ ſancti Viti, ad Davidem de Burgundia, Episcopum Trajectenſem, quibus ipſi ſignificat, ſe Præbendam in Capella ſancti Jacobi (conſtitutam ab Arnoldo & Hilla conjugibus & civibus Urbis Leovardienſis) contuliſſe Thelesforo Legitimo Dirici ſartoris, cum omnibus juribus, emolumentis & onere. Ao. 1493. *Sabbatho ante Dominica Oculi.*

Aan deze hangen twee Zegels.

Copia van een Wiſſelbrief van 7 Pondem. Land op het Uitland tuſſchen *Lyuwe Hoytſma cum ſoc.* in Qlt., en *Sypt Tymerman cum ux.* Op St. Anna dag.

Accoord tuſſchen Heer *Nicolaus* Abt van Gerkenskloosſter en *Rynnert ter Harſt*, over zeekere hunne mande Huizinge en Landen, 's Maandags voor St. Bonifacius.

Op het ſpatium dezes was gedrukt het Zegel van *Sikke Harkumma.*

Acte van Overdragt gedaan by *Wypke Piers cum ux.*

ux. aan het Hasker Convent, van een Zathe Lands, gelegen in Haskerdyken, Op St. Dionisius dag, episcopus & Martyr.

Deze is verzegelt door Heer *Hotthya* te Akkrum en *Ate Lieppez.*, en word in dezen nog genoemt, *Johannes* Prior, *Johannes* Supprior, en *Rumbertus* Procurator te Hasker Convent.

Koopbrief en quitantie, gepasseert by *Homme Tebbaz.* aan het Convent Aelsum, van 2½ Pondem. Meedland, gelegen te Nes binnen de Slachte, altera Gregorii Papæ.

En is gezegelt door Heer *Hotthia Andringa* Persona te Akkrum, wegens *Homme* voorsz. Gaemeegh aldaar.

Sythye Iws geeft met Consent van haar man en kinderen aan haere dochter *Teth* meede in het Convent Aelsum, een Zathe Land, gelegen in Nescheragae te Surmurre. Ipso die circumcisionis.

Deze is wegens *Sythye* gezegelt door Heer *Fedde* Persona te Huysum, en door *Hessel Jelgersma* als voormond der kinderen.

1494.

Eed door de Potestaat *Juw Dekama* ende Vier en twintig Rechters voor het ganssche Volk gedaan op eenen Landdag te Sneek en gezegelt den Koning overhandigt.

Zoenbrief in het Vriesch tusschen *Juw Juwingha* het hooft der Vetkopers en die van Hottinga.

Brieven van die van Leeuwarden en Sneek nopens de Veragting van 's Konings gezag door eenen *Otte.*

Brief

Brief van *Otte* hier omtrent.

Utſupra van eenen *Willem Frederik* over het zelfde voorwerp.

Nadere Brief van die van Leeuwarden.

Nieuw Formulier des Eeds gezegeld met het Zegel van Weſtergoo.

Brief van *Otte* aan de Groningers over den toeſtand van zaken.

Merkwaardige Aanſpraken door de Schieringers en Groningers over hare onderlinge Verbonden aan den Roomſch Koning *Maximiliaan* gedaan.

Beſluit des Roomſch Koning op deze Aanſpraak.

Verbonds Articulen tuſſchen de Vetkopers en de Groningers.

Copia Koopbrief en Quitantie, gepaſſeert by *Monte* en *Sytta* zyn Wyf aan het Convent Bouweklooſter, van Reytsma land, leggende in de Westerham, Quinta feria ante cathedram Sancti Petri.

De principale dezes was gezegeld door
Heer *Fokke* Kerkheer in Ooſtermeer, en
Heer *Jacob* Kerkheer in de Ham.

Weſſel Dirksz. van Dorſten en *Rinke Peeters* Dogter quiteren het Convent Aelſum van al het geen *Rinke* aldaar te voren gebragt hadde, op St. Thomas avond.

Op het ſpatium is gedrukt het Zegel van
Heer *Johannes* Prior te Haska.

1495.

Het verſchil tuſſchen den Abt van Gerkensklooſter en den Caſtelein van Ooſtbroekſterland over de Rechtinge te Burum, gegeven op twee goede Mannen, des Vrydags voor Ste. Margriet Virgo & Martyr.

Deze geſchreven op pergament was beveſtigt met het Zegel van Burgemeeſteren en Raad in Groningen.

Proteſtatio Abbatum Friſiorum, quod Monachi ſuccedunt parentibus in hereditatibus paternis.

Aan dezen, geſchreven op pergament, hangen zeven Zegels, boven welke dus geſchreven is

Sigillum Abbatis in Menterna Sancte Theologie Doctoris.
Sigillum Abbatis in Aedwert.
Sigillum Abbatis in Iheruſalem.
Sigillum Abbatis in . . . .
Sigillum Præpoſiti in S. Maria.
Sigillum Præpoſiti in Bouwenklooſter.
Sigillum Abbatis in Dokkum.

NB. In dezen vind men geen jaargetal nog dag, alleen word in 't einde aangehaald een Bulle van Paus *Innocentius* (waarſchynlyk de zesde van dien naam) gegeven te Lyons in 't vierde jaar van zyn Pauſſchap.

Zoen of Verdrag tuſſchen Heer *Wolter* Pater te Aelſum en zyn Convent, en *Sjoerd Jansz. cum ſoc.* over het Teſtament van *Sjoucke*, Suſters *Ymckje* Moeder, des Donderdags in de Paaſch week.

Als Zoensluiden in dezen zyn geweeſt
Meeſter *Bwcka* Perſona te Grouw.
Heer *Woll* Perſona te Roordahuizen.
Heer *Ymo* Perſona te Terhorne.
Heer *Gerroldus* Vicarius te Roordahuizen.
Welke drie laatſte ook hebben gezegelt dog wegens Mr. *Bwcka*.
Heer *Symon* Vicarius te Grouw.

Koopbrief en Quitantie, gepaſſeert by *Kempa Ynnaz.* aan het Convent Aelſum, van een pondte Land

Land, leggende tuſſchen de Weteringe en de Slachte, in de Pinxter heylige dagen.

En is gezegelt door Heer *Eema* Perſona te Terhorne.

Koopbrief en Quitantie, gepaſſeert by *Weybert Heynes* aan het Hasker Convent, van vier Pondem. Greydland, gelegen op Bandſterveld. Ao. 1495. Op St. Geertruids dag.

Deze is beveſtigt met het Zegel van Heer *Lambert* Perſona te Nyehaske.

1496.

Teſtament van *Janke Sappes* in Nyehaske, in Octavo St. agnetæ virginis & martyris.

Op het ſpatium was gedrukt het Zegel van Heer *Dirk* Perſona te Nyehaska.

Quitantie gepaſſeert by *Sjoerd Rinnerts* aan het Convent Aelſum, van het geen dat hem by den Zoen of verdrag, nopens een ſtuk Land, Gerrytsweer geheten en geleegen in Surmarra goed, was toegekent, Op St. Martinus dag.

En is beveſtigt met het Zegel van Heer *Johannes* Perſona te Born.

1497.

Onderling verdrag tuſſchen Abten, Prælaten, de gemeene Geeſtelykheit, Heerſchappen, Edelen, Grietmannen, Burgemeeſteren &c. in Westergoo tot beveſtiging van de ruſt en vreede.

Quitantie van 13 Rhyns Gulden, gepaſſeert by *Reyner Pieters* aan het Convent Aelſum, des daags na St. Jacob.

En is gezegelt door Heer *Johannes* Perſona te Sneek.

1498.

1498.

Regiment voor de Landen van Vriesland, den 30 April.

Accoord tuſſchen die van Leeuwarden en den Stadhouder tot ontzet van hunne ſtad, den 7 July.

Misſive van Keyzer *Maximiliaan*, aan de Regenten en Onderdanen van Vriesland, 16 July.

Mandaat des Konings nopens de Heerſchappy in Vriesland, 16 dito.

Bulle en Opdragt van Keyzer *Maximiliaan* aan den Hertog van Saxen, 20 dito.

Handveſten des Konings den Vrieſen gegeven, verteekent en verzegelt te Friburg in Brisgouw, 20 dito.

Articulen en Conditien op 't aanneemen van den Hertog van Saxen aan de Vrieſen.

Reverſaalbrief des Hertogs van Saxen en de Vrieſen gemaakt.

Utſupra den Vurſt van Saſſen gegeven by de Weſterlanden.

Articulen waar op de Stad Leeuwarden zig overgeeft aan den Hertog van Saſſen.

Koopbrief en quitantie, gepaſſeert by *Syw Sysma* aan de proosdy van Feenkloosſter, van twee Pondem. Land, leggende op Meynterp.

Deze was verzegelt door Heer *Jelth* Kerkheer op de Zwaagh; en wort in dezen nog genoemt, *Arent van Hochſtraten* Prooſt te Feenkloſter, zynde de Koopbrief geteekent den Vrydag na St. Pieter ad vincula.

Koopbrief en quitantie, gepaſſeert by *Griet Tjaards* Wed. met conſent van *Tæke* en *Ula*, haar

zoon

zoon en broeder, aan het Hasker Convent, van 4½ Pondem. leggende op Hasker mieden, ipso die Urbani papæ & martyris.

Op het spatium is gedrukt het Zegel van Heer *Pieter* Persona te Haskerhorne.

1499.

Testament van *Gerrit Midlerkerk* Voogd van St. Vitus te Leeuwarden, waar by den Abt van Klaarkamp ⅓ der goederen gemaakt word, en beneffens den Keller aldaar, tot executeurs van dit Testament gesteld, 's daags na St. Philippi en Jacobi dag.

Aan dezen, geschreven op Pergament hangen vier Zegels als van Heer *Mamma* Persona Schryver van dit Testament, Heer *Fedde* Persona, Heer *Peter* Vicarius, en *Tymen*, voor hun selfs en voor *Gerrit*, *Jarich* en *Habbet*.

Testament van Heer *Foppe* Confessor Sororum in Aelsum waar by aan het Convent maakt zyn reppelyke goederen en zeker huys, exaltationis crucis die.

En is door de maker zelfs gezegelt.

1500.

Eene Misfive van Hertog *Philips* van Bourgondien onder het beleg van Franeker, met eene Copia van een Brief van den Grave van *Egmond* aan den Heere van Bergen.

Ordonnantie van den Hertog van Saxen aan alle de Ingezetenen van Vriesland, om weder binnen het Land te komen, mits componerende wegens hare rebelligheit, en doende eenen voetval, uitgezondert alleen de Heerschappen en Kloosters.

Taux

Taux van Stad tot Stad, en van Dorp tot Dorp der belaſtingen, die na goedbedunken van den Hertog van Saxen, en *Philip* van Bourgondien, over geheel Vriesland is omgeſlagen, met eene zomme van de renthen van elx.

Iw Dekama en *Iw Scheltama* geven, ingevolge het Teſtament van *Wyttia Harinxma*, het Convent Engwird een enkel gulden jaarlykze renthen, uit het goed *Uppa Spaers*; één *Reydmer* leggende by de Herfſtbuuren, en Wattama halve Stins, uitgezeit 4000 Stenen, waar van 2000 aan de Kerk van Raad, en 2000 aan de Kerk van Deerſum zullen gaan, 26 February.

Op het ſpatium waren gedrukt de *Zegels* van *Dekama* en *Scheltama*.

1501.

Extract Privilegie-brief aan de Stad Franeker door den Hertog van Saſſen.

1503.

Ordonnantie des Hertogen *Georg* van Saxen, op 't ſtuk der Munte, ſine anno & die:

Dog beveſtigt op het ſpatium met deszelfs opgedrukte Zegel.

Ordonnantie van den Hertog van Saxen, regulerende eenige waterlosſingen van verſcheidene Grietenyen in Ooſtergoo, van den 2 April.

Ordonnantie hoe de Zeedyken gemaakt zullen worden, 2 April.

Brief nopens de Zeedyken, eod. dato.

Leenbrief voor den Raad en Amptman . . van Grumbach, den 29 Auguſti.

De Ee, hoe geſlat moet worden.

Schey-

Scheydinge en delinge van Venen in Kuykhorne *in* Dantumadeel, tuſſchen de Kelner van Klaarkamp, de Kelner van Dockum, de Hofmeeſters van Zyon en Weerd, *Taco Heemſtra*, *Botto van Sterkenborg cum ſoc.* ter eenre, *Wyger Lutkuma*, *Olt oppe Feen*, *Focke in de Weſtereynde cum ſoc.* ter anderen zyde.

Aan dezen, geſchreven op pergament, hangen de Zegels van

Schelte Thyaarda Grietman in Dantumadeel.

Heer *Yle* Perſona op Rinsmageeſt.

Koopbrief, gepaſſeert by het Convent Klaarkamp aan *Luitjen Goldſmid cum ux.*, van een ſteed door hem zelfs bewoond, en een Venne leggende by de oude Bouwarda Zyl voor een eeuwige renthe, Ao. 1503. op St. Bonifacius dag.

In deze Koopbrief zynde een geauthenticeerde Copia worden genoemt

Heer *Paulus* Abt
Heer *Johannes* Prior } te Klaarkamp.
Heer *Theodoricus* Kelner
Heer *Otto* Abt te Foswert.
Heer *Johannes* Abt te Dockum.

Accoord of vergelyk tuſſchen den Convente Zion, en *Douwe Ydema*, nopens een eeuwige rente, ipſo die Translationis Martini episcopi.

Zie aangaande dezen, beneden op Ao. 1528.

Literæ Pauli, Petri & Hermanni, Abbatum Claricampi Floridi campi, & ſancti Bernardi in Aedwert, ad Ordinis Ciſtercienſis Generalem Commiſſarium, quibus ob inopiam a contributione liberari petunt; & Reinero Abbati in Iheruſalem plenam dant poteſtatem pro ipſis agendi, Menſe May.

Aan dezen, geſchreeven op pergament, hangen de Zegels van de drie voorſz. Abten.

Co-

Copia van het Teſtament van *Meynt Aeltgema*, op St. Catrinen dag.

Acte, waar by *Johan Koenthies* toeſtaat aan het Convent Aelſum drie oude Schilden uit het goed te Meedum, des Maandags na St. Matthys.

Op het ſpatium is gedrukt het Zegel van *Tymen Freeriksz.* Schepen te Leeuwarden.

1504.

Privilegien den Hooftlingen in Vriesland gegeven, den 6 July.

Reversbrief van die Hovelingen en Edelluiden, den 9 July.

Privilegie der Stad Franeker, beroerend de Bieraccys, den 10 dito.

Ordonnantie op de Dyken in Weſtergoo.

- - - - - in Ooſtergoo.

Ordening en reces der Dyken, den 11 dito.

Beſlisſing der verſchillen over 't ſlatten der Ee, den 14 September.

Ordonnantie van Vriesland des Furſtes *G.* van Saxen.

Eed by de Huisluiden Hertog *Georg* gedaan.

Utſupra by de Vrieſche Heerſchappen.

Contract en overeenkomſt der Landen van Weſtvriesland, met Hertog *Georg*.

Ordonnantie van *Hugo* Stadhouder van Vriesland, rakende de cours van 't geld in de weſter Lauwers, wordende de goud gulden afgezet, of gereduceert tot 28 ſtuivers.

Extract . . . . *Georg* van Saxen ſchenkt Franeker een vrye wagt.

Theydſe Wopke dogter geeft aan de Suſteren,

of

of het Convent te Sygerswolde 14 mansmaden, *geheten* de Gherren, mids geduurende haar lee-*ven aan* haar uitkerende agt Hoerneker poſtula-*ten*, *'s* daags na onſe Lieve Vrouwe nativitas.

Deze, geſchreven op Papier, was verzegelt door Heer *Aebele* Perſona te Oudega in tegenwoordigheit van Heer *Wybrant* Prior in Thabor, en Heer *Johannes* Prior in Sygerswold.

1505.

Conſent van Hertog *Georg* van Saxen, als Erfgouverneur van Vriesland, aan het Convent van Gerkensklooster verleent, om een eeuwige rente tot 12 Goudguldens te kopen: alzoo by den zelven Hertoge geordonneert was, dat geen weredlyke goederen geeſtelyk mogten worden gemaakt, 21 May.

Commisſie nopens de Munte, den 4 September.

Commisſie van een Wardein van de Munte, den 26 Nov.

1506.

Verſchryb zu dy Landen M. G. H. ober dy *Bilde*, gegeben den 9 July.

Reversbrief den Bildluiden gegeven, Eod. d.

Privilegie des Cloosters Aennygum, 26 dito.

Privilegie der Wage van Oosterzee, den 14. Auguſti.

Ordonnantie rakende het Zout, den 19 November.

Pybe Poppema by Heer *Reynerus* Abt van Gerkensklooster, als Proevenaar in voorſz. Convent aangenomen op Saturdag voor oculi in de Vaſten.

Deze was bezegelt met het Zegel van *Botte Herbranda* Grietman in Achtkarſpelen.

Verwiſſeling van eenig Land tuſſchen de Suſteren van Nazareth en die van Aelſum des anderen daags na St. Mauritius.

En is deze beveſtigt met het Zegel van Meeſter *Hette* pater te Nazareth, en dat van zyn Convent.

Teſtament van Heer *Matthias Dirksz.*, waar by aan het Convent Aelſum legateert, 6 Goutguldens, aan *Iw Jonghema* geleent, 3 Goutguldens aan *Tjaard Walta* geleent, nog 3 Goutguldens aan *Epa Aylwa* geleent, altera Martini Ep.

En is gezegelt door Heer *Dirk* Paſtoor te Yrnſum.

1507.

Statuten, Ordonnantien en Verklaringen op de Ordonnantien van den Hertog van Saxen door *H. van Stolburg*.

Atteſtatie van Heeren *Paulus* en *Johannes* Abten van Klaarkamp en Dokkum, dat het Convent Gerkenskloſter de twee broederen betaalt heeft 80 Goutguldens, ingevolge een daar afgemaakte baar, op Ste. Margareta dag.

Op het Spatium dezes waren gedrukt de Zegels van voorſz. Abten.

Poepe Azygen en *Reyne* zyn Wyf ſtaan toe aan het Convent Bouwenkloſter eenig Land, leggende op de Geeſt, op Sinte Scolaſtica dag.

1508.

In het verſchil tuſſchen den Abt van Gerkenskloſter en *Meyne Feringe* over een voet van een dyk, wort den doem, aan *Wye Tyarſma* uitgegeven, door Graaf *Ed-*

Edzard in kragt gekent, 's Zaturdags na Paulus *bekeringe*. In dorso stonde: Des Graven bere-*dynghe* van Embden van den doem in Langewolt, *op van* den wech van Visvlieter Zyl, westo nyes voorwerk; en van dat Recht over den wech en dyk; het welk de Acte zelfs (uit maar zeven kleyne regeltjes bestaande) eenig ligt toebrengt.

Op het spatium dezes was gedrukt het Zegel van Graaf *Edzard* van Oost Vriesland, Stadhouder van Groningen.

Copie van een Misive, vervattende den korten inhoud van het Testament van *Wyart ter Brugge* te Sybaldaburen, 's Woensdags post reminisere.

Commisie op den Abt van Gerkensklooster, Grietmannen en Ingezetenen van Achtkarspelen en Kollumerland, om van Kollum door Achtkarspelen tot aan Ystrum een nieuw diept te graven, 27 April.

Deze was buiten gezegelt met het Zegel van *Hendrik* Grave van Stolbergh, Stadhouder in Vriesland, wegens Hertog *Georgh* van Saxen.

Verwisselinge van eenigen Landen tusschen *Reynerus* Abt, *Johannis Campensis* Prior, *Wiardus* Keller te Gerkensklooster, en *Lieuwe Lyeuwema* Grietman in Achtkarspelen *cum soc.*, 's Donderdags na St. Gegorius et Victor.

Op het spatium waren gedrukt de Zegels van voorsz. partyen.

Copia Wisselbrief van eenige Landen tusschen den Abt van Gerkensklooster en *Take Kennema*.

Accoord tusschen *Reynerus* Abt van Gerkensklooster, en *Gabbe Dixtra*, op welke hy als Provenier

venier in voorſz. Convent wort aangenomen, 's Woensdags na St. Laurentius dag.

Deze geſchreven op pergament, was gezegelt door voorſz. Abt en *Take Kennema*, en worden nog als Getuigen genoemt

Heer *Risko* in Optwyſel.
Heer *Kempo* te Lyosſins.
Heer *Harko* Vicarius in Optwyſel.

Approbatie van *Hendrik van Stolbergh*, Stadhouder in Vriesland, over de electie van een wereldlyk Prieſter in Burum, 28 Maart.

1509.

Copia Sententie over zeker Wiſſelbrief, gevelt by den Grietman van Achtkarſpelen *Lyuwe Lyuwema* met zyne Mederechteren, 's Donderdags voor Judica.

Accoord tuſſchen de Conventen van Gerkensklooſter en Vrouwenklooſter ter eenre, en *Bouwe Meynts Alckema* ter anderen zyde, over de Goederen, nagelaten door de Ouderen van *Bouwe* voorſz., en Heer *Watta* Keller te Vrouwenklooſter op St. Sebaſtiaans dag.

Acte de non præjudicando, by den Hertog van Saxen gegeven aan die geene, die de herſtellinge van den inbreuk der Dyken mede hebben gedaan, dog vermeenden daar toe niet gehouden te zyn, 11 December.

Baar of Zoen tuſſchen het Convent Aelſum en *Tjaard Goſſe Andringa*, nopens de Goederen, die *Auke*, *Goſſe* Dochter, *Tjaards* Zuſter, en een geprofesſide Zuſter aldaar, eeuwig en erflyk hebben zal.

Zoensluiden in dezen zyn geweeſt
Heer *Woll* Perſona te Roordhuiſem.
Heer *Beuke* Perſona te Friens.
Edo Sypkaz. te Grouw, hebbende de twee eerſte zelfs gezegelt, en wegens de derde
Heer *Johannes* Perſona te Akkrum.

Eene Ordonnantie op 't onderhout van de Prieſters huyzen, den 11 December.

1510.

Verklaring van een Artikel in de Ordonnantien door de Vurſt van Saſſen aangaande de Contumacien, den 11 January.

Ordonnantie op de Dyken ut ante.

Verklaringe van de Ordonnantie op de Dyken van den 28 April.

\- - - - - van den 7 Juny.
\- - - - - van den 11 dito.
\- - - - - van den 20 dito.

Sententie by Graaf *Edzard* gevelt tuſſchen den Abt van Gerkenskloofter, en die van de Rugewaert nopens de Zylſchot van Munnike Zyl, die zy na aanpart van hunne Landen mede moeten onderhouden, Groningen 's Vrydags na Regum, Ao. 1510.

Dezen is beveſtigt met het Zegel van Graaf *Edzard.*

Nadere Sententie, gegeven door Graaf *Edzard* tuſſchen den Abt van Gerkenskloofter, en die van de Rugewaart, waar by die van Rugewaart gecondemneert worden tot de meede onderhou-

dinge van de nieuwe Monnike Zyl. Groningen op Saturdag na Matthys Apoſtel, Ao. 1510.

Deze, geſchreven op pergament, was beveſtigt met het uithangende Zegel van Graaf *Edzard* in rooden Waſſe, omkleed met geel was.

De Ingezetenen van Rugewaart door Graaf *Edzard* geboden de Monnike Zyl, na uitwyzinge van de Sententie, mede te onderhouden, by pœne van vyftig Goutguld. gegeven in den Dam, 's Sondags na Lucie, Ao. 1510.

Op het ſpatium was gedrukt het Zegel van Graaf *Edzard*.

Verdrag of uitſpraak tuſſchen den Abt van Gerkenskloofter, en die van de Rugewaart, aangaande den Zylſchot van Monnike Zyl, Ao. 1510. Donderdags voor Viti.

Deze was beveſtigt met het opgedrukt Ampts Zegel van

Udo van der Coldenburg Droſt
Ludeken Hoernken Hooftman
Beernd Koenraden Hooftman
} in Groningen.

Literæ Bernardi Vicarii Monaſterienſis, quibus indulgentia promittitur iis, qui Capellam aliquam prope Iheruſalem (Gerkenskloofter) *adierint*, Ao. 1510. *die Jovis poſt Bartholomeum.*

Koopbrief gepaſſeert by *Heere Hekema cum ux.* ten behoeve van het Convent Bouwenkloofter, anders Mariengraf genaamt, van twee valle Lands, gelegen in den Ham, Ao. 1510. Op dag Franciſci converſoris.

Aan dezen heeft gehangen het Zegel van *Luwe Luwema* gezworen Grietman in Achtkarſpelen van wegens *Georg* van Saxen.

Wybren

Wybren Metthiaz. cum ux. geven met hun dogter *Sythie* aan het Convent Aelſum een hiem te Bergum, Ao. 1510. 's Woensdags na nativitas Maria.

En is gezegelt door *Homert Wybaz.*

1511.

Een ſtuk roerende den aanbreng der Landen in Vriesland, 20 Juny.

Twee ſtukken rakende de Zeedyken van den 24 December.

Verklaringe op 't Art. van Contumacie in de Ordonnantie des Furſten van Saxen geſteldt.

Extracten uit den aanbreng van Wymbritzeradeel, rakende het Convent Oldekloofter, gemaakt in den Jaare 1511.

Compromiſſum inter Conventuales de Oegeklooſter & dominum Gerardum Præbendatum in Bolsward, de diſſenſu ſuper VIII *talentatis terræ* in 't Heymelyke Landt, 16 Dec.

Scheidinge tuſſchen den Abt van Gerkenskloofter en *Johan Braenſche*, van eenig Zilverwerk, gemaakt door *Udo van der Coldenburg* Droſt in Groningen van wegens Graaf *Edzard*, Op Sondag na Petri ad Cathedram.

Heer *Heyderik van Beworden* bekent los, quit en vry te laten *Alyt Arends* Dogter, indien Geeſtelyk wort en blyft; en indien niet, zoo zal zy weder verbonden zyn in den zelfden eygendom, als zy te voren was, Ao. 1511. Op St. Ambroſius.

En is door Heer *Heydenrik* zelve gezegelt.

1512.

Quitantie, gepaſſeert by Broeder *Nicolaus* Pa-

ter, en Suſter *Barber* Mater des Convents Oegeklooſter van de derde order en regel van St. Franciscus, aan de executeurs van het Teſtament van Heer *Jelmer* aan voorſz. Convent heeft gelegateert, met verbindinge van ged. *Jelmer* met zyn Suſteren en Vrienden in een eeuwige gedagtenis te houden, &c. 16 Maart. 1512.

Op het ſpatium dezes was gedrukt des Convents Zegel.

Uitſpraak gedaan by de Hooftmannen van Graaf *Edzard* in de Omlanden, tuſſchen den Abt van Gerkensklooſter en die van Rugewaert ter eenre, en de eygenerfden van Lutkegaſt ter anderen zyde, nopens de uitwateringe van de Monnike Zyl en Zylſchot van dien; zullende die van Lutkegaſt half Schot betalen, Saturdag voor St. Margriet.

En was deze beveſtigt met het Ampts Zegel van voorſz. Hooftmannen.

Copia Acte, waar by *Abba Rynnertsz.* ſchenkt aan het Convent Aelſum, de één derde part van een huys te Birſtens, om zyn Vader en Moeder in een eeuwige memorie te houden, 21 February.

De Originele is gezegelt door *Epo Douwema* Grietman (waarſchynlyk) van Uitingeradeel.

1513

Stukken rakende de Zeedyken, den 11 April.

Brieven van de Vorſt van Saſſen aan de Abten en Prælaten van Vriesland, op hun gedaan verzoek tot vrydom van ongewone laſten en bezwaarniſſen.

Commisſie van de Hooftmannen in Groningen, wegens Graaf *Edzard* op den Abt van Gerkens-

kloo-

klooſter, om te mogen ſtellen een over Zylveſter over de Monnike Zyl, Saturdag na Valentini.

Op het ſpatium was gedrukt het Zegel van voorſz. Hooftmannen.

1514.

Copia auth. van de Commisſie van Graaf *Floris* van Egmond, om als Stadhouder en Capitein Generaal van wegens *Karel* Prince van Spanjen te regeren de Landen van Vriesland, op het Verdrag met de Gemagtigden des Vorſten van Saxen gemaakt; en om van voorſz. Gemagtigden het zelve Land te ontvangen, zodanig, als die Vorſt het zelve tot dien tyd toe hadde bezeten, 22 May.

En is deze Copia geauthenticeert den 1 July 1515. door Heer *Floris* van Egmond zelve, door het opdrukken van zyn Signet.

Brief van ontſlag van den 21ſte Penning den Vrieſen gegeven.

Voorſlag om hulp, aan de Landen van Vriesland gedaan door den Vorſt van Saſſen, in den kryg tegens *Edzard* Grave van Embden.

Een Brief van den Hertog van Saſſen, den Heerſchappen in Vriesland gezonden over hunne jaar Tins.

Stukken, rakende de Zeedyken, den 24 December.

Copie Atteſtatie van Mr. *Thiart* en Heer *Floris* Vicarien in Dokkum, dat *Gabbo Riptema*, zeker Artykel in zyn Teſtament herroepen hebbende, aan de Conventen van Gerkenskloosſter in Zion heeft gemaakt, te zamen 18 Arents Guldens eeuwige Rente, Maandags na 12 Apoſtelen dag.

Accoord tuſſchen den Abt van Gerkenskloosſter en *Tæke Wybrenz.* Proevenaar, waar mede uit het Convent geſcheiden is, Julianæ Virginis.

Deze was beveſtigt met voorſz. Convents Zegel, en dat van Heer *Abele* Paſtor in Sudderhuſen.

1515.

Quitantie van *Reyn Sydsz.* van een Huys, door hem aan het Convent Aelſum verkogt, altera Octava Petri et Pauli Apoſtolorum.

En is deze gezegelt door Heer *Dirk* Perſona te Yrnſum.

Eene Copia Copié Acte van Volmagt door *Georg* van Saxen verleent aan *Rudolph Schenk*, om de Landen van Vriesland over te dragen aan den Prince *Karel* van Spanjen; met approbatie van het verdrag daar op gemaakt, den 22 April.

Afkondiging van een Beſtand.

Overdragt der Landen van Vriesland aan *Karel* Prince van Spanjen.

Articulen en Conditien, waar op een gedeelte van Vriesland den Mogenden Prince van Spanjen gezworen heeft.

Aanneminge van *Karel de V.* toen Prince van Spanjen, in plaatze van den Hertog van Saxen.

Eed der Edelen, Heerſchappen, Regeerders van Leeuwarden, en ander gemeen Volk van die Stad, Steeden, Landen en Heerlykheeden van Vriesland aan *Karel* Prince van Spanjen, den 11 July.

Eed in forma door de Prince van Spanjen aan de Landen gedaan, den 1 July.

Confirmatie Brief des overdragts.

Eed van *Karel* Prins van Spanje.

Een affchrift der Commisfie door *Karel* Koning van Spanjen, verleent aan *Floris* van Egmond, Heere tot Ysfelftein, om de hulde te neemen van de Ingezetenen van Vriesland, en voorts te wezen Stadhouder derzelver Provincie, den 1 July.

Eed van Graaf *Floris* van Ysfelftein, gedaan aan de Vriefen.

Articulen van Privilegien en Vryheden der Stad Leeuwarden, den 1 July.

Octroy van *Floris* van Egmond, aan de Stad Leeuwarden Privilegien verlenende, den 15 July.

Ordonnantie op de Bakkers, en die Wyn en Bier &c. uittappen.

1516.

Giftebrief van Keyzer *Karel* aan *Gysbert van Baaks* betrekkelyk alle geconfisqueerde goederen van *Pier Eppesz.*, 30 Auguſti.

Nog twee gelyke Brieven.

1. Een Octroy van Keyzer *Karel de V.* in dato den 6 February waar by zyn K. M. aan de Stad Leeuwarden vergunt veertien Privilegien.
   1. Dat de Stad Jaarlyx haar Raad zal beſtellen.
   2. Dat de Ingezeetenen van de drie Parochien alle zullen ſtaan onder den Raad en gelyke laſten dragen als de Burgers.
   3. Dat men de Stads regten na Keyzerlyke regten beſtellen zal.
   4. Nopens de Provenuen en Leenen binnen de Stad.
   5. Nopens de Ampten en laſten.
   6. Van de Jaarlykſe Tynſen.
   7. Nopens het Regt der Excyſen der ingebrouwen bieren.

8. No-

8. Nopens de Reparatien der Stad.
9. Nopens de breuken en ſtraffen.
10. Vryheit van Laſten, zoo buyten 's Lands geoorloogt wort.
11. Nopens de Stads Waeg en Gewigten, en geen Waag in de Dorpen.
12. Nopens de vrye Veemarkt.
13. Vryheit van met geweldige Krygszaaken te worden belaſt.
14. Nopens de Arreſtatien der Crediteuren.

Brief van den Koning van Spanje aan de Vrieſen nopens de Gelderſe Parthy, den 26 April.

Reſolutie des Konings van Spanjen in zynen Raad beſloten, tot ontzet van Leeuwarden, den 1 July.

Brief, den geſchikten mede gegeven aan de Heerſchappen en Burgemeeſteren van Leeuwarden by den Koning van Spanjen, 2 dito.

Een ſtraf en ſcherpe Misſive van den Prince van Spanje, de Gelderſche Vrieſen gezonden.

Copia Authenticq Teſtament van *Janke* Wed. van *Douwe Feddes* waar by het Convent Aelſum 5 Pondem. Land, gelegateert wordt, Ao. 1516. Indictione 4. die 17 Octobris, hora 4 poſt meridiem, pontifacatus Leonis x. papæ. Ao. 4.

Deze was beveſtigt en ondertekent door
Heer *Reytgo* Notarius & Prebendarius te Irnſum, (die deze Copie ook weder heeft geauthenticeert) ter præſentie van Heer *Marcus* Pater te Aelſum.

Heer *Johannes* Scotus
Heer *Jacobus* van Amſterdam } meede Prieſters aldaar.
Heer *Pieter van Wel.*

Heer *Dirk Fransſen* Paſtor te Yrnſum.

Heer

Heer *Hendryk Clynſe* Paſtor in Aldetrinna.

1517.

Inſtructie en Articulen den Stadhouder voorgeſteld tot handhaving van goede ordre des Lands, 24 January en 29 September.

Een Octroy by welk *Karel* Koning van Spanje aan de Magiſtraat van Leeuwarden toeſtaat de goederen van de Rebelleerende Stee-orden aldaar genoemt &c, 12 February.

Koopbrief en quitantie, gepaſſeert by *Melchior Roderſteyn cum ux.* aan *Thyls* Hofmeeſter van Klaarkamp van een ſtuk Veens te Murmerwolde, des Maandags na latere Iheruſalem.

Op het ſpatium dezes, geſchreven op papier, was gedrukt het Zegel van Heer *Wynoldus* Cureet in Akkerwolde.

1518.

Octroy by welke geaccordeert word aan de Magiſtraat van Leeuwarden, om ten allen tyden te mogen loſſen zodanige Erven en gronden als zullen goedvinden, en dat tegens de Penning 20. en de Grondheeren te betalen, den 11 February.

Inſtructie voor Heeren *Keympo van Martena* Doctor en *Tjaard van Burmania* Ridder, om te reyſen na de genadige Vrouwe *Margareta* Eerts Hertoginne van Ooſtenryk en Gouvernante der Neederlanden.

Antwoord van de Gouvernante.

Overdragt van de Hertog van Saxen aan Koning *Karel*.

Getuigenis ten verſoeke van *Meske Tjaards* gegeven by *Gayke Broerſma* Grietman in Collumerland

land van wegens den Hertog van Gelderland, aangaande het verſchil tuſſchen *Ludzer Wyſma* en *Folkert by den Dych*, over eenige Landen op de Schalden, 13 Maart 1518.

En was deze vertekent en gezegelt door voorſz. Grietman.

Koopbrief, gepaſſeert by *Sye Syesma cum ux.* aan het Convent Aelſum, van *Jelſma* Veen te Bergum, 3 Dec.

En is gezegelt door Heer *Arent* (*Arnoldus*) van Zwol Perſona te Bergum.

1519.

Octroy of begiftiging aan het Mariengaarſter Klooſter.

Affchrift der verſchryvinge of bewilliginge des nieuwen gekoren Roomſchen Koning, *Karel den V.* tegens den H. Roomſchen Ryk, den 3 July.

Commisſie van wegens den Hertog van Gelderland op *Reynerus* Abt van Gerkensklooſter, om alle dyken, wegen en uitwateringen, tot voorſz. Convent behorende te laten maken en te ſchouwen; met bevel om den Abt als Dykgraaf te erkennen, 27 Juny 1519.

Johan Reyners cum ux. worden van Heeren *Reynerus* Abt, *Stephanus* Prior, *Hilbrandus* Supprior, *Johannes* Dockumenſis Senior, *Godfridus* Keller te Gerkensklooſter, als Conventsluiden in voorſz. Klooſter aangenomen, Ao. 1519. des Dingsdags na Palmen.

1520.

Misſive van *Johan Goldſteyn* Bevelhebber wegens den Hertog van Gelderland in Dockum aan den Abt van Gerkensklooſter, om binnen 24 dagen na

da-

dato des briefs, de vacante Præbende te Auguſtinsga te vervullen, Ao. 1520. Altera Crispini & Crispiniani.

Accoord tuſſchen den Abt van Gerkensklooker en die van Rugewaart en Lutkegaſt, over het maken van de Monnike Zyl 1520. op onze Lieve Vrouwen avond annunciationis.

Deze, geſchreven op pergament, was bevestigt met de Zegels van

Ludeken Hoerenken
Sicko Benninga
Harmen Kock
Roelof Sisſinga
} Overrechters in Groningen.

Wederſydſche brieven van verwiſſelinge van Landen tuſſchen het Convent van *Haska* en *Gabbe Sipkes*, Ao. 1520. Op St. Martini, met de daar op verleende brieven van Conſent in welkens eene *Douwe Hoytez.* zig noemt; van wegens den Doorluchtigen Vorſt van Gelre *Karel*, Grietman in Haskerland.

Verwiſſeling van Land tuſſchen *Jeip Roukes* en het Hasker Convent, met de daar op verleende brieven van Conſent van den Grietman van Haskerland.

In dezen wort gewag gemaakt van Heer *Dirk van Oetmerſum* Prior des Convents.

Donatie van *Jettje Botto* Wed. van *Teetema* halve Zathe, Ao. 1520. op Ste. Catrynen dag.

Deze is gezegelt en getekent door Heer *Tjaard* Vicarius te Weſtermeer.

1521.

Inſtructie voor Heer *Keimpo van Martena* Ridder en Raad in Vriesland ende *Sybrand Roorda*, aan die

zyne K. M. gezonden wegens de Onderdanen van Vriesland.

Artykelen voor de Geeſtelykheid van Vriesland, die ook by den Commiſſarien geſolliciteert zullen worden, aan zyn Keyz. Majeſteit.

Misſive van Keyzer *Karel* aan de Vrieſen, den 30 December.

Antwoord des Keyzers op de voorgemelde Artikelen van de Landen met een Brief van den Generaal Vorſt, beroerende de betalinge van de Vacatien van de voorſz. geſchikten, den 16 dito.

De Kinderen van *Tjerk Sybolts* approberen de gifte van twee Floreenen jaarlyks, door hun Vader aan het Klooſter Engwird gemaakt, 24 May. benevens drie Quitantien hier toe relativ.

In welk voorkomen deze Perzonen.

Heer *Dirck* Perſona te Yrnſum.

Heer *Aggo* Perſona te Ooſterend.

Heer *Georgius* Perſona te Poppingawier.

Vyf einſen Land, op de Uterdyk gelegen, door *Wyet Broersma* verkogt aan het Convent Gerkensklooſter, op St. Laurentii dag.

Op het ſpatium was gedrukt het Zegel van Heer *Sywert* Paſtoor te Butenpoſt.

1522.

Brief van *Chriſtoffel* Grave tot Moerſe Stadholder, aan Paſtoren, Richteren en gemene Ingezetenen der Grietenien, wegens betalingen van penningen, den 22 January.

Conſent, gegeven by de Vrouwe Gouvernante aan *Jeban Onnema*, *Wyle Gerritsz.* en *Pieter Jansz.* Burgemeeſter van Leeuwarden, om te mogen handelen met de Gelderſche Vrieſen, om die te brengen tot gehoorzaamheit des Keyzers, 16 Febr.

Brief

Brief van *Goldſtein* Capitain te Dockum aan een Heerſchap *Abbe Sjucksma* genaamt, aangaande de arreſtatie van de Bourgondiſche renthen, en den aanbreng derzelver, den 10 Maart.

Gelderſe brief in de Vredetogt gezonden aan Richteren Geeſtelyke en Wereldlyke van Leeuwarderadeel.

Forma van een Gelderſche Sauvegarde in Vriesland.

Commisſie en abſolutie van *Janneke Onema* met zyn Adherenten, den 30 May.

Conventie aangaande de Weſtlanden.

Artykelen en Accoord van den Keyzer op eenige ſtukken rakende de ſterktens en bewaringe van het Land tegens de Gelderſche parthy, voorgeſteld door *Janneke Douma* en *Jouw Jouwsma*.

Verzoek door de Landen gedaan aan *George Schenk* Stadholder van Vriesland, om de Credentiebrief van de Gedeputeerden aan de Gouvernante te zenden met exhibitie der zelve, te teekenen met de Artykelen rakende de toeſtand van Vriesland.

Antwoord en Reſolutie des Keyzers op de Articulen door de Gedeputeerden van Vriesland behandigt tot herſtelling van de Eendragt in den Lande en om het zelve uit de Miſeryen te helpen.

Brief van de Gouvernante aan Mr. *Jasper Liviusz.* Raad in Holland, betrekkinge hebbende tot de Vrieſche zaaken.

Extract uit zeekere Inſtructie ſprekende op Mr. *Jasper Liviusz.* Raad Ord. in Holland. &c.

Articulen by die van Sneek overgegeven aan de Vrouwe Gouvernante met de Apoſtillen en Antwoord op ieder Artykel.

Bezending van zeekere Perſoonen die de laſten en gebreeken van Vriesland zouden aangeven aan de Vrouwe Gouvernante, concluderende dat zyn Keyz. Maſts. Stadhouder mogte afgezet worden.

Aanſchryvinge aan de Stad Stavoren om in den Haaren de Ordonnantie, op het ſtuk van Politie, te doen onderhouden; uitgezondert het loon van de Molenaer, 4 Novemb.

1523.

Klagten van de Stadholder en Raaden tot verantwoordiginge aan de Gouvernante, op het vorige, met een antwoord der Gouvernante, de Gedeputeerden van de Landen gegeven en een Brief aan de Landen en Raaden.

Propoſitie van den Veldheer van Waſſenaar, en den Stadholder Generaal nopens de Soldyen van 1500 knegten, aan de Staten des Lands binnen Sneek overgadert van den 15. September met het antwoord daar op.

Nadére Reſolutie nopens de Propoſitie, den 10 November.

1524.

Contractbrief nopens de Zyl tuſſchen de Leppe en 't Convent van Klaarkamp.

Confirmatie der Privilegien van de Stad Bolsward, den 3 February.

Utſ. van de Stad Harlingen den 5. dito.

Remis des halven jaar tax voor Harlingen eod. dito.

Commisſie des Keyzers op zeekere Gedeputeerdens gezonden in Vriesland, tot redres van de Policy Juſticie &c. en onderzoek van den toeſtand aldaar, den 19 Juny.

Ar-

Articulen door de aangeſtelde Gedeputeerdens den Landen overgegeven, en het antwoord daar op, opzigtelyk tot het redres der zaken.

Confirmatie brief des overdragts, tuſſchen den Keyzer en zyne aldergenadigſte Heeren, en de Landen van Vriesland gemaakt en geaccordeert.

Specificatie op de Excyſen van Wynen, Bieren en Lakenen.

Placaat van Surcheance der Proceduren tegens de Gelderſche parthy ingeſteld, den 15 October.

Placaat en Reverſaal brieven beroerende de Excyſen van Keyzer *Karel* aan Vriesland, 2 December.

Confirmatie der Privilegien van Leeuwarden, door Keyzer *Karel den V.* vergunt, dog met eenige Limitatien, 7 dito.

Confirmatie der Privilegien der Stad Sneek, den 18 December.

Ordre op de Excyſen, Juſtitie en Policie in Vriesland, door Keyzer *Karel* beraamt, 20 dito.

Ordonnantie nopens de Excyſen, den 31 dito.

Quitantie gepaſſeert by *Reynerus* Abt, *Hilbrandus* Prior, *Johannes* Dockumenſis Supprior, en *Theodoricus* Keller van Gerkenskloosſter aan *Lieuwe Kennema*, van zekere ingeloſte renthe tot ½ Philips gulden, met a, b, c. des Woensdag na O. L. V. aſſumptionis.

Teſtament van *Tette Heeres* Huisvrouw, waar by het Convent Feenkloosſter legateert een roede Veen, Swaghe veen, hebbende *Wyger Feddema* ten Weſten, en *Onke Onkema* ten Ooſten, op St. Maria Magdalena dag.

Dit Teſtament is gezegelt en getekent door Heer *Thyaard* Vicarius te Weſtergeeſt.

Quitantie van *Hayo Baukesz.* van het geen hem wegens zyn Wyf competeerde van het Convent Aelſum.

Deze is gezegelt en getekent door Heer *Theodoricus* Paſtor te Irnſum.

Scheidinge tuſſchen Heer *Matthias* Prooſt te Bolsward tot de Witte Heeren, Meeſter *Albert Johannis* Altariſt te Sneek, en *Iw Wnia* te Weydum, als Voormonders over de Kinderen van *Dirk Juwinga* ter eenre, en Heer *Petrus* Pater van Aelſum wegens zyn Convent ter andere zyde, van de nalatenſchap, renten &c. van wl. *Iw Juwinga* en *Catryna* zyn Wyf, welke het voorſz. Convent mogten komen wegens *Rienk* en *Gaets* Dogters van *Juwinga*, en zuſters in Aelſum, op St. Agneta dag.

Deze is door *Matthias*, *Albert* en *Iw* voorſz. getekent en gezegelt.

Copia auth. Acte van Scheydinge als boven, dog gegeven aan de kant van het Convent te Aelſum, door frater *Petrus van Wel* Pater aldaar, met raad en conſent van Pater *Warnerus* Gardiaan te Bolsward, en Pater *Petrus Delff* Præſident te Leeuwarden, in dezen Volmagt van wegens den Gardiaan aldaar, op St. Sebaſtiaans dag.

1525.

Stukken en handelingen rakende de Dyken, van den 5 February, 12 Maart, 16 dito en 26 May.

Opene brief en Commisſie van Keyzer *Karel* voor de Pluimgraaf *Boin Benedictus zoon*, 13 July.

Verpagting van het Pluimgraaffchap voor de tyd van vier jaren, voor 50 gulds. 's jaars, den 20 September.

Reeke-

Reekening van de penningen tot onderhoud der Knegten in Ao. 1523. aangeworven

Copia van een Erfpagt-brief dat de Stad Deventer de Cathentol overgenomen heeft van den Klooſter Elten in Erf-pagt veertien jaren minder dan drie hondert.

Privilegium Ottonis & Donatio Theolonii quod Cathentol decitur.

Specificatie van den Tol der Stad Deventer.

1526.

Placaat beroerende dat de Kopen, Wandelingen ende Giften die van den Heer van Geldre zyn geconſenteert, zullen van nieuws te boode geſteldt worden, en dat men daar af Concent zal begeeren van den Stadhouder en de Raad van Vriesland, den 31 January.

Placaat roerende de Munte, den 10 February.

—— van de Munte eod. dito. loop hebbende de tyt van twee Maanden van den 1 January tot den 1 Maart.

Handelingen op den Landsdag tot Leeuwarden gehouden voerende de uitdryvinge des Viands en de beſcherminge des Lands, 3 April.

Articulen door Gedeputeerdens uit Vriesland aan de Vrouwe *Margareta* Gouvernante voorgehouden ter gelegentheit van eenen geweldigen inval van een hoop knegten.

Ordonnantie en Evaluatien der Munten by zyn K. M. den 10. December.

Placaat dat men de Boeken van *Marten Luther* en andere Ketters niet zal leezen of koopen, den 10 December en 22 dito.

Donatiebrief van *Eerke Hetſema* en *Garbet Rob-*

bema gegeven aan het Convent van Gerkenskloo-ſter van het Meer in Auguſtinsga, op St. *Johannis* dag te mids winter.

Deze was beveſtigt met het Zegel van *Dee Wybeſma.*

1527.

Placaat beroerende de Munte, den 1 February.

Placaat dat men geen Turf of Hout buiten den Lande zal voeren, zonder Conſent van den Hove van Vriesland, den 12. Maart.

Handelingen rakende de Munte, den 2 April.

Supplicatie gedaan door de Landen van Vriesland, by Articulen aan den Stadholder, met de Antwoorden daar nevens, den 10 July.

Een Origineel Judiceel Teſtament van *Gregorius Bertolf* geheeten van Aken, Præſident zyner K. M. in zynen hoogen Raade van Vriesland, 13 October.

Overdragt en quitantie, gedaan en gepaſſeert by Heer *Taco* Paſtoor te Hantum, *Siwert Jarigſma* Heerſchap aldaar, en *Thiemme Helingh* Kerkvoogt in hunne Qult. van een Pondem. Land in *Tjepkama* goed te Hantum, aan het Convent Klaarkamp, 12 October.

Dezen is vertekent en bezegelt door *Sytthia Ayliva*, Keyzerlyke Majeſt. Grietman in Weſtdongeradeel.

Conſent by het Gerechte van Rauwerderhem verleent aan *Dirk te Ringehuis*, op 6 Philips guldens renthen, door hem gekogt van *Fredericus* Pater, en *Magdalena* Mater, ſampt Senioren des Convents Engwird, en gaande uit alle des Convents Landen, 30 April.

Deze is vertekent en gezegelt door *Lieuwe Het-*

Hettes, Ro. K. Majt. Grietman in Rauwerderhem.

Copia Sententie gepronuntieert by *Ballinck Phaesma* Grietman van Collumerland en zyne Mederechteren, dat de Landen van de Eygenerfden, onder Burum leggende, tot de Monnike Zyl zullen contribueren, en de uitwateringen repareren, 6 January, en eenige andere ſtukken hiertoe relatif.

Copia Koopbrief, gepaſſeert by Broeder *Petrus van Wel* Biegtvader, Broeder *Klaas* Hofmeeſter, Suſter *Reymir Dirks* Moeder, Suſter *Marike Jans* Procuratorſche te Aelſum, aan *Ulko Syetsz. cum ux.* van 12 pondten. Land te Ferwolde voor 329 Hoorntjes gulden, des Saturdags voor Symon en Judas.

1528.

Placaat van afſtand van wapenen, 4 Febr.

Verzoek gedaan by de Vrouwe Gouvernante aan de Landen van Vriesland om een hulpe van 2000 Knegten te doen, ter bewaringe van de Landen in de Gelderſche kryg, met antwoord van de Landen daar op gegeven, 4 Maart.

Ordonnantie van dat aantal van Mannen over de Grietenien en Dorpen verdeelt, en omgeſlagen, gedeelt in vyf Vaandelen.

Jeppe Bottesz. Proevenaar te Klaarkamp, draagt aan het zelve Convent op alle zyne goederen, 10 February.

Dezen is vertekent en verzegelt door Heer *Lieve* Cureet te Lichtaard, en Notarius Publicus, en Meeſter *Syds Thiarda* Hoveling, Grietman K. M. in Dantumadeel.

Koopbrief, gepaſſeert by het Convent Zion,

van zes florenen Renthen, gaande uit *Douwa Ydema* goed te Kattinge Wier, ten profite van Mr. *Syds Thiarda cum ux.* 2 April.

Dezen, geschreven op pergament, was bevestigt met één uithangend Zegel en vertekent door

Albertus Abbas Claricampi.

Nog worden is dezen gemelt navolgende.

Ewerardus Prior.
Suffridus Kelner.
Auck Dongere Priorinne.
Intzie Roorda Suppriorinne.
Arnoldus Prior te Zion.
} te Zion Verkopers.

Broer Tys Hofmeester te Zion.

Gerrit Takema Gameeg te Westergeest.

Waepke Kempez., Gameeg te Engwirdum,

Baarsluiden over een baar gemaakt nopens voorsz. *Ydema* goed, die vertekent is, Ao. 1503. door

Heer *Monte* Priester in Dokkum,

en in waerde gekent door

Sinne van Ballinck Phaesma Grietman over Collumerland.

Zie nopens deze boven op 't Jaar 1505.

Sententie in cas de Appel, aangaande een Koegrazinge in de Galge venne te Visvliet, gevelt by Stadhouder en Hooftmannen in Groningen van wegens den Hertog van Gelderland, op Maandag voor Petri ad Cathedram.

Johan Gerrits bekragtigt op nieuws de in den jare 1499. gedane Opdragt van alle zyne goederen aan het Convent Klaarkamp, 31 October.

Deze is vertekent en bevestigt met de Zegels van *Leo Jollonis* Notarius publicus &c. Curect te Lichtaard, en Mr. *Syds Thiarda* Ho-

Hoveling en Grietman van zyn Ke. Mt. over Dantumadeel.

1529.

Placaat roerende de Goudſmeden, 8 Maart.

Een Acte van de Prælaten, Volmagten van de Wereldlyke Prieſteren en Heerſchappen, Eigenerfden en gemene Huisluiden, Buitendykſters in Weſtergoo, nopens het onderhoud der Zeedyken, en hulpe van die van Ooſtergoo; welke hulpe zy verklaren niet meer te zullen begeren, 13 April.

Placaat dat alle kopen van onroerlyke Goederen te bode behoren geſteld te worden, ende dat men de renthen gekogt op weder inkoop, binnen het jaar zal laten aantekenen, 26 April.

Optelling van de Vrieſche Kloosters.

Placaat van de Troys en Gewigten der waaren, eod. dato.

Articulen door Gedeputeerden aan den Stadholder voorgeſteld, aangaande de belaſtinge des Lands, voorts de beraminge van eenige binnenlandſche ſchikkingen.

Ordonnantie by tolerantie van wederkoop, en van renthen die op wederkoop ſtaan, ofte die zonder wederkoop geſchied zyn, den 26 April.

Ordonnantie op het Vrieſch gewigte in Vriesland, den 1 May.

Acte van den Abt van Gerkensklooſter en zyne Conventualen, nopens de bedykinge in het nieuwe Kruisland, den 1 Juny.

Forma van een Compromis tuſſchen de Stigtſche Steeden Deventer en Campen nopens de Tollen in en door Vriesland.

Placaat dat men geen verbooden Boeken moet leezen, prenten, ofte uitſchryven, den 14 October.

Publicatien van Vrede tuſſchen den Keyzer, de Paus, Koning van Vrankryk en Hungarien, den 9 Auguſtus.

Een baar of verdrag tuſſchen den Abt van Gerkenskloofter en *Benne Bouwenz.* over een Venne Lands, gelegen te Dykhuyzen, Op St. *Thomas* Apoſtels dag.

Deze was gezegelt met het Zegel van
Dee Wybesma, en vertekent door
Yt Faeſma.

Aan de Abt van Gerkenskloofter voor hem zelfs en zyn Convent, en als Volmagt en de rato caverende voor den Abt en zyne Conventualen van Groot *Aedwerth*, en van *Grattye Kamminga* by den Hove van Vriesland geconſenteert de Uterlanden, leggende buyten Collumerdyk, te mogen bedyken, 26 April.

Copia Accoord tuſſchen *Tjaard van Burmania* Ridder en Raad in den Hove van Vriesland, en het Convent Bouwenkloofter, nopens een ſtuk Veen, leggende in Achtkerſpelen aan de Litze en Suurhuyſter Veenen, 26 Juny.

Wandelbrief van eenige Landen en Renten tuſſchen het Convent Aelſum en *Ida Sjoerd Jelles* Wed. en haar twee Zoonen, op St. Petri ad cathedram.

Deze is gezegelt en ondertekent door
Heer *Dirk* Paſtor te Terzool.
Lieuwe Hettaz. Albada Grietman in Rauwerderhem, en het Convents Zegel, en worhier in nog genoemt

Br. *Peter van Wel* Pater.
Br. *Claas Jansz.* Hofmeester.
Sr. *Marike Jans* Moeder.
Sr. *Catryn Jans* Ondermoeder
Sr. *Benedicta Scheltes*
} te Aelsum.

En is hier nog aan vast gehegt de brieven van Consent, by den Hove van Vriesland hier op verleent, 17 September.

1530.

Placaat, houdende dat geen knegten in den dienst van eenige vreemde Heeren zullen trekken, den 27 Maart.

Placaat, roerende de Munte van den 4 November, met de Ordonnantie van de Gewigten daar op dienende, 20 October.

Accoord gemaakt tusschen de Buitendyxteren in Westergoo, op de hoogte en breete van de Westersche Dyken voor dit jaar.

Acte waar by *Foppe Siricksz.* als Proevenaar aangenomen zynde, alle zyne goederen aan het Convent Klaarkamp overgeeft, 10 February.

Deze is verzegelt en vertekent by Mr. *Syds Thiarda* Grietman over Dantumadeel.

Accoord tusschen die van Klaarkamp en *Wopke Wygersz. cum. ux.* waar by deze Egteluiden voor Proveniers in het Convent worden aangenomen, 10 July.

Op het spatium dezes is gedrukt het Zegel van het Convent Klaarkamp: En worden in deze navolgende gemeld.

Albertus Zwollis Abt
Jacobus Trajecti Prior
Albertus Althen Keller
} te Klaarkamp.
Heer *Johannes Hoochstraten* in tyden Abt aldaar.

Ac-

Accoord over de Nieuwlanden en Collumerdyken, tuſſchen den Abt van Gerkenskloosſter ter eenre, de Abt van Aedwert, Heer *Johannes Recamp*, en *Grathie van Kamminga* ter anderen zyden, op den 2 Juny, en andere ſtukken hier toe behorende.

Copia Acte, waar by *Johan ter Schoele* voor een Convents kind, en Proevenaar in Gerkens- word aangenomen, op St. Vitus dag.

Uitſpraak by twee goede Mannen, *Seerp Seerpsz. Beyma* Advt. en *Gysbert Allez.* Procr. in den Hove van Vriesland, gedaan over het verſchil tuſſchen het Convent Aelſum en *Foppe Hansz.* waar by het voorſz. Convent word toegekent de één derde part van *Gerbens* nagelatene goederen te Birſtens, 10 Maart. Mitsgaders ſtukken hier toe relative.

Compromis tuſſchen het Convent Aelſum en *Hile Tjebke Teeckes* Wed. wegens een eeuwige huur van Landen, in voortyden gemaakt met *Geltje Ulbets Oppalaard* Wed. en haare Kinderen, 26 September. Mitsgaders ſtukken hier toe relatie hebbende.

1531.

Placaat, dat men, na dat de Raadhuis-klok geluid heeft, niet moet op ſtraat gaan met geweer, momsgewyze, of anderzins, zonder ligt by zig te hebben, den 3 January.

Placaat roerende de Goudſmeden, den 14 Feb.

Edict by den Keyzer, aangaande 1. de Lutherſche en andere gereprobeerde Secten. 2. Op het ſtuk van de Munt. 3. Tot Voorzieninge der abuizen, voortkomende uit de verſcheidentheid der

Coſtumen, 4. Nopens de Notarien. 5. Monopolien. 6. Diere tyden. 7. Tegens de Banqueroeten. 8. Lediggangers. 9. Ordonnantie omtrent de Armen. 10. Tegens Gulzigheit en Dronkenſchap. 11. Omtrent Bruiloften 12. Doodſlagen. 13. Tegens ongeregeltheid en overdaad in Kledinge. 14. Tegens het uitvoeren van Peerden. 15. Aanbevelinge van onderlinge Vriendſchap en verſtandhoudinge tuſſchen 's Keyzers Landen, 7 Oct.

Placaat roerende de Munte, den 7 dito.

Placaat dat men de Boeken van *Marten Luther* en andere Ketters niet lezen nog verkopen zal, eodem dato.

Placaat dat men geen Granen in den Lande voeren zal, den 9 dito.

Placaat nopens de Granen, aangehaald in een Placaat van den 20 July 1546.

Van een Propyn der K. M. by eenige Gedeputeerden van de Landen gedaan, met de Articulen by hen overgegeven aan zyn K. M. met het Antwoord daar op.

Conſent brief by het Gerechte van Smallingerland verleent aan *Pieter Janz.* op de koop van tien roeden Veen te Opeinde, 3 Sept.

Deze was verzegelt door *Taecke Iveſma* Keyz. Majeſt. Grietman van Smallingerland.

Accoord tuſſchen de Conventen van Gerkens- en Vrouwenklooſter, aangaande de onderhoudinge van Dyken, Dammen, Zylen, Wielen, Diepten en Wateringen, den 3 Juny.

Deze is beveſtigt met het Zegel van *Ballinck Phæſma* Grietman over Collumerland.

En worden nog in dezen gewag gemaakt van

Cecilia

Cecilia Bannama Priorinne
Agnes onder Priorinne
Saeke Kleermeesterſche
Sytzie Sybama Keldermeſterſche
Anne, *Hille*, en *Tee*, Suſteren } te Vrouwenklooster.

Mr. *Jacob van Stavele* Præſident
Heer *Tjaard v. Burmania* Ridder
Mr. *Marten van Naerden* } Raden 's Hofs van Vriesland.

1532.

Commisſie op 18 Perzonen aan K. M. gezonden rakende de Wetten en Privilegien van Vriesland.

Commisſie en Inſtructie op vier Perzonen tot het bywonen van een Landdag, den 25 April.

Supplicatie van den Stadhouder, Præſident en Raaden de Landen en Steeden van Vriesland, noopens de ſchade door den aanval der Vianden toegebragt.

Articulen aangaande de Præjudicie die de Landen by het Appoinctement op bovenſtaande ſupplicatie quamen te lyden.

Antwoord by de Gedeputeerden van de Landen gegeven op de Placaten roerende zeekere ſtatuten.

Antwoord op 't verzoek van die Alleantie met de Stigtſen, roerende de Tol van Deventer op Campen.

Procuratie, gepaſſeert by de Steeden van Vriesland, als Leeuwarden, Sneek, Bolsward, Harlingen, Dokkum, Workum, Ylſt, Sloten en Hindelopen, op *Jooſt Willemz. cum ſoc.* om aangaande de Tollen met die van Deventer en Kampen te handelen met magt van ſubſtitutie, 1 Juny.

En

En is beveſtigt met de Zegels van bovengem. Steden.

Acte, gegeven by de Magiſtraat der Stad Kampen, houdende reglement en uitſpraak, gedaan by den Stadhouden *Georg Schenk*, hoe veel, en in wat voegen den tol te Kampen van de Steden van Vriesland zal worden betaalt van de op- en afvarende goederen, 12 Auguſti.

Deze geſchreven op pergament, is beveſtigt met het uithangende Zegel van den Stadhouder, en dat van voorſz. Stad.

Utſupra, by de Magiſtraat van Deventer, nopens het betalen van den Katentol aldaar, ... Auguſti.

En is beveſtigt met de Zegels van den Stadhouder en voorſz. Stad.

Wythie van Kamminga cedeert aan het Convent Sygerswolde 14 roeden Veen, leggende te Zuameer by de Kukuitsboom door zyn wl. Moeder *Sjoucke van Kamminga* aan voorſz. Suſteren gelegateert, 15 October.

Deze was beveſtigt met het Zegel en handtekeninge van voorſz. *Wythie van Kamminga*.

Wandelbrief van eenige Landen gepaſſeert by *Douwe Martens cum ux.* aan het Convent Oegekloofter, 12 September.

Dezen is vertekent en verzegelt door *Tabbe Inthiez.* Scheepen te Bolsward.

1533.

Arbitramenten raakende de Zeedyken, drie ſtukken den 7 April.

Placaat roerende de toereeding van Oorlogſchepen tegens die van *Lubek*, om hun vermetel opzet

zet en voornemen te wederſtaan: en dat men Ooſtwaarts niet vaaren zal, den 15 Mey.

Placaat dat men geen goederen verſcheepen zal, zonder die eerſt den Excismeeſter aan te geeven, en vervolgens te laaten priſeeren, den 26 Mey.

Placaat waar by verboden wort om Ooſtwaards ter Zee te vaaren, 28 Mey.

Placaat dat men Ooſtwaarts niet vaaren zal, den 21 Juny.

Placaat dat men op de Klooſters en Huisluiden niet gaarden nog bédelen moet, 18 Sept.

Brieven van Wandelkoop van Landen en renthen tuſſchen *Albertus Zwollenſis* Abt, *Jacobus Trajectenſis* Prior en *Albertus van Althen* Keller van wegens het Convent te Klaarkamp, en Mr. *Syds Thiaarda*, 19 September.

Deze geſchreven op pergament, is beveſtigt met partyens uithangende Zegels en handtekeninge.

Uitſpraak gedaan by Heer *Hoyte* Paſtoor te Jellum en *Heerke Feykez.* te Hoptille, tuſſchen Heer *Jelmer* Pater, *Berber Yntie* Dogter Mater, *Tecla Heſſels* Dogter Procuratrix te Oegeklooſter, en *Gerk Feykez.* en *Auk Wopke* Dogter, aangaande de Landen, Roedersma goed geheten, den 19 September.

Deze is verzegelt en vertekent door *Jarich Deeckema* Grietman in Baarderadeel

Sententie 's Hofs van Vriesland tuſſchen het Convent Aelſum Impten. contra *Fredrik van Grumbach* Ridder *cum ſoc.* Gedaagden, waar by de Gedaagden worden gecondemneert de Impten. cum intereſſe te reſtitueren de halve Zathe en

Lan-

Landen, Scheltinga goed (zie Ao. 1483.) genaamt, en gelegen onder den Dorpe Engelum, 27 October. En ſtukken hier toe relativ.

1534.

Placaat, om geen vergaderingen tegen eenige Vorſten, Heeren &c: te maaken, waar door dezelve konnen beſchadigt worden. Item, om eenige Wederdoopers, ten Placate gemeld, geen eeten nog drinken te geven, 23 Febr.

Placaat dat men Ooſtwaarts niet vaaren zal, den 26 February.

Placaat tegens de Melchioriſten of Herdopers; dog die berouw hebben, zullen in genade aangenomen worden, 31 Maart.

Uitdelinge der Zedyken, 20 April.

Placaat dat men die geene, die met Ketterye bezmet waaren, zoude appræhendeeren, 19 Mey.

Gemeene Beede aan de gemeene Geeſtelykheit van Vriesland geſteld van 's Keyzers weegen op de Contributie van de halve Vrugten, met het Antwoord van hen lieden.

Wymer Freerks geciteert voor den Hooftmannen in Groningen om zig tegens den Abt van Gerkensklooſter te verdedigen 's Vrydags na Aſtenſionis domini.

Arbitrament ofte uitſprake, gedaan by *Gerryt van Loo* Raad en Rentem. Generaal in Vriesland en *Wolf van Worts* Excysmr. te Collum in de geſchillen tuſſchen den Abt van Gerkensklooſter, en des Convents Meyers te Burum, nopens het maken en onderhouden van de Dyken van het Kruysland, 20 Maart ſtilo Friſiæ.

1535.

Een ſtuk rakende de Dyken van Gerkenskloo-ſter, den 28 January

Placaat dat men ter Kerken gaan, en de Mis-ſe hooren zal, den 3 February.

Placaat dat men niet moet logeeren of behulpig zyn geprofesſide Religieuſe Perſonen, Mans of Vrouwen, uit haaren Klooſter geloopen of zonder verlof vertrokken, den 17 February.

Placaat dat men geen vreemde Heeren zal dienen, den 1 Maart.

Placaat dat men Ooſtwaarts niet varen zal, den 4 dito.

Placaat dat de Grondheeren hunne Huyzen of Landen niet zullen mogen verhuuren aan eenige met hereſie beſmet, den 9 dito.

Placaat, om ten ſpoedigſten de Cancelarie Gerechtigheden te betalen, 19 April.

Placaat roerende de Anabaptiſten, 30 Juny.

Misſive aan de Magiſtraat van Leeuwarden, om aanwyzinge te doen van een plaats, bekwaam tot het houden van een Koornmerkt, met bepalinge, op welke dag en uure van de week die vry voor de Koopluyden en groſſiers kan gehouden worden; moetende de Burgers 't eerſt zig voorzien hebben, 23 Novemb.

Placaat dat men alle gekogte en gegevene goederen binnen een Jaar te Boode behoort te ſtellen, den 26 November.

Ordonnantie aangaande den derden Man, door *G. Schenk* Stadholder van Vriesland en eenige Edelen daar toe gecommitteert.

Propoſitie gedaan by Stadholder Præſident en Raa-

Raaden van de Landen van Vriesland om een Unie te maken met andere gemeene Landſchappen van zyn K. Majt.

Peis tuſſchen Keyzers Landen, en de Hertog van Gelre.

Ordonnantie en Proviſie op de Viſſchernien; en van Taco Zyl en de Lemſter Zyl, en die dolvinge aan die Zeedyken, voortyds by die gemeene Weſterlanden gemaakt.

1536.

Placaat dat geen Knegten zullen trekken in den dienſt van vreemde Heeren, 18 February.

Misſive aan de Magiſtraat van Leeuwarden, tot publicatie van het Octroy, aan de Grietenyen van Smallingerland en Opſterland gegunt, tot het houden van twee vrye Weekmerkten, in den Dorpe Bexterzwaege, 16 Maart.

Utſupra, houdende bevel om voor 's Keyzers welſtand te bidden, en weeklyks generale Proceſſie te houden, 8 April.

Placaat dat men uit deze Landen niet zal dragen in 's Vyands handen, eenig Harnas, Wapenen, nog ander Geweer ten Oorloge dienende, nog Goud en Zilver Munte, den 13 Juny.

Placaat dat de Goederen van Dopers en Wederdopers in de Cancellarye zullen worden gebragt, den 3 July.

Misſive aan de Magiſtraat van Leeuwarden, om hondert van hunne Burgers te zenden tot belegeringe van den Dam, 26 dito.

Utſupra, tot bedankinge van de gezonde Burgers, die zig wel gekweten hadden, 12 Auguſty.

Placaat rakende de Munte, den 23 dito.

Placaat alle handel met Vrankryk verbiedende, eod. dato.

Placaat dat alle Vagebonden in haar eigen Land zullen trekken, 27 September.

Publicatie van de Vrede, tuſſchen den Keyzer, en *Karel* Hertog van Gelder, gepubliceert den 17 December.

Pieter Klaasz. Kuyper, als Proevenier aangenomen, draagt alle zyne na te latene goederen aan het Convent Klaarkamp op, 23 Maart.

Deze is vertekent en verzegelt by Mr. *Syds Thiarda* Grietman over Dantumadeel.

1537.

Ordonnantie van Vriesland des Hertoge van Saxen.

Misſive, om te bidden voor 's Keyzers welſtand en eensgezintheid der Chriſten Princen, om te wederſtaan de Turken en Ongelovigen, en daar voor alle weken ſolemnele Procesſien te doen, 13 Febr.

Placaat dat men geen Boeken in den Lande moet brengen zonder namen van de Autheurs, den 15 February.

Placaat roerende de Vagebonden, den 9 May.

Placaat dat men geen vreemde Princen dienen moet, eod dato.

Placaat dat men geen vreemde Heeren dienen nog op den Huisman of Klooſters gaarden zal, den 25 dito.

Dat men Informatien neemen zal op de beſmette en geſuspecteerde Perzoonen, den 20 July.

Misſive, houdende advertentie van de geſloten ſtilſtand van wapenen voor tien maanden met Vrankryk, beginnende met den 30 July. den 20 Aug.

Pla-

Placaat dat men niet trekken moet in dienſt van vreemde Heeren, den 10 September.

Placaat tegens de Vagebonden en Bedelaars, den 20 December.

Wandelbrief tuſſchen de Conventen Klaarkamp en Aelſum aangaande zekere 12 roeden Veens, ten Weſten in Veenwouden, 11 Octob. 1537. en daar op by den Hove van Vriesland verleende brieven van Conſent 17 December. 1538.

Deze, geſchreven op pergament, is beveſtigt met der beyde Convent uithangende zegels, en worden hier in gemeldt

Her *Johannes van Delden* Abt
Jacobus Trajecti Prior
Arnoldus Harderwyk Supprior
Albertus van Althen Keller
} te Klaarkamp.

Petrus Wallis Pater
Maritien Jans Mater
Broer Claus Jans Hofmeeſter
} te Aelſum.

Koopbrief, gepaſſeert by *Wyger Rykerden* aan den Abt van Gerkensklooſter, van de vierde part in de helft van *Weyt Tyaardsma* meer of viſſchernye, gelegen in Sybaldaburen, Maandags voor Matthys Apoſtel.

Deze was beveſtigt met het gemene zegel in Langawald, *Abel Harkama* en *Gillink Teynge* aldaar Griemans zynde.

Een vidimus brief, gegeven by *Abel Harkema* en *Gellink Teynge* Grietmans in Langwald, van een Acte de Anno 1527. waar by aan het Convent van Gerkensklooſter word overgedragen de halve viſſchernye van *Tjaardsma* meer, des Donderdags na Michael Archangelus.

Deze was beveſtigt met het zegel van Langawald.

Wyaart Matthysz. en *Fedda* zyn wyf te Bergum dragen over aan het Convent Aelfum hun Huis en Veen, mits daar voor genietende eene *pronde* of *proevene* jaarlyks hun leven lang: te weten, een Kamer met een fchoorfteen en twee bedfteeden, turf als genoeg is, 's weeks 18 pond brood; 's jaars ½ tonne rode boter, een twenter flagtbeeft, of vier g-gls., een vet zwyn of twee g gls., 1 lopen gort, ½ lopen bonen, ½ lopen erreten, zo veel melk als behoeven, van elke brouwte een vierendeel bier, 's jaars twee koeye kezen, 20 pond ftokvis, ½ kanne olv, 11 Maart.

Deze was getekent en gezegelt door *Bernardus van Zwolle* Prior te Bergum en nog alleen getekent door *Hieronimus Rataller* Grietman over Tietjerkfteradeel.

1538.

Placaat dat die geene van de Egiptifche natie uit den Lande zouden trekken, den 20 Maart.

Placaat rakende de verlenginge van een beftand van Oorlog tuffchen de Keyzer en de Koning van Vrankryk, mitsgaders des Paus en des Keyzers verbond tegens de Turk: en dat men geen vreemde Boeken verkopen zal, den 5 April.

Placaat of verkondiging van de gemaakte peys voor nog 3 maanden tuffchen den Keyzer en den Koning van Vrankryk, 15 Juny.

Placaat roerende de voorfz. Peys tuffchen den Keyzer Koning van Vrankryk, 2 July.

Placaat utfupra, 12 July.

Placaat roerende de Voertol ende Poftgeld van den haven van Harlingen, den 14 October.

Placaat dat met geen fcheepen over de zeedyken moet trekken, 24 dito.

Qui-

Quitantie gepaſſeert by *Ferck Eenckez.* op Bornſwaech, aan Heer *Siewert* Commandeur van 't Hospitaal by Sneek, wegens het graven van twintig roeden aan een Sloot, zynde het Convent by den Hove van Vriesland daar tot geordonneert, 30 July.

En is vertekent door meeſter *Chriſoſtomus Wiglama.*

Keyzer *Karel de V*, verkoopt voor een ſomme van 400 Car. gls. aan het Convent Bouwenklooſter een jaarlyxe rente van 25 guldens, gaande uit 13 morgen Lands, gelegen onder Vrouwen Parochie op het Bildt, en *Mathys Beekx Cavel* genaamt, 2 January.

Aan dezen hangt het grote zegel van den Keyzer.

Het Convent Aelſum ontheft van de onderhoudinge van Hottinga zyl te Yrnſum, en het voor en nadeel aan de ſtad Leeuwarden toegewezen, 30 September.

Deze geſchreven op pergament, was getekent en gezegelt, door *Tjaard van Burmania*, Ridder en Raad in den Hove van Vriesland, in qualt. als Commiſſaris van gedtn. Hove.

1539.

Placaat van de Munte, namentlyk van de halve Placken, den 24 January.

Placaat dat men de Heer van *Bouſſon* aan ſcheepen en Bootsvolk zoude helpen, 5 February.

Placaat van de Munte, den 19 April.

Placaat op de Cours van de Geldſpecien, 4 May.

Placaat Utf. den 12 Juny.

Placaat van de Viſſchers, den 18 Auguſti.

Ordonnantien op 't ſtuk der reviſien, den 30 dito.

Placaat van de Vogelaars, den 28 October.

Placaat rakende de verkiezinge der Paſtooren, Vacariſen en andere Præbendariſen, als meede de Dilectie van Grietenien of andere Officieren, den 30 October.

Placaat nopens de Munte, eod. dito.

Mandaat des Keyzers nopens de Aalmoeſen en Tollen der Minnebroeders, 17 Maart.

Accoord tuſſchen de Keyzer en de Landen, eodem dito.

Placaat dat men geen netten, Seynen &c. hoe genaamt zal mogen bereyden, dan over vier Schilden van Yzer gemaakt, den 22 December.

Ordonnantie op zeekere Politien.

Koopbrief en quitantie van vyfte half roeden Leyn, of vergraven Veen, leggende in Veenwouden, gepaſſeert by *Bouwe Hiddez. cum uxore* aan *Hoyte Sjoerdsz.* Hofmeeſter in Veenwouden van wegens het Convent Klaarkamp, 13 April. en daar op gegevene brieve van Conſent by *Johannes Wopkes* Roomſch Keyzer Majts. Grietman over Dantumadeel, van den 15 Maart. 1540.

Deze Koopbrief is verteekent en verzegelt van

Heer *Mello Romkonis* in Akkerwoude.

Vidimus brief, gepaſſeert by den Stadhouder en Hooftmannen in Groningen, van den Volmagt, door die van Oppende gegeven aan *Gellinch Thenge* en *Reed Gelſema*, in de zaake die zy Gerechtelyk hebben tegens de Schepperen en ge-

ſwo-

ſworen Zylveſten van de nieuwe Monnike Zyl, 's Maandags na omnium Sanctorum.

Utſupra, door die van Doeſum aan *Meynt Hekema* en *Ypo Krucſinga*, eodem anno & die.

Sententie gegeven by de Hooftmannen in Groningen, tuſſchen den Abt van Gerkenskloofter, zampt Schepperen en Zylveſten der Monnike Zyl, en die van Doeſum en Oppende, waar by deeze Karſpelen gecondemneert worden, de voorſz. Zyl meede te onderhouden, Vrydags na Matthei Apoſtoli.

Sententie by den Hove van Vriesland gevelt, tuſſchen de Ingezetenen van Burum Impt. en het Convent van Gerkenskloofter, waar by de Impt. verklaart worden, gerechtigt te zyn tot de electie van een Paſtoor, 19 Juny.

1540.

Misſive van geſchikte van den Hertog van Holſtein, ingekomen om te handelen tuſſchen de Nederlanden en den Koningryke van Denemarken, 23 January.

Advertentie van de onderhandelinge met Denemarken, ten einde yder zyn klagten en doleantien, met de verificatien van dien konnen inbrengen, 28 January.

Placaat wegens de Peys tuſſchen den Keyzer en den Koning van Denemarken, den 29 April.

Placaat, om zig niet te vervoegen by, maar af te zonderen van zeker hoop Knegten, omtrent de frontieren van Overyſſel by een vergadert; nog zig in dienſt van vreemde Heeren te begeven, 14 May.

Placaat wegens de Secten en Dwalingen te extirperen, den 22 September.

Ordonnantie en Edict des Keyzers, 1. tegen de Banqueroeten, 2. Huwelykze voorwaarden, 3. Monopolien, 4 Woeker, 5. Abuizen, voorkomende uit de verscheidentheit der Costumen, 6. Giften by testament &c. van Minderjarige aan hunne Curators zyn nul, 7. Notarien moeten Prothocol houden, 8. Præscriptie van schulden, 9. aangaande de Huwelyken, 10. verkiezen van Overigheden en Magistraten, 4 October.

Placaat dat men by vreemde Heeren niet zal dienen, den 17 November.

Placaat, de Legitimatien, by de Comites Palatinos verleent, zyn nul en van gener waarde, 20 December.

Placaat wegens de Munte, den 31 dito.

De Ingezetenen van Rugewaart, Lutkegast, Doesum en Oppende geciteert voor den Stadhouder en Hooftmannen in Groningen, om schriftelyk over te geven alle hunne Landen en Grastallen, om daar na te taxeren den Sylschot, en wat meer tot Welvaart van de Monnike Zyl zal behoeven, Op nativitatis Mariæ dag.

1541.

Missive tot overzendinge eeniger Statuten en Ordonnantien ter verdryvinge van Ketteryen; en voorkominge van abuizen, in den Lande ontstaan, 8 January Stilo Frisiæ.

Placaat dat niemant hem zal begeven in dienst van eenige uitheemsche Princen, Heeren of Gemeenten, den 31 December.

Placaat om Vagebonden en Lediggangers uit den Lande te keren, 31 December.

Teſtament van *Feddo Wyaard Matthysz.* Wed. de dato den 15 July 1541.

Als getuigen in dezen zyn geweeſt.

Heer *Jelto Thomasz.* Prebendarius in St. Vitus Kerke binnen Leeuwarden.

Mr. *Cornelis Johannis* Schoolmeeſter.

Jonghe Hans Kuys.

Frans Janz. Tenoriſt.

Chriſtoffel Claasz. van Campen Hoogzanger.

Pieter Hendriksz.

Matthys Janz. Not. Publicus.

En tot meerder beveſtiginge heeft nog gezegelt en geteekent

Pieter Pietersz. Scheepen te Leeuwarden.

1542.

Placaat dat men geen Gevogelte ofte Wildbraad ofte andere Gedierten, zal ſchieten, 3 Janry.

Placaat tegens de verkoopinge, vervreemdinge of verzettinge van Kerkelyke goederen, of die van minderjarige, den 29 Maart.

Placaat wegens Tappers en Bakkers 29 April.

Placaat dat geen knegten zullen trekken in den dienſt van vreemde Heeren, en ook niemand te moleſteeren, den 15 Juny.

Misſive, om goede wagt te houden tegens allen inval van Vyanden, 15 Juny.

Aanſchryvinge, om zes weeken lang Proceſſien te houden tot voorſpoed van 's Keyzers Wapenen tegens de Turk, 26 Juny.

Pla-

Placaat wegens Inſtructie voor Præſidenten en Leeden van den Raade in Vriesland van de Leenen en Officien, 25 Auguſti.

Placaat dat niemant zal teeren op den Huisman zonder te betalen, 18 September.

Placaat tegens de Vagebonden, 7 October.

Placaat dat die geene die goederen bezitten, toebehoorende zeekere Leenen, of Beneficien, dezelve zullen reſtitueeren, en binnen wat tyt men behoort te kieſen, 3 November.

Placaat nopens de onderhouding van de Ordonnantien op 't ſtuk van de politien gemaakt, den 4 dito.

Placaat dat men den Heere *Menno Symons* niet zal Logeeren, ofte zyne Boeken leezen, 7 December.

Publicatie, waar by de Gelderſche tot Vyanden verklaart worden, 27 Decemb.

1543.

Publicatie, het Geweer gereed te houden, daar op een yder geſteld is, 20 January.

Placaat dat men geen Victualien uit den Lande voeren zal, 1 Mey.

Placaat dat men wel Koeymelks Kaaſen mag uitvoeren, na het Quartier van Breemen of daar omtrent, 30 dito en 7 Juny.

Placaat weegens vervoeringe van Proviand en Victualie, den 8 Auguſti.

Placaat Utſ. den 22 dito.

Mandaat, dat Hertoge *Willem van Cleef* &c. met den Keyzer heeft peys gemaakt, en dat yder Koopman veilig mag reyſen, handelen en verkeren den 12 September.

Pla-

Placaat waar by geordonneert word, dat een ygelyk die op de Cloosteren by de Huisluiden en Priesteren teeren, in zyn eigen Espel zal hebben te keeren, den 26 November.

Placaat wegens prysbaare goederen.

Contract tusschen den Abt van Gerkensklooster en zyn Convent, en die van Rugewaart, Lutkegast, Doesum en Oppende, nopens de Onderhoudinge van de Monnike Zyl, 21 May.

NB. in dezen is vergeten het Jaargetal, dog uit den inhoud, geblykt, dat zulx is geweest omtrent den Jaare 1543.

Daar te boven missen de zegels van voorsz. Abt en den Volmagtigen van Ged. Kerspelen, hebbende als Zoensluyden alleen gezegelt.

Jan van der Grave Secretaris van Groningen, en *Gerrit van Loo*, Rentem. van Vriesland.

Copia *Literarum Caroli V. Cæsaris, quibus Albertum Latzinem, satellitem suum, commendat Abbati Monasterioque de Gerkensklooster, ut vitium sibi præbeant*, 4 *Decembris*.

1544.

Placaat dat niemand hem vervordere te Herbergen, eenige die besmet zynde met heeresie vlugtig zyn geworden, den 26 January.

Placaat dat men de kinderen in de Stad Wezel niet ter Scholen bestellen zal, 7 Maart.

Placaat dat men geen Victualie uit den Lande voeren zal, 19 April.

Placaat als dat van den 30 Mey 1543. waer by den uitvoert van Koeye Kaazen geaccordeert wordt, op den 13 Mey.

Placaat wegens de Ketters, 24 dito.

Pla-

Placaat dat niemant zal aanneemen eenige Krygslieden, en dat niemand zal trekken in den dienst van vreemde Heeren, uitgezondert de Koning van Engeland, ten zy by Consent, den 26 Mey.

Placaat weegens de Ketters, 28 dito.

Mandaat, dat men Processie zal doen, op dat de Keyzer mag overwinnen den Koning van Vrankryk, den 2 July.

Placaat van de peys van de Keyzer en de Koning van Denemarken, den 7 dito.

Placaat dat men een Herwaird van Langen niet dienen zal, den 3 September.

Placaat dat geen Bieren uit de Scheepen zal lossen, in absentie van den Excismeester, den 7 dito.

Placaat dat men geen last van Bier of Wyn breeken moet, ofte uit de Scheepen neemen eer 't den Prysmeester bezigtigt heeft, eod. dito.

Publicatie van den vreede tusschen den Keyzer en Koning van Vrankryk, 26 Septemb.

Mandaat rakende den Peys tusschen den Keyzer en den Koning van Vrankryk, 26 dito.

Placaat rakende de Leediggangers, 9 November.

Placaat rakende de Goudsmeeden, 4 December.

Placaat rakende de invasie van den Vorst van Cleve, en het verkoopen van de Domeynen, inzonderheit het Bild, 15 dito.

Copia Auth. Ordonnantie 's Hofs van Vriesland tot het opgraven van het Diept van de Dragte tot aan *Tharde van Schoterbuuren* door Haskerland, mitsgaders wie daar toe zyn gehouden, dog alleen voor deze reys en zonder præjudicie van Ymands recht, 10 September.

1545. Be-

1545.

Bevel des Keyzers, om geen onlosbare Renten uit Huyzen binnen Leeuwarden te verkopen, den 4 January.

Placaat rakende de Ingezetenen van Vriesland, om zyne K. M. den Eed van trouwe en Gehoorzaamheit te doen, den 1 Auguſti.

Placaat dat men de Scheepen met haare goederen, Ooſtvriesland en Embden toebehorende, dieze herwaarts overbrengen, ofte binnen deze Landen zullen gekogt hebben, zal aanſlaan en arreſteeren, den 21 October.

Accoord tuſſchen den Abt van Gerkenskloosſter, ter eenre, en de Hooftlingen, Heerſchappen en gemeene Ingezetenen van de Rugewaart, Lutkegaſt, aangaande de Contributien en onderhoudinge van de Monnike Zyl. Op Zondag na Jacobus Apoſtel.

Deze geſchreven op pergament, is beveſtigt door de Stadhouder en Hooftmannen van de Stad en Omlanden van Groningen met hun Ampts zegel.

De Abt van Gerkenskloosſter wegens zyn Convent.

Johan Sickinga wegens Rugewaart.

Gerke Hylema wegens Lutkegaſt.

NB. in dorſo ſtaat. *Hier van zal men een Reverſaalbrief vinden binnen Groningen in de Stads Kiſte.*

Requeſt aan de Koninginne Maria van Hongarien Gouvernante van den Abt en Senioren van Gerkenskloosſter, om herſtelt te worden in hunne Civile en criminele jurisdictie en vryheit van Accyſen, misgaders ſtukken en bewyzen, dat tot

al-

alle tyden hebben gehadt het wareldlyke gebied, over des Convents Meyers.

Ordonnantie nopens het graven van een nieuw Diept of Vaart van *Tæke* floot af, leggende in de Grietenye van Hasker vyfgae, tot aan de Tjonger of Kuynder, 10 October.

1546.

Placaat dat Sententien der Grietsluiden onder de 50 gls. bedragende, onder Cautie geexecuteert zullen worden, den 4 February.

Verbod van den uitvoer van Tarwe of Rogge uit Vriesland, den 27 dito.

Misfive rakende de Verkopinge van Scheepen door Krygslieden van zyn K. M. genoomen voor Breemen, 15 Maart.

Placaat dat niemant moet trekken in dienst van vreemde Princen, Heeren of Vorsten, 10 July.

Placaat, om Processien te houden voor het Concilie van Trenten: en verbod dat niemand hem vervordere meer te wedden op eenen alhier gevangen, of hy *Offken* is of niet, 11 July.

Placaat nopens de oorsaak van de rysinge der Weit, Rogge, Haver en andere Graanen (gefundeert, op een Placaat in September 1531. gearresteert) in dato den 20 July.

Placaat, om tegens den 15 September eerstkomende, de derde man, wel toegerust, gereed te hebben, 27 Augusti.

Placaat tegens de Vagebonden &c, 16 September.

Placaat rakende de Leediggangers en Vagebonden, den 21 September.

Verbod van Jagen op de Bildlanden, 9 Novemb.

Pla-

Placaat dat niemant zal treeden in dienſt van vreemde Heeren, 9 December.

Inſtructie voor de Præſident en Raaden in Vriesland.

Broer *Tomas Epez.* Hofmeeſter te Aelſum wegens het zelve Convent heeft aangenomen het maken en onderhouden van een brug over het Diept, komende uit de Born, omtrent de ſteene Dam na het Sneeker Diept.

NB. Deze is nog gedateert nog vertekent dog uit de volgende Misſive geblykt, dat zulks is geweeſt omtrent, 1546.

Misſive 's Hofs van Vriesland aan het Convent Aelſum tot aanmaninge om voorſz. Brug te maaken, dewyle de tyt aanſtaande was tot het leggen van den Rydweg van Leeuwarden door Roordhuiſum en Friens over Yrnſumer Zyl tot aan den Hemdyk, en van daar door Yrnſum in de Buuren aan den Wynckel, en voorts over het water naar Akkrum en van Akkrum in de Wolden, 27 Maart.

1547.

Placaat wegens de Secten te extirperen, den 25 January.

Placaat dat men geen vreemde Heeren zal dienen, 18 February.

Placaat dat niemant trekken of zig vervoegen zal by de hoop Knegten, die voor Bremen gelegen heeft, 1 Juny.

Placaat dat men de Uitheemſche geen Hooy of Stroo verkopen zal, 21 dito.

Placaat dat men tot beſcherminge van den Lande ligten, opzetten, en onderhouden zal zekere

Benden, en Ordonnantie van Lieden van wapenen te Peerde, ten getale van 1000 Peerden, 12 October.

1548.

Placaat dat men geen kort Geweer bedektelyk zal dragen.

Placaat roerende de Munte, 11 July.

1549.

Misfive, om het overlyden van den Stadhouder *Maximiliaan van Egmond* te beluiden, drie dagen lang, yder dag drie verfcheiden uren, voorts Zielmiffen voor hem te doen, 15 January.

Placaat hoe de Schepen die na de Canarifche Eylanden, Spanjen, Portugal &c. reizen zullen toebereid worden, met een ampele Inftructie daar aan gehegt, voorts dat men met de Schotten niet handelen zal, den 19 January.

Placaat dat men geen Leer of Renthe uit den Lande voeren zal, 28 dito.

Placaat dat men geen Franfche Blanken ontvangen of uitgeven zal, 26 Maart.

Reverfaal van 't Verbond by de Majefteit van de Koninginne dezer Landen van Vriesland, den 12 Juny.

Waarfchouwinge om met de Stad en Burgeren van Maagdenburg niet te handelen, alzo in den Ryks-ban gedaan zyn, 22 Juny.

Ratificatie van 't Verbond der Landen van Vriesland by zyne Keyzerlyke Majefteit, 11 October.

Privilegien op 't ftuk van Rivifien, twee ftukken, 9 November.

Accoord tuffchen den Abt van Gerkensklooffter

en

en zyn Convent, en die van het Kerſpel Doefum, nopens de uitwateringe van de Monnike Zyl.

Aan dezen geſchreven op pergament hangen de Zegels van voorſz. Convent en het gemeene Lands zegel van Langewolt.

1550.

Een Acte gepaſſeert door *Johan van Ligne* Grave van Aremberg nopens de huldiging der Staaten van Vriesland aan ſyne Princelyke Hoogheit, in cas van aflyvigheit van zyn K. M. den 18 January.

Placaat roerende de verbodene Boeken, den 26 Maart.

Placaat dat niemand zig koſtelyker kleden zal dan zyn ſtaat vermag, 27 May.

Placaat dat de nieuwe Kerſtenen der Inquiſitie van Portugal ontvlugt, uit den Lande gedreven zullen worden, 30 dito.

Placaat tegens de Brandſchattingen, 25 Sept.

Placaat dat men by de Knegten in 't quartier van Bremen liggende niet trekken zal, 2 Dec.

Afkondinge van een eeuwige Vreede tuſſchen zyn K. M. en de Koninginne van Schotland, den 19 December.

Placaat rakende de Politien.

1551.

Handelingen op eene Landsdag gehouden, roerende de Subſidien, by het Land te betalen, de Privilegien en Policien van den 8 tot den 18 Juny.

Privilegie der Reviſie die van den Raade van Vriesland gegunt, den 10 July.

Hier by wort gevoegt een Acte en Verklaringe

ge der differenten tuſſchen de Prælaaten, Edelen en gemenen Landſchappe van Vriesland en de Steeden op de Reviſien gegeven by de Koninginne Douariere en Gouvernante *Maria*, den 30 Auguſty.

Verbod om uit deze Landen te voeren ſoete Wynen, Zout, Haring, Labberdaan, gezouten Viſch, den 13 July.

Placaat en Ordonnantie voor de Schippers, hoe zy zig in haare Seylagie zullen houden, 19 July.

Verbod van uitvoer Tarwe, Rogge, Garſt, Haver &c. 12 September.

Placaat van Koophandel op Vrankryk, 21 dito.

Placaat dat men geen goederen, of Koopmanſchappen zal mogen voeren in Landen van Princen en Vorſten neuteraal, om die van daar in Vrankryk over te brengen, 9 October.

Placaat dat alle Francoiſen zullen vertrekken die in deze Landen woonen, 16 dito.

Placaat dat men geen Koorn uit het Ooſten overgebragt, zal mogen vervoeren, den 20 October.

Placaat om niet in vreemde Dienſten over te gaan, 15 November.

Placaat Utſ. van den 28 dito.

Placaat roerende de Daalders, 10 December.

Placaat Utſ. van den 23 dito.

Accoord tuſſchen den Abt van Gerkenskloofter en zyn Convent, en die van Sybaldaburen, nopens de uitwateringen van de Monnike Zyl.

Deze geſchreven op pergament, is beveſtigt met de zegels van voorſz. Convent, en het gemeene Landzegel van Langewold.

1552.

Placaat tegens den Uitvoer van Granen, Koorn, Vleesch, Vis, Haring, Boter en Kaas, den 12 January.

Placaat roerende de Wapenschouwinge, 15 dito.

Misfive over het zelve Subject. 20 dito.

Placaat roerende de Graanen van den 4 February, en wegens de Bakkers, den 29 February.

Placaat roerende de Munte, 23 Maart.

Placaat rakende de Ordonnantien by den Hove, van Vriesland gemaakt, op de Havenen en Sluys te Harlingen, den 11 Mey.

Copia Bullæ Apostolicæ, de non admittendis exteris Visitatoribus, primo Octobris.

1553.

Placaat roerende de Heeresie en de Justitie, den 10 Jan.

Placaat roerende de Munte, 1 February.

Placaat dat niemant zig begeeven zal in dienst van vreemde Heeren ofte Princen, den 13 Maart.

Placaat waar by den uitvoer van Koeymelkskaasen na 't Quartier van Breemen word open gezet, 18 April.

Placaat of verbod van uitvoert van Graanen, Koorn, Vleesch, Vis, Haring, Boter, en Kaas, 26 July.

Placaat rakende de Religie, 31 Augusty.

Placaat betreffende de Munte, 5 October.

Placaat of verbod van Uitvoert van Realen, of Silvere Munte uit deze Landen, 22 dito

Placaat rakende de Informatien van de Leenen der Priesteren, 9 November.

Ordonnantie en Reglement 's Hoffs van Vriesland, aangaande de Voor- of Op-koop van alle eetbaare waaren, en het koopen van vreemde en uitheemſche Bieren, 16 Novemb.

Placaat roerende de Daalders, 20 dito.

Placaat of hernieuwinge van 't verbond van den 6 July laaſtleeden, den 15 dito.

Reglement 's Hofs van Vriesland betreffende de Voorkoop, 26 dito.

Huurcontract tuſſchen *Cornelius Trajecto* Abt te Stavoren in Hemelum en *Lubbert Gerlofs* Secretaris der Stad Stavoren, wegens negenhoofden Lands, gelegen onder Hemelum, 30 December 1552. Welk recht van Huuringe voorſz. *Lubbert Gerlofs* weder overdraagt aan Jr. *Fredrik de Hoorn* Keyzerlyke Majeſteit Doſſaart te Stavoren, 8 February.

Procuratie van *Cornelius* de Trajecto Abt te Stavoren in Hemelum, op Heer *Gerryt Wit* Abt te Bethanien in Foswert, om op den Landsdag, die binnen Leeuwarden den 10 January 1553. ſtaat gehouden te worden, uit naam van voorſz. Convent te handelen met de Prælaten, Staten en Steeden van Vriesland, 7 January.

1554.

Placaat roerende de Munte, 25 January.

Placaat dat men geen vreemde Heeren dienen zal, 14 February.

Verbod van Uitvoer van Graanen, Koorn, Vleeſch, Vis, Boter, Kaas en andere Victualien, den 27 Mey.

Placaat dat in gratie ontvangen worden, den geenen die van hunne dwaling peniteren willen, 28 dito.

Placaat rakende de Juſtitie, 27 October.

Het verbod van den 27 Mey hernieuwd, 26 Nov.

Koopbrief en Quitantie, gepaſſeert by *Ritske Jellez.* aan *Sye Sydsz.* als Hofmeeſter van het Convent Klaarkamp van een Sloot, door des Verkopers Leyen te graven, 25 Sept. 1554. en daar op gegevene brieven van Conſent de Ao. 1555.

De Koopbrief is verzegelt en vertekent by *Johannes Wopkes*, Grietman over Dantumadeel.

1555.

Placaat waar by een iegelyk verboden wort, om des avonds te gaan langs de ſtraten met lang Geweer, na dat de Stads klok geluid heeft, den 5 February.

't Verbod van den 27 Mey en 26 November 1554. hernieuwt, den 25 Mey.

Placaat rakende de Munte, 22 Juny.

Copia van de eeden, by *Isbrand* Abt te Lidlum, *Sikke van Dekama* Ridder en Mr. *Aggeus Albada*, beide Raden des Keyzers van Vriesland, *Schelte van Lyauckema* en *Jemme van Burmania* Heerſchappen, *Tjomme Wybes* Olderman te Sneek, *Jacob Sybrand* te Leeuwarden en *Reyner Annes* te Bolsward Burgemeeſteren; Gedeputeerden en Volmagten van de Landen en Steden in Vriesland, gedaan te Bruſſel van wegens de voorſz. Landen en Steden aan Koning *Philips den 2de*, ende wederom by den zelfden Koning aan deze Landen gedaan, 26 October.

Placaat by welk de Officiers zyne K. M. te voren gedient hebbende, by Koning *Philippus* deszelfs Zoon gecontinueert worden, 27 dito.

Brief van Koning *Philippus* aan Vriesland gezonden, rakende de goede ordre en Juſtitie waar na 't Hof door Keyzer *Karel* zyn Vader ingeſteld zig zoude gedragen, eod. dato.

1556.

Placaat dat de Ingezetenen met de Franſchen niet kopen nog handelen zullen, den 27 Maart.

Confirmatie des Konings van Spanjen van de Ordonnantie en het Edict van Keyzer *Karel de V.* tot uitroeyinge der Ketteryen, en bewaringe van het Catholyke Geloof, 20 Auguſty.

Misſive wegens de ziekte der Beeſten door *Johan van Ligne* Grave tot Arenberg, Stadhouder Generaal, 7 September.

Placaat roerende de Munte, 19 November.

Gifte-brief van Koning *Philippus* aan de Minnebroeders, 19 December.

1557.

Placaat dat men niet weigeren zal, de Solders te openen, en de Rogge daar op leggende te laten bezigtigen, den 22 January.

Placaat roerende de Eſtimatie van Tarw, Rogge en Garſt, 24 dito.

Dat de Kooplieden gehouden zullen zyn, de Granen voor den gezetten prys te verkopen, den 29 dito.

Placaat om Fouragien en andere Victualien na 's Konings Leger te zenden, 9 Juny.

Placaat dat men geen dubbelde Ducaten, Daalders &c. by de Muntmeeſter van Nimwegen geſlagen, uitgeven zal, 11 December.

Catalogus van verboden Boeken, met een Edict

des

des Konings van Spanjen omtrent dezelve, en advis van de Universiteit te Leuven, 16 December.

Copia auth. Contract tusschen *Jacob van Dichteren* Pater van Hasker Convent wegens zyne Conventualen ter eenre, en *Pieter van Dekema* met *Gerrit Benninck* voor hun zelfs, en wegens hunne Compe. ter anderen zyde, 4 Augusty.

1558.

Confirmatien der Stads Privilegien van Leeuwarden door Keyzer *Karel de Vde* vergunt, met interprætatie van het 9de art. door Koning *Philippus*, 16 Mey.

't Placaat van den 9 Juny 1557. hernieuwt, den 18 Juny.

Placaat dat men uit deze Landen niet vervoeren zal Haring, nog gedroogde of gezouten Vis, den 19 November.

Placaat dat men de Penning gemunt zynde in de Munte van den Heere *Batenburg*, niet zal ontvangen nog uitgeven, 26 dito.

Supplicatie wegens het Convent van Gerkensklooster aan Stadhouder en Hooftmannen in Groningen, waar in beweert word, dat de Convents Meyers te Visvliet niet gehouden zyn, reparatie van houtwerk te doen aan de Visvlieter zyl, mitsgaders eenige Attestatien hier toe relative.

1559.

Octroy van Koning *Philippus* aan de Magistraat van Leeuwarden, tot het doen van een omslag in de Stad, tot reparatie van de Stads werken, den 4 July.

Beroepinge der Gedeputeerden na Gent, den 7 dito.

Placaat dat de Wildemerkt in Vriesland is abolieert, en dat men in plaatze van dien een Jaarmerkt te Sloten zal houden, den 4 Augusty.

Placaat van Gratie en Pardon, 10 October.

Bulle des Paus *Paulus de IVde* van de instellinge der nieuwe Biffchoppen in Nederland.

Accoord tuffchen den Abt van Gerkenskloofter en die van Oppeynde over de uitwatering van de Monnike Zyl.

Aan dezen geschreven op pergament, hangt het zegel van voorsz. Convent en dat van *Jellinck Teenghe* als Volmagt van Oppeynde; en was nog vertekent door dus. *Sufridus Hiddonis* de nova haska pastoor in Oppenda.

Copia Auth. der Sententie, gepronuntieert by het Gerechte van Utingeradeel tuffchen het Convent van Haske en Ingezetenen van Haskerdyken Imp. Contra *Jelle Zypkez. cum soc.* Gedaagden, waar by de Gedhen. worden gecondemneert tot de meede onderhoudinge van de Slachte Dyk, gelegen by ter Capple, 14 December.

1560.

Placaat dat men geen zilveren Penningen (in Embden gemunt) zal uitgeven nog ontvangen, den 8 February.

Misfive ten fine van Publicatie van een Placaat rakende de Groninger en Embder Munte, mitsgaders ook de Placaten tegens de Hæresie geëmaneert, den 23 February.

Brieven van gratie voor die, welke door Ketters verleid zyn geweeft, 25 April.

Obligatie van Koning *Philippus* aan *Lazarum Zwendi* op 't Bild, den 16 Mey.

Verbod nopens de Zwanen op de Vrieſche Grenzen, den 25 July.

Placaat rakende de Egiptenaaren of die Egiptenaars klederen dragen, den 2 September.

Placaat rakende de twee Strs. renthe, mitsgaders ook inhoudende dat de Paſtoren en Prieſters zullen aantekenen de namen der Kinderen die zy zullen Kerſtenen en Doopen, als ook die der Ouders en Vaders, 26 October.

Requeſt van *Wattje Herema* aan het Hof van Vriesland, en Acte van admisſie tot de Decany van Bolswarder Syndſtoel onder zekere bepalingen.

Diploma, quo Jacobus Wuyten Vicarius Trajectinus Rodolpho Gerardi Steenwycenſi licentiam dat ſacros ordines recipiendi, 15 February.

1561.

Bulle van Paus *Pius de IV.* tot aanſtellinge van eenen nieuwen Bisſchop te Leeuwarden.

Placaat dat geen Huisluiden zig vervorderen zullen eenig Gevogelte, Wildbraad of Gedierte te ſchieten, met Netten of eenige andere Inſtrumenten te vangen, nog ook Vogels te vangen, nog ook Vogels te zoeken of op te raapen op andere Landen dan haar eigen, 13 April.

Placaat, dat men geen vreemde of buiten gebrouwen Bieren, geen zoorten van Wynen of wollen Lakenen binnen Vriesland zal inbrengen, opſlaan of verkoopen, zonder die eerſt aan te geven, en te betaalen den behoorlyken Accys, den 1 Mey.

Extract Octroy van ſyne Kon. Majt. van Spanjen verleent aan de Weesmeeſteren der Stad Leeuwarden, den 20 July.

Een

Een ſtuk rakende de Rentemeeſter *Boudewyn van Loo*, den 25 October.

Placaat dat men geen Voetboogen mag verkopen, diſtribueeren of binnens Huis houden, den 26 dito.

1562.

Placaat roerende eenige verbodene Boeken, den 7 April.

Placaat dat alle Viſſchers, Schippers, Koopen Landlieden en alle andere Perzoonen die eenige verdronkene goederen ofte die by de Zee op het Strand geworpen zyn, ofte aldaar drieven, vinden, viſſchen ofte bergen, gehouden zullen weezen, zulks den Officier van de naaſtgelegene plaatze te denuncieren, binnen de tyt van 24 uuren, den 2 Juny.

Octroy, gegeven by *Philippus de II.* aan Stavoren, om op den 5 Octob. een Jaarmerkt te mogen houden, 6 Juny.

Ordonnantie, by den Hove van Vriesland gemaakt, op het Ton- en Bakengeld, 't welk gegeven zal worden van alle de Schepen, van Ooſten en Weſten komende door het gat, genoemt Scholbalch en over het Wad, 25 Sept.

Placaat rakende de Granen, den 3 October.

1563.

Placaat raakende de begravinge der doode Beeſten, den 22 January.

Conditien van verpagtinge van 't Pluimgraafſchap, den 2 Maart.

Placaat dat niemant treeden zal in den dienſt van vreemde Heeren, den 24 Mey.

Placaat dat men buiten 's Konings Land geen Am-

Ammunitien van Oorlog voeren zal, den 16 July.

Placaat roerende de toerusting van Scheepen, de Zeeregten en Assurantien, 31 October.

Reglement, Ordonnantie en Placaat, omtrent de Huwelyken staat, met dat 'er aan kleeft.

1564.

Placaat en Ordonnantie van den Hove van Vriesland, tot Conservatie van de Constitutien der H. Kerk gemaakt, 5 February.

Placaat dat niemant treeden zal in den dienst van vreemde Heeren, nog zig laaten vinden of transporteeren in Krygsverzamelingen, in 't openbaar of heimelyk, 5 Maart.

Contributie der Stad Leeuwarden tot de Ee, den 3 April.

Placaat dat niemant vreemde Heeren dienen zal, den 17 Mey.

Placaat dat men geen goederen, waaren of koopmanschappen zal voeren in Engeland en Embden en elders daar die natie handel drieft, 22 dito.

Privilegie voor de Harlinger Veerschippers, den 9 Juny.

Een Acte van de Hertoginne van Parma Margareta over de verkiezinge van een Bisschop tot Leeuwarden, den 27 July.

Acte van antwoord der Heeren Staaten van Vriesland aan de Gouvernante Margareta van Parma over het stuk van nieuwe Bisschoppen, den 10 Augusti.

Placaat dat niemant Duiven sal mogen schieten of met netten vangen, nog jonge eiken boomen

van

van vreemde afhouwen, quetſen of ſchillen, den 25 dito.

Placaat rakende de Peſt, 24 November.

Publicatie vry te mogen handelen en negotie doen op Engeland, 29 Decemb

Een oud ſtuk rakende de Schutters Doelen binnen Leeuwarden, mitsgaders de Conditien daar omtrent in den Jaare 1564. gemaakt.

Verzoek van de Schutters van Leeuwarden, om een Schattinge op de Beeſten, ter Veemerkt geſleeten, te leggen.

Inwilliging daar omtrent van de *Overigheit.*

1565.

Placaat des Konings dat men geen vreemde Heeren dienen zal, den 3 Maart.

Requeſt der Heeren en Edelen deezer Landen aan de Regentesſe Hertoginne van Parma, den 5 April, met den Apoſtille van den 8 dito.

Misſive, om de ongedoopte kinderen te doen Doopen, en der zelver Ouders, die van den Doop een kwaad gevoelen hebben, op het Blokhuys te brengen, 8 May.

Placaat rakende de reiniginge van de Vaarten, Diepten, Zylroeden, 28 July.

Octroy op 't vermeerderen der Stad Harlingen, den 6 September.

Verbod van uitvoer van Rogge en Tarwe, den 13 dito.

Placaat rakende de Korenkopers die *Monopolien* en Practyken gebruyken in 't Koornkoopen, den 15 September.

Placaat rakende de uitheemſche Leediggangers, Landloopers en Beedelaars, 12 November.

Con-

Convocatio Episcoporum comprovincialium, Suffraganiorum, Prælatorum & Capitulorum, ab Frederico Schenck libero Barone de Tautenburg Archiepiscopo Concilii generalis Tridentini, 15 Octobris.

Nomina Abbatum vocandorum sunt hæc.

Abbas de Oudeklooſter.
Abbas in Lidlum.
Abbas de Mariengaarde.
Abbas de Claarcamp.
Abbas in Gerkensklooſter.
Abbas in Dokkum.
Abbas in Voswart.
Abbas in Hemelum.

1566.

Publicatie, de uitvoert van Erreten, Bonen en Haver toegeſtaan, 9 Febr.

Placaat tegens de Zweerddanſſers en andere ſpeelders: geen Kolf of Bal te ſlaan op Kerkhoven en Straten, nog vuilnis te werpen, en zyn gevoeg te doen in 't Hengſtewat, 12 Febr.

Placaat dat de Officieren alleen den geenen zullen aantaſten, die van de eene plaatze op den anderen loopen, om de gemeentens tot nieuwe beroertens te verwekken, den 25 February.

Placaat rakende de repurgatie der diepten, den 31 Mey.

Placaat dat niemant de Brouwers vaten of tonnen zal behouden of gebruiken, het zy tot ſteigeringe ofte ſtellagie, 17 Juny.

Misſive des Konings van Spanjen, waar in zyn genoegen toont, dat de Adel de Confoederatien van eenige kwaadwilligen afgeſlagen heeft, 31 July.

Nader Octroy op 't vermeerderen der Stad Harlingen, 20 Augusty.

Placaat dat men geen Kerken, Kloosters ofte andere Godshuizen zal beroven, plunderen of bederven en verbranden, 25 dito.

Translaat van de Copia der bezegelde Brieven van verzekeringe, die de Hertoginne van Parma Regenteſſe &c. aan de geconfedereerde Edelluiden gegeven heeft, 26 dito.

Placaat dat niemant eenig Krygsvolk, het zy te voet of te paard inſchryven, aanneemen, beſtellen of in bezoldinge opligten zal, zonder opene beſtelbrieven daar van te hebben, den 3 September.

Placaat dat het de wil en welbehagen van zyne Kon. Majt. is, dat de oude Catholiſche Religie onderhouden worde, den 11 September.

Placaat dat de Officieren van zyne Kon. Majeſteit de goederen zullen benaderen, en bezien, om de ongeregtigheid der beroertens en oplopen uit te brengen, te ſcheiden en te beletten, den 14 dito.

Misſive om zekere Placaaten te doen publiceren, als mede inhoudende dat men geen famieuſe of injurieuſe Geſchriften zal maken, ſchryven, digten of prenten, 20 dito.

Placaat dat alle Prieſters zullen bedienen alle Godsdienſten in de Kerken, alzo van ouds gedaan en geſchied is, 2 October.

Placaat dat men niet toelaten zal eenige veranderinge in den Godsdienſt, nog vreemde Prædikanten tot den Prædikdienſt te admitteren, den 26 November.

Placaat dat de Officieren de veranderinge in

het ſtuk van den Godsdienſt zullen weren, en alles in den ouden ſtaat herſtellen, 3 December.

Verſcheidene Stukken en Reſolutien op de voorſtellingen van den Grave van Aremberg, nopens het afdanken van vreemde Prædikanten, en nopens den Godsdienſt, in Herfſtmaand.

Klagten der Staten aan Aremberg gedaan, met de daar op gevolgde Reſolutien, betrekkelyk den Godsdienſt.

1567.

Placaat rakende de Articulen door den Grave van Aremberg geconcipieert, dienende tot bevrediginge en tranquiliteit van de Landen en Steden, den 15 January.

Placaat rakende de aanwervinge van Krygsvolk zonder bevel van zyne Kon. Majeſteit, 21 Maart.

Placaat rakende de Munte, den 4 Juny.

Placaat tot weringe van Conventiculen en heimelyke vergaderingen, 3 July.

Placaat roerende eenige Muntſlagen, 16 Aug.

Placaat rakende de afgedankte Knegten, den 14 September.

—— Verbod, dat niemand uit den Lande mag trekken, het zy alleen, of met zyn huisgezin, nog ook de meubilen en goederen te vervoeren, 18 September.

Placaat dat niemant in vreemde dienſt zal gaan, zonder oorlof van zyne Kon. Majt., den 7 Octob.

Placaat verbiedende den uitvoer van Haver, dito.

Placaat dat men Proceſſien zal doen, op dat de rebellyen ceſſeeren moogen, 23 December.

1568.

Placaat. Geen Griffiers, Secretarien, of Notarien zullen atteſtatien &c. geven in zaken, rakende de troubelen, 11 January.

Placaat dat niemant zal mogen ter Zee trekken, of reyſen over de Limiten, van herwaarts over, zonder tamelyk toegeruſt, en van volk en geſchut voorzien te weezen, mitsgaders ook dat niemand met Engeſchen zal handelen of converſeren, 31 Maart.

Placaat dat niemant eenige Knegten zal aannemen zonder bevel van zyne Kon. Majeſteit, 20 April.

Placaat dat de Officiers zullen overſchryven de naamen en toenaamen van de Abſenten en vertrokkene Perzoonen, 19 Mey.

Placaat waar by verboden wort geen goederen van verbannen Perzoonen onder ſig te houden en te verſwygen, den 26 Juny. Hier by is een Lyſt van eenige veroordeelde Perzoonen.

Placaat dat men geen converſatie of handeling zal houden met Rebellen, 26 dito. Hier by is een Lyſt gevoegt door den Hove van Vriesland, van die geene, die onder het Placaat begrepen zyn.

Placaat dat alle die geene welke in agterdogt zyn of leggen en nogtans niet vertrekken, componeeren zullen voor den Procureur Generaal of Rade daar toe gedeputeerd, 24 Auguſti.

Placaat dat men Victualien zenden ſal na het Leeger by Maſtricht, 31 dito.

Placaat dat men begankenisſe zal doen, over den Heere Prince, zyn Kon. Majts. lieven Zoon, 23 September.

Pla-

Placaat dat men Procesſie zal doen op dat de Doorlugte Hertog van Alva mag ſegepraalen tegen ſyne Rebellen, 18 dito.

Placaat tegens de fameuſe Schriften, den 11 November.

Placaat wegens het onderhoud der Kerken en Kerke goederen, 11 December.

Placaat dat men begenkeniſſe zal doen over de Koninginne van Spanjen.

1569.

Placaat dat niemant gebannene in zyn huys zal ontvangen of huisveſten, 26 January.

Dat men nergens zal ſtudeeren dan te Loeven, Douay en Roomen, den 4 Maart.

Placaat dat geen vreemde Perzoonen in deeze Landen zullen woonen, zonder genoegzame certificatien te hebben, van hunne Paſtoren en Wethouders.

Placaat dat men ter Kerken zal gaan.

Placaat dat men den geenen geen Huyzen of Landen zal verhuren, die niet ter Kerken gaan, 4 May

Placaat roerende de Doop der kinderen als mede tegens de Conventiculen en Vagebonden, den 4 Juny.

Placaat roerende de reverentie voor de Sacramenten, de Altaaren en de H. Olie, ſampt ook de begrafenisſe der geener die in haar uitterſte nood niet laten biegten en adminiſtreeren de H. Sacramenten: voorts meede van den Eed der Vroedmoeren, 27 dito.

Placaat of uitſchryvinge van 1½ ſtuiver op de Floreen, 8 July.

Ordonnantie aan de Advocaten en Procureus, den 15 dito.

Placaat dat niemant moet koopen, doen of laaten opdraagen de actien, prætenſien en ſchulden die eenige mogen hebben tot laſt van de geexcuteerde, gebannene, vlugtige, en beſchuldigde Perzoonen, van de rebellen, ſeditien en beroertens, den 17 Juny.

Ordonnantie tegen de Vagebonden, mitsgaders den invoer van Engelſche laakenen en andere koopmanſchappen, den 19 July.

Placaat dat men geen lakenen of andere wollen werken die gemaakt zyn in Engeland, in Vriesland voeren zal, 29 dito.

Placaat om geen ſtaal, koperdraat of yzerwerk na Engeland te voeren, 4 Auguſti.

Placaat dat men geen rantzoen betalen zal, den 28 September.

Contributie van 6000 Cargld. den 29 dito.

Placaat wegens de Gaarkomſte om 12 Oorlogſcheepen uit te ruſten, 30 dito.

Een Brevet van Paus *Sixtus de V.* in't Latyn, betreffende de aanſtellinge van een Biſſchop van Leeuwarden, 16 September.

Dankzegginge, Misſive en beede ter cauſa eener Victorie op de Rebellen, omſlag van een branspenning en wagtverſterking, 26 October.

Inſtructie van het geene de Biſſchop van Leeuwarden zal behoren te doen, om poſſesſie te nemen van zynen Stoel en nopens de adminiſtratie van dien, 14 November.

Berigt-ſchrift van den Hertog van Alba voor den Biſſchop van Leeuwarden, 14 dito.

Placaat dat alle lieden zullen moeten ter Kerken gaan, den 10 December.

Ordonnantie om op nieuws te publiceren, 't Placaat tegens de Vagebonden, en van de Rebellen van den 26 January laaſtleden, en de goederen der gebannene 1568. met byvoeginge der namen welkers goederen geconfisqueert zyn, 16 Dec.

Placaat dat men in de Grietenyen wagt zal houden, waar by is gevoegt de namen der gecondemneerde Perzonen, dito.

Namen der gener, die by Sententie gecondemneert, ofte welkers goederen door ordonnantie geannoteert zyn, gepubliceert den 24 December volgens 's Hofs Misſive van den 16 dito daar te voren.

Copia Mandati Hispaniarum Regis Philippi ſecundi, quo Magiſtratus Belgii jubet, Abbatum de Morimont rite recipere & adjuvare, cum venerit ad viſitanda Monaſteria Ordinis Ciſtercienſis, 18 *Martii* 1569. *Cum verificatione copiæ hujus Curia Pariſina, die* 16 *Octobris* 1571.

Copia Mandati ab eodem Rege, quo ſuperiores Conventuum jubet, Abbatum de Morimont recipere, & admittere ad Conventus ſuos viſitandos, die 18 *Martii* 1569. *Cum verificatione hujus copiæ Curia Pariſina, die* 16 *Octobris* 1571.

1570.

Huiszoekinge na de Vagebonden en billet aan de Herbergiers, 3 January.

Uitſchryvinge van den Biſſchop van Leeuwarden aan de Geeſtelykheit, ten opzigte van de verbonden des Huwelyks, Lentemaand.

Placaat des Konings op het ſtuk der Munte, 2 Maart.

Aanſchryving tot het houden van een ſcherpe wagt, 20 Maart.

Perzoneele waarſchouwinge aan, en handelingen met de volmagten ter Landen, aangelegt om de rebellen wederſtand te bieden, den 28 dito en volg.

Herhaling en bekragtiging van de laaſte Clauſul in 't vorige Placaat geſteldt, 17 April.

Placaat rakende de Leengaarden, 29 dito.

Hernieuwing van de Ordonnantie des Keyzers in dato den 25 September 1550. geconfirmeert door zyn Kon. Majt. den 20 Auguſti 1556. rakende de religie, 9 Mey.

Placaat en ordtie. op het ſtuk der Boekdrukkeryen en Drukkers, 19 May.

Placaat om ſcherper toezigt te dragen, op het onderhouden van het Placaat., verbiedende, om geen Koopmanſchappen uit Engeland herwaards te brengen, nog van hier naar Engeland, 3 Juny.

Ordonnantie om een declaratie van ſchade door de Engelſchen veroorſaakt, op te geven binnen een maand na publicatie, den 7 Juny.

Uitzetting en wapening van den derden man, en Fortificatien van Groningen met de bylaagen dies, 1 July.

Aanſchryving tot publicatie van drie Koninglyke Placaaten, 6 dito.

Pauslyk en Koninglyk generaal Pardon, 27 dito.

Nadere verklaringe op, of omtrent dat generaal Pardon, eod dito.

Een en ander Acte van generaal Pardon, gegeven by Burgemeeſteren, Schepenen en Raden

der Stede Leeuwarden aan de Ingezeten van dien, 6 Auguſti en 2 October.

Ordonnantie tot publicatie van de confirmatie des Konings van den 9 Mey laaſtleeden, den 22 Auguſti.

Uitſchryving van een dag om de Sacramenten en Proceſſie te dragen, en God te bidden om een gelukkige reyſe voor de Koninginne over Zee te verleenen, mitsgaders ſtricte obſervantie van 't Placaat van den 27 Juny, den 6 September.

Placaat aangaande het bergen van goederen door de watervloed weggedreven, den 6 November.

Nieuwe publicatie van het placaat tegens de Vagebonden, eod. dito.

Literæ Johannis Abbatis de Morimont ad Abbatem Claricampi, continentes commiſſionem generalem viſitandi omnia Monaſteria Ordinis Ciſtercienſis in Friſia & vicinis Provinciis, 21 May.

Literæ Reverendi Abbatis de Morimont ad Abbatem Claricampi, quibus ipſi demandat, ut in Monaſterio de Zybekelo novum priorem conſtituat, 15 July 1570.

1571.

Ordonnantie waar na men zig voortaan zal reguleeren, aangaande het beleggen, losſen en betaalen van Renten, zoo wel in gelde als in ſpecie van granen en andere vrugten en gewas, 5 Maart.

Aanſchryvinge ofte Misſive van den Hertog van Alba, aan den Graaf van Megen, tot publicatie van een placaat op de Munte, den 18 Maart.

Placaat tegen de Rovers, Vagebonden en aangaande de Munte, 12 April.

Placaat tegens de Ketters, 19 April.

Placaat tot beter obſervantie en onderhoudinge van 't Placaat van den 4 Maart 1569. rakende het ſtudeeren op vreemde Univerſiteiten, en het reſideeren in andere Landen, den 24 dito.

Aanſchryving aan de Graav van Meegen, tot publicatie van twee Placaaten, 5 Mey.

Placaat van de Koning van Spanjen *in* Vriesland gepubliceert van den 15 April, tot beſcherming der Paſtooren, Cureeten en verdere Prieſters.

Ordonnantie dienende tot beſcherminge der Paſtoren en Prieſters, hunne goederen en familien met een annex requeſt, den 26 Mey.

Prolongatie van het Termyn des verbods van de vreemde ſilvere Munte drie ſtukken, 26 Mey 4 en 8 Juny.

Verdere prolongatie en proviſioneele cours van de duitſche Daalders, drie ſtukken, 13 July 27 en 29 dito.

Declaratie van Leeninge der knegten aan den Hove in te leeveren, 22 dlto.

Placaat, by het welke verklaart wordt, hoe men zig voortaan moet reguleren aangaande die boeken, die gerepurgeert en gecorrigeert moeten worden, ingevolge zeker Boek genaamt *Index expurgatorius*, 31 July.

Herhalinge van die Ordonnantie vermits nalatigheit, den 5 Auguſti.

Index expurgatorius, waar na alle in 't ligt zynde en komende boeken moeten geëxamineert worden vier ſtukken, 16 Auguſti &c.

Tegen den Uitvoer van granen, tot nader order; mitsgaders requeſt en uitſchryving tot de

eer-

eerſte $\frac{1}{5}$ van 128000. L. den Koning ingewilligt, 5 ſtukken, 28 Sept. &c.

Ordonnantie van de Graaf van Meegen, om geen Tarwe, nog Rogge uit te voeren, en andere uitvoerende met Rogge te vergoeden, 27 October.

Placaat des Konings tegens den uitvoer van uitlandſche graanen onder eenige bepalingen, mitsgaders de aanſchryvingen van den Hertog van Alba en den Grave van Meegen van den 3 en 6 November.

Placaat des Konings om de Vagebonden geen rantzoen te betalen, en een ſcherpe wagt tegen dezelve te houden met belofte van een Præmie, voor die geene die ſommige zullen vangen en aanbrengen, 19 November.

Nadere Placaaten rakende de Knevelaars en Leediggangers, 20 dito.

Naamen van die geene, die by conſent van den Hove van Vriesland allen Ingezetenen geoorloft zyn levendig of dood in handen van de Juſtitie te brengen mits genietende voor yder, die zoo gelevert wordt, 50 Car. guldens.

Ordonnantie tot eene generale Proceſſie over de Victorie tegens den Turk bevogten, voorts weder tegens de knevelaars en kwaaddoenders, den 27 en 30 November.

Placaat, tegens bedrog, monopolien en verdieringe van Granen, 30 November.

1572.

Derde Prolongatie der Duitſe daalders, 26 Jan.

Requeſt en omſtandig appoinctement rakende de Bakkers en het bakken in de huizen, den 16 February.

Placaat waar by verboden word eenigen handel en wandel te hebben met Rebellen of Vyanden des Konings, 21 dito.

Prolongatie van 't Koninglyk Pardon, van dato den 16 November 1569. en 27 July 1570. den 30 April.

Aanſtellinge van de Vryheer *toe Hierges* tot Stadhouder van Vriesland, den 4 Mey.

Placaat dat geene Schepen aan de nieuwe Bildzyl zullen mogen komen voor en na Zons op- en ondergang, 7 dito.

Nieuwe Publicatie en Prolongatie van 't Pardon en comparitie van een Volmagt om te aanhoren eene propoſitie, de uitruſtinge van Schepen betreffende, 13 en 15 dito.

't Placaat van den 19 November 1570. met de hygevoegde lyſte, van nieuws te publiceren, te affigeren en wel te obſerveren, met aanbiedinge van een Præmie voor de geene die de Daaders van de moetwil op de Meer van Sloten bedreven konden aanbrengen, levendig of dood, 20 Mey.

Placaat waar by verboden word met de Steden Vliſſingen en den Briel, door de Rebellen ingenomen en bezet, geen communicatie of negotie te hebben, nog adſiſtentie of advertentie te doen, vier ſtukken, 25 dito &c.

Ordonnantie waar by het Krygsvolk geconſtringeert word om dienſt te nemen op de gereed leggende Oorlogſchepen te Harlingen, 2 Juny.

Verbod om zig niet te begeven in vreemde dienſt, gebiedende voorts den geenen die zulks mogte gedaan hebben weder te keren binnen een maand, vier ſtukken, 14, 17 en 18 Juny.

Geen Geld aan Rente te beleggen in ſpecie

van

van Granen en andere Vrugten, twee ſtukken, den 29 dito &c.

Verſtek van Actie op de geconfisqueerde goederen, drie ſtukken, 29 Juny, 12 dito en 20 Maart 1571.

Ordonnantie tot publicatie van een Placaat des Konings om geen Krygsvolk in te ſchryven; voorts geen meer Perzonen als vier teffens, door de Stad te laten, mitsgaders Reekeninge van de dryfgoederen, en uitſchryving van den Jaartaux, 9 July.

Placaat tegens het verzuim van de Wagt en de reſiſtentie der Rebellen, met bevel van te waken op alle Toorns, en ingeval van nood met klokklippen, vuurtekens en anderzints waarſchouwing te doen.

Placcaat dat de Grietsluiden in hunne Grietenyen zullen moeten reſideren, en dat men nagts niet zal mogen ſchieten, 15 en 21 July.

Ordre tot eene generale Proceſſie en Dankzegginge wegens eene Victorie bevogten op de Hugenoten, 26 dito.

Aanſchryving van den Hertog van Alba tot publicatie van een Placaat over de Munte, den 28 dito.

Utſupra, van dat tegen de ordre der Rebellen, den 1 Auguſty.

't Laatſte Placaat des Konings zelve, eod. dito.

Ordre van *G. de Robles* Heere tot Billy nopens de geconfisqueerde goederen, en om geen proviand na Hollandſche Steden te zenden of voeren, exempt Amſterdam en Gooyland, 2 dito.

Placaat des Konings omtrent het bereiden van het Buskruid, 12 dito.

Pla-

Placaat om al het geweer te brengen binnen Leeuwarden, Harlingen ofte Stavoren, en de Geuſen niet te adſiſteren, 22 dito.

Ordonnantie tegen de Landlieden &c. die zig binnen Leeuwarden ophielden, als mede om geen Granen, Zout of Meubilen buiten de Stad te voeren zonder conſent, den 26 Auguſty.

Verbod aan de Bildluiden om geen Granen aan de Rebellen te bezorgen, maar na Leeuwarden te voeren, den 12 September.

Gebod aan de Ingezetenen van Menaldumadeel en Franequeradeel om binnen Berlikum te komen om te graven en te arbeiden, en aldaar allerleye eetwaren te koop te brengen, den 18 dito.

Omſlag van twee ſtuivers op de Floreen tot onderhoud der Soldaten te Berlikum, en daar omtrent leggende, 2 October.

Ordonnantie en Placaat des Konings om te annoteeren alle roerende en onroerende goederen, actien en ſchulden der rebellen en tot nadere diſpoſitie te bewaaren, den 6 dito.

Placaat om volk te werwen, op den voet van den derden man, 16 dito.

Placaat dat elk zyn Grietman zal moeten adſiſteeren tegen de Rebellen, 24 dito.

Tweede en derde ordre, vermits verzuim van de Ordonnantie van den 16 October, van den 28 en 31 October.

Ordonnantie om aan de Stad Franequer geen huur van haare bildlanden, nog de erfgenamen van *Hette Hemmema* van hare Leenlanden te betalen, den 4 November.

Victorie tegen de Geuſen of Rebellen by Ber-

li-

likum bevogten, en ordre om de verſtrooyde te apprehendeeren, den 11 November.

Gebod aan de Ingezetenen van Franequer, Bolswaart en Sneek, om niet uit haare Steeden te komen en te verſchynen binnen Leeuwarden of op het platte land, by pœne &c. 14 dito.

Placaat des Konings om met de Rebellen niet te tracteren of koopmanſchap te doen, nog victualie toe te voeren, 21 dito.

Ordonnantie tot opbreng wegens verzuim van leverancie van den derden Man, den 2 December.

Placaat om de uitgeroeide Rebellen verder uit te roeyen, zonder haar en haare goederen te bergen, den 5 dito.

Placaat rakende de receptateurs der Rebellen, vaſtſtelling van een omſlag van vier ſtrs. op de Floreen, en tot informatie wie tot de Rebellen zyn overgegaan, eod. dato.

Placaat om de geroofde en geborgene goederen van 't Convent van St. Bonifacius te Dockum weder te leveren, 12 dito.

Derogatie van 't Privilegie die van Dockum verleent tot het uitzetten van Magiſtraats-perzonen, den 18 dito.

Geen Wyn of Bier te verkopen, als na voorgaande waarderinge van Commiſſarien van den Hove, 22 dito.

Placaat om niet te gedogen, dat de Rebellen in Vriesland converſeren, den 24 December.

1573.

Placaat waar by verboden word uit het Leger of Guarnizoen te gaan, zonder Paspoort, en om het

het gemeene volk geen overlaſt te doen, by pœne van de Galge, den 29 January.

Requeſt van de Magiſtraat van Sneek, met het Hofs appoinctement daar op gevolgt, 5 February.

Placaat om de Vrouwen haare gevlugte of vertrokkene Mans agter na te ſchikken, 12 dito.

Een ſtuk rakende de Nagtwagt binnen Leeuwarden, 2 Maart.

Verbod om geen goederen of koopmanſchappen by des Konings vianden genomen, in deszelfs Landen te brengen, 12 dito.

Aanſchryvinge aan de Grietslieden, dat haare Ingezeetenen ter Zee vaarende, zig van goede verklaringen voorzien zullen, 15 dito.

Verbod om niet te trekken in vreemde Krygsdienſt, by pœne van de Galg, vier ſtukken, 29 Maart &c.

Bekentmaking van 't getroffen verdrag tuſſchen deze Landen en Engeland, en bevel van de Engelſchen wel te tracteeren, ſelfs voor de publicatie, den 23 April.

Placaat om binnen agt dagen over te brengen de Reekeninge van de Gevangenen by de Grietsluiden en de breuken der Perzoonen die vermaant zynde, niet ter Kerken willen gaan, als mede die zy gehad hebben van de verdrevene en verdronkene goederen in de inundatie van 't Jaar 1570. den 29 April.

Een breedvoerig ſmeekſchrift van *Watze van Camminga* aan den Koning van Spanjen tot mainctien van Vrieslands Privilegien ter gelegentheit van een inundatie ingedient.

Declaratie van de herſtelling van de afgebrooken koophandel en negotie tuſſchen deze Landen

En-

en Engeland, ten minſten voor 2 Jaaren. Gepubliceert van de Cancellarye en 't Städshuis &c. den 1 Mey,

Verbod nopens het dagelykze af- en aanvaaren na de Eilanden van de ganſche ſtrand, langs de Grietenie van der Bild, de Rebellen met kleine ſcheepjes overvoerende, gebiedende alleen af- en aan te vaaren van de nieuwe Zyl, 29 dito.

't Zelve verbod gedaan aan de Grietenie Barradeel, als alleen aan of van de Havens in dat zelve deel, 12 Juny.

't Zelve verbod in Ferwerderadeel, uitgezondert aan of van de nieuwe Zyl, op der Bild of in de Ryd te Holwert, 27 dito.

Publicatie dat de aanhangers der Rebellen binnen de tyd van drie uuren na de publicatie uit de Stad, en jurisdictie van Leeuwarden zullen vertrekken, met 's Deurwaarders Relaas daar agter, 3 Juny.

Publicatie om geene voorvlugtige of gewekene Landheeren eenige pagten, huuren of renthen te betalen, of doen beſchikken, 9 dito.

Placaat van den Hertog van Alba, waar by 't vreemde Krygsvolk den dienſt des Princen van Orange willende verlaten, den vryen doortogt door des Konings landen word toegeſtaan, en dat hun het af te leggen geweer zal betaald worden, den 29 dito &c.

Ordonnantie tegens de zamenrotting der Rebellen in den Dorpe Joure, den 1 Auguſty.

Placaat waar by alle Soetelaars van 's Konings leeger vrygeſteld worden van alle tolregten, wegen bruggeld, eod. dito &c.

Sen-

Ordonantie omtrent de Dykagien, 7 dito en September.

Placaat, 1. Dat alle Zee- en Binnensluyzen alle Ebben zullen worden geopent.

2. Tegen het verkopen van Hooy aan vreemden.

3. De geconsenteerde stuyver op de Floreen om te slaan tot toerustinge van eenige Galeyen.

4. Om de ongedoopte kinderen terstond te doen Doopen, der ouderen naamen op te teekenen, en de Bisschop van Leeuwarden over te zenden, 17 Sept.

Verbod van uitvoer van Granen, Boter en Kaas, exempt na zyne Majts. Leeger, 12 September.

Bekentmakinge van de verlossinge der Koninginne van een Prins, en vermaning van Dankbaarheit aan God, drie stukken, 13 dito &c.

Om ten platten Lande, geen meerdere Granen te koopen of te verkopen in Kloosters, Pagthoeven, Moolens en andere huyzen, als men ter sleete en teere in een week nodig heeft, als alleen in de geprivilegieerde en gewoone Merktdagen en Merkten en ten gewoonlyken uure, 11 October.

Ordonantie om geen Granen in den Lande van herwaarts over gewassen, daar buyten te voeren, en ordre in het verkoopen dies te observeeren, met verbod van de practicquen, en annullatie van de contracten daar tegen strydende, vier stukken 11 en 23 dito &c.

Omslag van vier stuivers op de Floreen, tot onderhoud van de Militie by maniere van leeninge en opbreng van 't derde termyn van het propyn

pyn van 128000 L. Martini verſchenen, den 15 *en 19.*

Verbod om geen Turf uit Vriesland te voeren, 21 *October.*

Placaat om alle Hollandſche Scheepen en waaren komende in Vriesland te arreſteeren, eod. *dito.*

Continuatie der exemtie van Tollen en andere omgelden in de toevoer van Proviand, na 's Konings Leeger in Holland ſchoon nu opgebroken, den 19 November en 13 December.

Ampliatie van 't Placaat van den 12 September op den toevoer van Proviand na des Konings Leeger in Holland, den 14 November.

Placaat dat de Soldaaten uit de Steeden van Vriesland en Groningen na Leeuwarden trekkende anders als door den regten weg, zullen worden geappræhendeert, en gevangen overgezonden, den 16 December.

1574.

Ordonnantie tot het nemen van informatie, van de ſchaden, ſchattingen, en verdrukkingen door Krygsvolk geleeden, 2 ſtukken, 15 January &c.

Revocatie en caſſatie van de Paspoorten (niet onder 't groot zegel verleent zynde) en geaccordeert om victualien en koopmanſchappen herwaarts over te brengen uit de Landen der Rebellen, 3 ſtukken, 16 dito. &c.

Ordonnantie tot het opmaaken van een Cohier van de naamen en toenaamen der Weerden en Herbergiers, 23 February.

De uitvoer van Booter by Placaat van den

12 September verbooden op nieuws geinterdiceert als alleen op expres Hofs conſent, 3 Maart.

Generaal Pardon des Konings, 8 dito.

Geen waaren en koopmanſchappen komende van de Vianden en Rebellen van zyne Majeſteit te brengen in de Landen herwaarts over, vier ſtukken, 12 Maart &c.

Placaat om aan den Stadhouder over te zenden hoe veel huisgezinnen daar Mansperſonen zyn, in de Jurisdictien zyn gezeeten, die na den aanbreng in de Floreenrente niet ſchieten, 13 dito.

Ordonnantie aan den Stadhouder *Belly* door *Don Lodewyk de Requeſens*, omme zyn Majts. Domeynen, Renten en Confiscatien tot verligting van de Landen van Vriesland te verkoopen en te verzetten, 23 dito.

Uitſchryvinge van 't eerſte Termyn van den omſlag ad twee ſtrs. op de Floreen, 24 dito.

Placaat dat een yder hem zelven niet kunnende onderhouden, zig zouden laaten vinden by de Zeedyk van de vyf Deelen, om aldaar tot redelyk dagloon te werken, by pœne om als Leedigangers geſtraft te worden, 27.

Ordonnantie tot een Proceſſie over een Victorie op Graaf *Lodewyk* van Nasſauw by Nimeegen bevogten, 19 April.

Nieuw Placaat bevattende eene ververſchinge en de Republicatie van alle de voorgaande Ordonnantien en Placaaten, om met de Rebellen handel nog wandel te hebben, of te houden, vyf ſtukken, 19 dito.

Placaat dat niemand met de woninge buyten Harlingen zal vertrekken, ſonder expres conſent, den 30 April.

Styl van procederen voor den Hove, in tauxatie by Commiſſaris van dien gedaan, 21 Mey.

Requeſt om uitſchryving, en uitſchryving daar op gevolgt, tot invorderinge der agt ſtuivers ter bekominge van 36000 Car. gls. tot paalwerk aan de vyf Deels dyken omgeſlagen, 24 dito.

Generaal Pardon voor alle Soldaten, Steeden, Gemeenſchappen en Particulieren als ballingen en andere geoffenſeert en gefailleert hebbende, met excluſie nogtans van zommige genoemde Perzonen, 5 Juny.

Omſlag van twee ſtrs. op de Floreen uitgeſchreven, den 7 dito.

De Spaanſche Soldaten na huis trekkende zonder Paspoort van zyne Exellentie te appræhenderen met hunne leidslieden, 15 dito.

Placaat tegen den Uitvoer van allerley Waaren en Materialen dienende tot equipagie en toeruſtinge van Schepen van Oorloge, 2 ſtukken, den 16 dito.

Ordonnantie rakende de cours van de Munte, 2 ſtukken, 22 dito.

In de Kerk van Tjum gepubliceert de ordre op de verleende brieven van Gratie van den 5 Juny, na welke een iegelyk zig zal moeten reguleren, den 2 July.

Omſlag van zeven ſtrs. op de Floreen, tot vindinge of hoedinge van de koſten en reparatien aan de vyf Deels Zeedyken, 3 July, en de daar op gevolgde uitſchryvinge van den Hove, den 6 dito.

Uitſchryving van den Hove van een ſtooter op de Floreen tot onderhoud der Soldaten, mitsga-

ders zekere clauſul van 't generaal Pardon tot præciſe obſervatie herinnert, 13 dito.

Nieuwe ordre om het Placaat van den 19 April met het geallegeerde, vermits contraventie wederom te publiceren, 3 ſtukken, 17 dito &c.

De Ordonnantie declaratoir des Konings van den 9 Mey 1570. de Novo te publiceren, en vervolgens tweemaal 's jaars, 3 ſtukken, 30 dito.

Introductie van Impoſitien op verſcheidene uitgaande en binnen 's Lands geſletene goederen, tot onderhoudinge der Soldaten, met eenige ſtukken daar toe relatyf.

Octroy van den Koning op het ſtuk van den Impoſt in Vriesland, 1 Auguſty.

't Placaat van den 30 October 1573. op nieuws te publiceren, met byvoeginge dat de aangehaalde Turf zoude zyn ten profyte van den aanhaalder, 3 en 22 September.

Nieuw Placaat om met de Rebellen in geenerley wyze te handelen of koopmanſchappen te dryven, 3 ſtukken, den 5 dito.

Ordonnantie tot informatie en 't doen van Rapport wie van 't generaal Pardon gebruik gemaakt hebbende, wedergekeert zyn, den 5 en 17 dito.

Publicatie dienende tot inſtructie voor de particuliere Ontvangers van de Impoſitien, 7 Octob.

Placaat waar by verboden word by nagt en ontyden niet af en aan te varen van de Stranden, 21 dito.

't Placaat van den . . . . 1570. en dat van den 19 November 1571. op de goede wagthoudinge geſtatueerd op nieuws gepubliceerd te worden, en een voorſlag tot verbeteringe dies, voorts

ordre

ordre tot onderhoud der Armen, en ordre dat de *Huislieden* haar huis niet zullen verlaten, zonder een weerbaar Man daar in te doen overblyven, 27 *dito* &c.

Placaat om de Rebellen geen Penningen toe te ſchikken, nog zig onder hunne protectie te begeven, 13 November.

Het zelfde hernieuwt, voorts een tweede ordre om rapport te doen nopens het generaal Pardon, 22 dito.

Uitſchryving van den omſlag van vier ſtuivers op de Floreen, tot hoedanige van 't Propyn Martini verſcheenen twee ſtukken, 10 December.

Omſchryvinge en quotiſatie mitsgaders invordering van een maandelykze Contributie van January tot Mey, tot betalinge der Soldaten en tot ſuppletie van de daar toe te kort ſchietende Impoſitien, 18 December.

Prolongatie van 't verlopene Termyn van ſes maanden omtrent de permisſie van den loop der Munte van den 22 Juny tot St. Jans Miſſe mitsgaders verklaringe van ſeekere periode der quotiſatie, 12 en 17 December.

Een Familie-geld gelegt op alle huisgezinnen over geheel Vriesland, by maniere van leeninge ter maand op een oordt Gouds, of zeven ſtuivs. moetende de ryken voor de armen betalen: als de Biſſchoppen en Prælaten twee goud-guldens, die van den Hove en Edelluiden elk één, de Advocaten 14 ſtuivers, andere Suppooſten één oordt, welgeſtelde Burgers één halve, en de gemene Burgers één oordt van één goud-gulden, 18 December.

Ordonnantie en Inſtructie op het ſtuk van den Impoſt, 20 December.

Inſtrumentum Prioris & Conventualium in Lybekelo, quo approbant commisſionem Abbatis Morimundi, datam Gerhardo Abbati Claricampi ad viſitandum dictum Conventum, 22 July.

Literæ Johannis Wachtendong Abbatis veteris Campi (in Tranſyſulania) ad Abbatem Claricampi, quibus expoſtulet cum eo de viſitatione Monaſterii in Zebekelo, & de nova Priore ibi electo, 18 Auguſty.

1575.

Nadere en laaſte ordre om de maandelykſe Contributie zonder manquement op te brengen, met een regiſter der contribueerende en onvermogende huisgezinnen; mitsgaders tuaxatie der Grietenyen den 24 January en Placaat waar by de Guarnizoen houdende Steeden gelibereert worden van 't maantgeld, 28 dito.

Aanſchryvinge tot publicatie van een Copia van zeekere inſtructie op de Impoſitie, en om te collecteren het maandgeld voor de maand February en de reſten van January, den 11 February.

Placaat dat de Verkoopers der uit te voerene beeſten voor de boete reſponſabel en executabel zullen zyn, ten zy vertoont wierde een cedulle van den Collecteur van uitvoer, 11 Maart.

Placaat dat niemant ter audientie van Commisſaris op de Rolle, in de Zaal zal wandelen, den 22 dito.

Placaat dat de vier maanden geexpireert zynde de betalinge van 't maandgeld continueeren zal van Mey tot Juny, den 14 April.

't Placaat van 't Jaar 1542. op de Jagt gemaakt

en

en Gepubliceert, op nieuws te Publiceeren, en de overtreding te beletten, twee ſtukken, 26 dito.

Præparatoire Ordonnantie om op zeekere teekens en nader te bepalene dag, eene generale zuyveringe te kunnen doen, en uitſchryving van het Familie geld, voor de maand Mey, den 6 en 8 Mey.

Placaat dat geen Scheepen uit de Havens zullen varen ten zy voorzien met eene Atteſtatie van de plaats hunner deſtinatie, 9 Juny.

Placaat van de ceſſatie des diverſiteits van de datum des Jaars, en wanneer men die vernieuwinge doen zal, te weeten telkens op den eerſten dag van January, 16 dito.

Placaat waar by een ygelyk verboden wort Beeſten of Gevogelte uit te voeren, als na des Konings Landen, en wel onder genoegſame ſpecificatie en cautie, 18 dito.

Twede continuatie van de permisſie op den gang der munte tot Kersmis, 22 Juny.

Nieuw Placaat des Konings tegens alle communicatie met of receptie tegens de Rebellen, 4 July.

Aanſchryving tot invordering van het maandgeld voor de maanden July en Auguſti en vervolgens by continuatie en een nieuwe tauxatie der Grietenien, ten ſelven opſigte, 6 dito.

Uitſchryving van ſes ſtuyvers per Floreen, tot hoedinge van Zeedyks onkoſten, 2 ſtukken.

Placaat des Konings belangende de ordre en 't Reglement van zeekere reductie op de losbare renten, 15 July.

Geen Haring komende van de Rebellen in te voeren, 2 ſtukken, 25 dito.

Octroy van de Week- en Jaarmarkt by zyne Kon. Majt. die van der Bild geaccordeert te mogen houden aan St. Anna Parochie op der Bildt voorſchreeven, de Weekmerkten alle Maandagen en de Jaarmerkten tweemaals 's Jaars, als de eerſte den 28 April en de andere op Maandag na onze Lieve Vrouwen Geboorte in September, 3 Auguſti.

Placaat tegens de Vagebonden en Lediggangers van den 31 October 1563. op nieuws te Publiceeren, twee ſtukken, 31 Aug. en 10 Sept.

Placaat dat geen Scheepen de engte of *het* Canaal tuſſchen Stavoren en Enkhuyſen na de Zuyder Zee zullen pasſeeren.

Ordre aan de Grietsluyden om den Stadhouder op marſch zynde te moeten volgen.

De Gevangenen en Leediggangers op de Galleyen te brengen: als mede om gevolmagtigden na Leeuwarden te ſenden, om ontvangene brieven te zien openen, en aan te hooren, 7 September.

Een commisſie op een Hofs Boode om ſommige genoemde Perzonen ter voorſz. eynde perzonelyk aanſegginge te doen, 13 dito.

Ordonnantie proviſioneel op de reductie van de renten, geconſtitueert op de Stad Antwerpen, 7 September.

Verbod aan de Zoutſieders om geen fyn Zout te mogen opkopen, 17 September.

Omſlag en uitſchryving van vier ſtuivers op de Floreen tot betalinge van het laaſte Termyn des geaccordeerden Propyns ad 128000 L. en van een halve ſtuiver tot ſeekere gratificatie, 3 ſtukken, 17 October.

Waar-

Waarſchouwing van een voorgenoomen inval der Rebellen, met vermaninge van een iegelyk om op zyn hoede te zyn, en ſtricte obſervantie der ordonnantie van den 6 Mey laaſtleeden voorts eene ordre tot informatie op den toeſtand en ſterkte der Rebellen op de Eilanden, 18 dito.

Requeſt en copia van de brieven van Approbatie, veſtinge en confirmatie gedaan by zyne Majeſteit van koop en verkoop van het vierkant van Bergumer Covente *cum annexis*, by den Hoogwaardigen Heere en eerſte Biſchop van Leeuwaarden op behagen van ſyne Majt. de conventualen van Achlum verkogt voor 125. Flor. 24 November, met eenige ſtukken daar toe relatief.

Diploma Johannis Abbatis Morimundi, quo revocat commisſionem, datam Abbati Claricampi, viſitandi Prioratum de Zibekelo, relicta illa Provincia (Transſulania) Abbati de Veteri campo, 18 February.

Literæ Johannis Wachtendong Abbatis veteris Campi ad Abbatem Claricampi, ut a propoſito deſiſtat, 9 Martii. Cum Copia reſponſi Abbatis Claricampi

Literæ Reverendiſſimi N. Bonchart Abbatis Cirtercii ad Abbatem Claricampi, quibus revocat commiſſionem de viſitando monaſterio de Zybekelo, 21 Aug.

1576.

Verbod aan de Schippers, Bootsgeſellen en Zeevaarders om niet in vreemde, veel min in viands en Rebellens dienſt zig te begeeven, 3 ſtukken 't laaſte met twee byvoegſels, 3 January,

Ordonnantie en Reglement van ſeekere Reductie op de losbare renten, 7 February.

Placaat dat geen Lotteryen zullen worden aangelegt als met ſpeciaal conſent des Konings drie ſtukken, den 9 January.

Brieven van overdragt van den Erfpagt van vyf Pondematen Lands genaamt Rapenburg, by zyne Kon. Majt. gepaſſeert aan den Biſchop van Leeuwarden, 13 dito.

Placaat op de Reductie van de renten op de Stad Antwerpen gehypothequeert, 3 ſtukken, 6 February &c.

Ordonnantie van verſcheidene poincten en articulen betreffende de policy der Steeden, *en in* 't bezonder ſeekere ſchikkingen tot een goede defenſie der Stad Harlingen, in cas van belegering, 31 Maart.

Verſtellinge van de Jaarmarkt van den Dorpe Schoterbuuren van goede Vrydag tot op agt dagen daar na, 5 April.

Ordonnantie tegens de liſt en geheimen handel met Vianden en Rebellen, conterfeyten *de* brieven en zegels der Neuterale Mogentheeden, 3 ſtukken, 6 dito.

Waarſchouwing dat alle vertrokkene Mansperzonen der Stede Doccum binnen drie dagen moeſten te rug koomen, 18 Mey.

Waarſchouwing dat alle Huisvrouwen der gebannene uit de Steden dezer Landen moeſten vertrekken, 30 dito.

Ordonnantie van den Hove dicterende dat alle Grietsluiden, Advocaten en Suppoſten van den Hove niet de Jurisdictie van der Stad maar den Hove alleen ſubject zyn.

Uitſchryving van een blank op de Floreen, *tot* onderhoud van extraordinaris Schippers in 's Lands dienſt,

dienſt, voor twee maanden en tot rebourſement van den Stadhouder, 2 ſtukken, den 9 July.

Nader Placaat waar by geurgeert wort het Placaat van den 29 Juny 1572. nauwkeurig te obſerveeren, 28 dito.

Præcautie tegens de toeneemende Peſtſiekte, den 4 September.

Placaat om met Rebellen en Vianden geenzins te handelen, converſeeren, trafiqueeren, hen geld te fourneeren, nog zig onder hunne protectie of ſouvegarde te begeven, 11 dito.

Ordonnantie om de reyſende Perzoonen te ondervragen van waar zy komen, mitsgaders tot wat eynde, en alle omſtandigheden.

Stipte onderhouding der Tractaaten en Privilegien.

't Placaat tegen den uitvoert der Beeſten en Gevogelte weder te publiceeren.

Geen waalſe Soldaten te laaten paſſeeren ſonder paspoort.

Volgens de Ordonnantie van den 6 Mey 1575. op den 20 . . . . . 's morgens te vyf uur en de twee volgende daagen huiszoekinge en zuyveringe te doen, den 11 September.

Ordonnantie of verbod om geen Graanen uit Vriesland te voeren tot nader ordre, 20 dito.

Commiſſie van de Gedeputeerden des Lands van herwaarts over, ofte de Nederlanden, den 10 October.

Commiſſie van de Gedeputeerden des Princen van Orangien, van de Staaten van Holland en Zeeland, 12 en 14 dito.

Nieuwe æſtimatie der Goude en Silvere Munt

waar

waar na de Cours gepermitteerd word tot de eerſtkomende St. Jans Miſſe by tolerantie en proviſie, dog zommige ſpecien alleen maar tot Ligtmis, 25.

Tractaat van Peyſe tuſſchen de Staaten der Nederlanden en den Heere Prince van Orangien binnen Bruſſel gemaakt en geſloten, met de Aggreatie en confirmatie des Konings daar op gevolgt, getekent binnen de Stad Gent, den 8 November.

Commisſie van den Secretaris der Nederlandſche Staaten de boven genoemde Gedeputeerden toegevoegt, 13 dito.

Ordre aan alle particuliere regeringen dit tractaat elk in zyn Jurisdictie te doen publiceeren, eod. dito.

Verbod des Konings om geen graan buiten het Land te voeren, 20 December.

Ordonnantie en commisſie van den Hove, nopens de Wagthoudinge, 25 dito.

Brieven van Placet van den Koning van Spanjen *Philips II.* nopens het Prælaatſchap van Gerkenskloosſter, opgedragen aan *Requinus* Groningenſis, 21 November.

1577.

Unie by de Generale Staaten binnen Bruſſel vergadert, beraamt en beſlooten, en door zyne Majt. Raad van Staat aldaar reſideerende geaggreert en beveſtigt, met nog eenige ſtukken daar toe betrekkelyk, 9 January.

Prolongatie van den loop van ſommige geldſpecien van Ligtmis tot aan Paaſch, 10 February.

Placaat om over te leveren de Obligatien, Re-

ci-

cipiſſen &c. gepaſſeert by Spaanſe, Italiaanſche, Waalſche en Duitſche Soldaten, om het aldus by haar ontvangene in haare gagien afgekort te worden, 13 dito.

Twee Acten behelſende eene verdelinge van 't geene de reſp. Steeden van Vriesland tegens de platte Landen zouden moeten contribueeren, tot betalinge der Soldaten, by het gehele Landſchap geaccordeert, 15 dito, en 12 Maart 1610.

Eeuwig Edict en Gebod op 't accoord tuſſchen *Don Jan* van Ooſtenryk wegens Koning *Philippus* en de Generale Staaten van herwaarts over, om de troubles in dezelve Landen by de uitheemſche Krygslieden geſusciteert neder te leggen en te appeiſeeren, 17 February.

Ordonnantie voor de Veerſchippers, die van de Haven van Stavoren na Holland of elders overtrekken tot voordeel en veyligheit der Reyſende en der Kooplieden, 13 Maart.

De loop van ſommige geldſpecien nogmaals geprolongeert van Paaſch tot St. Jans Miſſe, 27 dito en 12 April.

Twee ſtukken dienende om de Unie te bevorderen en te effectueeren, 25 April.

Placaat tegens het hooger uitgeven van Goud- en Silver-geld, als de Placaaten dicteren, 30 dito.

Placaat des Konings om binnen 10 of 12 daagen over te leeveren Declaratien en Specificatien met pertinente certificatien van alle Contributien, quotiſatien en uitteeringe van ſpys en drank als anderzins, afgenomen en afgedrongen voor en van de Soldaaten, eod. dito.

Bekentmaking van de aanſtellinge van *Don Johan* van Ooſtenryk, tot Leutenant Gouverneur en

Ca-

Capitein Generaal van deze Landen 21 en 22 Mey.

De gepermitteerde en getollereerde loop der Muntſpecien nogmaals drie maanden gecontinueert, 22 Juny.

Misſive van *Don Jan* van Ooſtenryk aan den Hove vervattende continuatie van den loop van de Munte, 26 dito.

Misſive aan den Hove, waar in geordonneert word, Publicatie te doen in den naame des Konings van Spangjen om de Soldaten uit den Lande te doen vertrekken, 26 Juny.

Misſive aan den Hove betreffende de privilegie briev den Stad Leeuwarden by den Keyzer in voor tyden gegunt, 27 dito.

Reſolutie der Heeren Gecommitteerden van Ooſtergoo, Weſtergoo en Zevenwouden nopens de voet en forme van de Collecte der Heerdſteeden, eod. dito.

Placaat dat alle afgedankte Soldaten van ſtonden aan zullen ſcheyden, en vertrekken tot voorkominge van verdere overlaſt. Twee ſtukken 26 en 28 dito.

Articulen en maniere van beſchryvinge en invorderinge van Contributie op de Haardſteeden in Vriesland, 4 July.

Privilegie van Keyzer *Carel* aan Doccum vergunt door Koning *Philippus* vernieuwt, eod. dito.

Placaat waar by verboden wort den Hollandſchen Daalder niet hoger uit te geven of te ontvangen als tegen 27 ſtuyvers, in plaats van 34 ſtuivers, vier ſtukken, 17 dito.

Publicatie tegens het injurieeren en verwyten ter cauſa der troubelen en oproeren mitsgaders het ver-

verſpreyden van ſeditieuſe en onwaaragtige tydingen, maar ter contrarie ſtrict te obſerveeren, de gemaakte Paciificatie by Arbitrale Correctie en Banniſſement, den 16 Auguſti.

Inſinuatie, gedaan door Olderman, Burgemeeſteren, Schepenen en Raad der Stad Sneek, aan *Johan van Matenes* heer van *Wybisma*, *Laas van Jongama*, en *Karel Roorda*, gecommitteert geweeſt zynde door den Stadhouder *Georg van Lalaing*, om de Magiſtraats veranderinge te doen binnen voorſz. Stad, 28 Octob.

Placaat, om binnen een Maand na publicatie dezes alle granen, ten platten Lande wezende, te dorſſchen, en binnen beſloten Steden te brengen, 30 Octob.

Ordonnantie op het ſtuk van de Munt, 11 November.

1578.

Placaat een nieuwe Impoſitie ingeſtelt van de Generale Staten te Bruſſel, 11 January.

Commisſie van den Graaf van Rennenberg op de Magiſtraat van Leeuwarden, om alle hunne burgers en inwoonders, die onder verzekeringe van een ſchriftelyke eed niet op geweer geſtelt zyn, het geweer en wapenen af te neemen, 25 Maart.

Beveſtigt met deszelfs handtekeninge en zegel.

Placaat des Konings, verbiedende alle Paſtoren en Predikanten, voort te brengen eenige ſchandeleuze woorden, tenderende tot oproer en aftrekkinge van het ontzag, eerbied en onderdanigheit des Overigheits dezer Landen, 12 April.

Or-

Ordonnantie des Konings op de onderhoudinge van de pacificatie van Gend; voorts verbiedende den handel met den vyand, en oproerigheit tegens de Overigheid, 22 April.

Declaratie eenes artikels, in de Pacificatie van Gend begrepen, aangaande de onroerende goederen, in de verledene troubelen geconfisqueert, 22 April.

Procuratie op *Hessel Aysma*, gegeven by de Steeden van Vriesland, om met de Volmagten van de Nederlanden, aangaande de algemeene Religions-vreede te mogen communiceren, accorderen en sluyten, 19 July.

Placaat tegens de Ægyptische natie of Heydenen &c. 26 August.

Ordonnantie aangaande den regel, die de Krygsluyden zullen moeten onderhouden; mitsgaders op den overlast en geweld, die de Krygsluyden en Lediggangers de Ingezetenen aandoen, 12 October.

Missive van den Hove aan de Magistraat van Leeuwarden, tenderende tot publicatie van 't Placaat aangaande de confiscatien en de vernieuwinge van dien, mitsgaders ordonnantie op de Krygslieden en Leediggangers, 27 November.

Een stuk rakende den 8 penning 4½ stuyver op de Floreen 29 November.

Register van de Land- en andere renten, pachten en inkomsten van den Capitule ad Sanctum Vitum binnen Leeuwarden, uit Mariengaarde; mitsgaders van de lasten, die daar van wederomme staan te dragen, opgemaakt door *Matthys Heymans* Rentemeester van voorsz. Capittel, 13 Augusti.

Qui-

Quitantie tot 500 L aan den Abt van Gerkensklooster gepasseert door *Gerardus Jacobi* Leovardiensis Abt van Klaarkamp, gecommitteert zynde van de Geestelykheit van Vriesland, om te ontvangen de zes duyzent Car. Gls. waar op van den Aartshertog van Oostenryk gezet waaren, om op te brengen, 18 Aug.

1579.

Last en instructie, gegeven by de Staten van Vriesland, op Dr. *B. Idzarda* en *Jelle Siblesz.* Burgemeester van Leeuwarden, om zig te vereenigen met de Bondgenoten, op den 22 January laatstleden te Utrecht geaccordeert en gesloten, 12 Maart.

Missive van de Steden in Vriesland aan de Staten derzelver Provincie, verzoekende dat zy niet boven de Landen mogen worden bezwaart, verklarende ordre te zullen stellen, dat haar negende deel in de Consenten promptelyk ter Generaliteit zal worden voldaan.

Ordonnantie van *Georg van Lalaing* Grave tot Renneburg om geen vivres nog ammunitien uit deeze Landen over Texel den Vianden toe te zenden, 13 Maart.

De bovenstaande Ordonnantie nader en omstandiger bepaalt, 16 dito.

Placaat tegen de Leediggangers, Vagebonden en Soldaten, 6 April.

Ordonnantie om goede Patriotten te schikken tot bywoning van een Landsdag, begonnen den 12 Mey en gecontinueert tot den 26 dito, den 19 Mey.

Twee stukken rakende een omslag van drie

ſtuyvers en een oord, en van twee ſtuyvers op de Floreen-rente, 29 dito &c.

Advertiſſement om de Steden te voorzien, 3 July.

Omſlag van een ſtuyver op de Floreen-rente, 6 dito.

Ordonnantie om het Land van Vagebonden en quaad geboefte te ſuyveren, 8 dito.

Stukken rakende de Munte, 14 en 22 dito.

Ordonnantie tegen eenige losſe en gepractiſeerde Artikelen van peyſe, den 9 Auguſti.

Ordonnantie op het ſtuk van de Jagt, 13 en 14 dito.

Een ſtuk aangaande de quote, die de Steeden en het Bild ſullen dragen, ter bevorderinge van de gemeene zaak, 15 dito.

Omſlag van agt ſtuyvers op de Floreen-rente, 20 dito.

Stukken rakende de Munte, 12 Sept.

Concept van middelen en contributie ten Oorloge, eod. dito.

Octroy, gegunt aan de Stad Sneek, om voor den tyd van 4 Jaaren te mogen heffen, opelke aam Wyns 1 Car. gulden, op yder ton uitlandſch bier 12 ſtuyvers, ingebrouwen bier 8 ſtuivers, 12 October.

Ordonnantie van den Hove, om het rembourſement van 18000 Gls. te bevorderen aan den Rentemeeſter *Boudewyn van Loo*, 2 ſtukken, 29 October.

Placaat waar by die van Sneek wort toegelaaten eene belaſtinge te leggen op de Wynen, Bieren

en

en heete Wateren, ten behoeve van voorſz. Strad, 31 October.

Omſlag van drie ſtuyvers op de Floreenrente, 13 November.

Ordonnantie op de Wagt, 4 December en 6 dito.

Placaat rakende $3\frac{1}{2}$ ſtuyver van de maand October, 4 December.

Placaat des Konings rakende de Munt by wyze van Tolerantie en proviſie ter tyd en wyle anders zal worden geordonneert, den 19 dito.

Ordonnantie op de Munte, 22 dito.

Acte, nopens het aanſtellen van een Landraad van alle de geunieerde Provincien, 27 December.

1580.

Placaat rakende eene ſcherpe Wagt, en de inwoninge van vreemden, 6 January.

Omſlag van $3\frac{1}{2}$ ſtuyver van de maand November, 16 dito.

Placaat dat niemant goederen zal vervoeren nog trekken van de eene Jurisdictie na de andere, zonder den Officier der plaatze te erkennen, 13 February.

Ordonnantie nopens de toeſigt op de fortificatien, goede Wagthoudinge en proviſie van Granen mitsgaders andere Levensmiddelen, 7 Maart.

Juſtificatie tegens de Malcontenten, 7 Maart.

Reſolutie aangaande de verſterkinge der Steeden in Vriesland.

Omſlag van $3\frac{1}{2}$ ſtuyver op de Floreen-rente van de maand January, 25 dito.

Ordonnantie nopens de Graanen die beſchreeven moeſten worden.

Placaat nopens de Excyſen, 2 ſtukken, 30 dito.

Reſolutie der Heeren Staaten van Vriesland by articulen geſtatueert op 't ſtuk der beneficie, reſignatien, nieuwe electien en diſtributie der Leengoederen, 31 dito.

Commisſie van den Aarts Hertog *Matthias* op den Heere Prince van Orange, waar by tot Stadhouder van Vriesland word aangeſteld, den 11.

Ordonnantie om de Geeſtelyke goederen aan te taſten, 14 April.

Reſolutie en ordonnantie rakende de Leenen en Kerke goederen, 16 dito.

Ordonnantie tegen de Meyboomen, 30 dito.

Omſlag van $3\frac{1}{2}$ ſtuyver voor ieder van de maanden February en Maart: hier by is gevoegt een ſtuk rakende de ſtapel Kaſen, 2 Mey.

Ordonnantie nopens het onderhoud der Prieſteren die met Concubinen leeven, 11 dito.

Ordonnantie nopens de Wagthouding, de Granen, Busſen, Pulver en de goede toezigt op de vreemden, 11 Mey.

Placaat tot aanſtellinge van de Collecteurs, den 14 dito.

Placaat tot vaſtſtellinge der generale midden, eod. dito.

Generaal Pardon voor die van Mechelen ter gelegentheit van deszelfs reductie, met laſt aan een iegelyk, om niemant wie het ook zyn mogt uit of in die Stad te moleſteeren, 23 dito.

Publicatie des Konings van Spanjen tot wederinroepinge van de uitgewekene uit Vriesland, 7 Juny.

Omſlag voor de maanden April en Mey, yder maand

maand a $3\frac{1}{2}$ ſtuyver per Floreen, voorts ordonnantie om alle de Kelken, Goudene en Silvere kleynodien der Kerken te vergaderen, en te Inventariſeeren binnen tien dagen, 10 Juny.

Verbod van uitvoer van Granen, na Embden, Breemen en elders, 13 dito.

Een ſtuk betrekkelyk 't generaal Pardon voor de Mechelaars gedateert den 23 Mey, 15 Juny.

Placaat roerende de Munte, 18 dito.

Placaat nopens de Confiscatie der goederen van die geene die het land hebben verlaaten, en heymelyken handel dryven met den Viand, eod. dito.

Ordonnantie waar by den invoer der Beeſten word toegeſtaan, den 20 dito.

Omſlag van 14 ſtuyvers op de Floreen in Juno den 22 Juny.

Ordonnantie tot invorderinge der reſten, den 26 dito.

Credentiaal brief des Princen van Orange verleent op den Heere *Bernard van Merode* tot het aanvaarden van 't Lt. Stadhouderſchap van Vriesland, geſchreeven aan de Magiſtraat van Leeuwarden, 26 Juny.

Ordonnantie op de Loop- plaatzen en Alarmen, 7 July.

Twee breedvoerige ſtukken, rakende het houden van een goede Wagt, beyde van den 12 dito.

Citatie by edict tegens de Malcontenten, den 14 dito.

Omſlag van 14 ſtuyvers op de Floreen in Julio, 19 dito.

Octroy van Koning *Philippi*, gegeven aan de Stad Leeuwarden, om voor den tyd van zes jaaren te mogen genieten de twee hondert guldens jaartax; en het Conſentgeld, tot een halve ſtuiver van de goudgulden; van de verkopinge der vaſte goederen, meer dan twee hondert Goudguldens bedragende, te employeren tot de Fortificatien 4 Auguſti.

Aan dezen hangt het groot zegel van den Koning.

Citatie in cas van purge, met een regiſter van de perzonen, geexploicteert van den Raadhuyze binnen Leeuwarden, 6 Auguſti.

Octroy by welk de Stad Leeuwarden geaccordeert word voor de tyt van ſes Jaaren van haar Jaartaux tot fortificatie van dezelve Stad, te mogen inhoudeu en genieten 's jaars de zomme van 200. Gar. Gls. wordende gedurende die tyt mede geconſenteert te genieten alle conſent *penningen* van alle onroerlyke goederen die lopende den zelven tyt binnen de Stad en Jurisdictie van dien verkogt worden, den 19 Auguſti.

Eenige conventualen van de Abdye van Dokkum een jaarlyks penning toegelegt, waar tegens deeze aan den Lande weder afſtaan, voor zoo veel in hun is, al hun recht op voorſz. convents goederen, . . Maart.

Eenige conventualen van het Kloofter Klaarkamp dragen, voor zoo veel in hun is, het voorſz. Clooſter en derzelver goederen aan den Lande op, mits daar voor genietende een jaarlyks penſioen, den . . Maart.

1581.

Reſolutie waar na de geweſene convents renten,

ten, landen en opkomſten in conformité van Gods Woord, alle regt en billykheit, na gelegentheit des tyds zullen gedeelt en geemployeert worden.

Verbod door *Barnard vry Baanre* Heer van Merode uitgegeven, om geen levendige nog geſlagte Beeſten, geen Huisgeraden &c. uit te voeren, op verbeurte van het uitgevoerde, en boven dien aan den lyve arbitralyk geſtraft te worden.

Publicatie om geen goederen uit de Provincie te voeren als door gewoonlyke Sluyſen en Havens, 27 September.

Publicatie om geen vreemde Daalders en andere quade Munten in te voeren &c., 26 O&ober.

Placaat waar by de Pauſelyke Prieſters, die hunne Vrouwen in Facie Eccleſiæ weigerden te trouwen, geboden worden binnen de tyd van een maand de Provincie te verlaten, by pœne van aan lyf en goed geſtraft te worden, 16 November.

Requeſte aan de Overigheit en Landraad deze zyde der Maze, voor *Taco Camminga*, in qult. als Voormonder over de Kinderen van *Pieter Camminga*, Heer van Ameland, waar by te kennen geeft, dat het Convent Voswerth op voorſz. Eyland eerſt gefundeert geweeſt zynde, (dog naderhand in Vriesland overgebragt) aldaar nog zekere jaarlykze omkomſten heeft, nodig tot onderhoud van Predikant en Schoolmeeſter; welke opkomſten door de Gedeputeerde Staten van Vriesland, of hunnen Ontvanger *Poppe Roorda* worden aangetaſt: verzoekende daarom ordonnantie tegens allen die het van noden zyn, hunne handen van

de opkomſten op ged. Eyland af te houden, en dus te gedogen, dat die aldaar ad pios uſus worden gebruikt.

1582.

Conditien en Artikelen, waar op de Heeren Gedeputeerden by advys van 't Minder-getal, Heeren van den Hove en andere daar toe geroepene tot onderhoudinge van den Oorloge, en ontlastinge van den gemeenen Huisman willen verzetten der Kloosteren Landen en Renten in Vriesland.

Eed der Heeren Gedeputeerden van de Landen en Steden van Vriesland, dat zy den aangenoomen Oorlog tegen den Koning van Spanjen voor Oprecht, Christelyk en Goddelyk houden, ende te beschermen de waare Gereformeerde Religie der geünieerde Nederlanden in 't generaal, en der landen privilegien &c. te zullen handhavenen.

Particuliere Eed om den Koning van Spanjen niet meer voor Prince en Overheer te erkennen, dan te verlaten en voor ontslagen van alle plichten en verbinteniſſen, en de geünieerde Nederlanden voortaan en in 't particulier getrouw, gehoorzaam en gehult te wezen.

Eed ten fyne voorfz. by Burgemeesteren, Schepenen en Raad der Stad Leeuwarden, gepresteert in handen van Commiſſarien onder zekere Limitatie.

Placaat om de Landen die de Ingezetenen van de Conventen in gebruik houden, binnen zes weeken aan Heeren Commiſſarien aan te geven, den 15 October.

Ampliatie van 't Placaat van den 26 October 1581. nopens de vreemde Daalders en quade Munt, 24 November.

Octroy

Octroy van *Francois* Zoone van Vrankryk verleenende aan de Magiſtraat van Leeuwarden 3000 L. 's Jaars tot Fortificatie gelden, en wel voor de tyt van twee Jaaren, den 27 November.

1583.

Ordonnantie proviſioneel gemaakt by den Lt. Gouverneur *Merode* en Heeren Gedeputeerden waer na de Landheeren en Landzaaten na expiratie der Jaarmaalen van Huuringe als ook de Crediteuren met hun debiteuren hun zullen hebben te reguleeren neffens ſchulden ter tydt &c.

Brief van Vidimus by den Hertog van *Anjouw* &c. gegeven aan de vaſte Steeden van Vriesland voor de tyt van twee Jaaren uit de Domeynen te mogen ontvangen, te weten Leeuwarden, Doccum en Harlingen elk 3000 L. Franeker, Bolsward, Sneek, Stavoren en Slooten yder 2000 L. 17 January.

Ordonnantie rakende de repartitie der belaſtinge op de Steeden, eod. dito.

Reſolutie waar by zeekere zomme voormaals by den Koning uit de Domeynen tot onderhoud van drie Caſteelen genoten, tot nut van de Steeden zullen werden aangewend.

Placaat om geen correſpondentie te houden met de Vagebonden, zoo binnen als buyten 's Lands, den July.

Accoord en contract gemaakt, tuſſchen Olderman, Scheepenen en Raad, Hoofdlingen en gemeene gemeente van Leeuwarden ter eenere, en de Grietmans, Rechteren, Hoofdlingen en gemeene gemeenten van Wirdum, Swichem, Goltum en Huyzum ter andere zyden, aangaande eenige verſchillen en anderzins.

Ordonnantie en inſtructie op 't ſtuk van Contributie der opheeve van den impoſt van vreemde Bieren.

1584.

Commisſie van den Heere Prince van Orange op zyn Gen. Graaf *Willem van Naſſauw* als Lieutenant Gouverneur en Collonel van Vriesland en den Eed daar op gedaan binnen Delft, den 11 February en 24 dito.

Placaat den opheeve van de generale middelen convoyen en andere particuliere conſumtien betreffende, den 1 Maart.

Ordonnantie en inſtructie van de Contributie en de opheeve van de Impoſitie van het Zout, eod. dito.

Ordonnantie van de 12 ſtuyvers op yder *tonne* Seep, by de Generale Staten tot onderſtand van den Oorloge geconſenteert, eod. dito.

Misſive van de Heeren Gedeputeerden aan de Magiſtraat van Leeuwarden, relatyf tot voorſz. drie Placaaten, 13 dito.

Artikelen en verdrag waar op de agt vaſte Steden van Vriesland zullen ontvangen de Excyſen, elke Stad in 't zyne.

Poincten en articulen ten beſte der gemeene Lands zaaken geconcipieert, 27 dito.

Uitſchryving van de Heeren Gedeputeerden aan de Magiſtraat van Leeuwarden om te publiceeren en verkondigen de beſteedinge van de uitgevallene werken langs de Ee, van Leeuwarden tot Doccum, tot gemeene Lands koſten, 27 Mey.

Reſolutie dat des Landſchaps geweezene Convents Renten, Landen en opkomſten in conformité van Gods Woord, en aller regten en billyk-

hee-

heeden zullen worden geëmploieert tot het oprechten van een Seminarium en andere Godsdienſtige gebruyken, 17 October.

Commisſie op Graaf *Willem van Naſſau* als Stadhouder van Vriesland, met den Eed daar op gepræſteert, den 10 en 19 November.

1585.

Acte van Graaf *Willem van Naſſau* om de vryheeden en privilegien der Steden te laaten verblyven ongepræjudicieert, 21 Febraury.

Misſive van den Heere Stadhouder en Gedeputeerden aan de Magiſtraat van Leeuwarden meldende notificatie van 't houden van een generale en gemeene Boevenjagt over den gehele Landſchappe, 18 July.

Octroy van *Philippus* Koning van Caſtilien, toeſtaande aan de Magiſtraat van Leeuwarden voor de tyd van zes jaaren, het heffen van een halve ſtuyver per Goutgulden neffens de te verkopene Vaſtigheeden, den 4 Auguſti.

1586.

Placaat of Edict van de Staaten van Vriesland binnen Franeker vergadert, tot verbeeteringe der misbruyken en ongeregeltheeden, dagelyks gebeurende in den Huwelyken Staat, 18 Maart.

Omſtandig Placaat, Ordre en Reglement van Leiceſter op de Munte, 4 Auguſti.

Ordonnantie gemaakt by den Stadholder en 't Hof van Vriesland, belangende de Wagt, het ſluyten en openen der Steeden, Poorten, Sluitboomen en Hekken, 26 dito.

Uitſprake van den Stadholder en Gecommitteerden van de Goo-ën en Steeden en de ſubmisſie

tus-

tusschen dezelve gedaan, om te agtervolgen de lysten op de consumtie en middelen geëmaneert, 17 September uitgesprooken, 5 October.

Raadsbestellinge der Stad Leeuwarden, gemaakt by de Staaten der Vereenige Nederlanden, onverkort des Stads vorige Privilegien, 19 November.

Aan dezen hangt het zegel van voorsz. Heeren Staaten.

Placaat tegen de uitvoer van Vivres na den Viand, 2 stukken, 25 December.

1587.

Placaat om den Viand geen contributie te belooven of te geeven, geen brieven of booden te zenden, of van hen te ontvangen, geenerley correspondentie met hen te houden en alle hunne in of aanvallen te helpen resisteeren, 19 January.

Placaat van vrye Negotie op de naburige Ryken, 2 stukken, 30 dito.

Placaat van Licester om geen geschriften te verspreyden tegens de Koninginne van Engeland en de Engelsche Natie, of Nederlandsche Overigheden, twee stukken, 8 en 19 April.

Placaat tegens de Defraudateurs van 's Lands convoyen en licenten, 18 dito.

Nader Placaat tot weeringe van alle correspondentie en accoorden met den Viand, mitsgaders poincten en artikelen nopens de Wagthoudinge, 3 Juny.

Generale instructie op de Wagt, 22 dito.

Placaat dienende tot hernieuwinge van dat van den 8 en 19 April laastleden.

Pla-

Placaat tot weeringe van Doodslagen.
Artikelen van Dykagien.

1588.

Ordonnantie en poincten by den Stadhouder en Gedeputeerden geresolveert en gesloten belangende het monsteren en revideeren van de Compagnien en vermeerderinge van Leeningen en Servysen.

Resolutie der Heeren staten gearresteert op de Hypotheken en verbindingen of alienatien van renten of onroerende goederen, Item nopens renunciatien onder Eede by Minderjarige te doen.

Ordonnantie op 't Convoyeeren ten platten Lande van de eene vaste Stad tot de andere by de Stadhouder, den 10 November.

Nieuwe en herhaalde ordres tot scherpe Wagthoudinge teegens de Knevelaars, 14 dito.

Belofte van een seekere Præmie voor elk die een der Knevelaars levendig of dood aanbrengen zoude 2. stukken, eod. dito.

Resolutie nopens het convoyeeren der Reysigers, 29 dito.

Ordonnantie en Artykelen op het convoyeeren der Reyzigers van de eene vaste Stad aan de andere, 10 December.

Publicatie en verbod aan alle meyers, bruikers van Bild- en Klooster-landen, mitsgaders Benificiegoederen, om direct nog indirect eenige huur van dezelve goederen aan den Vyand of uitgewekene Geestelyken te betaalen, 14 dito.

1589.

Octroy by welk aan de Oldermans, Fyners en Gildebroeders van het Schoenmakers Gilde binnen

nen Harlingen word toegeſtaan het houden van twee vrye jaarlykze Leermerkten, 3 January.

Reſolutie, beſtaande 4e. zuyveringe van Vagebonden, 5e. Eed te doen op 't Placaat nopens de discipline by de Bevelhebbers van Compagnien, 12 Mey.

1591.

Reſolutie nopens de verpagting van de Generale Middelen, Art. 2, den 9 April.

Reſolutie wegens Impoſt op de uitgaande Waaren, Art. 3, eod. dito.

Reſolutie over de menigvuldige Doodſlagen, Art. 6, eod. dito.

Reſolutie over de menigvuldige Herbergen, Art. 7, dito.

Reſolutie over het exerceeren van Commisſien in Herbergen, Art. 8, dito.

Reſolutie, ordre op de Teering in Herbergen, Art. 9, dito.

Reſolutie, rakende de vernieuwinge van 't Placaat op 't ſtuk van de Jagt &c., Art. 7, den 20 April.

Reſolutie waar by alle hoge en lage Gerechten geordonneert worden op alle gepaſſeerde Obligatien onder voorgaande bekenteniſſe regt te doen, Art. 9, eod. dito.

Reſolutie op 't ſtuk van Jaagen en Visſchen, den 16 Mey.

Placaat tegens het verleenen van Paspoorten, tegens de ſchoolen der Jeſuiten en de Spaanſche Univerſiteiten, mitsgaders tegens de Perzoonen die aldaar gepromoveert zyn, gepubliceert op de Rolle van den Hove, den 18 Mey.

Ordon-

Ordonnantie nopens het Visschen, twee stukken, 30 September.

Placaat, rakende de Kerkelyke Policie, den 10 December.

Placaat tegens de Doodslagers, schulden in Herbergen gemaakt, last aan den Grietman om in de kleine dorpen maar een Herberg, en in de grote twee toe te staan, als mede om geen Reeken en Regtdagen van deelkosten voortaan in de Herbergen houden, by pœne van 25 gouden Vriesche Ryders, maar in ieder Grietenie in een bezondere kamer, die gekogt, gemaakt of gehuurd zal worden op kosten van de Grietenie, den 17 dito.

Generaal Verbod om geen Commissien in Herbergen te exerceeren, 24 dito.

1592.

Het Placaat van den 17 December laatstleden vernieuwt, 18 January.

Placaat of Ordonnantie op de Salarien in zaken van Justitie, 13 Maart.

Ordonnantie by den Hove van Vriesland gemaakt op de Tonnen en Bakengeld, het welk voortaan gegeven zal worden, van alle Scheepen van Oosten en Westen komende, door 't gat genaamt Scholbag en de overwadde, 25 September.

1593.

Resolutie, de Heeren Gedeputeerden zullen voortaan het Land niet meer met eenige vercierde Officien bezwaaren, Art. 1, den 18 Mey.

Resolutie waar by verboden word iemand Paspoorten te verleenen om uit Groningen te reysen, Art. 2, eod. dito.

Placaat, geen Volmagten te admitteeren voor en al eer de Acte daar toe ſtaande hebben geteekent, en weygerig zynde, mogen niemand in hunne plaatze ſubſtitueeren &c. Art. 3, dito.

1594.

Reſolutie om de Herbergiers en Wynhuyzen een doodſlag geſchied. eenige tyd den tap te verbieden, Art. 6, 13 April.

Placaat tegens de exercitien van de Pauſelyke Ceremonien, 15 December.

1595.

Placaat tegen de Briefdragers, geen Contributie te beloven, goede wagt te houden, en waarſchouwinge van een aanſtaande generale Monſteringe der Ingezetenen, 12 September.

Placaat tot weringe van Doodſlagen.

Ordonnantie van *Philippus de II.* inhoudende de forme en maniere die men voortaan houden zal, in 't geeven van de Titulen, zoo in 't ſchryven als in 't ſpreeken, 23 dito.

Ordonnantie en ſtatuten op de Policien der Bakkers, en der geene die wyn en bier uittappen ten platten Lande, mitsgaders op de maaten, gewigten, ellen, turf en hout en Molenaars, tafel van een loopen weyt, en het gewigte van een ſcheiskens wegge daar op reflecteerende, mitsgaders Haarlanſche en Ooſterſche Bieren. Alle van de Jaaren, 1515. 1524. 1539. 1542. 1549. 1550. 1574. 1575. 1576. 1591 en 1595.

1596.

Reſolutie over de Zeedriften, Art. 4, den 4 Maart.

Ordre

Ordre op de beveyliginge der Zee, den 16 dito.
Placaat tegen de Vagebonden, 7 July.
Placaat op het ſtuk van de Zeevonden of Zeedriften, mitsgaders onordentelykheeden in het wegvoeren van Sand en Zeeſchellen van de ſtranden, mitsgaders het ſtelen van het Hout, 20 dito.
Publicatie nopens de Wagthoudinge, 8 October.

1597.

Placaat aan de Gerechten tot uitvoeringe der Placaaten tegens de Paapſche ondernemingen, mitsgaders ſchikkingen nopens de Kerkelyke goederen, 17 February en 17 September.
Nader Placaat tot weringe van Roomſche ſuperſtitien, 8 April.
Placaat raakende het Egtſcheiden, en het Eedzweeren der Mennoniten, gepubliceert den 3 Mey.

1598.

Reſolutie over de zwaare onkoſten van de Revyſen, Art. 4, den 14 April.
Reſolutie over de menigvuldige Doodſlagen, Art. 5, eod. dito.
Reſolutie over de executie van 't Placaat van 't Miſſe doen en Pauſelyke Ceremonien, Art. 6 dito.
Reſolutie rakende het ordre ſtellen op de waranden van 't Eiland Schiermonkoog, Art. 11. eod. dito.
Memorie van de Edelen en eigen erfden aan de Staaten tot Mainctien van de Privilegien des Lands, en wel ten opzigte dat de Reekenmeeſters en Ontvangers niet behooren ten Landsdage te verſchynen, den 30 November.

Transport gedaan by den Koning van Spanjen, en synen Eed.

1599.

Resolutie dat alle Sententien by het Krygsgeregte geweezen belangende penning schuld en bedragende boven de 50 Car. Gls. daar over eenige parthyen zig mogte beklagen, ende aan de Heeren Gedeputeerden beroepen, by dezelve Heeren nader geexamineert en gejustificeert zullen mogen worden, den 11 February.

Resolutie over de Revisen, Art. 7. dito.

Resolutie op de salaris van 't Krysgeregte, Art. 9 dito.

Resolutie over de Leediggangers in Steeden en ten platten Lande, Art. 10, dito.

Resolutie over de heele en halve Bootervaaten, Art. 11, dito.

Resolutie over de Hypothequen van onroerende goederen, Art. 14, dito.

Acte tusschen Commissarien der Heeren Gedeputeerden ter eenre en de Volmagten van Leeuwarderadeel, Tietjerksteradeel, Ydaarderadeel, Smallingerland en Leeuwarden ter anderen zyde, nopens het maken en onderhouden van Bergumerdam, 't welke de Heeren Gedeputeerde Staaten van Vriesland ten laste koomt, ingevolge een oud Contract de Ao. 1482. gemaakt, 21 Mey.

Ordonnantie op de Visschernien, 21 July.

Ordonnantie op de Jagt, eod. dito.

1600.

Decisie over eene te makene Waterlosinge, questieus tusschen de Grietenien Wymbritzeradeel Donia-

Doniawerſtal, Haskervyfga, Uittingeradeel en Lemſtervyfga requiranten, en Schoterland met hun Conſorten en andere Veengenoten requireerden, den 18 January.

Reſolutie op de Revyſen, Art. 3, den 22 Maart.

Reſolutie over de decreten en dispoſitien der Heeren Gedeputeerden, Art. 4, den 22 Maart.

Reſolutie over de kleynagting der Placaaten by de Jeſuiten en andere op 't verbod van de Miſſe te doen, Art. 5, eod. dito.

Eenige oude ſtukken rakende eenen *Jan Jacobs* Zoon, Leeraar van de oude Vlaamſche Gemeente der Wederdopers, met eene ſententie van den Hove tegens hem, 18 April.

Ordonnantie aan die van Stavoren om geen Aal te laaten uitvoeren, 23 April.

1601.

Uitſpraak der Gecommitteerden over de verſchillen en quæſtien by 't Collegium der Staaten van Vriesland, den 19 January.

Aggreatie der Heeren Staaten op deze uitſprake.

Placaat inhoudende eene vernietiging van alle twiſten, annullatie van alle proceduuren tegen de Ingezetenen van Vriesland aangeſteld, en eene abolitie van Sententien, den 21 dito.

Placaat tot weringe van de Doodſlagen &c. mitsgaders de boeten van de reale en verbale Injurien.

Placaat van den zelfden inhoud, 18 February.

Placaat roerende de debiteuren die brieven van ceſſie verzoeken, en het interrinement van dezelve; Item de regiſtratien van Hypotheequen van onroerende goederen, en het regt van præferen-

tie derzelver, mitsgaders nopens het onbehoorlyk plukken en vernielen van vrugten op den Velde, den 18 February.

Artikelen van doleancie en daar op genoomen reſolutien, 28 dito.

Artikelen van een nieuwe ſtaat van Regeringe na dat de quæſtien nedergelegt waaren, eod. dito.

1602.

Reſolutie over de beſcherminge van de waare Gereformeerde Religie der geunieerde Provincien, by de unie gebleven zynde in 't Generaal, en deze Provincie in 't particulier, den 21 January.

Ordonnantie rakende de civile en crimineele Juſtitie, by de Staaten des Lands beraamt, 27 February.

Generale Ordonnantie.

Verbod om recommandatien te verleenen, tot eenige te vervallene Ampten, 13 Sept.

Statuten, ordonnantien en conſtuimen van Vriesland, ten bevelen van de Heeren Staaten deszelven Lands by een vergadert, geaugmenteert en verbetert voor de eerſte maal, met eenige nieuwe en nooyt voor dezen gedrukte reſolutien, 4 November.

1603.

Reſolutie nopens de klagte der Goudſmeeden over de ordonnantie, den 15 Maart.

Reſolutie rakende het regt van den Landſchappe tegens de prætenſien des Heeren Land Commandeur van Utrecht, nopens de goederen van Nes en Schoot, 25 dito.

Gene-

Generale ordonnantie van de Conſumptien gearreſteert, 5 April.

Reſolutie in cas van ſtekende Stemmen, zullen alle zaaken afgedaan worden conform 't advis van den præſes, 20 Mey.

1604.

Reſolutien van de Staaten van Vriesland op eenige poincten en artikelen ten Landsdage overgelevert, den 6 February.

Reſolutien over de zaake van den Land-commandeur van Utrecht over zyne prætenſien nogoederen van Nes en Schoot, Art. 8, eod dito.

Reſolutien over het examen van Notarien, Art. 14, eod. dito.

Reſolutie over het verdelgen van de Zwaanen, Art. 16 eod. dito.

Reſolutie over de belettinge van de proviſionele diſpoſitien der Heeren Gedeputeerden, over Dyken, Dammen &c. door de Heeren Raaden Provinciaal, Art. 17, eod. dito.

De Goudſmeeden die de proeven van hun werk niet willen gedoogen, vervallen in een boete, den 24 July.

1605.

Poincten en Artikelen in den ordinaris Landdagh voorgeſteld, waar op eenige reſolutien by de Volmagten gevolgd zyn, den 3 January.

Ordonnantie en lyſte van eenige gemeene middelen, mitsgaders tuax van dien.

Reſolutie op 't ſtuk van de Munte, Art. 2.

Gecommitteerden over het examineren van Notarien, Art. 10.

Dankzegging van de quartieren Oostergoo, Westergoo en Zevenwouden, aan de Heeren Gecommitteerden van de Staten Generaal, voor de moeite tot het wegnemen der differenten tusschen hen lieden en de Steden aangewend.

Propositie van zyn genade nopens het vergeven van Krygs-ampten. 23 Juny.

Placaat waar by verboden word gemeenschap te hebben met den Vyand, 23 October.

1606.

Placaat om in generhande manieren met den Vyand correspondentie te houden, nog met den zelven in accoord van Contributie te treden.

Placaat over 't admitteren van Notarien, Art. 2.

Vernieuwinge van 't Placaat van den 23 October 1605. waar by verboden word gemeenschap te hebben met den Vyand.

1607.

Geschrift overgegeven door de Gezanten van Vriesland aan de Staten Generaal, den 16 Maart.

Extract Resolutie der Gedeputeerde Staten van Vriesland, rakende het bestand van Wapenen tusschen &c., 23 dito.

Poincten tenderende tot een Synode Nationaal over de geünieerde Provincien, mitsgaders de Antwoorden daar op gedaan, nopens de Gravamina van dien, 31 Mey.

Missive van de Staten Generaal aan de Staten van Vriesland, hoe verre zig de Limiten van de Treves strekken zullen, 20 Juny.

1608.

Placaat tegens de Wederdopers vernieuwt, den 23 Juny.

Aanſchryvinge aan alle Grietenien en Steden om de Koornmaten na die van Bolsward te laten maken en ytigen, den 26 Auguſti.

Misſive van de Staten Generaal aan de Staten van Vriesland om Gecommitteerdens, ten einde over de Treves te handelen, den 8 November.

Inſtructie van de Heeren Gedeputeerde Staten door hunne Gecommitteerden opgemaakt, op de ordre van het Krygsgeregte der Vrieſche Regimenten, 23 December.

1609.

Afkondiging van een beſtand tuſſchen den Koning van Spanjen, de Prins *Albert* en *Eliſabeth Clare Eugenia*, Aarts Hertoginne van Ooſtenryk ter eenere, en de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden ter andere zyden, den 18 April.

Requeſt gepræſenteert aan den Hove van Vriesland, door de Burgers en gezworen Gemeente van Leeuwarden.

Acte door Burgers ontworpen, en verteekent van den 24 Mey, en aan de Magiſtraat ingedient.

Placaat tegens de exercitien van de Pauſelyke Ceremonien, en het bywonen derzelver, den 14 Juny.

Een Acte, waar by de Magiſtraat van Leeuwarden aan de Staten van Vriesland heeft overgedragen de Klooſter Kerk, voor de ſomme van 8300 Car. gls. om daar van een Tugthuis te bouwen, den 11 July.

Deciſie van een Appél, van een Sententie van het Krygsgeregte, 11 October.

Nieuwjaars zingers verboden, 9 Dezember.

Deciſie over een Appél van een Nederregter, den 12.

1610.

Reſolutie over vergravinge van maden Grasland, in de Sevenwouden en elders, Art. 5, den 31 Maart.

Reſolutie over de interprætatie van Paarden, Art. 8, eod. dito.

Misſive van Graaf *Wilhelm* aan de Gedeputeerde Staaten van Vriesland, om de twiſten tot Leeuwarden te befliſſen, 9 November.

Misſive van dezelve aan de Stad Leeuwarden, eod. dito.

Misſive van dezelve aan de Gedeputeerde Staaten van Vriesland, 29 dito.

1611.

Proces en redenen van præminentie tegens Utrecht en Mechelen, nopens Vrieslands voorgaan ſitten en ſtemmen in de Generaliteits vergaderingen, waar in voorkomen de navolgende ſtukken.

Deductie van Vriesland overgegeven aan zyn Excellentie en de Staaten der geunieerde Provincien, als toen binnen Antwerpen vergadert, nopens de voorſchrevene præminentie.

Antwoord by de Staaten van Utrecht en Mechelen, yder afzonderlyk daar op gedaan

Tot adſtructie van Vrieslands regt in dezen vint men ſtukken en Documenten van de jaaren 1672 en 1674.

1613.

Resolutie van de Staaten des Lands, dat de intres der uitgezette penningen op brieven van Obligatien zynen gang zal zouden zonder verminderinge van de principale zomme, ter tydt de sorte betaalt zal zyn, ten waare de onbetaalde intressen de sorte te boven ging, 12 Maart.

Resolutie om die geene welke geene middelen hebben om frauden te betalen, in het Tugthuis te zetten, 13 dito.

1614.

Vaststelling van de Floreen renthe en middelen van consumtie.

Instructie voor de Dyk-graaf en Dyks regeeringe buyten en binnen Dyks, 9 April.

Remonstrantie van de Burgery van Leeuwarden aan de Magistraat over het verkiezen van Magistraats Perzoonen.

Protest van de Burgery tegen de Magistraat van Leeuwarden, 24 December.

1615.

Resolutie dat de Aal in de verbooden tyt wel gevangen maar niet uitgevoert zal mogen worden, dan die in Zee gevangen is, den 28 April.

Beraminge der Raadsbestellinge binnen de Stad Leeuwarden, 30 December.

NB. Dit stuk word aangehaalt in het Reglement van Raadsbestellinge der Stede Leeuwarden, van den 9 Mey 1657.

Beraminge by zyn genade de Heeren Gedeputeerde Staaten en de Raaden Provinciaal gemaakt, dewelke de Magistraat, gezwooren gemeente en de

de Bevelhebberen der Stede Leeuwarden aangenomen hebbende in de Raadsbeſtellinge 1617. en voortaan te onderhouden tot wegneminge van de abuiſen, zonder præjudicie van de Stads Privilegien, ofte nopens de Raadsbeſtellingen als anderzins, 31 December.

1616.

Een Octroy van de Magiſtraat en Vroedſchap der Stad Leeuwarden nopens de verpagtinge der Bank van Leening voor de tydt van feſtien jaaren, den 22 Maart.

Stukken rakende het dispuit met Stad en Lande over de Souvereiniteit van de fortreſſe Delfzyl met den aankleve van dien. September.

1617.

Perſiſtement by de reſolutie in September laaſtleeden genomen op de bezittinge van Delfzyl, den 15 Maart.

Schriftelyk verzoek van de Staaten van Vriesland en Groningen aan de Staaten Generaal, om een nationaal Synode te houden, 19 Mey.

Reſolutie om de wetten van de Academie tegen de Studenten te executeeren, 9 December.

De Alumnen over 't weygeren van Collegie te houden verſchreeven, 31 dito.

1618.

Reſolutie dat geene Papiſtenen, Mennoniten toegeſtaan zullen worden tot ſtemminge van Predicanten, Art. 1, den 21 February.

Reſolutie van Neerſlagen, Art. 2, eod. dito.

Reſolutie wegens overgegevene ſententien van

den Hove van ſchulden ſes jaaren en langer opengeſtaan, Art. 9 eod. dito.

1619.

Eenige Geldſpecien gereguleerd, 28 January.

Reſolutie om ordre te beramen tot weeringe van de Vagebonden, Art. 2, den 17 April.

Reſolutie, ſnelle Merkt afgeſchaft, Art. 3. dito.

Misſive gezonden van die van Stavoren aan den Koning van Denemarken, 29 April.

Misſive des Konings van Denemarken *Chriſtiaan de IIII.* aan Stavoren, wegens de vertollingen, 12 Mey.

Reſolutie waar by de Sententien by de Nederregters geveld ſtygende 200 Goudguldens en daar onder, zullen wezen Executabel, Art. 1, den 18 September.

Reſolutie op de overdragt van de Heerlykheit van Wedde, Art. 3, eod. dito.

Reſolutie nopens verbod over de uitvoer van Viſch en Gevogelte, Art. 5, dito.

Reſolutie en ordonnantie rakende het Overſpel, dito.

Placaat op het ſtuk van den ophef der Conſumtien.

Generale ordonnantie van verpagtinge der gemeene Impoſitien.

Generale ordonnantie rakende het Gemaal.

Generale - - - - Beſtiaal.

Generale - - - - de Wynen.

Generale - - - gebrande Wynen.

Generale - - - - de Bieren.

Gene-

Generale - - - - de Olie.
Generale - - - - de Lakenen.
Generale - - - - het Zout.

1620.

Een ontworpen redres van de Munte.
Reſolutie over de ontruyminge van Delfzyl, Art. 1, den 26 Mey.
Reſolutie op de Kerken ordre, Art. 2, eod. dito.
Reſolutie over het proclameeren van de Sententien by de Nederregters gewezen, den 11 Auguſty.

1621.

Ordre en Reglement op de aangevinge van een yder zyn goederen, zoo roerlyk als onroerlyk, zoo binnen als buyten deze Provincie, den 27 Maart.

1622.

Aanſchryving aan Grietenyen en Steeden, om de Jaarmarkten op Sabbathdagen af te ſchaffen, 12 February.
De Schotſchietende Ingezetenen over de verkiezinge van Predikanten, hun te reguleeren na den ouden voet, conſtumen, tractaten, en privilegien, zonder ymant anders, den 16 April.
Requeſt van 't Clasſis van Leeuwarden, mitsgaders marginale reſolutie nopens 't ſtuk van de beroepinge der Predikanten, 23 Mey.
Geen Synodale Reſolutien zullen eenige kragt of effect ſorteeren, voor en al eer dezelve by de Staaten zullen zyn geapprobeert, 10 July.
Memorie aan de Staaten van Vriesland opſigtelyk

telyk tot de Raadsbeſtellingen in de Steeden, 2 ſtukken, 24 Auguſti.

Reſolutie van de Staaten van Vriesland tot mainctien van de ordre van Raadsbeſtellinge in de Steeden op den ouden voet, 29 dito.

1623.

Reſolutie en ordre van Raadsbeſtellingen, den 28 January.

Placaat tegen de Remonſtrantſche ſocieteit om ſig niet in hunne Vergaderinge te laaten vinden, 7 Maart.

Publicatie over het ſtuk van de Munte, den 14 Juny.

Reſolutie over den Uitvoer van Graanen, den 15 November.

1624.

Stukken rakende de quæſtien over de lange Akkeren in Bellingerwolder Schanſen.

Concept Octroy, om een Afrikaanſe Compagnie op te Regten in de Provincie van Vriesland.

Verhuiringe van arme Landen, by de Officier of Magiſtraat van de plaatze, alwaar die geleegen zyn, te doen, 22 October.

1625.

Beraminge der Hoog Mogende Heeren Staaten Generaal over de differenten in Vriesland.

1626.

Octroy verleent aan *Uldericus Balk*, omme de Lands Ordonnantie van het jaar 1602. alleen te drukken, 22 Juny.

Reſolutie op 't benificeeren van de conſumtie

van

van Wynen, Bieren, Olie en Azyn en op andere inkomende ſpecien, in de lyſten van verpagtinge geinſereert, 14 October.

1627.

Beſognes van Reformatie gehouden van de agt Gecommitteerden, 29 January.

Reſolutie over de beroepinge van Predikanten welke aan de reſp. Clasſis ter approbatie ofte improbatie moeten worden gepræſenteert, den 8 Maart.

Publicatie van de Reformatoire Artikelen, met de reſolutien by de Staaten daar over genoomen.

Approbatie van de Reformatoire Artikelen om dezelve te Publiceeren en alle poincten daar inne begrepen, in train te brengen, en te doen obſerveeren.

Poincten van Reformatie in het ſtuk van Regeringe, ſlaande op die van den 29 January, den 17 April.

Placaat roerende de Wagen in de Provincie van Vriesland, en het ytigen van Tonnen en Vaten, 18 Juny.

1628.

Verzoek van de Weſt-Indiſche Compagnie van Stad en Lande, om in de fortreſſe Delfzyl, voor hunne kamer een Pakhuis en Timmerwerff te mogen oprechten.

Conſent in den opheve van het klein zegel, den 26 Maart.

Reſolutie, de vryheit van impoſitien aan de Academie te Franeker onder eenige bepalingen by vernieuwinge gearreſteert, 27 Juny.

De Heere Stadhouder Graaf *Ernſt* geaccordeert de

de vrye beſtellinge der Officiers onder de vyf Compagnien van ſyn Gen. duitſche Collonelſchap den 8 Auguſti.

1629.

Beſognes gehouden tuſſchen de Gecommitteerden van Vriesland en van Stad en Lande, over de Fortresſen, Lieroort, lange Akker-zyl, Bourtange en Delfzyl, met de ſtukken door toe relatyff.

Placaat van hun Hoog Mogende waar by verbooden wordt in de Zuyder Zee, eenig Aal ofte Wier met den Elger te zeylen, de Wier op te haalen en aan den Zeedyk in deze Provincie te brengen, 26 February.

De gebuurte van Gerkskloofter geaccordeert het gebruyk van 't Brouhuys tot gerief van de Godsdienſt, 7 Auguſti.

De ſtookers van Brandewynen geaccordeert vryheit van impoſt op 't gemaal van al zulke Granen, als zy daar toe gebruyken, den 15 October.

Reſolutie over de foules en extorſien der Bedelaars Vagebonden, 23 dito.

1630.

Interdictie over uitvoer van Graanen, den 14 October.

Ordre over opſlag van Rogge en Weyt gelyk mede van roggen en weyten brood, 3 December.

Ordonnantie van de verpagting der oude Bildlanden.

1631.

Vernieuwing van 't Placaat over den uitvoer van Graanen, den 11 Maart.

Vrye

Vrye uitvoer van alle Graanen, exempt Weyt, 30 April.

Reglement over het concipieeren en beneficieren van een vaſte voet, aangaande agt poincten van Contributie, 27 Auguſti.

Memorie van de Heere *Frankema* Staat Generaal wegens Vriesland aan hun Hoog Mogende ingedient, verzoekende dat geene beſendinge na zyne Provincie geſchiede, als zullende ſtrekken tot een inbreuk van de hoogheit, vryheit, privilegien en Gerechtigheden van gemelde Provincie, den September.

1632.

Placaat van Amneſtie, waar by alle de delicten tot dato dezes begaan, voor eeuwig vergeten en vergeven worden, 29 January.

Op het ſpatium is gedrukt het zegel der Heeren Gedeputeerde Staaten van Vriesland.

Aanſpraak gedaan door den Heere *Randwyk* uit naam van haar Hoog Mogende, ſyn Excellentie en de Raad van Staate nopens de ontreezene onluſten in Vriesland, aan de Staaten van dezelve Provincie, waar uit de volgende uitſprake is voortgevloeyt, den Maart.

Uitſpraak gedaan door gecommitteerden van haar Hoog Mogende, zyn Excell. en de Raad van Staate over de onluſten in Vriesland ontreeſen, 7 Maart.

Middelen van conſumtie tot verpagtinge voor Vriesland, 8 Maart.

Overdragt van 't Stadhouderſchap dezer Provincie op Graaf *Hendrik* van Naſſauw, 27 dito.

Reſolu-

Reſolutie van de Staaten van Vriesland rakende de ſurvivance van het Stadhouderſchap op *Hendrik* Grave van Naſſauw, eod. dito.

Inſtructie waar na de Gecommitteerde Regters over de Impoſitien en Excyſen zig zullen hebben te reguleeren, 24 Auguſti.

Memorie van den Heere *Boreel* Raadpenſionaris van Amſterdam ende van den Heere *Walta* over den Vredehandel, 18 October.

Inſtructie by de Staaten van Vriesland op den Landdag beraamt, waar op en na welke de Hoog en Welgebooren Heer *Hendrik* Grave van Naſſauw, geëligeerde Stadhouder en Capitein Generaal over den voorſz. Landſchappe, hem in de bedieninge van de voorzeide ſynen ſtaat zal hebben te gedragen, 14 December.

1633.

Reſolutie op 't bedyken van de Meyren, den 18 July.

Rapport, uitſprake of reglement door de Gecommitteerden der Staaten uitgebragt, nopens de belaſtingen in Vrieslandt, den 14 September.

1634.

Poincten dewelke de Heeren Gecommitteerden tot het Reglement goedgevonden hebben de Staten van 't Land voor te ſtellen, en daar op te verwagten hunne reſolutie.

Diſtinctie der Limiten waar na de hooge en leege quartieren van Vriesland de Hoorngelden zullen worden geheeven, den 16 April.

Reſolutie nopens den uitvoert van dong, als mede op het maaken van dompen, den 24 dito.

Reſolutie by de Staaten van Vriesland op den

Landsdag genoomen over de poincten, by Artikelen door boven gem. Gecommitteerden ter neer gesteldt, 17 July.

Propositie wegens de Provincie van Vriesland door vier Gecommitteerden aan haar Hoog Mogende gedaan, wegens de begevinge van de Compagnien der vreemde natien, door zyn Excell. de Prince van Orange, als ook van andere die niet vast waaren gerepartitieert, en by de Provincie van Vriesland nogtans betaalt wierden, verzoekende dat het gebruyk van de andere Provincien in dezen ten haaren opzigte mede applicabel mogte gemaakt worden.

Renovatie en Publicatie over den uitvoer van dong uit deze Provincie, 12 November.

1635.

Plegtige verbinteniſſe of contract tuſſchen de Leeden van het quartier van Sevenwouden, den 24 Maart, ziet voorts de Jaaren 1654 en 1665.

Project van het quartier van Weſtergoo tot redres der financien, en door de Staaten van Vriesland in eene reſolutie geconverteert, 26 dito.

Requeſt van de volmagten der Steeden aan den Hove, nopens de Raadsbeſtellinge in de Steeden, 16 July.

Sententie van den Hove in dezen, 15 December 1640. Zie dat zelve jaar.

Conſignatie penningen ſtaande onder den Hove voortaan te brengen in handen van den Rentemeeſter der Domeynen, 13 November.

Propoſitie ofte uitnodiginge van drie Gecommitteerden wegens de Provincie van Vriesland, aan de Staaten van Stad en Lande, om te willen

me-

mede helpen tot het mainctineren der Vriesche Privilegien, 23 dito.

Antwoord op deze propositie, 26 dito.

Propositie van de Heeren Esfen en andere Gecommitteerden van haar Hoog Mogende aan de Staaten van Vriesland, ter voldoeninge van haare Provinciale quota, 9 December met het antwoord.

Twede propositie over het zelve onderwerp, 23 dito met het antwoord.

1636.

Memorie voor den Raad van State, gaande collegialiter na de Provincie van Vriesland, om daar uit geformeert te mogen worden, eene instructie van 't geene in de gemelde Provincie zullen hebben te verrigten.

1637.

Propositie van de Raaden van Staaten, aan de Staaten van Vriesland nopens het fourniſſement van deszelfs contingent, in de Oorlogs laſten, 14 January.

Memorie van 't geene daar op de Staaten van Vriesland verzogt worden prompte en ſchriftelyke reſolutie te geeven, 3 Maart.

Reglement over het heffen van de 500ſte penning, bezaaide Landen, Paarden, Schoorſteenen en een Breuken-pagt, 19 dito.

Propoſitie van den Raad van Staate aan de Staaten van Vriesland, tot vaſtſtellinge der middelen; en reviſie van 's Lands lyſten, 24 dito.

Poincten van Accommodatie, by den Raad van Staate beraamt, op authoriſatie van haar Hoog Mogende ter zaake de ontreeſene onluſten in Vriesland, over de aanſtellinge en veranderinge

ge der Magiſtraats Perzoonen in de Steeden, als wel voornamentlyk omtrent het geene dien aangaande in de Stad Harlingen is voorgevallen, 10 ſtukken, 25 dito.

Sommier verhaal van 't regt van Raadsbeſtellingen voor de Steeden van Vriesland, 12 ſtukken.

Uitſpraak gedaan door de Raad van Staaten over de verſchillen in Dockum ontſtaan wegens de Magiſtraats beſtellinge.

Proteſtatie van de Heeren Staaten van Vriesland tegens het leggen van Soldaten buyten haare kenniſſe in zommige plaatzen van haare Provincie, door de Raad van Staten, als mede tegens het ſtuk van Raadsbeſtellinge in de Steeden, den 6 April.

Reglement van Raadsbeſtellinge der Stede Bolsward, 2 Stukken, 18 dito.

Octroy aan de Steeden van Vriesland by de Staaten Generaal gegeven, eod. dito.

Reſolutie waar by de Raaden Provinciaal worden herſteld te verblyven by haare oude inſtructie, en voorts omſlagen van den Eed, op de nieuwe inſtructie gedaan, 12 Mey.

Propoſitie van de Raad van Staten aan de Vrieſche Staaten, nopens de regeringe en vaſtſtellinge der middelen, 8 September en 8 October.

Conditien en Artikelen van de verkopinge der Landſchaps Landen, 8 December.

Vrygeley en Pardon van *Æmelius Ottonis* over zeeker dilict en verwondinge van eenen *Douwe Pieters*, den 8 December.

1638.

Propoſitie van de Raad van Staaten aan de Staa-

Staaten van Vriesland, rakende haare particuliere huishoudinge in de Provincie, 13 April.

Placaat over de menigvuldige Sluykeryen van 's Lands ingewilligde middelen, als meede op de Molens, die geen 300 L. in 't half jaar opbrengen; mitsgaders het ſtellen van Kykers-huyſen, 27 dito.

Reſolutie nopens de verkopinge van alle de Landſchaps Veenen en Leyen, Schiermonnikoog, het Munneke Bild, Slyk by Dockum, alle des Landſchaps Landen met geen Floreen bezwaart en het tiende deel van alle Clooſter-zathen, 27 Juny.

Reſolutie van de Staaten van Vriesland op de propoſitie van de Raaden van Staaten, omtrent eenige poincten, rakende de vrieſche Regeeringe, den 27 July.

Conditien en Artikelen tot verkopinge van 's Lands Landen en Veenen, 10 Auguſti.

1639.

Verkopinge van de vierde part der Clooſter Landen, den 28 Maart.

Authoriſatie op de Heeren Gedeputeerden, om die verkopinge te doen, den 29 Maart.

1640.

Poincten belangende de verkiezinge van volmagten op den Landsdag by zyne Excellentie en de Gedeputeerde Staaten van Vriesland ingeſtelt, en de Staaten van 't Land voorgedragen op den 27 February, waar op approbatie is gevolgt by reſ. van den 4 Maart.

Verkopinge van de onverkogte Clooſter-landen voor de helfte, den 6 dito.

Continuatie op het Veenmeesters-ampt op *Hessel Conradi*, 19 dito.

Tol op yder groot open Pont, Smalschepen of Kagen de Lemmer pasfeerende 6 en 4 stuyvers resp. en van andere Schepen na advenant, 20 dito.

Graaf *Willem* van Nassauw tot Stadhouder verkooren, 23 July.

Instructie voor dezelve, 24 dito.

Octroy by de Heeren Gedeputeerde Staaten van Vriesland verleent aan de Steden Leeuwarden, Franeker en Harlingen, tot het maaken van een Trekweg van Leeuwarden naar Harlingen: mitsgaders Reglement op den Tol, tot hoedinge der onkosten, die, dezen aangaande, zullen moeten worden gedaan, 24 July.

1641.

Survivance van het Stadhouderschap op syn Hoogheit den Heere Prince van Orange, na het overlyden van de tegenwoordige Stadhouder, 19 Maart.

Affchaffinge van drie Pensionarissen in Pachtzaaken, 25 dito.

Missive van zyn Hoogheit over de geoffereerde Survivance, den 13 April.

Utf. van de jonge Prince van Orange, ter zaake als boven dito.

Nader octroy voor de Magistraten van Leeuwarden en Harlingen over het maken van een Trekweg, den 16 dito.

Vyf-en-twintig L. op het trekken van Mesfen, den 16 dito.

Sententie van den Hove op seekere *procedu-*

ren

ren voor het zelve hangende, over de Raadsbeſtellinge der Steede Bolswart, 15 December.

1642.

De ordinaris Landdag zal telken jaare tegen den eerſten maandag in Februario uitgeſchreven worden 25 Maart.

De Raadsbeſtellinge van negen Steden in Vriesland geoffereert aan zyne Excellentie, den 29 dito.

Reſolutie van de Staaten van Vriesland opſigtelyk tot de Raadsbeſtellinge in negen Steeden, eod. dito.

Octroy voor den Heere *Stakenbroek* over gravinge van een Grifje in Weſt-Stellingwerf, 1 April.

De Ingezetenen dezer Provincie geconſenteert, octroy tot voortzettinge van de navigatie en tranficq op de Ooſt Indien, den 1 April.

Octroy en Artikelen van de Ooſt-Indiſche Comp. alhier in Vriesland, 2 dito.

Approbatie van voorſz. Octroy, 23 dito.

Proteſtatie tegens 't zelve door Ooſtergoo, eod. dito.

Politicque zaaken mogen by geen Kerken, Claſſen en Synoden afgedaan worden, dan by den politicquen Regter, 10 Juny.

1643.

Approbatie van octroy van zekere ongehoorde balanceerende Moolen, den 17 Maart.

Vernieuwinge van 't Placaat van de Boter-tonnen, 18 dito.

Prolongatie van 't octroy van Workumer Meer, eod. dito.

Notificatie nopens de Ontvangers, dat dezelve zul-

zullen de Ordonnantien en Adſignatien mogen betalen met briefjes van het ſilver dat de Ingezetenen op het Collegie hebben gebragt, 26 Mey.

1644.

Octroy voor de Heeren *Oſinga cum ſoc.* over het repareeren van Taco-Zyl &c.

Verplaatſing van 't Collegie ter Admeraliteit van Dockum naar Harlingen, den 15 Maart.

Verkopinge van alle de reſiſteerende Clooſterlanden, Veenen, Leyen mitsgaders Zwane-Jagten, den 21 en 22 dito.

Opſlattinge van de Vaart van Leeuwarden na Harlingen loopende, 12 April.

Prolongatie van 't octroy voor 25 jaaren van Atzer-buuren Meyers, eod. dito.

Utſ. voor de Noordſe en Groenlandſche Compagnie, eod. dito.

Utſ. voor Dr. *Andries Heemſtra* van de Meerkes om Ooſt van de Kerke Ferwolde &c. geleegen, den 7 Juny.

Artikelen en Conditien volgens dewelke verſcheidene Perchelen Landen, den Landſchappe van Vriesland toebehorende, volgens 't Regiſter en Billetten zyn verkogt op den 8 July.

1645.

Continuatie van 's Lands middelen, 21 February.

Floreen op de nieuw bedykte Bildlanden, beſtaande in 260 pond. 5 eynſen, zal hoeden, een Floreen vier pond. 27 dito.

Placaat nopens de verſwegene Landſchaps Geregtigheden, zoo van Landen, Veenen &c. eod. dito en den 14 Maart.

Octroy voor de Heeren *Sake Fockens* en *Teyens*, tot gravinge van een Vaart, 28 February.

Placaat belangende de vernieuwinge van 's Lands Obligatien voor Jacobi, 14 Maart.

1646.

Ordre op 't maken van Steen &c. als mede op de mate van Kalk en Placaat dien te neffens, den 5 Maart en 14 dito.

Verbod van uitvoert van Dong, 6 Maart.

De Magiftraat van Dockum Octroy verleent op het maken van een Trekweg na Leeuwarden, eod. dito.

Octroy tot maken van een Trekweg verleent voor Bolswart, 9 October.

Utf. voor de Stad Sneek, eod. dito.

Aylva Octroy, eod. dito.

1647.

Tol op Harlingen.

Geen Papiften te ftemmen tot Byzitters, Dorpregters &c.

Confent van Octroy voor de Stad Workum tot een Trekpad.

Octroy voor Kollum nopens een Trekweg.

Octroy voor de Stad Dockum, nopens de Tol van de Trekweg.

Inftructie voor de Ordinaris en Extraordinaris Boden.

Placaat tegen het inflaan van Vriefch, Schots, Enkhuyfer en ander Zout, in Lunenburger tonnen en 't zelve voor Lunenburger te verkopen, den 15 Auguffy.

1648.

Octroy voor de Grietman van Dantumadeel, tot het maken van een Trekweg, den 3 Maart.

Octroy van de Hallumer Trekweg, 17 dito.

Tol op de Gangers der Trekweg tuſſchen Leeuwarden en Harlingen, dito.

Conſent en Octroy om een Trekweg te maken van Dockum op Collum, dito.

Ratificatie van de Staaten van Vriesland, over het beſluit van de Vreede met den Koning van Spanjen, dito.

Geen nieuwe of vergrotinge van Tractementen zullen worden verleent op Kamer Apoſtillen, dan by Reſolutie verteekent by vier Goën, den 18 Maart.

Laſtinge op de Gedeputeerden nopens de abuyzen van Zylen en Sluyzen, om 't inlopen van 't Zout water te beletten, eod. dato.

Reſolutie op de propoſitie dat geen Stemmen zullen worden geadmitteert als op een Perzoon 't regt tot de 4de part van de Zathe hebbende Art. 1. eod. dato.

Reſolutie dat Advocaten en Procureurs meede geadmitteert worden Stemmen in te brengen &c. Art. 2. eod. dato.

Octroy voor Stavoren, om een Trekweg van daar tot Sneek te leggen, den 14 July.

1649.

Tol van het Trekpad aan de Magiſtraat van Bolsward geconſenteert, den 8 Maart.

Tol aan de Magiſtraat van Workum geconſenteert, tot onderhoudinge van hun Trekpad, den 10 dito.

Con-

Conſent tot het maken van een Weg van Dockum naar Damwoude, 20 October.

1650.

Reſolutie en Reglement van 't vergeven van Penſioen aan Scholieren en Studenten, 20 Maart.

Statuta & leges ad Curam Bibliothecæ pertinentes, 20 Maart.

Oene van Groveſtins Octroy verleent op zekere Rydweg lopende door zyn Grietenye, 21 dito.

Utſupra, aan *Saakma cum ſoc.* om Klaarkampſter Meer tot Land te maken, eod. dato.

Acte van Societeit, gemaakt tuſſchen de Magiſtraten der Steden Leeuwarden en Harlingen, aangaande derzelver gemeene Trekweg, 17 Oct.

1651.

Advys van Holland op het ſtuk van de Religie, zynde daar na geconverteert in een generale Verklaringe van alle Provincien, 27 January.

Conſideratien van Vriesland op het ſtuk van de Religie, eod. dito.

Conſideratien en Inclinatien van de Provincie van Vriesland, zo aangaande de Religie, Unie, als Militie, eod. dito.

Deductie van Vriesland tot Juſtificatie van hare conſideratien.

Voorſtel en Advys van Vriesland, om voor den algemenen Dankdag eene generale Amneſtie of vernietiginge van alle geſchillen te verlenen, den 20 July.

Nader Advys op het ſtuk van beſlisſinge, door de Provincie van Vriesland ingebragt.

Commisſie voor *Lieuwe Heſſels Molentie*, tot het

het ytigen van Wagens op een ſpoor, 23 October.

Octroy van Tollen in den Dorpe Follega, voor *Tiete Wabes cum ſocio*, 24 dito.

1652.

Pœne van 50 L. op 't Mes-trekken, en 12 L. op 't Hairplukken, 20 February.

Brieven van repreſailles op de goederen van Stad en Lande, ten profyte van *Willemke Coops*, eod. dito.

Octroy aan Workum om van daar op Stavoren een Trekweg te maken, 22 dito.

Een peyl waar na het water omtrent Harlingen zal worden afgetapt, te maken door den Dykgraaf van de vyf Deels dyken, 10 Maart.

Verboden Netten, Aken, Plompen, Jouwen &c. zullen elk en een yder aantaſten, ook niemant Dong, Viſch, Gevogelte of Wild uit te voeren, eod. dito.

Papiſten mogen in geen Grietenyes of Dorps zaken ſtemmen, eod. dito.

De Ingezetenen van Vriesland een reputemble plaatze te verlenen onder de Reſidenten, of in 't Opper-heerſchap &c. den 10 dito.

Placaat van den Jaare 1649. tegen het inkomen van Papiſten te vernieuwen, 10 Maart.

Pœnen en Breuken op het affnyden van Paarde ſtaarten, 12 dito.

Octroy van de Magiſtraat van Dockum, om te maken een Trekweg van daar na de Limiten van Stad en Lande, 13 dito.

Placaat inhoudende een Verbod, dat geene Jeſuiten, Prieſters, Paapen, Monnicken, ofte andere

dere geordende perzonen van de Roomsgezinden in deze Landen zullen mogen komen of verblyven: Voorts dat niemant eenige Conventiculen der Papiſten zal mogen bywonen, ofte eenige Pauslyke ſuperſtitien verrigten, nog ook eenige Kinderen ter Scholen of ter Studien te zenden, of te leggen in eenige Univerſiteiten, Scholen of Collegien der Jeſuiten, mitsgaders geene Collecten of Vergaderingen van gelde, goud en zilver, gemunt of ongemunt, en andere goederen en waaren, voor of ten behoeve van eenige Gaſthuizen, Geeſtelyke of andere Collegien en Conventiculen te doen: Verbiedende wyders de zamenwoningen van de Kloppen en haar bedryf: Item dat geen Weeskinderen welkers Ouders, ofte een van dezelve is geweeſt van de Gereformeerde Religie zullen worden opgevoed by Paapſche Voogden, en eindelyk verbiedende wel ſcherpelyk alle conniventie en andere kwade gangen van de Officiers, 30 dito.

1653.

Een peyl te ſtellen hoe laag het Water afgetapt zal worden, den 26 February.

Egale Maten, Ellen, Gewigten, Mingelen &c. over Vriesland, 11 Maart.

Aanſtellinge van de Stadhouder tot Curator Magnificentisſimus van de Academie te Franeker, en de Wetten voor 's Lands Alumni, 12 dito.

Geen Transporten van Ampten te accorderen ten zy drie maanden te voren daar toe verzoek gedaan is, 21 May.

Placaat van vermeerderinge der ſtraffen op 't affnyden van Paarde ſtaarten, 27 dito.

Ordres en Reglementen op de Jagt, 22 July.

1654. Ver-

1654.

Verbinteniſſe tuſſchen de Grietslieden van het quartier van Zevenwolden, tot weringe van kuiperyen onder hen, 18 January.

Nadere Acte tot beveſtiging van de eenheit in het genoemde quartier, utſ. in Omnibus, eod. dito.

Beſognes der Commisſie tot het oprechten van een Tugt- en Werk-huis, volgens Reſolutie van den 23 February.

Approbatie van 't Placaat der Heeren Gedeputeerden op de cautie by de Bierſteekers op de Havens te doen, den 23 February.

Prolongatie van Octroy der Stad Dockum, na de Limiten van Groningen, eod. dito.

Reglement van een Tugt- en Werk-huis binnen deze Provincie, dito.

Vereeringe aan de ontdekkers van Brandſtigters, ad 250 L. dito.

Collecteurs niet betalende zullen worden gegeeſſelt, 24 dito.

Revyſen te introduceeren binnen twee jaren, by pœne van verſtek, dito.

Fideicommiſſen te regiſtreeren in de Griffie 's Hofs van Vriesland, binnen twee jaren, dito.

Reglement van Academiſche vryheit te Franeker, 23 Maart.

Placaat aangaande de Groenlandſche viſſchernye te Harlingen, 25 dito.

Proteſt van den Heere *van Haubois*, gedaan ter Vergaderinge van Haar Hoog Mogende wegens de Provincie van Vriesland, tegens de Acten van ſecluſie, 8 Mey.

Pro-

Propoſitie en Proteſt van Vriesland om de Souverainiteit van 't Land niet te ſtellen in handen van den Protector in Engeland, 18 dito.

Proteſt van Holland daar tegens, 20 dito.

Conta Proteſt van Vriesland tegen het laatſte, 21 dito.

Octroy aan de Magiſtraat van Dockum verleent op het maken van een Trekweg na de grenzen van Stad en Lande, 26 dito.

Klagten van den Heere van Ameland over zekere Sententie van den Keyzer, en præcautien tot ſecuriteit van 't Eyland genomen, 11 Nov.

1655.

Placaat nopens de Waagen en het wegen in dezelve, zullende in alle Steden en Dorpen egale Gewigten worden gebruikt, in conformité van de Generale Ordonnantie van het jaar 1602. en iterative Reſolutie van den 11 Maart 1653. den 7 Maart.

Octroy en vryheid voor alle Ingezetenen van Vriesland, om op Groenland zo wel als de Noordſche Groenlandſche Compagnien te mogen negotieeren, 14 dito.

Placaat tegens het teſteeren ten behoeve van Pausgezinde Geeſtelyken, Armen en Geſtigten, 10 December.

1656.

Reglement over ſalarien, bergloon, en onkosten van geſtrande Goederen, 22 February.

Alle Grondheeren met twee jaren agterſtallige huuren op de goederen van hunne Meyerluiden zullen wezen en blyven gepræfereert voor alle geregiſtreerde Crediteuren, den 22 February.

Appro-

Approbatie van 't Placaat der Heeren Gedeputeerden geëmaneert tegens het testeeren, ten behoeve van Geestelyke of Pausgezinde geordende perzonen, &c. den 22 Maart.

Ordre op de Bild-renthe gedestineert tot het Arme-huis te Zwichem, den 23 May.

1657.

Octroy aan den Heere *Harinxma* geaccordeert om te mogen maken een Dyk en Brugge in den Dorpe Heegh, ook Tollen te ontvangen, volgens Contract met de Ingezetenen aldaar gemaakt, den 18 Maart.

Reglement van Raadsbestellinge der Steede Sneek, den $\frac{21}{31}$ Maart.

- - - der Steede Harlingen, den 25 dito.

- - - der Steede Ylst, 24 Maart, en den 3 April.

- - - der Steede Workum, den 29 Maart, en 8 April.

- - - der Steede Hindelopen, den 30 Maart, en 9 April.

- - - der Steede Stavoren, den 31 Maart, en 10 April.

- - - der Steede Dockum, den 18 April.

- - - der Steede Slooten, eod. dito.

Geene Clasicale Vergaderingen mogen gehouden worden, als in tegenwoordigheit van Ouderlingen, 23 dito.

Reglement van Raadsbestellinge der Steede Leeuwarden, den 9 Mey.

Placaat

Placaat tegens de quade Doytjes gearresteert, den 12 November.

Verhaal van de Actien en Actitatien gevallen over het redressement van de vervallene staat en Comptoiren der Stad Franeker door yverige Edelen, en Eigenerfden der zelver Steede, haare Vorstelyke Doorluchtigheid en de Ed. Mog. Heeren Commissarien der Ed. Mog. Heeren Gedeputeerden van Vriesland gedient en overgedragen. Mitsgaders de goede Resolutie en beraminge der zelver staat van de Hoog gem. Heeren daar over gesteld.

Articulen en voet van Raadsbestellinge der Steede Franeker, 20 November.

Reglement van Raadsbestellinge der Steede Franeker, 21 December.

1658.

De Heeren Gedeputeerde Raaden Provinciaal met hunne Suppoosten zullen na dezen van koop en verkopinge der onroerlyke goederen, gelyk andere Ingezetenen, Consent-geld betalen, den 19 February.

Vernielinge en uitroeyinge van schadelyk Gevogelte, dito.

De Noordsche kleine Henxten binnen deze Provincie ingevoerd, binnen veertien dagen tot Ruynen te snyden, by verbeurte van dezelve, en geen jonger Spring-henxten te gebruiken als twenters drie jaarige, ten minsten 15 à 16 palmen hoog, dito.

De Turf pont Schippers dezer Provincie word verboden by Placaat, geen Turf te mogen uitvoeren na den 25 November jaarlyks, en ook niet in het volgende jaar voor den 22 February,

op verbeurte van 25 Gouden Vriesche Ryders, 20 dito.

Aanschryvinge aan alle Zylvoogden, om een peyl alomme vast te stellen, tot weringe van 't Zout water, en de Mackumer zyl met schutdeuren te maken, en een Tol daar op te stellen, dito.

Octroy van de Heere *Douwe van Aylva cum soc.* om te mogen graven een Vaart van en na Bakkeveen, 2 April.

Ampliatie van 't Reglement op de Raadsbestellinge van Leeuwarden, 3 dito.

De Burger Hopluiden en Vaandrigs binnen Leeuwarden zullen by pluraliteit van stemmen verkoren worden, 3 April, 18 Juny en 19 dito.

1659.

Alle Ampten Politicque en Militaire exempt Professien moeten vergeven worden aan Ingeborene of die aan Ingeborene Vrouwen getrouwt zyn, 19 February.

Acte of Resolutie van survivance van het Stadhouderschap in Vriesland, gegeven aan Prins *Hendrik Casimir*, 25 dito.

De Schepen door Slykenburger zyl varende zullen gelyke Tollen betalen, als die van Lemster zyl zyn trekkende, 18 Maart.

Dispensatie over de præcysheid van Eedzweeringe der Mennoniten dezer Provincie, 19 dito.

1660.

Placaat over het lossen van Gevangenen in Barbaryen, 13 January.

Alle Beedelaars of arme luiden Kinderen, vreemde Uitheemsche oude ofte jonge zullen wor-

worden weder gezonden daar zy van daan zyn, den 30 Maart.

Verandering van het 3 Art. Tit. 9. van de jaarlykze renthe van de ordonnantie dezer Landen van 7 tot 5 per Ct. dito.

Zeven Heeren Raden zullen altyd moeten sententieeren over alle zaken voor den Hove hangende, ook in cas van Revys, en ingevalle geen zeven overblyven, zullen door den Stadhouder en twee Gedeputeerden en de overgeblevenen van de Raden van den Hove uit een drie dubbeld getal gelottet en de overgeblevene Raden bygevoegt worden, tot dat de zeven Heeren compleet zyn gemaakt, die als dan zullen sententieeren, eod. dito.

Instructie en Reglement van't Tugt- en Werkhuis binnen Leeuwarden, dito.

De Resolutie van den 30 Maart, genomen op de administratie der Lyfrenthen, en't Placaat zal door de Heeren Gedeputeerden worden geëxecuteert, dito en 5 Mey.

Instructie en Reglement voor het Tugt- en Werk-huis van Vriesland, van den 23 Mey, voltrokken den 30 September 1661.

De Lyfrenthen zullen worden betaald op beëdigde attestatien, van twee getuigen, den 8 September.

Resolutie van de Staaten van Vriesland, waar by aan haare Hoogheid de Princesse van Groot-Brittannien Douairiere van Orange verzekeringe gegeven wort, dat den Prince haaren Zoon zal begiftigt worden, met de bedieninge van zyne Doorlugtige Voorouderen, den 8 September.

1661.

Alle Transporten van Ampten verboden, den 11 January.

Placaat tegen den uitvoert van Dong en Miſt, den 9 February.

Placaat tegen het drukken van ergerlyke Boeken, 15 dito.

Placaat tegens het onbehoorlyk zuipen en flempen.

Placaat tegens het losbandig lopen der Bullen, 16 Maart.

Placaat waar by verboden word om voor Bartholomeus dag te jagen, 18 Juny.

Placaat tegens het onbehoorlyk zuipen en flempen by begraaffeniſſen der Dooden, eod. dito.

Placaat op het Reglement van 't Tugt- en Werkhuis binnen Leeuwarden opgeregt, den 27 Sept.

Placaat waar by alle Boekedrukkers geordonneert worden alle maanden aan de Magiſtraaten over te geven een regiſter van de Boeken die zy gedrukt hebben, 23 Auguſty.

Aan de Stad Sneek Octroy vergunt, en vernieuwt tot een Trekweg van Leeuwarden op Sneek.

Reſolutie tegens de inſolentie en ſtoutheit der Mennoniten op verzoek van de Deputaten Synodi Doccumanæ.

De Inventariſatien van Strefhuyzen daar Weeskinderen zyn, zullen worden gedaan by de Nederrechters.

Octroy voor de Compagnons van 't Heerenveen, om een Ryd- en Wagenpad te maaken en daar van Tollen te ontvangen.

1662.

Placaat tegens gefingeerde Lazaruſſen, ende alle andere omlopende ſtoute, luye Bedelaars zoo Mans, Vrouwen als Kinderen, die onder protext van Lazary met kleppen het land doorloopen, 10 January.

Reſolutie van de Staten van Vriesland tegens de Crimina Ambit. &c. Repetundar., ten welken eynde een Commisſie uit verſcheidene leeden van Staat is gedecerneert, 14 February.

Rapport en beſognes der Heeren Gecommitteerden over de aanklagte van den Procureur Generaal dezer Provincie tegens &c. eod. dito.

Vernieuwinge van Placaaten tegens het inkoomen van Socinianen, het drukken derzelver boeken en tegen de Quakers en Dompelaars, 20 dito.

Memorie om de Ed. Mog. Heeren Raden Provinciaal te dienen van de redenen en expedienten tot het ſtellen van goede Ordre, voor het toekomende en gepasſeerde over de weringe van de Crimina Publica Ambit. &c Repetundar. uit alle foorten van Officien der Regeringe dezer Provincie, tot voldoeninge van 's Lands Reſolutie Commiſſoriaal van den 14 Febr. den 21 dito.

Advys van 't Hof over deze materie.

Placaat rakende de nagelatene Weeskinderen van welke de verſtorvene Vader of Moeder van de waare Gereformeerde Religie Profesſie heeft gedaan, dat dezelve Weeskinderen in de Roomſche Religie niet zullen mogen worden opgevoert, dienende tot elucidatie van 't Placaat van den 30 Maart 1652. den 28 February.

Placaat behelſende extract reſolutie nopens de Amptdragende Perzoonen, ſig ſchuldig gemaakt heb-

hebbende aan de Crimina Ambit. &c. Repetundar. 1 Maart.

Uitſpraak van de Staten op 't Advys van 't Hof, ten opſigte van de Crimina Ambit. &c. Repet. voorengemeld. dito.

Tweede rapport der Heeren Gedeputeerden over 't zelve onderwerp. dito.

Uitſpraake van de Staaten daar op, den 16 Mey.

De Magiſtraat van Sneek word een Tol gegunt op menſchen en beeſten de Trekweg gebruykende, buyten de Voetgangers van Krinſerarm tot Leeuwarden & vice verſa, 16 Mey.

Ordre nader beraamt tegens de verſwegene Landſchaps Landen, 20 November.

1663.

Ordonnantie en Taux op het ſtuk van 't Wagenveer van Harlingen, na Franeker, Leeuwarden, Bolswart, Sneek, Stavoren, Hindelopen, Workum en andere plaatzen.

Vernieuwinge van 't Placaat tegen het jagen en vangen van Haas, Patrys en ander wild, als mede over het vangen en jagen van jonge Swaanen, 20 February.

De Magiſtraat van Harlingen gegunt een Tol te heffen van alle Scheepen door hun Stad varende, 19 dito.

Aan *Sixtus Julius van Decama* gegunt om een Trekweg te maken van Weydum tot aan de Swette, 20 dito.

Reſolutie en Placaat om geen vrygeleide aan *Johan Schuylenburg*, Dr. *Harkens* en *Udinck* in deze Provincie te vergunnen, 21 dito.

Placaat

Placaat tegens het ſchieten by Koyen, 21 February.

Elucidatie van 't Placaat over 't onheiligen van den Sabbath, 26 Maart.

Notificatie van 't opſtellen van een Poſt van Leeuwarden op Swoll, en het port van brieven op dezelve Poſt gereguleert en geſtatueert, den 23 Mey.

Reſolutie van de Staten van Vriesland rakende het formulier des Gebeds, waar na ſig de Predicanten moeten gedragen, eod. dito.

Deductie van Holland daar op, 27 Juny.

Reſolutie van Holland over het zelfde onderwerp en klagte over de Heere *Haubois* Commiſſaris politicq wegens Vriesland op het Synodus tot Sneek, 17 July.

Antwoord van Vriesland daar op, 18 dito.

Propoſitie wegens Vriesland gedaan, nopens het Formulier des Gebeds in Holland opgerecht.

Waarſchouwing om geen kleine Deventer ſtuivers nog doiten te ontvangen of uit te geven, 18 dito.

Placaat tegens het invoeren van gemaalen, geraſpt of gebroken Braſilien hout en ander diergelyk hout, als mede tegen het malen, raspen, breeken van 't zelve in deze Provincie, buyten het Tugthuis dezer Landſchappe, den 3 October.

Reſolutie van de Staaten van Vriesland nopens de judicatuure van den Hove, den 29 November.

Placaat tegens het Equipeeren van vreemde

natien op de Walvisch-vangst gerenoveert, den 22 December.

Placaat tegens het schadelyk gevogelte, 31 dito.

Ordonnantie dat geene Resolutien of Placaten van de Staaten van Vriesland by eenige Drukkers in deze Provincie zullen worden gedrukt, dan alleen by 's Lands ordinaris Drukker, by pœne van 50 Gouden Vriesche Ryders voor de eerste, 100 voor de tweede maal, en voor de derde maal verbod van neering voor altoos, eod. dito.

Een diergelyk Placaat als dat van den 10 January 1662. eod. dito.

Placaat om de Noordsche en Uitheemsche kleine Henxten te doen snyden &c. en hoedanig de Springhenxten moeten wezen, datum utf.

1664.

Deductie van de redenen, consideratien en strydigheden van de Resolutie van den 29 November 1663. in veele poincten tegens de fundamentele Wetten des Lands by den Hove van Vriesland, den 18 February aan de Staaten des Lands overgegeven.

De Heeren Grietman *Douma cum soc.* Octroy vergunt om van het Dorp Hallum tot aan de Trekweg van Leeuwarden na Dockum gaande, een Trekweg te mogen maken, 19 February.

Octroy, verleent by de Staaten van Vriesland aan *Frans van Eysinga* Grietman over Rauwerderhem voor hem zelfs en als gelastigde van de Ingezetenen van voorsz. Grietenye, om den Hemdyk, aan den Dorpe Rauwerd gelegen, te mogen doorgraven, en in dezelve een nieuwe Zyltille te leggen; voorts om van alle doorvarende Schuiten

ten en Schepen te mogen ontvangen gelyke Tollen, als de Schuiten en Schepen, door Ernſumer zyl varende, gewoon zyn te geven, dito.

Utſ. aan *Tjerk Scheltinga cum ſoc.* om een Rydweg en Vaart te maken van Damwoude tot Dockum, 8 April.

Utſ. aan de Stad Bolsward, om van daar, ofte van Workumer Rolpaal af een Trekweg tot aan Stavoren te maken, 9 dito.

Poincten van ordre op 't ſtuk van Procederen voor 't Collegie der Heeren Gedeputeerde Staaten van Vriesland, 1 July.

De declaratien en koſten gevallen over grote Revyſen, zullen worden getauxeert by den Hove, 7 October.

Commisſie en verklaringe op *Hendrik Caſimir*, 12 November.

Inſtructie voor Prins *Hendrik Caſimir*, eod. dito.

Deductie van de Staaten van Vriesland tot juſtificatie van hun recht tot de vrye Navigatie en Commercie in, en de doorvaart door Groningen, op, met, en na Drenthe.

1665.

Deductie van Groningen tot adſtructie van hun Schuite-ſchryvers regt, tot privative Navigatie na Drenthe.

Debat van Vriesland daar tegens.

Beſognes tuſſchen Vriesland, Groningen en Drenthe daar over gehouden.

Conventie van 't quartier van de Zevenwouden, nopens de collatie van 't Ampt van de viſitatie der Schanſen, 25 February.

Verbintenis der Heeren Gedeputeerde Staaten, om tot genoegen der vier quartieren en yder in't bezonder te vervullen de vacature van eene Grietenye in eene derzelver open vallende, 1 Juny.

De Militaire Officieren worden geinterdiceert geene Politicque Bedieningen, zo Kerkvoogdyen als Dyks Volmagtſchappen en diergelyke te bedienen, 18 Auguſty.

Propoſitie per Misſive door de Staaten van Vriesland aan haar Hoog Mog. gedaan, tot revocatie van 's Lands Zeevloot, 24 October.

Met eene juſtificatie van haare Heeren Gedeputeerden, van den 27 dito.

1666.

Reſolutie dat de overtreders wegens het ontheiligen van den Sabbath vervallen in een boete.

Ophef van de 10 penning van alle Land- en Huishuuren, mitsgaders Geldrenthen, 3 Maart.

Verbod tegens het inkomen van alle Mayers, Turfgravers, Dekendragers, en Ketellappers in Munſterland woonagtig, dito.

De Schippers zullen niet in eenige Gilden toegelaten worden, anders dan met Schepen die in de Provincie gemaakt zyn, 25 Auguſty.

Navigatie en Viſſcherny op Groenland verboden, 20 December.

1667.

't Smalſchippers Gilde te Harlingen geordonneert zig te gedragen na den inhoud van de Reſolutie van den 25 Auguſty 1666.

Propoſitie van Gecommitteerdens van Haar Hoog Mog. aan de Staaten van Vriesland, over eenige zaken ſpecterende het beleid van 't Collegie

gie ter Admiraliteit tot Harlingen, voornamentlyk rakende de disordres en de notabile verdeeltheid in 't ſtuk der extraordinaris Eqipagie, den 5 Maart.

Invoering van 't Paſſagie-geld, 29 dito.

Placaat tegens het ontheiligen van 's Heeren dag, 20 July.

Placaat tegens de ſecte der Jezuiten, Paapen, Monniken, Cloppen &c. en alle byeenkomſten om de Miſſen en andere Paapſche Exercitien te doen, of kinderen in Univerſiteiten of Schoolen te ſenden onder het gebied des Konings van Caſtilien, of ander, 26 July.

Verkondiging van de vrede te Breda geſloten tuſſchen den Koning van groot Brittannien, en de Staaten Generaal, 25 Auguſti.

Het halen van Sand omtrent de Lemmer verboden, 29 November.

Placaat waar by de kleyne ſtuyvers van Deventer, Kampen en Zwoll, mitsgaders uitlandſche doyten verbooden worden, 5 December.

Sententie van den Hoogen Raad op naam van haar Hoog Mog. gepronuncieert, over het verſchil, van het bevaaren van het Schuyten-diept tuſſchen de Provincie van Vriesland en Stad en Lande, 13 dito.

1668.

Reſolutie tegens het committeeren over het afdoen van quæſtieuſe procuratien by eenige Edelen en Eygen-erfden verzogt, 21 February.

Placaat tegens het complotteeren der Pagtenaars van impoſitien, en Excyſen, 29 dito.

Notificatie om geen noordſche maar de beſte,

ſoo

ſoo Spaanſche als Engelſche en Turkſche Springhingſten te houden tot aankwekinge van bekwame Rydpaarden, 6 Maart.

Vernieuwt Placaat tegens het misbruyken ende aanhouden van Zout zakken, 19 Maart.

Notificatie van een vry Leger zoo in en omtrent de Stad Bergen-op-zoom, en de Stad Zutphen, als omtrent de Polder van Namen, elks bezonder, den 21 dito.

Placaat tegens het jaagen, ſchieten en vangen van Haaſen, Patryſen of ander wild, op het oude en nieuwe Bild, ingevolge de reſ. van den 15 Maart 1650. en in confirmité van gearreſteerde Placaaten, en ſpecialyk van dat van den 27 October 1664. den 5 September.

Pogingen by reſ. gedaan, door de Staaten van Vriesland, om Gelderland van Holland af te trekken, 12 December.

1669.

Waarſchouwinge tegens het invoeren en verkopen van de werken Hollandſche Druk van de Heer *Leo van Aiſma*, 8 January.

Placaat tegens de Vagebonden en Deugnieten, 27 Maart.

Placaat tegens het ſchieten van Haaſen, Patryſen en ander wild met roeren, als ook by koyen conform het Reglement van den 22 July 1653 en 21 February 1663. den 24 September.

Alle acten en verbinteniſſen van Stemmen, langer als een jaar verpligtende zo rede gemaakt als nog te maken, zullen van nu voortaan gehouden worden kragteloos en van geener waarden, den 30 October.

In-

Instructien voor de vier Generale Ontvangers dezer *Pro*vincie, eod. dito.

Approbatie van de Resolutie van de Heeren Volmagten van Oostergoo, houdende middelen van vrede en vereeninginge in hun quartier op derzelver beraamde Ordonnantien en Lyste van de ambulatoire Ampten in Oostergoo, eod. dito.

1670.

Placaat tot redres op de nieuwigheden by 't drukken van A. B. Boeken ingeslopen, den 5 Maart.

Ordonnantie tot verbeteriuge der fauten en misusen die by het tauxeren van Huizen, Schuren, Hoven, Plantagien &c. worden gepleegt, eod. dito.

Waarschouwing over den Impost van de vier Specien, 23 April.

Placaat tegens de misusen van 't jagen, den 27 dito.

Notificatie dat de reductie van 's Lands intressen zal beginnen met den verschyndag, eod. dito.

's Lands Ordtien. mogen niet met Arresten bezwaard worden, 10 November.

1671.

De Papisten mogen geen Kerkvoogden nog Dorpregters wezen, 24 February.

Verbod om geen Boelgoeden op Zondagen te houden, eod. dito.

Verbod om geen Godslasterlyke boeken te drukken, datum utf.

Placaat dat de Papisten zig zullen hebben te ont-

onthouden van Kerkelyke en Wereldlyke Regtszaken item van ſuperſtitieuſe Ceremonien, dat. utſ.

Placaat tegen het onbehoorlyk ſlempen en zuipen by de begraveniſſen der Dooden, datum utſ.

Placaat wegens het betalen van tauxatien over huyzingen zullende de Grondheeren dezelve niet als op drie Termynen behoeven te betalen, den 24 Maart.

Placaat en Reglement over de grote licentie ongeregeltheit en quade comportementen der knegten, dienſtmaagden en arbeiders geemaneert, eod. dito.

Octroy aan de Ingezetenen van Grouw toegeſtaan om een Rydweg van daar na Ernſumer Zyl te mogen leggen, als mede een Valbrugge te ſlaan, onder præſentatien en conditien aldaar vermeld, 25 dito.

Placaat tegen het uitgaan met Roeren, Nagtlopers, Keesjagers &c. 1 July.

Placaat tegens het verlopen der Soldaten van hunne Compagnien, 30 dito.

1672.

Reſolutie van de Staaten van Vriesland nopens de viſitatien der procuratien voor de Volmagten ten Landsdage, 29 Maart.

Utſupra van den 20 dito.

Placaat waar by de Ingezetenen worden genotificeert den helft van den taux waar op geſteld zyn op medio April zullen hebben te tellen, aan de Ontvangers van Grietenyen en Steeden, waar inne woonachtig zyn, eod. dito. en 20 April.

Placaat wegens het affchaffen der Jaarmerkten

zoo ten platten Lande als in de Steeden, 8 Juny.

Placaat waar in de Bakkers en Brouwers worden geordonneert om een goed party brood en bier te bakken en te brouwen, tot voorzieninge van de Militie te velde, 17 dito.

Placaat waar by alle Gerechten, Bevelhebberen &c. verboden word de Ingezetenen, Passagiers en Kooplieden in het doorpasseeren van eenige Plaats of Stad (sonder eenige goederen uit deze Provincie te voeren) te beletten of te onderzoeken, den 19 dito.

Resolutie rakende de bedykinge van Lauws Meer, den 20 Juny.

Placaat tegens seditieuse zamenrottingen, Plunderingen of Geweldenarien, 25 dito.

Placaat waar by yder wort geconsenteert den vryen handel en uitvoert van allerhande waaren mits na gene plaatsen by den Viand verovert, den 27 dito.

Placaat waar by alle die geene die haar in Militaire Eede hebben verbonden en geen effectiven dienst komen te doen worden geordonneert haar aanstonds aan het Collegie der Heeren Gedeputeerdeu zullen bekend maken, om het Land dienst te doen, den 28 dito.

Resolutie waar by *Hendrik Casimir* tot Stadhouder en Capitein Generaal word aangenomen, den 13 July.

Resolutie waar by zyne Vorstelyke Doorlugtigheid *H. Casimir* op de ordre in den Krygsraad zal procederen, gelyk de vorige Stadhouders hebben gedaan, eod. dito.

Spiegel van Doleancie en Reformatie na den toestand des Vaderlands.

Besognes van de Reformatoire Poincten by de Gecommitteerden uit de respective en gezamentlyke Steeden in Vriesland aan de Ed. Mog. Heeren Staaten derzelver Provincie overgelevert; mitsgaders remarques, remonstrantien van dezelve respective Steeden, en de consideratien van de Heeren Gecommitteerden uit de hoog gemde. Heeren Staaten, en de Resolutie van den 27 September 1672. by dezelve Heeren Staaten daar op genomen.

Remonstrantie en Protestatie door de Gecommitteerden uit de Breede Gemeente van Leeuwarden, gedaan aan de Staaten van Vriesland tegens de Reformatoire Poincten, 3 October.

Brief aan de Heer *Tjaard van Aylva* Grietman van Hemelumer Oldevaart &c. van de voorsz. Gecommitteerden, 12 October.

Antwoord op dien Brief, 21 dito.

Deductie van de redenen en motiven die de oude en wettelyke Heeren Volmagten en de Gedeputeerde Staaten van Vriesland bewogen en genoodzaakt hebben hunne provisionele Vergadering te houden binnen Sneek, den 16 November.

Poincten van redres en reformatie op de Regeringe, Financien en de Militie, by de Staaten van Vriesland beraamt, 28 dito.

Missive van de Staaten van Vriesland aan haar Hoog Mogende nopens de inwendige huishoudinge in de Provincie en de ontrezene onlusten aldaar, 30 dito.

Notificatie der Heeren Gedeputeerde Staaten van Vriesland, rakende de disordres door een troup Coerlandsche Dragonders gepleegt, den 11 en 12 December.

Contra

Contra Notificatie van den Heere Prince *Hendrik Caſimir*, 19 dito

Wederlegging van de Deductie der Heeren vergadert te Sneek en haare qualificerende oude en wettelyke Volmagten, en de Gedeputeerde Staaten van Vriesland, uitgegeven op ordre en Reſolutie der Heeren Gedeputeerde Staaten van Vriesland, 21 dito.

1673.

Propoſitie by de Gecommitteerden van de Staten Generaal en ſyne Hoogheit den Heere Prince van Orange, op 't Landshuis binnen Leeuwarden den 9 en op 't Raadhuis binnen Sneek den 10 January 1673. aan de Staaten van Vriesland gedaan, met de Reſolutien by dezelve daar op, yder op zyn dato, rakende het onderhoud van de Militie.

Nadere propoſitie als boven op den $\frac{21}{31}$ dito.

Reſolutie van de Staaten van Vriesland waar in aan de Magiſtraat van Leeuwarden voorgedragen word, offe deze regeeringe voor hunne eenige en wettige houden, en dezelve willen obedieren, zullende in het tegenſtelde gevoelen met pœne van caſſatie geſtraft worden, den 18 January.

Mondelinge propoſitie en ſchriftelyke proteſtatie voor de vier extraord. Gecommitteerden uit de breede Gemeente der Stede Leeuwarden relatif tot de boven gemelde ſtukken, 23 dito.

Remonſtrantie voor de Heeren *Horatius Knyff*, *Aſſuerus van Groveſtins* en *Jarig van Ockinga* Raden Ordinaris 's Hofs van Vriesland, mitsgaders de Reſolutien van de Staaten van Vriesland daar op gevolgt, en de nadere verklaringe van de welgemelde Heeren Raaden, 30 January.

Nadere Memorie overgegeven door de extraord.

Gecommitteerden van de breede gemeente uit de vier Goën, 31 dito.

Uitſchrieving ten Landsdage by de Heere Stadholder *Hendrik Caſimir*, de Heeren Mediateurs en Raden 's Hofs van Vriesland aan de Landen gedaan, tegens den 17 18 February tot wegneminge van de verſchillen aldaar, mitsgaders Formulier van de Procuratie voor de Landen en Reglement voor dezelve Heeren Mediateurs, 8 February.

Reſolutie en reſp. Proteſtatie voor de Heeren Volmagten en de extraordinaire Gecommitteerden uit de Steeden van Vriesland genomen en gedaan op de poincten præliminair van de Heeren Mediateurs, 11 dito.

Propoſitie by 't openen van de Landdag gedaan, 17 dito.

Reglement en Ordonnantie reformatoir, tot vernietiging van de oneenigheeden in Vriesland van den 22 February overgelevert, en den 7 Maart beſlooten.

Commisſie op den Heere Stadholder de Heeren *T. van Aylva*, *S. van Goslinga*, *J. v. Sminia* &c. *Jongſtal en Suyderbaan* ter deciſie en uitſprake van de differentiale poincten, 15 Maart.

Reglement en Ordonnantie reformatoir der Heeren Gedeputeerden van haar Hoog Mog. en den Heere Prince van Orange, als mede by den Heere *Hendrik Caſimir* Prince van Naſſauw &c. Stadhouder &c. mitsgaders by 't Hof van de Provincie van Vriesland als Mediateurs over de hoogſwevende verſchillen in gem. Provincie gereezen opgeſteld tot wegneminge van dezelve oneenigheeden, 15 dito.

Pla-

Placaat dat alle hoge Officieren binnen tien dagen zullen betalen de tweede paay in de algemene Goedschattinge en Opschot respective en de particuliere Ingezetenen binnen drie weeken agtervolgens de eerste aangevinge, sonder reguard te neemen op de verhogingen of remissen op de Heeren Gedeputeerden verleent, 2 Mey.

Placaat waar in de Debiteuren ten respecte van de extraordinaris belastinge van de Floreen aan haare Crediteuren voor een jaar zonder wyders zullen mogen korten de vierdepart van de Intresten tot haar laste lopende, den 3 Mey.

Placaat waar by de Crediteuren binnen den tyd van drie maanden na publicatie dezes haare Debiteuren met regt of middelen van executie niet zullen mogen aanspreken of moeyen om betalinge van de Capitalen hun uit kragte van Obligatie of Reversalen competerende, 3 Mey.

Stricte Resolutie tegens het openen der Zylen en Sluizen dezer Provincie, 7 Juny.

Resolutie dat de Ernsumer zyl zal mogen worden geopent, 13 dito.

Placaat tegens eenige valsche Munters, 19 dito.

Resolutie dat alle Requesten moeten gedateert wezen met præsentata van den dag der inleveringe, 3 July.

Placaat waar by de Jaarmarkten worden afgeschaft, 9 dito.

Placaat dat de derde Man na publicatie dezes binnen veertien dagen zig gereed zal houden, en verder Reglement daar omtrent, 11 July.

Placaat tegen alle disordres, foules en overlast by de Soldaten en Ruiteren tegens te Ingezetenen te plegen, 22 dito.

Stukken en Documenten dienende tot adſtructie van Vrieslands recht en voorrang boven Utrecht voor *Willem de IIIde* en *Hendrik Caſimir* Furſt toe Naſſau bepleit.

1674.

Placaat van Haar Hoog Mog. tegens den invoert en conſumptie van de Franſche koele Wynen, Azynen, Kanefaſſen, Papier en Caſtanien, den 12 February.

Reſolutie houdende conſideratien op ende na dewelke Hun Ed. Mog. verſtaan dat de Provincie van Utrecht en de andere geſepareerde Leden wederom tot de Unie behoorden geadmitteert te worden, den 14 dito.

Reſolutie rakende het introduceren van 't Familie-geld, 28 Maart.

Placaat tot opbreng van de reeds verſchenen Zoutgelden, 4 April.

Verkondiging van de Vreede tuſſchen Haar Hoog Mog. en den Biſſchop van Munſter, den 11 Mey.

Reſolutie dat de Zylpheſters en Sluismeeſters op alle Havens de Visnetten zullen worden afgenomen, 23 dito.

De goederen van Uitheemſche Ingezetenen moeten een Familie geld betalen, 18 July.

Placaat tot invorderinge van de extraordinaris Ducaton, 2 December.

1675.

Placaat tegens valſche Ducatons, Vrieſche Goud-guldens, Schellingen en dubbelde Stuivers, den 20 Maart.

Placaat van Haar Hoog Mogende tegens valſche

ſche *nieuwe* zilvere Ryders (Ducatons) na die van Weſtvriesland gemunt, 10 Juny.

Manifeſt en redenen van Declaratie van Oorloge tegens den Koning van Sweden, 15 dito.

Placaat nopens het verbod van jagen op de Kley in 't vry jaar, by dubbelde boete, den 21 Auguſty.

Publicatie om door de Ingezetenen boven de 10000 Gls. begoedigt, aan den Lande eenige penningen te laaten opſchieten, 7 October.

Placaat tegens de gepractiſeerde Inſtrumenten van Lintmolens en het inbrengen van werk daar door gemaakt, 18 November.

1676.

Placaat tegens den uitvoert van Dong en Miſt, den 17 February.

Waarſchouwing aan de gequalificeerde Ingezetenen om het eerſte Termyn van hun opſchot te willen opbrengen aan 't Comptoir binnen veertien dagen, eod. dito.

Ordonnantie of verpagting van 't regt van 't klein zegel over alle documenten, bewys-ſtukken of ſchriften, 25 Maart.

Placaat waar by aan alle Brouwers verboden word om bier by de kan uit te ſlyten, tot renovatie van 't Placaat van den 27 September, 1651. 14 Juny.

Verbod van invoer van voorloop van Brandewyn, of Brandewyn die de proeve niet kan houden, 15 dito.

Placaat tegens de frauden op 't Zout, den 17 dito.

Notificatie van de vierde part van het opſchot

van alle Amptdragende Perzonen ſoo Politicq als Militair, 23 dito.

Notificatie van een vry jaar voor de Haas op de Kley, 23 July.

Notificatie nopens de verhoginge der vyf Specien, eod. dito.

Placaat tegens het Vloeken en Sweeren, den 10 Auguſti.

Notificatie van 't opbrengen der eerſte Paye op het opſchot der Amptdragende Perzoonen, 2 November.

Placaat tegens het uitlopen van Soldaten met Landlopers en Bedelaars, 8 dito.

Placaat tegens het jagen op de Sneeuw, 15 December.

1677.

Placaat en reſpective Notificatie om op 1 Mey 1677 pegelinge te doen, wegens de tien ſtrs. op de ingebrouwene Bieren binnen deze Provincie geconſumeert wordende, 31 Maart.

Placaat tegens het viſſchen onder Ys, 26 November.

1678.

Placaat tot redres der Maaten en Gewigten, den 20 Maart.

Placaat wegens den uitvoer van Zout, den 21 Juny.

Reſolutie dat de Bezitters van *Broerſma* Leen de inveſtiture zullen verzoeken van het Collegie, zonder zig anders te mogen addreſſeeren, 20 July.

Placaat en Reglement op 't maaken van Appel- en andere Oeftkorven, 10 Auguſtus.

Placaat

Placaat tegens het in en uitvoeren van zoo genaamde Flinders (zeker zoort van Ooſtvrieſch geld) hoger als twee ſtrs. agt penningen, eod. dito.

Placaat van licentie om 't jaar 1678. vry op de Kley te mogen jagen, dog dat het 1679. een vry jaar zoude zyn, datum ut ante.

Reſolutie van Haar Hoog Mog. op 't ſtuk van de caſſatie van de Militie genomen, 20 October.

Debat van de Staaten van Vriesland daar tegens, den 7 December.

Stukken en Munimenten, aangaande de goederen en landerien de Convente Tabor toebehorende.

1679.

Reſolutie dat niemant uit meer dan een Grietenye of Stad zal eligibel wezen tot Volmagt ten Landsdage, 22 February.

1680.

Placaat tegens het ſchenden en houwen van Bomen en Plantagien, den 9 Maart.

Notificatie om eenige Obligatien ten Comptoire van de Loſſe renthen in te brengen, eod. dito.

Notificatie van correctie en ampliatie in de Lyſten van verpagtinge, 24 dito.

Notificatie dat de Obligatien by den Landſchappe gepaſſeert van penningen na proportie van de Goedſchattinge van het jaar 1672. zullen worden verandert in Thoner dezes, 17 Juny.

Placaat waar by de uitheemſche Doyten worden afgeſchaft, 30 Juny, zie mede 5 December 1667.

1681.

Placaat over het tappen, en zetten van gelagen in Brouwers huizen, den 13 January, zie den 27 September 1651. en 14 Juny 1676.

De landeryen op welke de Floreenen leggen, zullen altyd zo menigmalen 's Lands-floreenen onbetaald gelaten worden daar voor zyn en blyven verhypothequeert, en niet sufficant zynde om haare Floreenen te dragen, zal getast worden op de vordere goederen van den Eigenaar, den 18 February.

Placaat of Notificatie dat de Landsschaps Obligatien die gepasseert zyn van penningen by de Grietenien en Steeden op de Floreen renthe in Toner dezes verandert sullen worden, 18. Maart.

Notificatie wegens de Verpagtinge van 't Gemaal, 8 April.

Resolutie zoo wanneer eenige vreemde Familien wezende van de Gereformeerde Religie, haar met 'er woon in deze Provincie komen neder te zetten, dezelve in zulken gevalle zullen gaudeeren van alle Privilegien, Vryheeden en Gerechtigheeden als andere Ingezeetenen genieten, den 7 Mey en 15 October.

Notificatie dat geene Lands penningen zullen worden geconverteert tot lossinge van Slaven, nog tot dien eynde eenige Collectie gepermitteert, den 26 Augusty.

Placaat waar by *Swarte Jan* en *Harmen de Wyze* Vogelvry worden verklaart, den 15 October.

Publicatie dat alle Familien van de Gereformeerde Religie uit andere Landen komende hier te woonen, zullen voor de tyt van 12 Jaaren vry zyn van alle extraordinaris Lasten, den 16 dito.

Noti-

Notificatie dat de Zoutgelden zullen worden betaalt volgens de Lyſten, 2 November.

1682.

Conſideratien dienende op de Reſolutie by de Staaten van Vriesland en Stad en Lande, voor zoo veel aangaat het inwilligen van een van de Prætenſien van zyne Majeſteit van Vrankryk geeiſcht, en ſonderling die, die gevordert word by eene Memorie van den Heere Grave *d'Avaux*.

Notificatie dat alle de geene, die eenige Vrienden of bekenden te Algiers als ſlaven hebben zitten, binnen agt dagen na Publicatie deezes derzelver naamen &c. zullen moeten aangeven aan hunne reſp. Officieren en Magiſtraten, 7 Jannary.

Placaat tot voorkominge van frauden en beneficie van 's Lands Middelen, 28 February.

Placaat nopens de peyl der goederen de havens dezer Provincie inkomende, eod. dito.

Waarſchouwinge om geen Theologiſche boeken zonder naam of toenaam, approbatie van de Theologiſche Faculteit, ofte op te volgen de Kerken-ordre dezer Landen te drukken, uit te geven of te verkopen, by pœne van 25 gouden Vrieſche Ryders voor yder Exemplaar, 12 Mey.

1683.

Placaat tegen het jagen van Wild voor Bartholomeus dag, en op de Sneeuw, den 26 January.

Placaat rakende de Tichelaars, om malkanderen geen Knegts te onderhuuren, 13 Maart.

Notificatie tegen het jagen op het Oude ende Nieuwe Bild, 5 April.

In voorval van extraordinaris Dorps-laſten,

heeft geen overſtemminge plaats, als met ¾ parten, 6 dito.

Waarſchouwing om geen Leydyken in de Zevenwouden te doorſteken, 19 Mey, zie op't jaar 1701. den 29 October en 25 November.

Extract Reſolutie, Landen om te bewonen, en eenige privilegien aan Franſche vlugtelingen gegeven, 4 Auguſty.

Placaat tegens het ſchieten met roeren, van Hazen, Patryzen en ander Wild, als ook by Koyen, den 9 October.

Waarſchouwing nopens de zwarte en gecouleurde lakenen die voortaan uit de Nederlanden worden gevoert naar Spanjen, zullen moeten wezen twee ellen breed, 12 dito.

Placaat tegens het misbruiken en aanhouden van Zout-zakken, 8 November.

1684.

Reſolutie en brede Deductie op de Reſolutie van Haar Hoog Mog. en die van den Raad van Staate, de guarantie van de Militaire Officieren en wyders dienende tot mainctien van het regt welke deze Provincie over haare Militie heeft, 16 Mey.

Misſive hier toe relatif aan den Raad van Staate, 23 dito.

Misſive aan den Prince van Orange, eod. dito.

Misſive aan de Gecommitteerden ter Generaliteit, eod. dito.

Misſive aan de Staaten van Gelderland, Holland, Zeeland, Utrecht, en Overyſſel, eod. dito.

Misſive aan de Gouverneurs en Commandeurs daar

daar Vriesche Militie in Guarnizoen legt, eod. dito.

Misfive aan de Collonels en Officieren op de Repartitie dezer Provincie ſtaande, eod. dito.

Misfive aan de Staaten van Stad en Lande, den 24 dito.

Juſtificatie der Proceduren gehouden by de Staaten van Vriesland, over het te rug roepen van de Militie, ſtaande ter zelver Repartitie.

Misfive van de Staaten van Vriesland aan Haar Hoog Mog. rakende de Militie ter Repartitie van de Provincie ſtaande, als mede behelzende drangredenen om de Provincie by haare authoriteit en gezach te laten gauderen, ter gelegentheid van de Commisfie van den Heere *Jongſtal* ter Generaliteit, $\frac{15}{25}$ July.

1685.

Reſolutie op't Rapport van de Heeren Haar Ed. Mog. Gecommitteerden rakende de betalinge van de tauxatien der huiringe van Meyers op de Paſtorye Landen ſtaande, 21 February.

Placaat tegens de verkopinge der Kerke en Paſtorye landen, eod. dito.

Placaat tegens grote ontrouwe en ſimulate handelingen omtrent levendige Have &c. tot præjudicie van Crediteuren, eod. dito.

Placaat rakende de abuiſen in Erveniſſen ſub beneficio Inventario wordende gepleegt, eod. dito.

Reſolutie rakende de verligtinge van de Floreen en van het Gemaal, 31 dito.

Acte van ſeparatie tuſſchen de Magiſtraten van Leeuwarden en Harlingen, nopens de Trekwegs

laſten

laſten tuſſchen de voorſz. Steden leggende, den 17 April.

Reſolutie dat de Stadhouder word geauthoriſeert de aanſtellinge van de Officiers over de Guardes du Corps te doen, 18 dito.

Octroy aan *W. Walcot* verleent, om alleen binnen deze Provincie te mogen in't werk ſtellen zeker inventie om Zout water zoet te maken, eod. dito.

Reſolutie dat de Officieren binnen Leeuwarden in Guarnizoen leggende of haare huishoudinge hebbende, zullen verpligt zyn de betalinge van Hoofdgelden te doen, eod. dito.

Notificatie dat het een yder vry zal ſtaan, dezulke, dewelke in den verboden tyd bevonden worden te Viſſchen, hunne netten en gereedſchappen te ontnemen, 13 Juny.

Reſolutie waar by de Heeren Gedeputeerden gelaſt worden om alle Grietsluiden en Magiſtraten aan te ſchryven, ten einde yder in zyn Diſtrict zorge drage en die effective ordre ſtelle dat alle zo op- als inwegen, mitsgaders de miedenwegen behoorlyk worden verhoogt en gerepareert, van gelyken dat aan alle bruggen aan de wegen leggende goede en ſterke leuningen wornen gemaakt, 18 July.

Placaat tegen het jagen, ſchieten en vangen van Hazen, Patryzen, of eenig ander Wild op de Kley voor dit jaar, eod. dito.

Notificatie om eenige Obligatien op 't Comptoir in te brengen, 20 Auguſty.

1686.

Reglement en ordre nopens een generaal Collect

lect ten behoeve van de Franſche Gereformeerde Vlugtelingen over de gehele Provincie van Vriesland, den 9 January.

Reſolutie dat na het exempel van andere Proteſtantſche Vorſten nabuurige Provincien tien Franſche gevlugte Prædicanten binnen deze Provincie en ten koſten van dezelve zullen worden aangeſteld op een tractement van 400 gls. den 20 February.

Placaat nopens den vryen uitvoert van Meervis, 20 April.

Placaat tegens het invoeren en uitgeven van Doyten, 30 dito.

Placaat tegens de Duëllen en Krakelen, den 19 July.

Notificatie om de Bildlanden te laten verboeken, 11 September.

Notificatie dat de Militaire Officiers hunne tractementen niet hoger konnen bezwaren als een derdendeel, eod. dito.

Ordonnantie aan alle Kuipers om voortaan de Botervaten te maken van droog hout, en zonder ſpint, de Tonnen na 't gewigte van 40 à 44 pond, des dat 48 pond en niet meer de Ton voor het hout op de Waag zal mogen worden geſteld, de mindere Vaten naar advenant, den 24 December.

1687.

Reſolutie waar by de Heeren Gedeputeerden gelaſt worden, om by Placaat te verbieden, eenige witte booter te verwen, en voor roode te verkopen, by pœne van 25 Goud-gls. voor yder vat groot of klein, 26 February.

Placaat

Placaat daar toe relatyf.
Notificatie nopens de Insolvente resten, eod. dito.
Placaat utsupra, eod. dito.
Notificatie nopens het maken van Botervaten, 27 dito.

Resolutie dat geen Prædikanten eenige perzonen, die in hun Stad of Dorp geen proclamatien hebben gehadt zullen mogen trouwen, ten zy hun geblyke dat 'er drie wettige proclamatien zonder spieringe zyn voorgegaan, by pœne van twaalf guldens, 3 April.

Resolutie-verbod om eenige zoorten van penningen, als Goud-gls., Schellingen en andere payementen, beneden den voet en het gehalte dat dezelve moesten hebben, in deze Provincie in te voeren, by pœne van 2000 gls., eod. dito

Ampliatie van de Resolutie en 't Placaat van den 26 February en 27 dito, den 3 April.

Notificatie rakende het proclameeren van Huwelyks-proclamatien, 5 dito.

Placaat om geen Ruiters of Soldaten te crediteeren, als tot eigen pericul, dewyle geen arresten op de soldyen van dezelve gelden zullen, exempt huis-huur, 30 April.

Placaat tegens het inkomen van Socinianen, Quakers, Dompelaars &c., en het drukken van zodanige boeken, 20 Augusty.

Notatur, dit Placaat is herdrukt met twee Extract-Resolutien daar toe relatyf, de datis den 20 February . . . en 12 Maart 1740.

Notificatie om eenige Obligatien ten Comptoire der Losse Renten tegens Ligtmis 1688 in te brengen, 28 October.

1688. Biljet

1688.

Biljet van Verkopingen van Landen in de Grietenyen Uittingeradeel, Wymbritzeradeel en Doniawerstal, February.

Placaat tegens het zetten van Drink-gelagen in Brouwers huyzen, 27 dito.

Octroy van *E. Mockema van Harinxma thoe Slooten* verleent, om een Trekweg te leggen van Weydum na Leeuwarden, in dier voegen als het in den jare 1663 aan den Heere *Dekema* is toegestaan geweest, 7 April.

Resolutie dat de te verkopene Landen aan de Provincie vervallen, zullen zyn geëximeert van 't betalen der 56ste penning, Boode- en Consentgelden, den 10 April.

Placaat tegen gepractiseerde instrumenten van Lintmolens, en het inbrengen van Werk daar door gemaakt, 30 dito.

Octroy verleent aan *Joh. van der Wayen* en *Lælius van Lyklama*, om een Rydweg te leggen tusschen Coudum en Hemelum, lopende met een Schouw over Galama, 23 Juny.

Placaat tegens het invoeren van ledige Botervaten, 21 July.

Notificatie nopens een vry jaar voor 't Wild op de Kley, eod. dito.

1689.

Placaat tegens het licentieus drukken, uitgeven en debiteeren van allerhande Pasquillen en Geschriften, 17 January.

Placaat over het invoeren van menigvuldige vreemde Doyten, 2 Maart.

Noti-

Notificatie nopens de verboden tyd van Meervis en wild Gevogelte, eod. dito.

Resolutie waar by alle Weerden en Tappers word vryheid gegeven, om zo wel inlands als uitlands bier te tappen, eod. dito.

Notificatie van de Correctie en Ampliatie in de Lysten der Imposition, 23 dito.

Placaat wegens de tauxatie der goederen van Ingezetenen van Vriesland, 1 Juny.

Approbatie van 't Concept-Placaat over voorsz. Subject, eod. dito.

Verbod om geen Goud-gls., Schellingen en andere mindere pajementen in de jaren 1685, 1686, 1687, 1688 en 1689. gemunt, by de Steden Nimwegen, Zutphen, Deventer en Zwol, mitsgaders de Provincie van Stad en Lande in te voeren, 3 Augusty.

Placaat nopens de Ruiters en Soldaten welke absent zyn van hunne Regimenten, om zig aanstonds by hunne Compagnien te begeven, den 17 dito.

Notificatie nopens de Cohieren van Goedschattinge, 24 dito.

Notificatie nopens de Uitlandsche Perzonen die zig bezwaard vinden by de tauxatie hunner goederen, 19 October.

Resolutie dat van Appoinctementen, Interlocutorien, Exceptien of Incidenten niet mag geappelleert worden, 14 November.

1690.

Placaat houdende pardon voor Soldaten die zonder verlof van hunne Compagnien zyn gegaan, 7 February.

Placaat

Placaat nopens de afgelatene en verzwegene Boedels op de tauxatie der goederen, 24 Mey.

Placaat tegen de Sluikers, 19 July.

Notificatie waar by alle Soldaten gezond zynde, belaſt worden, zig binnen agt dagen by hunne Compagnien te begeven, 29 Auguſty.

1691.

Notificatie wegens het beletten van het inkomen van Franſche wynen uit neutrale plaatzen, 18 Juny.

Notificatie waar by verklaard word, dat de Bedteken, Langet, en allerhande waren, die van linnen zyn geweven, breed en ſmal, exempt de Kanten, onder het linnen zullen moeten worden gereekend en aangegeven, 19 dito.

De Grietsluiden en Magiſtraten geaccordeert tot onderhoud van haare gemene Armen, alle Doodvaten te doen leveren, 18 July.

Notificatie wegens die geene die van de eene plaats na den anderen gaat vertrekken, om zulks bekend te maken aan de Collecteurs der Goedſchattinge ter plaatze, eod. dito.

Notificatie waar by de Ingezetenen van deze Provincie word verboden, den vryen Invoert van Franſche wynen van neutrale plaatzen, of binnen deze Provincie te beletten of te belemmeren, eod. dito.

Notificatie nopens een vry jaar voor 't Wild op de Kley, 22 July.

Ampliatie van 't Placaat van de Doodvaten van den 18 July, den 21 November.

1692.

Placaat van pardon voor de weggelopene en weder

weder ingekomene Ruiters en Soldaten op de Repartitie van deze Provincie ſtaande, den 8 January.

Ordre op de maniere van Stemmen na het jaar 1640. op 't Cohier gebragt, 22 dito.

Placaat over de egaliteit der Wagenſporen, den 15 Maart.

Reſolutie, dat wanneer een Nominatie van een vacante Byzitterſchap, Secretariaat of Dorprechters plaatze in de Grietenye zal worden gedaan, zes dagen voor de ſtemminge wettige huiskondinge zal moeten geſchieden, 25 dito.

In Kerke, Dorps en andere zaken heeft overſtemminge plaats van $\frac{3}{4}$ parten, 25 Juny.

Placaat of Verbod aan de Bakkers om geen Semelen of ongemalen Rogge onder het Brood te mengen, 1 October.

Placaat, dienende tot vrygeleide voor de weggelopene Ruiters en Soldaten, den 29 December.

Placaat op 't verbod van de Groninger en Deventer Stuivers, geſlagen in de jaren 1690, 1691 en 1692. mitsgaders den invoert van Schellingen, en het reduceren van dezelve op $5\frac{1}{2}$ Stuiver, den 31 December.

1693.

Placaat nopens de uitheemſche Doyten, den 20 January.

Placaat, de Schellingen ten placate geſpecificeert zullen geen hoger cours hebben, als tegens $5\frac{1}{2}$ Stuiver, 25 February.

Waarſchouwing aan alle houders van Obligatien, rakende den opſchot der reſpective Grietenyen in de jaren 1665 en 1674. aan den Lande ge-

gedaan, zullen binnen een half jaar hunne Capitalen en Intreſſen hebben in te vorderen, den 28 dito.

Placaat om alle Goud-gls. te laten poinconneeren, 12 Mey.

Notificatie nopens het verboeken van de Landſchaps Landen op 't Bild, 5 Auguſty.

Reſolutien van haar Hoog Mogende en de Staten van Vriesland, rakende de Wervinge van 4000 Switzers, drie Regimenten Cavallery en een Regiment Dragonders, uit Spaanſche dienſt gelicentieert, als mede tot aanſtellinge van den Hertog van Holſtein Plun tot Veldmarſchalk der &c. Waar in, in 't brede gedebatteerd word over 't regt van vrye deliberatien, de reſpective Provincien omtrent voorſchreven twee poincten competeerende, 16 December.

1694.

Placaat tegens het aanhouden en gebruiken van Brouwers en Bierſtekers Tonnen groot of klein, 5 January.

Placaat tegens het ſchadelyke Gevogelte, den 8 February.

Notificatie, dat alle Ingezetenen die in de Cohieren van Goedſchattinge met geen Capitalen, maar alleen met 2 of 1 ſtuiver ter week zyn aangeſlagen, zullen mogen verzoeken, daar van bevryd te wezen om Gods wille, den 29 Maart.

Notificatie, vry jaar voor 't Wild op de Kley, en voor Bartholomeus in de Wouden, 20 July.

1695.

Notificatie van de veranderinge in de Lyſten der Impoſitien, 12 Maart.

Reſolutie waar by 't Collegie gelaſt is, om de Placaten op 't ſtuk van de Springhengſten te vernieuwen, 20 April.

Waarſchouwing dat geen Cathechismi zullen worden gedrukt, als na voorgaande Approbatie van de Claſſis, 16 Mey.

Placaat waar by een Equivalent of Opſchot op de Politicque en Militaire Ampten is gelegt, den 16 May.

Placaat nopens de keur van 't Goud en Zilver, den 18 dito.

Placaat van verbod om te Jagen voor den 14 September, den 8 Auguſty.

Reſolutie, dat op een bequame plaats in Oostergoo nog een Zyl tot faciliteeringe van de Waterlosſinge op 's Lands koſten zal worden gemaakt, voorts Gecommitteerden geſtelt, om te overleggen op wat wyze de ſcheidinge der hoge en lage quartieren in het werk zal kunnen geſtelt worden, den 20 dito.

Reſolutie dat tot voorkominge van ongemakken aan de Zeedyken van inundatie, een nieuwe bequame en ſufficante Dyk en Zyl op koſten van het Land in de Zevenwouden zal worden gelegt, eod. dito.

Placaat tegens Strandroveryen, het branden van Riet aan de Zeedyken, of eenige Paalen aan publycque wegen of vaarten ſtaande te ſchenden of weg te nemen, 30 September.

1696.

Placaat tegens den uitvoert van Meſt, en het wegnemen van Zwane Eyeren, 22 February.

Placaat

Placaat nopens het invoeren van gemalen en gebroken Hout, 28 Maart.

De Eſtrikbakkers vryheit gegeven, om tot haare buitenlandſche negotie, zo grote Formen te gebruiken als zy dienſtig oordelen, 2 Mey.

Notificatie over het opſchieten van penningen, by de Ingezetenen die 1000 gls. en daar over begoedigt zyn, 19 Juny.

Notificatie dat elk Ingezeten die op 1000 gls. en daar boven in de Goedſchattinge ſtaat aangeſlagen, behalven de 100 penning ook nog de 1000ſte zal betalen, eod. dito.

Notificatie waar by verboden word om te jagen voor den 14 September, 13 Auguſty.

Reſolutie nopens het verzoek van *Gillis Vermeerſch* rakende het recht van vrye Commercie op de Weſt-Indiën, zullende Haar Hoog Mog. by Misſive en maniere van voorſchryvinge worden verzogt, dat dezelve gelieven de Weſt-Indiſche Compagnie daar toe te doen verpligten, om gemelde Koopman, omtrent het wegnemen van zyn Fregattje te geven voldoeninge, zo door herſtellinge van het zelve met zyn gehele ladinge, als met het vergoeden van de ſchaden ter gelegentheid van de geweldige inhalinge by hem geleden, en werd wyders niet alleen aan gedagte Koopman, maar ook aan alle Ingezetenen verleend, de vryheid om op alle kuſten van Africa, en ſpecialyk op die van Guinée te mogen varen, handelen en commercieeren, den 26 September.

Misſive aan Haar Hoog Mog. tot voorſz. poinct relatyf, eod. dito.

Placaat dat de gedeſerteerde Ruiters en Soldaten

ten die binnen drie maanden weder komen, zullen worden gepardonneert, 22 October.

Notificatie tot renovatie van 't Placaat nopens de Kalkbranders, 27 dito.

1697.

Resolutie nopens het reguleren der Botervaten, met authorisatie op 't Collegie ter volvoeringe van 't Reglement, 22 February.

Resolutie waar by aan de Academie te Franeker word toegestaan de rang en præseance voor, en boven het Krygsgeregte der Vriesche en Nassausche Regimenten, 18 Maarr.

Notificatie dat alle Pachters, Collecteurs en Chergers, onder Eede zullen beloven, geen koopmanschap te zullen dryven in die waren, waar van zy de Pachten, Collecten en Rechergen hebben, 22 dito.

Placaat tegens den uitvoert van Mest, en het wegnemen van Zwane Eyeren, 14 April.

Placaat om de Noordsche en alle kleine Henxten te doen snyden voor St. Jan, 17 dito.

Notificatie dat zo ymand meent eenige schade geleden te hebben van den Koning van Vrankryk, door 't nemen van Schepen ofte Goederen van de declaratie van Oorlog door zyne Majt. aan dezen Staat gedaan, dat hy dezelve zal kunnen opgeven met de bewyzen daar toe dienende, om zo veel doenlyk de geledene schade te repeteeren, 24 Mey.

Resolutie waar by het Wydschippers Gilde tot Harlingen word gelast de Heeren Raden ter Admiraliteit aldaar met meerder eerbied te bejegenen, en aan dezelve en alle andere Heeren van

de

de Regeeringe te laten de vryheid, om zodanige ſcheepen tot hunnen dienſt te verkiezen als hun beſt convenieert, den 19 Juny.

Notificatie dat het jaar 1697 een vry jaar voor 't Wild zal wezen op de Kley; gelyk mede voor Bartholomeus dag in de Wouden, 13 Auguſty.

Placaat dat tot weringe van Nagtlopers, Vagebonden en ſtoute Bedelaars, aan alle de Grietenyen, zulks verzoekende, zal worden toegezonden een genoegzaam aantal Soldaten, des dat de Grietenyen voorſz. gemelde Soldaten met koſt en drank moeten voorzien, 25 September.

Notificatie nopens het ontvangen en uitgeven der quantiteit van doyten, zullende niemand gehouden zyn groter quantiteit in betalinge aan te nemen als tot tien ſtrs. van yder 100 Guldens, de mindere ſomme naar advenant, den 29 November.

1698.

Placaat dat de gedeſerteerde Ruiters en Soldaten die binnen drie maanden weder komen, zullen worden gepardonneert, 19 February.

Placaat tegens die zig aan Huisbraken ſchuldig maken; als mede tegens de Bedelaars, Landlopers &c. 22 dito.

Notificatie dat geene particuliere Ingezetenen eenige roerlyke goederen zonder voorgaande conſent van de Grietsluiden en Magiſtraten by publycque opveilinge zullen mogen verkopen, den 8 Maart

Notificatie om geen Merrie Paarden buiten de Provincie te laten dekken, eod. dito.

Notificatie dat elk Ingezetene, by 't aangeven der Huwelyks Proclamatien, met atteſtatie zal

doen geblyken van aldaar een half jaar gewoont te hebben, eod. dito.

Waarschouwing om aan Graaf *Arnold Maurits Willem van Benthem* geen penningen te verstrekken, 13 July.

Resolutie behelzende een Stem-Reglement voor de Provincie van Vriesland, 16 dito.

De Conventie ten opzigte van het leggen van een sufficante Zyl in de Cuinre goedgekeurd, eod. dito.

De Jagt-tyd uitgesteld vier weken na St. Bartholomeus dag, 28 July.

Notificatie dat de Gecommitteerden in 't Mindergetal zullen besogneeren over de Stem-Cohieren, 29 dito.

Placaat of verbod van uitvoer van Granen, 31 dito.

Placaat van den vryen uitvoert van Haver en Haver-gort, mits dat de uitvoerder belove, dat hy tegens ieder vier lopen Haver een lopen Boekweit zal invoeren.

Placaat nopens het fixeeren van de prys van Rogge en Roggen-brood, 25 November.

Resolutie rakende de betalinge der Consentgelden en 56 penning, 26 dito.

Notificatie dat de Impost weder zal betaald worden van Garst en Bonen tot Meel gemalen, eod. dito.

Notificatie dat de Militaire Officiers mogen niet meer dan een derde hunner Tractementen en Gages bezwaren, 24 December.

Resolutie nopens het Stem-Reglement geconverteert in een placaat van den 31 December.

Notificatie van den vryen uitvoert van Haver, eod. dito.

Notificatie nopens de Stem-Cohieren van Leeuwarderadeel, Weſtdongeradeel en 't Bild, eod. dito.

1699.

Reſolutie, zo iemand met meerderheit van ſtemmen tot de Landsdag of eenige functien zynde geſtemt die wegens zyn perzoon of om andere oorzaken hoe het ook zoude mogen wezen, niet habil, capabel of gequalificeert zynde daar door de geene die de meerderheit van ſtemmen hebbende, nooit zal mogen prævaleren, maar een nieuwe ſtemminge moeten geſchieden, 3 Maart.

Continuatie van het verbod van den uitvoert van allerhande Granen niets uitgezondert, des dat het een yder vry zal ſtaan, een gelyke quantiteit, als hy heeft ingevoert, weder uit te voeren, 4 dito.

Nadere Notificatie wegens het verboeken van 's Landſchaps landen op het Bild gelegen, den 4 April.

Placaat (vernieuwt) tegens het misbruiken van Zoutzakken, eod. dito.

Placaat tegens het ontheiligen van 's Heeren dag, 29 dito.

Placaat tegens het Vloeken en Sweren, eod. dito.

Placaat wegens het openſtellen van den uitvoert van Weit en Garſt na de andere Provincien, 30 dito.

Ordre omtrent het aanſtellen van een Appél van een Sententie van de Deputaten Claſſis, den 21 Juny.

Placaat om de Rogge onbelemmert en vry te mogen uitvoeren na de andere Provincien, 24 July.

Prolongatie van de Jagttyt tot den 6 September, den 22 Augusti

Placaat tegen het excesſief uitloven van Strykpenningen, 18 November.

Placaat (vernieuwt) tegens den uitvoert van Dong, tot welkers nakominge het Collegie ſtricte word gelaſt, eod. dito.

Notificatie waar by den uitvoert van Meervis, Hoenders, Endvogels, &c. gepermitteert word, den 15 December.

1700.

Placaat dat de Sluykers van Tabak en Brandewyn door de Pachters in confinatie getrokken, periculo petentis op 't Blokhuis zullen worden gebragt, ten waare genoegſame borge ſtelden, en zullen aldaar zoo lang in Gyſelinge gehouden worden, tot dat de ſaak ten principalen zal zyn afgedaan, 13 January.

Conſideratie door de Gecommitteerde Coopluiden tot Harlingen, overgelevert aan de Gecommitteerde Staaten in 't Mindergetal, op de vrye handel en een Magazyn, 26 February.

Placaat waar by de uitvoer van allerhande Granen word opengeſteld, 28 dito.

Placaat tegens het invoeren van Braſilien hout, als ook van gemalen geraſpt en gebroken hout, mitsgaders tegens het malen van hout buyten het Tugthuis, 11 Juny.

Placaat op 't poinct van den Eed der Mennoniten, of Doopsgezinde Ingezetenen, 13 July.

Notificatie dat alle Bakkers en Koekebakkers uit

uit 's Lands Magazyn zullen mogen inkopen, Rogge by heele, halve en quart Laſten en niet minder tot aan 200 Laſten toe, 15 dito.

Notificatie nopens de Floreen-regiſters, den 12 October.

Notificatie nopens de verandering van den ouden in den nieuwen Styl, eod. dito.

Placaat over het invoeren van Sieropen, door deze Provincie na Stad en Lande, eod. dito.

Placaat en verbod om Tabak by de huyſen te verkopen, eod. dito.

Notificatie tot vernieuwinge van de Floreen-regiſters, 20 December.

1701.

Nadere Publicatie rakende introductie van den verbeterden Juliaanſchen Styl, in plaatze van den ouden Gregoriaanſchen Styl, en het vervaren van Dienſtboden, 29 January.

Placaat rakende het middel van 't kleyn Zegel, 22 Maart.

Placaat dat de gedeſerteerde Ruyters en Soldaten die binnen drie maanden weder komen zullen worden gepardonneert, 8 April.

Placaat rakende het heffen van den 100 penning, 9 dito.

Notificatie dat geen Molenaars te gelyk mogen Bakkers zyn, 27 dito.

Notificatie van de veranderingen in de Lyſten van Impoſitien, eod. dito.

Notificatie rakende het conſumtie geld van Coffy en Thee, eod. dito.

Notificatie rakende de impoſt van het Papier, eod. dito.

Notificatie

Notificatie rakende 't middel van 't klein Zegel, den 11 Juny.

Alle Contra-reſcriptien moeten met de Reſcriptien eerſt onder den Secretaris gebragt worden, 25 Mey 1698. en 14 July.

Prolongatie van de Jagt-tyd tot den 14 September, den 16 July.

Verbod aan de Molenaars om geen Brood te bakken of Meel te verkopen, 18 Auguſty.

Placaat rakende de tauxatie van de 100 penning, en die zig daar by bezwaart vinden, den 25 September.

Waarſchouwing om geen Dyken tot ſtuiting van het water leggende te doorſteken, den 29 October.

Waarſchouwing nopens de Leppe dyk, om dezelve met geen Paarden te beryden, of met Koeijen te beweiden, 25 November.

Placaat tegen den invoer van vreemde Doyten, 24 December.

1702.

Placaat en nadere explicatie van vorige placaat nopens de gangbare en afgezette Doyten, den 13 January.

Placaat van 't opbrengen der Vrieſche Doyten aan de Ontvangers, wordende de vreemde voor biljoen verklaard, 18 February.

Reſolutie, het Project Reglement van de Vacatien, Expenſen en Verteeringen, waar na alle Heeren Commiſſarien wegens deze Provincie commiſſien exercerende, zig in het toekomende zullen reguleren, word geratificeert en geapprobeert, den 9 Maart.

Reſo-

Resolutie waar by geapprobeert word de Acte, door de Heeren van de Contributien van zeven Grietenyen en de Stad Sloten gepasseert, rakende de digtmakinge van het ingespoelde gat in de Zeedyk van het Dorp Teroele, 1 April.

Resolutie waar by de Grietman van Weststellingwerf zal ordre moeten stellen dat de Linden dyken door de Ingezetenen van die Grietenye in zodanigen staat worden gebragt en ook gehouden, dat de Provincie daar omtrent tegens gevaar van inbreuk worde gesecureert, volgens het arbitrament van den 7 April 1553. den 10 April.

Notificatie dat de afgezette Doyten tot 1 July eerstkomende gangbaar gehouden worden, twintig Doyten tegens eene Stuiver gereekent, den 12 dito.

Resolutie waar by den Dykgraaf en Dyksgeregte der Contributien van zeven Grietenyen en de Stad Sloten worden geordonneert te zamen met de Ingelanden van de Cuinre te leggen een Kadyk op den voet van de oude Zeedyken, tot kosten van voorsz. Contributie en Ingelanden, 15 April.

Resolutie, volgens Conventie door die van de Contributie van de Zevenwouden onderling gemaakt, zullen de Aardwerken van derzelver Zeedyken, onder de respective Contrahenten gemeen worden gemaakt, 17 Juny.

Notificatie, de tyd om nieuwe doyten uit de Munt te halen geprolongeert tot aan 1ste September eerstkomende, 17 Juny.

Placaat nopens een opschot van een hondertste penning, den 17 Juny en 16 September.

Resolutie dat een bequame opene Zyl met twee

vleugels van ſteen, en een paar opene deuren tot behoorlyke waterloſſinge en waterkeeringe in 't quartier van de Zevenwouden zal worden gemaakt, 14 July.

Notificatie tegens de Jagers, om in geen Hovingen en Tuinen te komen met Polſen, om Vrugten af te ſlaan, by pœne van 25 gouden Vrieſche Ryders, 14 September.

Placaat, de Ingezetenen te gemoet gekomen, en afflag vergunt in het betalen der honderſte penning, na proportie dat hunne inkomſten door de laatſte inundatie vermindert zyn, 30 July.

Placaat, waar by alle vreemde doyten biljoen worden verklaart, en dat alleen gangbaar zullen zyn de nieuwe geſlagene doyten, en de zogenaamde Vrieſche oortjes gereduceert op een doyt; Voorts dat 'er van de nieuwe geſlagene doyten en oortjes, niet meer als voor een ſchelling teffens buiten de Provincie mogen worden uitgevoert, 30 dito.

Notificatie, nopens de te doene betalinge der Floreenen, zullen de Eigenaars (hunne Meyers niet in ſtaat zynde) de agterſtallige ſchattinge moeten betalen, 12 November.

1703.

Notificatie om het tweede termyn van een te doen opſchot volgens de Quotiſatie van de Cohieren van de 100ſte penning, met gewerkt zilver te kunnen betalen voor den 28 February eerſtkomende, na welke tyd geen zilver zal worden ontvangen, den 15 January.

Notificatie om de Ingezetenen te gemoet te komen in de betalinge van de 100ſte penning,

ter

ter oorzake van de ſchade by de innundatie geleden, den 17 Maart.

Notificatie dat een billyk remis op de Floreenrenthe; van den jare 1702. zal worden gegunt, aan de Eygenaars en de Meyers van de geinundeerde Landen, eod. dito.

Reſolutie behelzende dat alle Ingezetenen dezer Provincie, die in de 100ſte penning ſtaan aangeteekent met een ſomme van 5000 gls. en daar boven, gehouden zullen wezen aan den Lande op te ſchieten zulk een zomme als zy na proportie van het Capitaal, waar op zy in de Goedſchattinge van 't jaar 1702. zyn getauxeert geweeſt aan de 100ſte penning hebben moeten betalen, 21 April.

Notificatie voor die zig bezwaard vinden by de tauxatie hunner goederen, 16 Juny.

Notificatie nopens een remis op de geinundeerde Landen, 21 July.

Placaat dat niemand in het toekomende als met zyn vrye wille gehouden is, om in koopmanſchappen van tilbare goederen en meede in betalinge van huuren en intreſſen 's Lands Obligatien op Thoner dezes houdende in plaatze van Conſent geld ontvangen, eod. dito.

Placaat waar by gearreſteert word dat remis van de Florenen zal worden gearreſteert voor 't jaar 1702. van de Landen, gelegen onder de Grietenien, Steeden, en Dorpen ten Placate omſtandig gemelt, 15 September.

1704.

Notificatie dat de Ruyteren en Soldaten na beſloten wagt niet op de Straat of in de Herbergen

gen

gen ſig zullen bevinden, nog 's nagts ten platten Lande op te houden, 17 January.

Notificatie voor die zig bezwaart vinden by de tauxatie hunner goederen, ter oorzake der ſchaden in den jare 1702. by de inundatie geleden, 20 Maart.

Placaat dat de Ingezetenen op 't Cohier van de 100 penning op 5000 gls. en daar boven aangetekent ſtaande, gehouden zullen zyn aan den Lande op te ſchieten, ſodanigen ſomme als zy na proportie van het Capitaal waar op zy in de Cohieren van Goedſchattinge in 't jaar 1703. zyn getauxeert geweeſt, aan de hondertſte penning hebben moeten betalen, 12 April.

Reſolutie, de differenten over de gemeenmaking der Aardwerken van de Zeedyken in de Sevenwouden, en de proportie van 't gene yder der 5 Grietenyen, van Doniawerſtal, Haskerland, Schoterland en Gaaſterland in de voorſz. Aardwerken zullen moeten contribueeren zullen worden geſteld ter deciſie van het Hof Provinciaal, 12 dito.

Placaat nopens den uitvoer van vreemde doyten wordende dezelve verboden na 1 November eerſtkomende uit te geven of te ontfangen by pœne van ſes gulden te verbeuren by den ontvanger en uitgever in ſolidum, 21 Juny.

Placaat nopens de Vagebonden en Bedelaars, den 19 July.

Remis van Floreen voor den jaare 1703. geaccordeert aan de Landen ten placate gemelt, eod. dito.

Notificatie nopens de betalinge van het 1 Termyn van 't opſchot aan den Lande na proportie van de Goedſchattinge.

Reſolutie

Reſolutie rakende de Aardwerken van de Zeedyken in de Sevenwouden, 21 dito.

Reſolutie waar by geconſenteert wordt, dat het ſtuk dyks van de Provinciale dyk af, tot aan het eynde van het Territoir van deze Provincie weder zal worden opgemaakt, en geſlooten aan de dyk van de Provincie van Overyſſel, 27 September.

1705.

Placaat tegens den uitvoert van Dong en Meſt, en het wegnemen van Swanen, 28 Maart.

Notificatie tegens het afbreeken van huyzen en ſchuyren ten platten Lande, en aanmoediging tot het bouwen van nieuwe, 1 April.

Notificatie nopens de generale ſetting van het Brood en 't verkopen van het zelve, 2 dito.

Notificatie nopens het maken van Botervaten, 18 dito.

Placaat tegens het invoeren van ledige Boter-Vleeſch- en Spekvaten, eod. dito.

Notificatie wegens het conſigneeren van penningen van Opſchotten der Amptdragende Perzonen, zoo Politicq als Militair, 17 July.

Notificatie dat de Chergers onder Eede zullen beloven, om geen neering of handel te dryven in waaren hunne recherge aanbevolen, den 7 Auguſti.

Notificatie dat geen Ruiters of Soldaten zonder verlof na tien uur zig op de ſtraat of in Herbergen zullen laten vinden, den 3 December; zie meede den 8 Dec. 1709. 16 Dec. 1712. en 28 October, 1728.

1706.

Het boek van Ds. *Fredericus Leenhoff* geintituleert Hemel op Aarden verboden, 15 July.

Reſolutie dat in het toekomende geen Propoſitie, Rapporten of gerequireerde advyſen van het Collegie der Heeren Gedeputeerden, Hove Provinciaal en Rekenkamer, ter vergaderinge der Staaten zullen worden geadmitteert, als die gedaan of overgelevert zullen worden door Commiſſarien of leeden hunner Vergaderinge, den 25 September.

Reſolutie dat eene nieuwe Sloot of Grift van een bekwame wydte zal worden gegraven immediaat aan en langs de Landen die tot het maken van den nieuwen Staaten Dyk zyn vergraven, 17 December.

1707.

Notificatie voor die zig bezwaard vinden by de Taxatie hunner goederen, 8 Maart.

Waarſchouwing dat de dubbelde ſtuivers in 't jaar 1707. by de Muntemeeſter te Deventer geſlagen, in deze Provincie niet ontvangen of uitgegeven zullen mogen worden, 17 September.

1708.

Placaat tegens de Sluykers van de gemeene Lands middelen, 6 Maart.

Misſive aan eenige Grietsluiden en Magiſtraten om de Prieſters van de ordre der Jezuiten te ordonneeren om binnen een maand na gedane aankondiging uit de Provincie te vertrekken, 9 Maart.

Notificatie van de veranderingen in de Lyſten van Impoſitien, 10 Maart.

Notificatie nopens donatien onder de hand van Lan-

Landerien welke uit haar zelven niet beſtand zyn, de laſten te hoeden, 29 dito.

Placaat waar by het boek van *Hakvoort*, geintituleert Schole van Chriſtus, als onregtzinnig verklaart, verboden word te divulgeren, eod. dito.

Placaat tegens den uitvoer van Dong en Meſt en het wegnemen van Swaanen, 4 April.

Notificatie als die van den 8 Maart 1707. den 7 dito.

Notificatie rakende de generale zetting van het Brood, en het verkopen van 't zelve, den 30 dito.

Notificatie rakende het ontlaſten van den Impoſt op den inlandſchen Tabak, en de ordres waar na de Pachters, Planters en Verkopers van dezelve hun in het toekomende zullen hebben te reguleren, 1 Mey.

Notificatie nopens het vernieuwen van de Stem- en Floreen-Regiſters, 7 September.

1709.

Notificatie even als die van den 8 Maart 1707. den 30 Maart.

Placaat van de Viſſchernyen in deze Provincie, 11 Mey.

Placaat inhoudende navolgende Stukken, als

1. Verbod van uitvoert van Boonen, en de prys op dezelve.
2. De Bakkers gepermitteert om van Haver, Garſt en Boonen, Brood te mogen bakken.
3. De Impoſt van de Rogge voor een half jaar tot op 12 ſtuivers verligt.
4. De Pachters verboden geen accoorden no-

nopens het Gemaal te maken, 14 October.

Notificatie rakende de zetting van het Weiten en Boekweiten Meel, Koorn en Havergort, mitsgaders de verkoping van dien, 2 November.

1710.

Reſolutie aan de Ingezetenen van Overyſſel geaccordeert, om de zogenaamde Heidenen en andere Vagebonden te mogen vervolgen, tot op het Territoir van deze Provincie, en aan de naaſtgelegen Gerecht aanbrengen, des aan de Ingezetenen dezer Provincie dezelve vryheit vergunnende, 19 February.

Notificatie gelyk die van den 8 Maart 1707. 29 Maart.

Aan het Schippers Gilde te Workum en Hindelopen Octroy verleent op zekere Conventie om een generale Kiſt op te rechten, waar uit de ſchade van verongelukte Scheepen eenigzints zoude kunnen worden vergoed, 29 Maart.

Utſupra aan Makkum, eod. dito.

Placaat tegen de Huisbraken, Bedelaars en Schryvers van Brand-brieven, 30 Auguſty.

1711.

Octroy, verleent by de Staaten van Vriesland, op de Ordonnantie en Articulen, van de Magiſtraat der Steden Leeuwarden en Bolsward, waar na de Trekſchippers, tuſſchen dezelve Steden varende, hun zullen hebben te reguleren, den 13 Maart.

Notificatie houdende nader verbod om met verbodene Netten (heel na komende aan de verboden Zeinden) te viſſchen, 16 Maart.

Noti-

Notificatie rakende eene belaſtinge op de Thée, Koffy, Schryfpapier en Kaarten, 11 April.

Reſolutie en Placaat dat de cours van de ordinare jaarlykze Intreſſen zal worden gelimiteert op 5 per Ct. uitgezondert het geene op maandgeld word verſchoten, 23 dito.

Placaat rakende het veranderen van alle Landſchaps Obligatien uitgegeven op de naam van particuliere Perzonen, en Obligatien op Thoner dezes, 25 dito.

Placaat rakende het onderhoud der Armen, eod. dito.

Placaat rakende de vernieuwinge van de Stem en Floreen regiſter, eod. dito.

Notificatie concernerende de opſchotten, te doen door Grietenien en Steeden, mitsgaders polityque Amptdragende Perzonen, 25 April.

Octroy aan het Hoedemakers Gilde te Leeuwarden verleent op haare Gilde-rolle, den 27 October.

Octroy aan de ordinaire Veerſchippers van Oldeboorn op 't Heerenveen en Joure op hun Veer. eod. dito.

Placaat omtrent den ophef van eenen reëlen honderſten penning, eod. dito.

Arreſten mogen niet geſchieden wegens de Appoincteerden die een gulden trekken, den 12 December.

1712.

Placaat nopens de Springhingſten, hoe veel voor dekgeld zal worden betaald, en in wat voegen die invorderinge en betalinge zal geſchieden, 11 Maart.

Resolutie, waar by aan *Jacob Feddes* word vergunt om alleen om vragt te mogen varen van het Heerenveen op Amsterdam, 25 dito.

Utf. aan *Miente Reins cum soc.* van het Heerenveen op Leeuwarden, eod. dito.

Utf. aan *Gerryt Klaasen* op het Reglement door de Magistraat van Slooten aan hem geaccordeert op het Veer van Slooten op Amsterdam, den 26 Maart.

Resolutie authorisеerende het Collegie der Heeren Gedeputeerden om de Placaten aan de Brouwers verbiedende het tappen en setten van gelagen aan haare huizen, te vernieuwen, eod. dito.

Notificatie gelyk die van den 8 Maart, 1707. 13 Mey.

Publicatie dat al het Vleesch en Spek van buiten inkomende, zal moeten worden aangegeven, 9 October.

Notificatie nopens het revideeren der personele 100 en 1000 Penning, en een gedane tauxatie, 3 November.

Aan *Gerks Gerbens cum soc.* Octroy verleent, om Dingsdags na Sneek en Saturdags na Leeuwarden van Oosterwierum om vragt te mogen vaaren, 5 dito.

1713.

Notificatie nopens het vrye Visschen met Seynen, exempt des Winters op 't Ys, den 8 Maart.

Notificatie rakende een Lotterye op Lyfrenten, 11 dito.

Notificatie rakende het geordonneerde Opschot van penningen te doen na proportie van de 100 penning, 11 Maart.

Noti-

Notificatie waar by de ophef van de 100 en 1000 penning word gecontinueert, en voorts voor die zig bezwaard vinden by de tauxatie hunner goederen, 3 Juny.

Notificatie nopens het middel van het Gemaal, 25 Sept.

Hernieuwinge van het Placaat van den 30 Augusty 1710. tegen de Huisbraken en het vageren van Beedelaars geëmaneert, en ook tegen het insulteeren, aantasten en beroven op publycque plaatzen en Heere wegen, 21 October.

Verbod van invoer van Koeyen open &c. den 27 November.

Notificatie houdende eenige præcautien tegen den verderen voortgang der besmettelyke ziekte onder het Rundvee, 28 December.

1714.

Placaat tegen de Bedelaars en Vagebonden, om met geen Honden door 't Land te lopen, ter oorzake van de besmettelyke ziekte onder 't Rundvee, 3 January.

Placaat waar by den uitvoert van Rundvee, Schapen, Varkens en het slagten van Kalveren verboden word, eod. dito.

Placaat rakende de invorderinge van den Reëlen 100 Penning, mitsgaders het korten van een vierde part intresen door de debiteuren aan particuliere Crediteuren, 20 January.

Placaat van Haar Hoog Mogende vermindering van de belasting op de Jutlandsche Ossen, en præcautien tegens de bezmettelyke ziekte, onder het Rundvee, 24 February.

Placaat tot weringe van den verderen voortgang

der bezmettelyke ziekte, onder het Rundvee, 26 dito en 6 April.

Placaat omtrent den ophef der Reëlen en Perſonelen 100 penning, 28 April.

Reſolutie, waar by word verklaart. 1. Dat de Voogden van *Popta Gaſthuys* gehouden zullen zyn om den Reëlen, Perſonelen, en 100 penning te betalen. 2. Dat dezelve mede niet zullen vermogen te genieten de Stemgeregtigheden, uit hoofde van de Vaſtigheden door haar in die qualitieit wordende geposſideert, den 14 July.

De Gedeputeerden geauthoriſeert, om by nader Placaat te ordonneeren, dat de verſtorvene Hoornbeeſten, aanſtonds na dat gevildt zyn, werden begraven, 11 Auguſti.

Placaat dat geblyken zal moeten, van den afſlag van Huur door de Eigenaars hunne Meyers verleent, om na proportie van dien, de Reële Goedſchattinge te korten, 19 December.

Placaat rakende de atterminatie van een Lands Floreen voor ieder Koebeeſt aan de graſſeerende ziekte geſtorven, den 19 December.

1715.

Notificatie nopens den ophef van de 100 en 1000 penning, vermindering van dezelve na de huuren, en het verreekenen dies, &c. 17.

Notificatie voor die zig bezwaard vinden by de Tauxatie hunner goederen, 17 Mey.

Notificatie dat geen Hoornbeeſten in deze Provincie zullen worden gebragt, als onder conditien, 21 dito.

Placaat rakende een nadere verklaringe omtrent de exemtie van 's Lands Impoſitie by Octroy aan

de Ingezetenen van het nieuwe Bid geaccordeert, 24 dito.

Placaat dat een eigenaar van een gedeelte van een Plaats zig zelven zo veel zal mogen remitteeren als de mede eigenaar hem aan huur heeft quytgeſcholden, en dat zodanig een remis hem in de reële 100ſte penning zal valideeren, eod. dito.

Reſolutie, waar by geapprobeert word het reglement waar na in het toekomende de onkoſten van Groot Revys zullen worden gereguleert, 15 Juny.

Placaat nopens de verpagting van de Vyf Specien, 31 Auguſty.

Verbod van Viſſchen in de buiten- of zeeſluyzen en zylroeden van dien, eod. dito.

Placaat dat de eigenaars van Landen met hunne Meyers overs de huuren zullen moeten accordeeren, en daar van kenniſſe geven aan de Gerechten om op het Cohier gebragt en uitgetrokken te worden, 30 November.

Verbod van invoer van Rundvee, exempt Deenſche Oſſen, 3 December.

1716.

Notificatie nopens de verboden tyd, ſteelen van Zwaane Eyeren, jonge Zwaanen, en ſchieten by Koyen, 27 February.

Publicatie nopens den uitvoert van Rundvee uit Jutland, 19 Maart.

Verbod van uitvoer van Rundvee, exempt vette Oſſen, eod. dito.

Notificatie, rakende eenige veranderinge en verbeteringe in de Lyſten van de gemene Lands Middelen, 10 April.

Placaat rakende het beſweren van alle permanente Ampten met een taux aan den Lande te betalen, mitsgaders de 40ſte penning van de Collaterale ſucceſſie, 11 dito.

Notificatie verleenende exemptie van Turfs Impoſitie by de Pottebakkers tot hun Fabricq gebruikt, 13 dito.

Notificatie dat het remis van een Lands-floreen wegens het Rundvee aan de beſmettelyke ziekte geſtorven met 1 May zal ophouden, eod. dito.

Publicatie tot Ampliatie van de Notificatie de Ao. 1708. tegen alle clandeſtine en frauduleuſe Alienatien van Landen Floreen ſchietende, den 14 dito.

Pdblicatie waar by de Gortmakers op een taux worden geſteld, eod. dito.

Placaat waar na het regt van Collaterale ſucceſſie zal worden betaald, 5 Juny.

Placaat nopens de egale maten van Appel- en Oeftkorven, 30 dito.

1717.

Approbatie van een Notificatie van den 27 January 1716. door de Heeren Gedeputeerden gepubliceert, rakende het ſtelen van Zwanen en Zwane Eyeren, 19 February.

Reſolutie deciſoir rakende quæſtien en dispuiten tuſſchen de Profeſſoren der Academie te Franeker en de Magiſtraat en Vroedſchap van die Stad, 4 Maart.

Placaat rakende eenige veranderingen in het Reglement van het middel der collaterale ſucceſſie, 12 Maart.

Placaat verbiedende den in en uitvoer van Rundvee, 13 dito.

Placaat rakende het heffen van een Reëlen en Perſonelen, 100 penning, eod. dato. en 17 Mey.

Notificatie van den 13 Maart, als die van den 17 Mey 1715.

Placaat wegens het interineren van Brieven van Octroy, 14 Maart.

Reſolutie verbiedende dat in het toekomende het zy by Transpoort of begevinge van Compagnien of mindere Militaire bedieningen, geen accoorden zullen worden gemaakt, over uitkeringen van penningen, dat mede by changement van Compagnien geen de minſte recht van regres op de Compagnien door de een of de andere wordende verlaten, zal mogen worden bedongen, 28 Auguſti.

Octroy vergunt aan de Veerſchippers van Holwert op Leeuwarden en Dockum varende op 't Reglement op hun voorſz. Veer, Ao. 1658. gearreſteert, 2 October.

1718.

Notificatie rakende het vergraven van Klyn- en Kleylanden, 12 Maart.

Notificatie van de veranderingen in de Lyſten van Impoſitien, 17 Maart.

Notificatie van gelyken inhoud als die van den 13 Maart 1717 den 18 dito.

Placaat tegens den uitvoert van Dong en Meſt, 21 dito.

Notificatie tot conſervatie van de Keegen en andere buitenlanden, eod. dito.

Noti-

Notificatie nopens het verboeken van 's Landschaps Bild-meyers of Pachters, 27 April.

Notificatie van den 28 April, als die van den 17 May 1715.

Notificatie dat alle Scheepen geladen met waaren den Impoſt ſubject, in 't vaarwater zullen blyven leggen, of aanſtonds binnen ſeylen, by pœne van confiscatie, 3 Juny.

Notificatie om niet op de Kley te Jagen, den 29 September.

Notificatie nopens de aflosſinge der Grondpachten, 1 October.

Notificatie rakende de betalinge van de Reële 100 penning door de Meyers, Huurders en Bruikers, datum Utſ.

Notificatie nopens de Limitſcheidinge met Stad en Lande, 4 dito.

1719.

Publicatie, verbod van uitvoer van Rundvee, uitgezondert vette Oſſen en bolle Kalveren, 20 February.

Reſolutie wordende geapprobeert de concept inſtructien voor de Dyks geregten van Ferwerderadeel, Ooſt- en Weſtdongeradeel, Collumerland &c. door de Heeren Gedeputeerden geformeert, den 6 Maart.

Reſolutie, de Heeren 's Hofs Provinciaal worden geauthoriſeert van de gemeenmakinge der Zeedyken, zoo van Aard als Paalwerk in de contributien van Wonzeradeel &c. te reguleeren, en de daar over te moverene differenten by wege van arbitrage en ſonder forme van proces te termineren, 7 dito.

Reſolu-

Resolutie rakende het verhogen en verzwaren der oude Zeedyken in Westdongeradeel en Collumerland en de maniere hoe de kosten daar toe vereischt zullen worden gevonden, eodem dato.

Notificatie van den 18 Maart, als die van den 13 Maart 1717.

Notificatie van den 18 Maart, als die van den 17 Mey 1715.

Placaat rakende de vernieuwde Stem en Floreen registers, 24 Juny.

Resolutie waar by word geapprobeert de uitsprake van 't arbitrament rakende de besognes van tauxatien der Zeedyken in Wonzeradeel en deszelfs proportie nopens de kosten over het repareeren en onderhouden derzelver, 24 Juny.

1720.

Resolutie arresteerende dat de uitkopers van Erveniſſen voor zoo verre daar in eenige Vastigheeden worden bevonden, niet zullen wezen gehouden te betalen de 40 penning wegens de vaste goederen, 15 April.

Placaat van Haar Hoog Mog. Prolongatie van het verbod van uitvoer van Lompen, Vischwant, Touwerk &c. tot voordeel van de Papiermakerien in deze Landen, 18 dito

Reglement op het maken en onderhouden van een Kaydyk van de Cuynre tot aan de contributie Zeedyk, 2 Mey.

Placaat dienende tot interprætatie van het nader Reglement geemaneert op het middel van de collaterale succesſie, 4 dito.

Placaat nopens de Floreen der vergravene Landen, eod. dito.

Publica-

Publicatie dat van alle vaſte goederen, de Reële Goedſchattinge ſubject zynde welke van nu af aan by corpora geacquireert worden, 't zy door Erveniſſen, Legaat, of Koop &c. zal worden betaald de Reëlen honderſten penning, Eodem dato.

Notificatie ter oorzake dat zommige Perzonen op het perzoneele Cohier afzonderlyk op verſcheidene cohieren en plaatzen zyn aangeſlagen, 4 October.

Placaat tegen de Joden en Smouſſen, 18 November.

1721.

Notificatie wegens de verboden tyt, den 15 Maart.

Notificatie van de continuatie van 's Lands middelen, de Haven pagten, Beeſtiaal &c. den 18 dito.

Octroy aan de Kerkvoogden van Ligtaard nopens de Tol op de Vlapbrugge over hun vaart, 31 dito.

Notificatie rakende het ontvangen der Collectgelden van de generale en particuliere Collecteurs in de reſpective Grietenyen en onderhorige *Dorpen*, 11 April.

Octroy aan *Beernt Ibes* op een Veerſchip van de Lemmer, Kampen, Zwol en Deventer, den 31 Mey.

Placaat tegens den in- en uitvoert van Rundvee, blyvende de uitvoert te water alleen gepermitteert, 5 November.

1722.

Notificatien nopens de prætenſien van deze Ingezetenen op de Koning of Kroon van Denemarken, 27 February.

Placaat

Placaat rakende de invorderinge en betalinge van 's Lands Floreen-renthe en ſchattinge, den 5 Maart.

Approbatie van 's Hofs arbitrament rakende de gemeenſchap van Aardwerken en Zeedyken in Wymbritzeradeel, eod. dato.

Octroy van *Wouter Beernts* op zyn Veer van Sneek op de Lemmer & vice verſa, eod. dato.

Octroy voor de Veerſchippers van Dronryp op Leeuwarden, Franeker en Harlingen & vice verſa, eod. dato.

Reſolutie continerende eenige poincten tot interprætatie van de Placaten op het ſtuk van de Collaterale ſucceſſie geëmaneert, wyders een nieuw Placaat op 't voorſz. ſubject te formeeren, met alle additien, interprætatien &c. den 5 Maart.

Reſolutie dat de Obligatien tot voldoeninge der Æquivalenten onder Recipis zullen moeten worden overgegeven aan 't Comptoir der Loſſe Renthen; wyders Reglement hoe voorſz. Ontvanger zig daar omtrent zal hebben te gedragen, 9 dito.

Octroy voor *Jan Piers* Veerſchipper van de Lemmer op Sneek & vice verſa, 9 Maart.

Reſolutie waar by 's Lands Ordonnantie word geapprobeert, 12 dito.

Placaat behelſende een Reglement waar na het recht van collaterale ſucceſſie zal worden betaaldt, eod. dato.

Notificatie als die van den 13 Maart 1717. 13 dito.

Notificatie als die van den 17 Mey 1715. eodem dato.

Placaat tegens het verhuuren en huuren van Landen, waar van de Floreen &c. blyven tot laste van de Eigenaar, 18 dito.

Notificatie tot interpretatie van 's Lands Lyst nopens het Gemaal, 26 Juny.

Notificatie rakende het uittellen van penningen volgens uitspraak van præferentie door Commissarien van den Hove gedaan, 28 November.

Authorisatie op de Heeren Gedeputeerden om een vaste voet en ordre te stellen, op de vaaten van de Kalkbranders, eod. dato.

Resolutie ordonneerende de Magistraat van Leeuwarden te onderhouden zodanige kinderen wiens ouders door 's Hofs Sententie in 't Tugthuys gebannen, of ter dood geweezen zyn, den 28 November.

1723.

Octroy voor *P. C. Hollander* op deszelfs Veer van Sneek op Swolle, Campen en Hasselt, 23 February.

Approbatie van 't concept Placaat door de Provincie van Utrecht geformeert, nopens de zaaken van de Munte, onder eenige remarques, den 4 Maart

Placaat tegens het fraudeleus passeeren van Bylbrieven op Scheepen, 13 dito.

Notificatie als die van den 17 Mey 1715. dato Utf.

Notificatie als die van den 13 Maart 1717. eod. dato.

Placaat nopens de invorderinge van Floreen, Goedschatting &c. uit fidei commissaire goederen, eod. dato.

Placaat tegens Ouderen die hunne minderjarige Kinderen verlaten, dato voorsz.

Placaat

Placaat ter bekragtiging van de nieuwe 's Lands Ordonnantie, 23 Juny.

Notificatie houdende advertentie van de Publicatie van de nieuwen 's Lands Ordonnantie, 23 Juny.

Placaat dat het de Ingezetenen, die te gelyk ingebooren zyn van deze Provincie, vry zal ſtaan, met Sargies, Bontgoed en diergelyke krameryen by de huizen te loopen, 28 Juny.

Notificatie rakende de Botervaten, 8 December.

1724.

Placaat tot interprætatie en ampliatie van het Reglement op het onderhoud der Armen, 18 Maart.

Notificatie als die van den 17 Mey 1715. eod. dato.

Notificatie als die van den 13 Maart 1717. eod. dato.

Placaat rakende de betalinge van het Tonnegeld, door Schepen het nieuwe Amelander gat paſſeerende, dato voorſz.

Placaat nopens het invoeren van Varkens, 22 dito.

Reſolutie nopens de Maaten en Gewigten, 2 Juny.

Reglement tot menagement op de expeditie van Militaire Juſtitie, eod. dato.

Approbatie in de conventie over de Lymytſcheidinge tuſſchen Vriesland en Stad en Lande gemaakt, op goedkeuringe van wederzydze Heeren Staaten in dato den 12 July 1720. in diervoegen gemaakt, als in de reſ. is geinſereerdt, den 2 Juny.

Octroy voor *P. S. Oldaan cum ſoc.* nopens het op-

oprechten van een Suiker-rafineerderye te Harlingen, eod dito.

Interprætatie dat de meninge van Haar Ed. Mog. is, dat door Infertie van den inhoud van het eerfte en tweede art. in 't vierde boek, Tit. 14, der vernieuwde Lands Ordonnantie, fprekende van het annulleeren van de fpeciale Octroyen van kleine maten en gewigten, en een halve ftuiver op yder kanne bier, niet zoude te niete gedaan wezen, allerhande Concesfien van priviligien van kleine maten en gewigten; dat de Stad Harlingen niet alleen, maar ook andere plaatzen uit kragte der Concesfie van Haar Ed. Mog. daar van zullen genieten, tot zo lange Haar Ed. Mog. zullen goedvinden dezelve in te trekken, eod. dito.

Placaat tegens geweldenaryen, wordende gepleegt aan fchepen en goederen zynde in nood, 4 July.

1725.

Refolutie dat Boelgoeds Ontvangers genoegzame borge zullen moeten ftellen tot zulken zomme als by de Lyfte ten ref. geinfereert, bepaald is, 16 Maart.

Placaat nopens de Steen- Kalk- en Eftrik-bakkers, tonnen en maten, mitsgaders op de kalk en fement, 16 Maart.

Refolutie, houdende dat de Boelgoeds-Ontvangers borge moeten ftellen, 16 Maart voorfz.

Refolutie nopens de Infolvente reften, 17 dito.

Notificatie rakende het aangeven en betalen van collaterale fuccesfie, eodem dato.

Notificatie als die van den 17 Mey 1715 dato utfupra.

Notifi-

Notificatie als die van den 15 Maart 1717. dato voorſz.

Publicatie en reglement tot verpagtinge van het Gemaal, 19 dito.

Notificatie hoe de conſignatie van penningen te doen by de vergravinge van Klyn en Keylanden, eodem dito.

Notificatie rakende de verpagtinge van het Gemaal, eod. dito

Notificatie dat die zig tot borge conſtitueeren voor zodanige die goederen op publicque venditien koopen, niet langer verbonden blyven als drie jaaren, kunnende dit beneficie door geen renunciatie weggenomen worden, 6 April.

Notificatie van nadere veranderingen in de Lyſten van Impoſitien, 16 April.

Notificatie fixeerende de Gortmakers Steenen op drie voeten, en 3 a 4 duim onbepaald, den 27 dito.

Reſolutie nopens de verhuuringe der Paſtorie goederen, 17 Mey.

Notificatie dat alle Contrarolleurs en Opzigters op het Gemaal by de Moolens alle dagen als 'er gemaalen word, moeten præſent zyn, den 18 dito.

Notificatie rakende het affchaffen van alle Loterien in deze Provincie, en interprætatie op de Laakenen en het Gemaal, 17 Auguſti.

1726.

Octroy voor 't groot Schippers Gilde in de Lemmer, den 16 Maart.

Placaat rakende het heffen van eenen Reëlen en Perzoneelen 100ſte penning, 22 dito.

Notificatie rakende de veranderinge in de Lyſten van verpagtinge, 23 dito.

Notificatie nopens de inlosſinge van de Opſchotten in den jaare 1711 door de reſp. Grietenien en Steeden aan den Lande gedaan, 248-337. eod. dato.

Placaat waar by de Eigenaars van Landen gegunt werd, hun Huurman de huur op te ſeggen wanneer dezelve behalven de Reële Goedſchattinge twee jaaren huur ſchuldig is, wordende de Reële Goedſchattinge in dezen geconſidereert als of dezelve geen gedeelte van de huur uitmaakte, 27 April.

Reſolutie nopens de regiſtratie der Reverſaalen meeder dan 200 Ggls. bedragende, eod. dato.

Placaat tegen het frauduleus veralieneren van Vaſtigheden, eod. dato.

Placaat dat de Boeren ten platten Lande en de Ingezetenen in de Steeden, zig ſchuldig makende aan de clandeſtine wegvoeringe van hun Vee, Huisgeraden en Meubelen, met intentie, om hun Land of Huisheeren te ontzetten van hun regt en wettige competentie crimineel daar over zullen worden geſtraft, datum als vooren.

Placaat tegens den invoer van de Landkant, 13 July.

Notificatie als die van den 17 Mey 1715. 26 dito.

Octroy voor de Trekſchippers van Leeuwarden op Dockum op haar Veer, 9 November.

1727.

Placaat om geen Zeeſchol te viſſchen voor half April, den 1 April.

Notificatie als die van den 17 Mey 1715. den 5 dito.

Notificatie als die van den 13 Maart 1717 eod. dito.

Placaat behelzende een Reglement rakende de invorderinge van de Reële, mitsgaders de betalinge van de Perzonele hondertſte en duizentſte penning.

Reſolutie dat de onkoſten die tot reparatie van de Zeedyken worden uitgegeven, en de eigenaars te laſte komen en op de Reële Goedſchattinge worden gekort, niet by weege van reſt zullen worden vergoed, maar afgetrokken van de huuren, zullende de 100ſte penning na de overſchietende huur worden uitgetrokken, datum als voren.

Placaat rakende de inſolvente reſten, den 27 dito.

Placaat rakende de Reële Goedſchattinge betrekkelyk tot de opzegginge der huuren aan de Bruikers der Zathen en Landeryen, datum utſ.

Placaat nopens de regiſtratie der Reverſalen, dato voorſz.

Placaat nopens de clandeſtine wegvoeringe van Vee, Meubilen &c. door bewoonders die in hunne huur ten agteren zyn, denzelven dato.

Placaat tegens het misbruiken en aanbrengen van Zoutzakken, den 1 Mey.

1728.

Notificatie waar by het Placaat van den 1 April 1727. rakende het viſſchen van de Zeeſchol is ingetrokken, 1 Maart.

Notificatie rakende de veranderinge, gemaakt in de Lyſten van de 40ſte penning, ten opzigte van de ſcheidinge van maſſale en gemene Vaſtigheden, als mede van het intrekken van 't Placaat nopens het vangen van Zeeſchol, 13 dito.

Notificatie nopens den ophef van een Reëlen en Perſonelen 100 en 1000ſte penning, eod. dito.

Octroy aan de Veerſchippers van de Goeredyk op Leeuwarden en Sneek, datum utſupra.

Notificatie waar by zeker eerrovend Geſchrift door Monſieur *Soye* tegens Monſieur *de Fargis* Capitein van de Gens d'Armes des Konings van Vrankryk aangeſteld, verboden word te drukken, in te voeren of te verkopen, 16 dito.

Publicatie waar by verboden word aan de *land*-kant van deze Provincie uit Overyſſel, Stad en Lande, en Drenthe in te voeren eenige Lakenen, Krameryen (exempt Doek en Linnen) nogte Wynen in te voeren, 29 April.

Nadere Publicatie, relatief tot het vorige, den 24 Mey.

1729.

Placaat als dat van den 13 Maart 1728. en 14 Maart.

Placaat tegens het uitgeven en debiteren van Stuivers, die buiten de Provincie zyn geſlagen, 24 dito.

Octroy aan *Jacob Feddes cum ſoc.* verleent op hun Veer van 't Heerenveen op Amſterdam, 14 April.

Placaat waar by verboden word het uitleiken van het zand uit de Meeren en andere Wateren, 30 Juny.

Placaat rakende de vernieuwde Stem- en Floreen-Regiſters, 10 September.

Placaat waar by niet alleen de Provinciale Loteryen, maar ook de Utrechtſe Compagnie Loterye word afgeſchaft en verboden, 15 October.

1730.

Reſolutie, opſtel en reekeninge van de Floreen gelegt op de ingedykte Landen by het Dockumer

mer diept, de drie pondematen op één Floreen gereekent, 10 Maart.

Octroy verleent aan *Jan Jochums* op zyn Veer van Langweer op Leeuwarden, Sneek en Joure, 16 dito.

Placaat gelyk dat van den 13 Maart 1728. den 16 dito.

Placaat tegen het maken en onder de hand uitgeven van Handmolens, 26 September.

1731.

Ampliatie van 's Lands Ordonnantie op 't ſtuk van reviſen, 1 Maart.

Octroy voor *P. Jentjes cum ſoc.* Veerſchippers van Boſum op Leeuwarden en Sneek, den 8 dito.

Octroy aan *J. Joukes* Schipper van Deerſum op Leeuwarden en Sneek, den 8 dito.

Octroy aan *D. Tjerks* Veerſchippers van Terfool op Sneek dito.

Reſolutie rakende het onderhoud van 346. roeden Dyks lopende van de moye paal af, tot aan vyf huyzen, tuſſchen Ferwerderadeel en het nieuwe Munneke Bild, bezwaard met 26 Dyks Floreen, dito.

Reſolutie en brieven van Octroy tot opregtinge van een nieuwe Styffelmakerye, dito.

Notificatie rakende de veranderingen gemaakt in de Lyſten van Verpagtinge, 9 Maart.

Placaat als dat van den 13 Maart, 1728. 10 dito.

Placaat rakende de Pannebakkers, 31 dito.

Publicatie dat niemant de Gortmakerie exerceerende zig zal verſtouten eenige zoo genaamde byraderen by hunne Gortmolens te adjungeeren, 27 April.

Notificatie nopens de pegelingen van Bier, Wyn, Brandewyn, Jenever en andere vaaten, 18 Mey.

De gemaakte Limytſcheidinge met Drenthe geapprobeert, 27 Mey.

1732.

Nadere Publicatie nopens de pegelinge van Bier, Wyn, Brandewyn, Jenever en andere vaten, 21 February.

Reſolutie rakende het aangeven en betalen van het reël wegens Huizen en Landerien, den 1 Maart.

Octroy voor de Beurtſchippers van Anjum op Leeuwarden en Dokkum, eod. dito.

Octroy aan Hindelopen op haar Veer op Leeuwarden, den 3 Maart.

Veranderingen gemaakt in het Octroy van de Styffelmakery, tot Franeker, 10 dito.

Placaat als dat van den 13 Maart 1728. den 14 dito.

Publicatie rakende remedien &c. voor Paarden en Koeyen die ziek zyn aan een blaar op de Tong, 19 dito.

Publicatie nopens de dolle Honden en 't vasthouden derzelver, 3 July.

Placaat tegens het ſandleyken en ballaſten van Schepen langs de gehele kuſt van deze Provincie en voor de Polderdyk op 't nieuwe Bild in het byzonder, 14 Auguſty.

1733.

Reſolutie dat een Lid van de Vroedſchap in de Steeden zig zelven tot volmagt ten Landsdage mag ſtemmen, en kan door zyn eigen ſtem de pluraliteit bekomen, 6 February.

Publi-

Publicatie rakende het ſchoon en diep houden, mitsgaders onbelemmert gebruik der nieuw geſlatten Trekvaart tuſſchen Leeuwarden en Harlingen, 12 dito.

Octroy voor *H. Heinſius* in Qlt. voor 't Veer van 't Heerenveen op Groningen, 26 dito.

Octroy aan 't groot Schippers Gild der Stad Sneek verleent op hun Veer van daar op Amſterdam, 26 February.

Reſolutie van aanſchryvinge aan alle de Magiſtraten om in het verlenen van Burgerregt aan vreemde Perzonen veel voorzigtigheid te gebruiken, 27 dito.

Reſolutie nopens het leggen van een binnendyk onder het dorp Zurig, met laſt aan de Heeren Gedeputeerden, 7 Maart.

Placaat gelyk dat van den 13 Maart 1728. den 10 en 14 dito.

Notificatie rakende eenige poincten tot elucidatie en vermeerderinge van het Stemreglement, 10 Maart.

Reſolutie ten opzigte van het bedrog in den koophandel en het maken van zoetemelks Kaazen door baatzugtige huisluiden wordende gepleegt, 10 April.

Publicatie waar by het Viſſchen en het weghaalen van Zee-wier langs de Zee-kuſt van deze Provincie verboden word, 30 September.

1734.

Octroy aan het groot Schippers Gilde van Bolsward op hun Veer van daar op Amſterdam, 1 Maart.

Octroy van de Ingezetenen van Warrega, tot het heffen van een Tol op de Schepen hunne Valbruggen paſſeerende, 2 Maart.

Placaat als dat van den 13 Maart 1728. den 13 Maart.

1735.

Placaat als dat van den 13 Maart 1728. den 7 Maart.

Notificatie rakende den uitvoert van gebrokene verbakte en vervrozene Tichelsteenen, of zoo genaamde Kladden, 7 Maart.

Notificatie houdende een veranderinge in 's Lands Ordonnantie, Lib. 1. Tit. 2. Art. 3. van den 16 dito.

Placaat tegens het overvloedig van Brandewyn, 1 April.

Placaat nopens de verboeking der Bildlanden, 23 Juny.

1736.

Octroy verleent op het Wagenveer rydende van Leeuwarden op andere Plaatzen, binnen en buiten de Provincie, 5 Maart.

Octroy aan *Bodes Johannis cum soc.* op het Veer van Metslawier op Leeuwarden en Dokkum, 6 dito.

Placaat als dat van den 13 Maart 1728. den 17 Maart.

Placaat behelzende een Reglement van de geadmitteerde Banken van Leeningen, 5 July.

1737.

Placaat rakende het heffen van een 100ste penning en van een reële belastinge van een 6 en 8ste gedeelte der huuren, 13 Maart.

Notificatie voor die zig bezwaard vinden by de tauxatie hunner goederen, eod. dito.

Pu-

Publicatie dat de Maaten, Ellen, Kannen en Gewigten alle twee jaaren geytigt moeten worden, voorts inſtructie voor de Ytigmeeſters, den 16 dito.

Notificatie nopens het Ytigen van Gewigten, Kannen en Maaten, 16 Mey.

Notificatie rakende de vrye en onbelemmerde uit en invoert der Havenen van de Stad Harlingen, 3 Juny.

Placaat tegens het invoeren van Gemalen, geraſpt en gebroken hout van Braſilien &c. mitsgaders maalen van het zelve buiten het Tugthuis, 10 Auguſti.

Een præmie van 150 Gls. op het vangen van Wolwen geſtatueert, 10 October.

1738.

Placaat gelyk dat van den 13 Maart 1737. den 4 Maart.

Notificatie gelyk die van den 13 Maart 1737. eod. dito.

Notificatie voor die zig bezwaard vinden by de vernieuwde Stem en Floreen-regiſters, 9 dito.

Publicatie rakende de diſtributie van $\frac{2}{3}$ parten der geſlokte Koffi en Thee, en tegens de zoo genaamde Sakkedragers en omlopers met Hozen, Doek, Linnen, &c. in deze Provincie, 28 April.

Notificatie rakende de verbeteringe van het Reglement op de Jagt, eod. dito.

Placaat van haar Hoog Mogende waar by alle uit en inlandſche ſtuivers voor bilioen worden verklaart, den 12 Juny.

1739.

Placaat als dat van den 13 Maart 1737. den 14 Maart.

Notifica-

Notificatie Utſ.

Notificatie rakende de veranderingen in de Lyſten van verpagtingen van 's Lands middelen, eod. dato.

Publicatie om 300 000 Gls. aan geld te emploieeren tot inkoop van Lands obligatien, den 18 Maart.

1740.

Placaat tegens het uitgeven en ontvangen van de afgezette ſtuivers, 25 January.

Placaat als dat van den 13 Maart 1737. den 12 Maart.

Notificatie Utſupra.

Placaat rakende de veranderingen in de Lyſten van verpagtingen van 's Lands middelen, den zelven dito.

Placaat herdrukt met twee extract Reſolutien daer toe relatief, de datis 20 February en 12 Maart.

Placaat hoe te handelen met Erveniſſen, Legaten &c. of andere profytelyke effecten behoorende aan Perzonen die gealimenteert worden, den 5 April.

Proviſioneel verbod van uitvoer van Hooy en Stroo, 16 Auguſti.

1741.

Extract Reſolutie nopens een dispuit tuſſchen het Hof Provinciaal en de Magiſtraat van Leeuwarden, over het ſtraffen van delinquanten, 14 Maart.

Placaat rakende het heffen van een 100ſte penning en een reële belaſtinge van een 5de en 7de gedeelte der huuren en verdere revenuen, 18 Maart.

No-

Notificatie als die van den 13 Maart 1737. dito.

Notificatie rakende de veranderingen in de Lyſten van verpagtinge van 's Lands middelen, eod. dito.

Artikelen van verpagtinge &c.

Notificatie by welke den uitvoer van wrakke Steen word gepermitteert, 18 November.

Notificatie verbiedende de Ruyters en Soldaten om met Snaphanen in 't veld te gaan jagen, 28 dito.

Notificatie verbiedende de vreemde Loteryen, of daar voor te collecteren, 30 dito.

1742.

Placaat rakende het wegnemen van hout, of yſerwerk komende van paalwerken aan de Zeedyken, 9 January.

Placaat tegen den uitvoert van allerhande ongewerkte Wol, 3 Maart.

Notificatie rakende de veranderinge in de Lyſten, &c. 17 dito.

Placaat als dat van den 16 Maart. 1725. den 3 April.

Placaat rakende het vaſt ſtellen der in trein zynde middelen van conſumtie en contributie, met verhoging derzelver en byvoeginge van nieuwe laſten, mitsgaders een Reglement van eene belaſtinge op de Rydtuigen, 6 dito.

Placaat rakende de uitvoert van Stroo, den 27 dito.

Publicatie rakende den vryen invoert van alle enkelde en ongetweernde Spaanſche Wollen, Gaarens en Hollandſche Pakgarens, den 6 Juny.

Ver-

Verbod van invoert van Poepehoozen, Handſchoenen, Mutzen &c. 16 dito.

1743.

Notificatie gelyk als die van den 13 Maart 1737. den 16 Maart.

Placaat tegens den uitvoert van ongewerkte en ongeſponnen Wol, dato Utſ.

Publicatie tegen de acten van Præcario, den 20 dito.

Publicatie rakende eenige veranderingen in de Lands Ordonnantie omtrent de zetting en de prys van het roggen Brood, eod. dato.

Publicatie dat van yder lopen Mankzaad tot Beſtevoeder wordende gebruikt zal worden betaalt ſeven ſtuivers, den 17 Mey.

Notificatie tot opheldering van de gepubliceerde Reſolutie van den 16 Maart 1743 dat geen Gortmaker het meel mag verkopen beneden de ſetting der Stad Leeuwarden, dito.

Publicatie rakende niet alleen de ſetting, maar ook de verkoping van het brood ten platten Lande, 10 July.

1744.

Reſolutie rakende de Bildmeyers, 24 February.

Placaat tot het weder open ſtellen van den uitvoert van Stroo, en continuatie van het verbod van den uitvoert van Hooy, 3 Maart.

Placaat rakende de middelen voor den Lande voor 't jaar 1744. den 12 en 13 Maart.

Misſive aan de gerechten tot het doen van een omſchryvinge van alle de Huisgezinnen in deze Provincie, het getal van Perzonen &c. den 13 dito.

Noti-

Notificatie conform die van den 13 Maart 1737. 14 dito.

Publicatie tegens het uitgeven, drukken en diſſemineeren van oproerige en laſterlyke geſchriften rakende de zaken van de regeringe dezer Landen, 27 April.

Publicatie tot beter invorderinge van 't paſſagie geld, 20 Mey.

Notificatie concerneerende het doen van een fourniſſement van penningen door de Grietenien en Steeden. 23 Juny.

Aanſchryvinge aan alle Grietsluiden en Magiſtraten, ten einde de Botervaaten niet te ſwaar gemaakt worden, 4 November.

Placaat behelzende eenige præcautien tegens den verderen voortgang der beſmettelyken ziekte onder het Rundvee, 11 December.

Notificatie waar by de uitvoer van Hooy om redenen gepermitteert word, 12 dito.

1745.

Reſolutie houdende eene toelating, om van het vet van geſtorvene Beeſten gebruik te mogen maken, 8 January.

Publicatie waar by het ſlagten en den uitvoer van Koekalveren by proviſie en tot nadere ordre word verboden, 2 February.

Notificatie, permisſie aan eenige Fabriqueurs om enkelde Spaanſe Gaarns &c. in te voeren.

Notificatie waar by 't verzoek tot afſchaffinge der pachten word afgewezen, den 5 Maart.

Notificatie waar by de uitvoer van Hooy tot den 10 Mey 1747. word gepermitteert, 8 dito.

Placaat tegens die voor 't einde der huurjaaren hun-

hunne Zathe en Landen verlaten, of nieuwelyks gehuurt hebbende niet aanvaarden, den 15 dito.

Publicatie nopens den uitvoert en doorvoert van Rundvee, 27 dito.

Notificatie houdende remis van Hoorngeld, eod. dito.

Publicatie rakende de invordering van de reële en perſonele Goedſchattinge en de liquidatie, 17 Mey.

Misſive, waar by de Geregten worden gelaſt, de Ingezetenen te doen denuntieeren, om over de huur hunner Landen met den eigenaar te accordeeren, om die ten ſpoedigſten ter Secretarie aan te geven, 9 July.

Verbod om binnen veertien dagen te mogen verkopen Rundvee van buiten inkomende, eod. dato.

Placaat rakende de reële Goedſchattinge, 29 dito.

Placaat rakende het remis van 's Lands Floreen die hunne Runderen komen te verliezen, den 1 September.

Publicatie nopens de remiſſen van Floreen en reële Goedſchattinge en afrekeninge van dien voor Commiſſaris van het Collegie en Rekenkamer, 30 dito.

Publicatie waar by geordonneert werd dat de Yrſche Boter en andere uitheemſche, als mede de Leydſche Kaas ter Wage van deze Provincie zal moeten worden gebragt, den 10 December.

1746.

Publicatie het vernieuwen en ytigen van Seepvaten in deze Provincie betreffende, den 6 January.

Publi-

Publicatie waar by de finale vergoeding van remissen der reëlen word bekent gemaakt, 15 dito.

Generaal Pardon voor Ruiters en Soldaten, uit den dienst der vereenigde Nederlanden gedeserteert, 8 February.

Publicatie ter weering van de verwing in deze Provincie van de Regimenten van *Deutz* en *Oyen*, 12 dito.

Resolutie, door de Gecommitteerden tot de insolvente Florenen zullen gene informatien mogen genomen worden, zonder speciale last van hun Ed. Mog. maar door de Gerechten en Magistraten nopens de opgedragene insolvente Landen en de Perzonen die de opdragt hebben gedaan, 11 Maart.

Ophef van het verbod van uitvoer van onbewerkte Wolle, 18 Maart.

Placaat nopens de vaststellinge der middelen met een Reglement nopens de reële en perzoneele Goedschattinge en belastinge van een douceur of korting van Floreen wegens de sterfte onder het Rundvee, 1 April.

Publicatie tot beter invorderinge van het passagie geld op de Havenen dezer Provincie, den 24 Juny.

Publicatie van het Collegie wegens de reële penning, 21 July.

Publicatie rakende de Switzersche Militie op 't voorstel van den Hove, 22 dito.

1747.

Missive tot uitschryvinge van een Dank- Vast- en Bede-dag, 21 February.

Publicatie tot ampliatie van het Placaat van de reële honderste penning, 15 April.

Placaat nopens de egaliteit van Appel en Oesterkorven gerenoveert, 5 July.

Placaat, vernieuwinge van de ordre en het Reglement op het passagie geld, 4 Augusty.

Placaat van Haar Hoog Mogende dat de Schepen als nog zig zullen reguleren na de ordres in 't Placaat van den 12 Juny jongstleeden uitgedrukt, nopens de leveringe van een derden man van de equipage der Schepen die alhier te huis hooren, den 6 October.

Placaat tot contributie van de 50 penning van alle goederen, &c. 27 dito.

AANHANGZEL

VAN

STUKKEN

WELKE NA HET AFDRUKKEN VAN HET REGISTER NOG ZYN TER HAND GEKOMEN.

1323.

Copie van een brief dat die van Harlingen onder Franeker Regt behoren, St. Odulphi Confessoris.

Copie van een brief, dat die van Harlingen en die geene die te Hartwerth plegen gaar te komen, voortaan in Franeker zullen gaar komen, St. Odulphi Confessoris.

1344.

Copia literarum patentium, quibus Episcopus Trajectinus promittit, si Ecclesia parochialis Franequeræ partium Frisiæ vacare ipsius temporibus contigerit, illum ipsam seculari Clerico tantum, & nulli Religioso collaturum, den 5 Augusty.

1378.

Privilegien des Deekens, dato 1378. en successivelyk by de Deekens van Franekeradeel tot op 't jaar 1433. verteekent.

1402.

Copia van een Marktbrief, op St. Andries dag.

1417.

Copia van Franeker buuren brief, op St. Jacob.

1424.

Copia van een brief beroerende de Zyl tot Rodberta, op St. Magnus dag.

1436.

Copie van Hr. *Andries* Keur-brief, aangesteld tot een Persona te Franeker, op Ste. Maria Magdelena dag.

1438.

Copia van een brief beroerende het graven en slatten van de Zylroede tot Ropda binnen en buiten dyks, op St. Johannis avond decollatio.

1453.

Accoord of Verbond tusschen de Stad Leeuwarden ter eenre, en de Ingezetenen van het Zuider Trimdeel van Leeuwarderadeel ter anderen zyde, over het geene zy malkanderen te voren misdaan hadden, en zulks by dezen kwyt scheldende &c. en verbindende om voortaan in vriendschap te willen leven, op St. Willebrordus dag.

1454.

Johan Bisschop, Burgemeesteren, Schepenen en Raad van Utrecht, geven die van Stavoren Vreede, ingaande des Zondags in de Vasten, en duurende tot Kerstdag naastkomende over twee jaren, des Donderdags na Reminiscere.

1456.

Copia van Harlingen en Franeker en Franequeradeels brief, beroerende dat graven en flatten, op St. Geertruid.

Conventie van *Douwe Ziarda* neffens de gemeente van Franeker met Harlingen Buuren over het flatten van de wateringe, op dat het Rynfchip tot Franeker mag vaaren.

1465.

Copia van een brief tuffchen Harlingen en Franeker, aangaande de bekommeringe (ymand met arreft belopen) in craftina conceptione Mariæ Virg.

1468.

Copia van de fundatie brief des Cloofters van de Crucebroederen binnen Franeker, 4 April.

1470.

Copia van de waardeeringe brief van de Goudtfmeeden te Franeker, den 19 Augufty.

Copia van een Geleidtbrief als de aflaaten ingaan op St. Jacobs ayond, des Maandags na letare Iherufalem.

1471.

Copia van een brief tuffchen Franeker en Franequeradeel en Harlinger Buuren, beroerende de Tollen &c. des Maandags na St. Sarvatius.

Copia van een brief aangaande de Tollen op 't Koyt te Harlingen 's Maandags na Servaas.

Copia van een bevel van de gemene Landen van Ooftergoo en Weftergoo op die van Harlingen, des Maandags na Paafch achten.

1472.

Copia van een brief beroerende ſchorting of ſcheelinge (verſchillen) tuſſchen Harlingen en Franeker, zullende elk Rhynſchip, dat met bier van Haarlem koomt, betalen een ſtoter tot onderhoudinge van het diept, op letare Iheruſalem in de vaſten.

1474.

Copia van een brief, dat die van Franekera Stad of Buuren zullen regten over hals en hoofd en over alle zaaken en misdaden, op St Servaas.

1475.

Copia van een brief dat die van Franeker en Franequeradeel bevel hebben de Vyf Deelen, die geen herig recht hebben te beregten, des Maandags voor allerheyligen.

1481.

Baar of Zoen, gemaakt door Heer *Jelle Juwſma*, Heer *Benno* te Wirdum, *Tjebbe Unia*, *Pieter Camſtra*, *Heſſel Jelgerſma*, *Sasker Oenema*, *en Sikke Aggezoon*, tuſſchen de Steden Sneek en Bolsward, *Pieter* en *Rienk Harinxma*, *Juw Jongema*, *Wybe Sjoerdsz. te Groveſtins* met hunne Vrienden en helperen te eenre; *Douwe Sjaarda*, *Wyts Jongema* en haare kinderen, *Swob Hottinga* en *Hero* haar Zoon voor haar en haare kinderen, *Tjaard Groeſtra* met haare Vrienden en helperen ter anderen zyde, 20 April.

1501.

Copia van een privilegie brief gegeven aan Franeker door *G.* en *Henr. van Saxen* van den accys, en twee hondert morgen Akkers van den Bilde, &c.

1504. Co-

1504.

Copia van een brief van *G. Schenk*, dat men op de Dorpen om Franeker geen Waeg, Ambachten nog Koopmanſchap houden zal, dan alleen binnen Franeker.

Copia van privilegien by Hertog *Georgen* alleen den Stad Franeker gegunt en gegeven omtrent Bieren, Lakenen &c. den 10 July.

1515.

Copia van etlyke Artikelen by die van Franeker overgegeven aan den Prince van Spagne &c. &c. &c. met de appoinctementen daar op geappoſtilleert, den 28 July.

Copia van eenige Artikelen by die van Franeker aan zyn Keyzerlyke Majeſteit.

Copia van Heer *Floris* Privilegien met de confirmatien daar van, den 8 July.

Verſoek van die van Franeker dat de Stadhouder zyn hooftregt en die Landsdagen wil houden binnen Franeker, op dat die ſchamele ſuppliánten een weinig in eeren wederom mogten komen.

1527.

Copia van een brief, daar de Heerſchappen in benoemt ſtaan, die van de jaartax vry zyn, den 4 November.

1528.

Copie van een quitantie van 200 Caroli Guldens by *Epo Lyauckama* ontvangen ter cauſe van zekere gravinge en ſlootinge van de Zyll toe Ropperda binnen en buiten Dyks, den 18 November.

Brief van *G. Schenk*, om volgens gemaakt reces

voor

voor den Hove van Vriesland alles te voldoen het geen daer in geſtipuleert is voor yder bezitter van Landen tot het maken van den buytendyken: wordende de nalatige geciteert op de Cancelarye van het Hof ten laaſten op den 20 January, om den eyſch en concluſie van den Proc. Generaal van 's Keyzers wegen te aanhoren.

Item citatie van Stadhouder en Raden van 't Hof ten fine voorſchreven tegen den 28 January: zynde dit ſtuk aan het ander geannexeert.

1529.

Copia van Reces-brief, beroerende de dykagie in Weſtergoo, den 23 April.

Authoriſatie verleent by *G. Schenk* op de Heeren *Julius van Botnia*, *Sybrand Roorda*, *Jarig van Dekama* en *Hector van Hoxwier* tot Gedeputeerden, zynde dezelve by de Staaten, en byzonder by die van Weſtergoo, benoemt tot het ontvangen van de ſes ſtuivers van hare gulden, geaccordeert by die van Weſtergoo binnen dyks, om de elendige buiten dykſters in Weſtergoo in hun noodt te hulpe te komen: zullende deze Gedeputeerdens ontfangen, uitgaaf doen en rekening, ook beſteding van Hout, Yzer &c. op een honorair van vacatie geldt van 35 ſtuiv. 's daags &c.

Declaratie van den Stadhouder en Raaden, en aanneeming van de meeſte buitendykſters in Weſtergoo, dat zy de Zeedyken van Feenhuizen tot de Bildtdyk toe met Aardwerk maken zullen, behoudens haar regt tegens die binnen den buitendyk leggen Ooſtwaarts &c. en met begeerte dat de binnendykſters zoude werden geinduceert, hun met paalen en yſerwerk tot hoofden &c. te aſſiſteeren, 't geen by de Stadhouder en Raaden is aangenomen.

1530. Co-

1530.

Copia van een Reſolutie, waar by het graven en flatten, omtrent de Zylen by Franeker om, werdt gereguleert, gelyk ook de contributie van elk.

Copia van een brief, beroerende ettelyke Wallen te maken neffens het Klooſter van de Kruisbroeders binnen Franeker.

1532.

Copia van een Octroy-brief van zyn Keyzerlyke Majeſteit aan de Stad Franeker gegeven, inholdende, dat de Regenten derzelver Stad van de Stads inkomſten mogen verzetten op wederroep van vyf jaaren tot 'er zomma toe van feſtig Gls. 's jaars, den 24 Sept.

1533.

Copia van een arbitrament, door *G. Schenk*, uitſpraak en ordonnantie van Weſtergoo Zeedyken, gemaakt tuſſchen de binnen en buitendykſters van de Vyf Deelen, den 7 April.

1535.

Copia van een Octroy-brief van Keyzer *Karel* tot verkopinge van de Renten der Stad Franeker op wederroep ter zomma van hondert Goudtguldens, den 12 February.

Copia van een reces aangaande het maken en onderhouden van Boſumer Zyl ofte Tille, den 10 Juny.

1537.

Ordonnantie hoe, en waar na men alle laſten van ommeſlagen op een gouden Floreen rente zal verſamelen, 27 April.

Reglement, voornamentlyk gemaakt over de wagten, om toeverzigt te hebben op Lutherianen, Sacramentiſten, en Wederdopers ook om hoogmoedige jonge lieden, die nochtans niet tot mondige jaaren zyn, en veel moetwil binnen de Stad Franeker en Kerken, te laten geeſſelen met roeden. Dit Reglement is gemaakt door de Stadhouder binnen Franeker, den 7 July.

Executoir pronunciatie van twee Commiſſarien van den Hove tot voldoening van de triumphante ſententie, geobtineert by *Ywo Fritſma* tegen die van Weſtergoo, met overſlag, wat op ieder Floreen renten moet worden betaalt, en inſinuatie hier van aan Franeker gedaan, den 11 July.

1538.

Copia van een brief beroerende de hoogte, breedte en ſchouwinge van de Indyken der Vyf Deelen, 19 Auguſty.

1539.

Copia authenticq van een accoord, gemaakt by *Hector van Hoxwier* Keyz. Majets. Raad in Vriesland, aangaande met maken en onderhouden van Paye-tille, den 12 May.

Stukken, relatif tot Zyaerdema Adelyke Prebende, 28 October.

Copia van etlyke artikelen by den Landſchappen van Vrieslandt aan zyn Keyzerl. Majts overgegeven over eenige zaken, geſchiedt contrarie aan het tractaat tuſſchen hoogſt. gem. Z. K. Majt. en de Staaten van Vriesland gemaakt in het jaar 1524. mitsgaders het conſent, accoort en approbatie van Z. K. Majt. op de voorſz. artikelen gegunt, en verleent, den 30 October.

Copia van een brief door Keyzer *Karel* verleent, waar by declareert, dat het Don gratuit,

aan

aan denzelven toegeſtaan, by de Staten van Vriesland, ter ſomma van 40000 gls., niet wezen zal tot præjudicie of nadeel van de privilegien en vryheden van Vriesland, den 31 October.

Copia van een verklaringe of limitatie van de woorden (dat iemant moet woonen daar hy zyn beneficie heeft, en dat niemant twee beneficien te gelyk mag hebben) vervat in het tractaat van den jaare 1524. tuſſchen zyn Keyſ. Majt. en de Staaten van Vriesland, den 2 November.

Copia van een brief van *Maria* Koningin van Bohemen aan den Stadhouder *Schenk*, en Præſident en Raaden van Vriesland, om te renuncieeren, caſſeeren en te niete te doen alle brieven van collatien en beneficien, die tegens het *jus patronatus* &c. gegeven zyn, den 4 November.

1541.

Verbodt om nieuwe jaars avond niet uit de Stad Landwaarts in te trekken, om 't nieuwe jaar te zingen.

1542.

Copia van zekere Ordonnantie gemaakt by Stadhouder, Præſident en Raaden van 't Hof op de alienatie van onroerende goederen, toebehorende Kercken, Beneficien, Gaſthuizen, Huisarmen, Weeskinderen en de mindere van jaaren, den 29 Maart.

1544.

Proviſionele deciſie omtrent de reparatie en graven van Gaetwerder Zyl en Zylroede, en de onderhoudinge van dien, den 16 September.

Het dictum van de ſententie, gepronuncieert en uitgeſprooken tot Leeuwarden in de Cancellarye tuſſchen *Andries Waltinga* en *Syurdt Teetkum*

van

van Tzum, hen zeggende volmagten van die van Franequeradeel impetranten ter eenre ende Mr. *Jarig* van Dekama, *Poppæ* van Doyum ende *Ryntzie Sybe* als geoccupeert hebbende voor Burgemeesteren en Raaden der Steede Franeker, zoo voor haar Poorteren en Inwoonders, als hen zeggende gemagtigt van Franeker uitbuiren ter andere zyde, over het graven van de Zylroede en Gaetstwerderazyl &c. waar inne appoinctement by requeste was verkregen den 16 Sept. 1544. zynde deze sententie gepronuncieert, den 20. Decemb. 1549.

1545.

Instructie voor *Wybe Lieuwes* en *Alex. Hoeyte* om aan 't Hof van Vriesland te solliciteeren eenige Artikelen, op welkers yder door den Stadhouder, Præsident en Raaden appoinctement is verleent, den 8 July.

1546.

Copia van den brief by de Mat. van den Koninginne onze genadigste Vrouwe den Staaten van Vriesland gegunt en verleent, aangaande de sententien van de Steeden en Grietsluiden, aangaande de ontruimingen van Landen, Huizen en alimentatien, ofte diergelyke, en ook de consenten van Huizen, Erven van gronden &c. den 4 February.

1547.

Antwoord-missive op eene van de Magistraat van Franeker geschreven door Stadhouder en Raaden, authoriseerende de Magistraat, om suspecte inwoonders te gelasten alle Son- en Heylige dagen ter Misse te gaan, om huizen onvoorziens te visiteeren, en de gevonden suspecte brieven of boe-

boeken te verbranden. Ook de Jongens of Rabaukens, die insolentien in de Kerke plegen, in het secreet te doen geesselen, den 30 Maart.

1549.

Certificatie van de Raden en Gezanten der Anzee Steden des Keulschen derden deels, dat de Stad Bolsward mede behoort onder de gemeene Anzee Steden, 1 October.

1550.

Procuratie van *Philips* Prince van Spangnen op den Hertog van Aremberg om als Erfheer van Vriesland den eed te ontfangen en ook te doen met copia van de gedanen eed door den Prince.

1552.

Copia van het accoord over Payezyl en het opmaken van dezelve, den 29 October.

1553.

Copia van 't Principale accoord tusschen te Stad Franeker met de Uitbuuren, en de dorpen Doignum, Buyr., Ried, het Klooster of convent Aengum, Belkum, Wier, Minnertsga, Tzummarum en Firdgum, aangaande de Vaart ten Noorden van de Stad na de voorsz. dorpen lopende, den 19 July.

1554.

Commisie van *Karel de Vde* voor *Jarig van Bottinga* als Olderman der Stede Franeker, den 6 February.

Octroy van Keyzer *Karel de Vde* voor die van Franeker (welke NB. te kennen gegeven hadde dat zy nooyt een Weekmerkt hadden gehadt) om een Weekmerkt te mogen hebben alle Don-

der-

derdagen (en niet des Vrydags gelyk zy hadden verzogt) zynde dus deze Donderdagze Weekmerkt ingeſtelt, Ao. 1554. den 18 Julii.

1560.

Zekere Tauxatie by de Volmagten van de Vyf deelen binnen dyk, en die van Wonſeradeel en Wymbritzeradeel te zamen gedaan in het Swaar pleyt tegen *Andries Michielz.* met de verdeelinge en ofbrenging &c.

1561.

Commisſie voor *Sybrand Richæus*, Secretaris der Stad Franeker, omme met de Volmagten van de Stad Bolswart, ſampt die van Arum, Achlum en de Hitzum te mogen handelen en Accordeeren, nopende het graven en onderhouden van de Vaerte van Franeker na Bolswart, zoo verre als hy op 't nauwſte zal kunnen bedingen, maar op zyn Uiterſte niet verder als tot Hitzumer Tille, den 17. July.

Accoord of Schikkinge tuſſchen de bovengem. Volmagten gemaakt over het ſlatten van de voorſz. Vaart, den 17 July.

1562.

Certificaat van de Volmagten der Dorpe Tzum, dat de Stad Franeker den Vaart na Tzum lopende niet verder behoeft te ſlatten, nog geſlat heeft, als tot neffens het midden van de Fenne, horende tot de Zathe te Miedum, den 15 January.

Copia van een quitantie van die van Boſum aan die van Franeker, waar uit geblykt, dat die van Franeker doe betaalt hebben twee derden van het ſlatten van de Vaart, ſtrekkende van

Snau-

Snauwerdermeer na Boſumer Zyl, dog in vervolg maar betalen zullen een derde, en by die van Boſum twee derde, alles volgens appoinctement van die van den Hove: lopende ook tot laſten van die van Boſum de Vaarte van Boſumer Zyl ooſtwaarts tot aan zekere nieuwe Vaarte, lopende na Leeuwarden en Sneek, den 11 January.

Copia van een wederzydſche quitantie van de Regering van Franeker en van *Johannes Reyn* over een accoord van Paye-zyl, voor eenen keer by die van Franeker gemaakt onder handſchrift van twee Raadsheeren in den Hove Provinciaal, blyvende voorts die van de Stadt en Uitbuyren voorſz. vry en onbelaſt van de onderhoudinge der Zyl voorſz. volgens het zelve accoord, den 24 April.

1564.

Het Octroy, aan de Schippers van Harlingen verleent 1543. by Koning *Philips* geamplieert, zoo dat geen vreemde Schippers leedig te Harlingen mogen komen om daar te laaden, zynde nogtans daar van uitgezondert die van Hoorn, en Schippers van andere Vrieſche Steeden, die te Harlingen zouden willen uitvaaren, als van Leeuwarden, Franeker, &c. den 9 Juny.

1571.

Rolle ofte Lyſte van de namen en toenamen van alle die gene die eenige loſſe of lyfrenten ligten of heffen op de Stad Leeuwarden met ſpecificatie van de zommen van dien, op bevel van den Hertog van *Alva* als Stadhouder &c. opgemaakt den 11 Juny.

Commisſie op *Caspar de Robles* Heere van Billy, by weege van ſurrogatie in plaatze van den overlede-

ledenen Heere Grave van Meegen, om benevens de andere Gecommitteerden te doen executeeren en effectueren zekere brieven van Octroy aan de Buitendyksters van Westergo gegunt.

Commissie op den Grave van Meegen Stadhouder, *Boudewyn van Loon* Cancelier, en Mr. *Gerard van Oostendorp* Raad, om hun te informeeren de inhoud van zeekere supplicatie van die van Oostergoo tegens de brieven van Octroy aan de buitendyksters van Westergoo vergunt, gepresenteert, en daar over te decideeren &c, den 8 Nov.

Request van eenige Friesche Eedelen aan den Gouverneur Hertog van *Alva* om ontslag of ten minsten surcheance van de betalinge des beloofden propyns aan zyn Kon. Majest. ad 128000 L. vermits de voorgevallene sware doorbraak der Zeedyken in Dongeradeel &c. den 13 Maart.

Verklaringe van de Volmagten van de Steden op eenen Landsdag gedaan nopens een propositie der Volmagten der platte Landen omtrent een verdubbelinge van excys in computatie van de te betalene termynen van den voorsz. propyn, den 12 Mey.

Verklaringe der Lands Volmagten op 't zelve subject, den 13 dito.

Augmentatie van een gepresenteerde contributie in de Steeden daar omtrent, den 14 Mey.

Request om consent tot het doen van een ommeslag tot vindinge van die penningen, met het Appoinctement van den Hove daar op, in dato den 25 May.

Remonstrantie van de Volmagten der Steden omtrent de maniere van betalinge des geseiden propyns.

Verkla-

Verklaringe der Steeden nopens de onderhoudinge der knegten voor een maand.

Preſentatie van dezelve om nog vyf duizent Cargelds. te contribueeren van de goederen in de Steeden met verzoek van conſent tot den ommeſlag dies, mitsgaders om te termyneeren de differenten tuſſchen hen en de platte Landen over dit ſtuk der contributien.

Uitſpraak van den Stadhouder Grave van Meegen over het gemelde geſchil hoe veel de Steeden zullen geven tot den meergemelden propyn.

1572.

Verbod van den Stadhouder *Billy* aan de Ingezetenen van Franeker, Bolswardt en Sneek om niet buiten hunne Steeden te komen op verbeurte van Lyf en goed, den 14 November.

1573.

Aanſchryvinge van den Heere toe Hierges aan de Regenten der Stad Leeuwarden tot waarſchouwinge dat het gepretendeerde Pardon van den Prins van Orangen en Graaf van Berg niet egt is, den 15 April.

Ordre van den Heere de *Billy*, aan dezelve van Leeuwarden, om by publicatie te verbieden, den uitvoert van graanen, boter en kaas op verbeurte van dezelve goederen en inſtrumenten van vervoeringe, by pœne van corporeele correctie, den 12 Sept.

1574.

Commisſie op een Hofs Boode om te ſommeeren alle Meyers van voorvlugtige Landheeren om betalinge binnen tien dagen van hunne huuren en pachten te doen in handen van den eerſten Deur-

waarder, *W. v. d. Broek*, by pœne van executie, den 2 Marty.

Een brief van de Magiſtraat van Franeker in 't Frans geſchreven aan *Casper de Robelen* Heer tot Billy en Gouverneur van Frieslandt, by form van requeſt te kennen gevende.

1575.

Verklaringe ende Reſolutie van de Volmachten van Ooſtergoo en Sevenwolden op den Landsdag gedaan, rakende het vinden van een middel tot de leeninge en ſervicen der Soldaten.

Verklaringe en ampliatie van zekere procuratie den Volmagten der Steeden voormaals mede gegeven nopens de beſlisſinge van alle hangende queſtien tuſſchen de Landen en Steden.

1576.

Misſive van Koning *Philips* aan de Staten van Vriesland rakende de aanſtellinge van *Don Jan* van Ooſtenryk tot Stadhouder, Gouverneur en Capitein Generaal der Nederlanden, 1 September.

Utſupra, kenniſſe gevende van de overkomſt van *Don Jan*, 30 October.

Utſupra van *Don Jan*, waar by kenniſſe geeft van zyn komſt in 't Land van Luxenburg; en verzoekende, dat de Heer van *Billy*, Gouverneur van Vriesland, als mede zyn Zoon, Schoonzoon, en Capiteinen, die door de Soldaten gevangen genomen zyn, weder mogen ontſlagen en in vryheit geſtelt worden, 13 Decemb.

Procuratie van die van Leeuwarden voor haar zelfs en zoo veel nood mede vervangende de andere Steden van Vriesland, op de Burgem. *Æsge Harmens* en *Jehan Huberts* geſw. gemeentsman,

om

om by de Regering te Bruffel te verzoeken om mede begrepen te worden in de pacificatie van Gendt, den 6 December.

Misfive van den zelven aan den Ridder *Wigle van Ayta* Cancelier, refideerende binnen Bruffel tot fpoedige expeditie en behulp van naaftvorige Gecommitteerden, den 7 December.

Origineele Misfive van *Don Jan* van Ooftenryk aan de Regeeringe van Leeuwarden laudeerende hunne neerftigheit om de Burgery in goede obedientie te houden, met recommandatie om in zulks te continueeren, den 13 dito.

Inftructie by die van Leeuwarden aan de voorfz. gecommitteerden na Bruffel neffens de voorgemelde procuratie mede gegeven, a dato den 6 dito.

Ordonnantie nopens de Peft, den 31 Auguffty.

1577.

Propofitie van den Grave van Lalaing aan de Gedeputeerden van Vriesland om te fourneeren een goede fomme van penningen tot betalinge der Soldaten, met een recommandeerende de Friefche Regenten zig gezamentlyk te willen vereenigen, Gecommitteerden na Bruffel fendende, met magt om te adviseeren en refolveeren tot executie van den vredehandel met den Prince van Orangien cum fociis &c. den 12 January.

Propofitie ofte verzoek van de Gecommitteerden van den Graaf *Lalaing*, aan den Hove van Vriesland om abfolute antwoord of zy welgemelde Graaf voor Stadhouder van Vriesland willen accepteeren en ontfangen, ende ofze hun met de Refolutie van den Raad van ftaete willen conformeeren ofte niet; met de antwoorde van den Hove daar op gegeven, den 16 January.

Presentatie en offerte van de gemeene Steeden om tot het fourniſſement voor zyne Majts. Soldaten ad 100000 L. te willen contribueeren, na proportie van den omſlag voormaals gemaakt ten opzigt van hare gecontribueerde 1000 L. tot den Propyn.

Antwoorde van de Gedeputeerde van Vriesland op de propoſitie des Graven van *Lalaing* aangaande een fourniſſement tot betalinge der Soldaten conſenteerende aldaar toe een ſomme van 100000 L. mitsgaders een verklaringe van approbatie van de gepubliceerde Vrede den 8 November laaſtleeden te Gent geſloten, en om hunne Gecommitteerden ten verzogten fine na Bruſſel te willen zenden, den 18 dito.

Misſive van den Stadhouder *Georg van Lalaing* aan de Gedeputeerde Staten van Vriesland, *ra*kende de queſtie, tuſſchen die van Ooſtergoo en Zevenwouden met die van Weſtergoo, in 't opbrengen van den omſlag over de Floreen, als ook de Familie gelden; en een voorſlag, om in plaats van zulks den vyfden penning van alle *jaar*lykze pachten en renten op te brengen, 27 January.

Requeſt van Gecomm. van de Steden aan de Graaf van *Lalaing* om hare preſentatie en offerte van den 19 January te accepteeren en die van *de* platte Landen te induceeren tot onderholdinge van zeekere proviſionele Sententie by Wl. den Graaf van Meegen tuſſchen de Frieſche Landen en Steden gepronuntieerdt, mitsgaders den eigenhandigen Appt. van den Grave van *Lalaing* daar op in margine dies geſteldt, den 24 dito.

Speciale laſt en procuratie op Mr. *Matthys Rommerts*, om te bevorderen en vervolgen het verſchil

ſchil tuſſchen de Landen en Steeden hangende ongedecideert, en te beſorgen hun quotele fourniſſement, by de Volmagten der Steeden eigenhandig vertekent, den 5 February.

Remonſtrantie van die van den Steeden aan die van de platte Landen op den Landdag ontrent het voorzeide verſchil gedaan, met verzoek van antwoord, den 1 dito.

Proteſtatie van onſchuld, door die van de Landen tegen de Steden publycq gedaan, ingevalle de gemeene welvaart benadeelt ofte verhindert mogte worden door de voorgeroerde geſchillen, den 3 dito.

Requeſt van die van de Steden aan den Hove van Friesland om te viſiteeren de hier by gealleegeerde ſtukken tot vervorderinge dier geſchillen, met 's Hofs appoinctement daar op gevolgt, den 4 dito.

Requeſt van appoinctement als voren, over het zelve onderwerp, den 5 dito.

Voorſlag van de Volmagten van de Steeden aan die der Landen gedaan tot een conferentie, met de antwoord in margine dies, den 6 dito.

Requeſt van den Volmagten der Steden aan den Stadhouder *Lalaing* preſenteerende te contribueeren in de algemeene geconſenteerde ſommen het tiende deel voor haaren quota, met den appoinctemente des Stadhouders, den 10 en 15 February.

Tractaat van conſiliatie en accoord tuſſche *Don Jan* van Ooſtenryk van wegen den Koning *Philips* ter eene, en de Staaten van Brabant, Vlaanderen &c. ter andere zyden, den 17 dito.

Requeſt van den Gecommitteerden der Stee-

den *M. Rommarts* en *Jan Huiberts* aan de Heeren van den Hove, of zy zullende handelen met die van de Landen ook zullen handelen voor de Stad Leeuwarden, om een Gecommitteerde na Bruſſel te zenden voor gemelde Stad, en om de rekeningen dier Stadt diſtinctelyk te colligeeren, den 11 Marty.

Mondelinge verklaringe voor den Hove gedaan door *Frans Canter* en *Tjerk Pytters* wegens de gemeene Steden, contineerende conſent om in eene te paſſeerene procuratie aan de verſchieters van penn. te inſereren clauſule van verzekeringe dog zoo wel voor de Landen als Steeden, den 12 Marty

Commisſie van de Volmagten der Landen op zes perzonen uit haar gepaſſeert, om de gerequireerde zomme tot het betalen der Soldaten om te ſlaan en te verdeelen over de Grietenyen en vervolgens die ſomme by eenige particuliere te zoeken onder verzekeringe van intereſt, en reſtitutie, den 6 dito.

Procuratie op zekere zes Perzonen, tot negotiatie van zekere zomma gelds onder behoorlyke verzekeringe en verband, by de Lands Volm. gepaſſeert den 2 Marty.

Misſive van den Raad van State aan de Staten van Vriesland, rakende het ontſlaan van de in Vriesland gevangen zynde Vyanden, 11 Maart.

Remonſtrantie, gedaan by de Staten van Vriesland, tot maintein van hunne privilegien, aan den Stadhouder *Lalaing*, 13 Maart.

Misſive van *Marten van den Nytszen*, *Schelte van Tjaarda* en *Feico Tatmans* aan de Staten van Vriesland, betreffende hunne verrigtinge by de Generale Staten, 29 Maart, gefurneert met twee

Copiás

Copiás Requeſten, aan dezelve, te Bruſſel vergadert ingelevert.

Inſtructie van de Regenten der gemeene Steeden beraamd tot onderholdinge van haare Volmagten en geſanten, &c.

Inſtructie voor Dr. *Chriſtoffel Arentſma* na Bruſſel zynde gecommitteerd by de Steeden.

Requeſt van dezelve Dr. *Aernſma* aan de Generale Staten te Bruſſel.

Procuratie en commisſie voor Dr. *C. Aernſma*, by de Steeden gepaſſeert, om aan den Raad van State te Bruſſel te verklaren, dat zy accepteeren en haar vereenigen met de unie en eeuwig edict van Bruſſel, den 1 April en volg.

Misſive van Koning *Philips* aan de Prælaten, Ridderſchap, Eygenerfden en Steden in Vriesland betreffende de ratificatie van de Pacificatie van Gent, 7 April.

Misſive van de Generale Staten aan de Staten van Vriesland, verzoekende approbatie van de gemaakte Unie, 23 April.

Antwoord op de korte memorie ende poincten by den Landen de Volmagten der Steden overgegeven.

Antwoord van *M. Rommarts* aan Dr. *C. Aernſma* op zyne overgezondene Misſiven, den 10 Mey.

Misſive van *Margereta* Gravinne van Aremberg aan de Staten van Vriesland, betreffende het graven van een binnen Vaart of Grift, van de zwarte Sluis tot Yzelham, en zoo voorts in Vriesland, by haar wylen man de Grave van Aremberg met grote koſten begonnen, 16 Mey.

Misſive van *Sikke van Dekema* en *Lieve van Beyem* aan de Staten van Vriesland, aangaande

den ſpyt, hoon en verdriet, hun door de *Soldaten* werdende aangedaan, 20 May.

Misſive van Præſident en Raden in Vriesland aan de Prælaten, Ridderſchap, Eygenerfden en Steden aldaar, kenniſſe gevende, dat *Don Jan* by de Generale Staten op den 4 dezer is ontvangen en aangenomen als Lt. Gouverneur en Capitein Generaal van wegens den Koning, 21 May.

Ordres van den Steden aan Dr. *Aernſma* na Bruſſel overgezonden, den 25 Juny.

Reſolutie omtrent een te houdene Landsdag op den 20 May tot het beramen van middelen en ordres op de reſtitutie van de genegotieerde penningen door de Volmagten der Landen genomen, den 11 May.

Reſcriptie door de Volmagten der Landen op den requeſte van de Steden rakende de betaling van twee maanden Familie penn. by den Hove ingedient, den 12 dito.

Misſive van *M. Rommarts* aan de Steeden om yder een gecommitteerde na Leeuwarden over te zenden ter deliberatie en defenſie in voorſz. geſchil, den 15 dito.

Misſive of aanſchryvinge om gecommitteerden te zenden op eenen Landsdag den 21. dezer maand te houden, als mede om een maand Familie penn. te collecteeren., den 15 May.

Uitſpraak van den Graaf van Meegen aangaande het contingent der Steden in de propyn ad 128000 L. getauxeert op 10000. L. met ſpecificatie wat yder Stad daar toe heeft betaaldt, ſampt ordres omtrent dc aankondinge en comparitien te Leeuwarden, onder malkanderen beraamt, 19 May 1571.

Rep.

Replyk van de ſteeden rakende de gemelde Familie penn. met 's Hofs appoinctement van nogmaals ter hand ſtellinge aan party Adverſ, den 24 dito.

Duplyk van de Landen rakende twee Maanden Familie penningen voor de Steeden, den 5 Juny.

Requeſt van de Volmagten van Ooſtergoo en Weſtergoo aan den Stadhouder Preſident en Raaden, meldende van zeekere omſlag ad XXV. ſtuivers op yder heerdſteede in Vriesland by de Supplianten op de Landdag van den 3 Juny gereſolveert, dog by die van de Sevenwouden gerefuſeert, verzoekende derhalven 's Hofs auctoriteit om de Zevenwouden en Steden tot het accepteeren en conſenteeren dies te ordonneeren met het proviſioneel appoinctement van den Hove daar op gevolgt, den 7 en 8 dito.

Commisſie van de Volmagten der Steden, op *Frans Canter* en *Sjoerd Pieters*; om met de zes gecommitteerden uit de drie Gooen te handelen omtrent de aflosſinge der genegotieerde penningen, en het uitvinden van middelen daar toe nodig, en bezonder te delibereren over het Heerdſtede geld voorſz. den 15 dito.

Inſtructie voor dezelve Gecommitteerden der Steden, betreffende het heffen van gemelde ommeſlag op de Heerdſteden, eodem dito.

Misſive des Konings aan den Hove van Vrieslandt, inhoudende ordre om te examineeren zekere privilegie brief aan de Stad Leeuwarden voormaals gegunt, om hun advys op 't zelve na zulks weder over te zenden, den 27 Juny.

Requeſt van de Geeommitteerden der drie Gooen aan den Hove verzoekende de Steden te ordonneren zig ten opzigte van het Heerdſtede geld te

conformeeren met de Landen voorſz. tot het arreſteeren dies; met 's Hofs ordonnantie ingevolge 't verzoek daar op verleent, dito.

Requeſt van de Gecommitteerden uit de Steden aan den Hove om vernietiging of ten minſten ſurcheance van zeker appoinctement, by de Lands Gecomm. op een requeſt tegen de Steeden, van den Hove geobtineert; verzoekende voorts nominatie van Commiſſarien, om alle agt Gecommitteerden voor hun te roepen en de verſchillen te helpen en doen termyneren, ſampt commiſſoriaal appnt. des Stadhouders op de inlandſche Raden ten verzogten eynde, den 28 dito.

Requeſt van de Gecommitteerden uit de Landen of Gooen exhibeerende aan den Hove een concept van invorderinge van 't by hun gearreſteerde Heerdſtede geld, met verzoek de Steden tot acceptatie dies te induceeren, en na zulks 't zelve opſtel te approbeeren en daar op uitſchryvinge in forma te depecheeren met de daar op gevolgde proviſionele en finale dispoſitiven van den 5 en 8 July.

Requeſt van Gecommitteerden der Steden aan den Hove, om in deze zake op 't vriendelykſte en ſpoedigſte, door tuſſchenſpraak of ordonnantie te verzien; met het finaal Dispoſityf van naaſtvorig Requeſt hier op meede geappoinctеerd, den 8 dito.

Het Concept of opſtel rakende de invordnring van 't Heerdſtede geld by de Gecommitteerden der Landen ontworpen, en aan den Hove geëxhibeert, gedateert den 4 dito.

Requeſt van de Gecommitteerden der Steden aan den Hove om elucidatie en ophelderinge van voorgaande 's Hofs appoinctement met 's Hofs

rnt-

antwoord van geen nader nog klaarder appointement te kunnen verlenen maar hun na 't vorige te moeten reguleren, den 10 dito.

Misfive van de generale Staaten uit Bruffel overgezonden, ter occafie van het vertrek van *Don Jan van Ooftenryk* op 't Kafteel van Namen aan de Staaten van Vriesland, hun vermanende om in allen gevalle volkomen te onderhouden de Unie van Bruffel, den 26 dito.

Puncten en Artykelen aan de Comparanten der Steden ter deliberatie gecommuniceert.

Misfive van *Don Johan van Ooftenryk* aan de Magiftraat van Leeuwarden, vermanende hun devoir te doen tot het obedieeren van de verftoorders van de gemene ruste en welvaart aan 's Konings ordres, en betuigende zyn goede meeninge om te continueeren van den welvaart des Lands, den 24 dito.

Laft en authorifatie aan Mr. *Matthys Rommerts*, om Dr. *Chriftoffel Aernfma* te Bruffel te verzoeken en te bevelen zig aan het Hof aldaar te addresfeeren, uit name der Steden, ter bekominge van een Ordonnantie aan de platte Landen of Gooën, om in 't toekomende geheel en al communicatyf met de Steden te handelen, confulteeren en refolveeren, den 5 dito.

Commisfie by de Volmagten der Steden gepaffeert op *Aesge Harmensz.* en *Frans Cantor* Burgemeefters in Leeuwarden, om met asfiftentie van de Secretaris *M. Rommarts* in alle voorvallende zaken de Steden concerneerende te doen zo zy raadzaamft oordelen, met overroepinge (in gevalle van zwaarwigtige zaken) van *W. Oedsma*, *B. Romkes* en *Merk Jentsma* Burgemeefteren te Sneek,

Sneek, Bolswert en Dokkum, met belofte van Ratihabitie in Forma, dito.

Articulen en Repartitie van het geene yder Stad moet contribueeren tot het Contigent der Steeden op 1000 Car. glds. genomen zynde, den 3, 4 en 5 dito.

De voorfz. Repartitie en Articulen met meer andere zaken gerefolveert by de Volmagten der Steden, op een aangefchrevene comparitie gehouden te Leeuwarden, 5 Auguſty.

Surrogatie van de Volmagten der Steden op *Jan Huberts* en Mr. *M. Rommarts*, tot zekere Commisfie, in plaats van *Frans Canter* en *Aesge H. Felten* zig van de exercitie dies geëxonereert hebbende, den 23 October.

Misfive van *Don Jan van Ooſtenryk* ten tweedenmaal uit het Kafteel van Namen aan de Staaten van Vriesland gezonden, betuigende op nieuw zyn goede intentie tot confervatie van de Catholyke Religie, behoorlyke gehoorzaamheid aan den Koning, en voldoeninge van het Tractaat van Pacificatie, den 1 Auguſty.

Commisfie op een Hofs Bode om den Præfident der Stad Leeuwarden, benevens de Griets-lieden van Leeuwarderadeel, Tietjerkfteradeel en Menaldumadeel te infinueeren en te belaften om binnen twee dagen te compareeren te Leeuwarden op het Blokhuis, en aldaar te blyven ter tyd hunne Reften van Floreen en Familie penningen aan den Ontvanger *Burmania* betaald hebben, den 17 dito.

Acte van de Burgery van Leeuwarden, verklarende te approbeeren de Pacificatie van Gent, en te accordeeren de voldoeninge der twee maan-

den

den Familie penningen, om reedenen en onder reserven daar inne gemeld, den 20 dito.

Aanstellinge van den Graaf *Georg van Lalaing* tot Stadhouder en Capitein Generaal van Vriesland, Groningen en d' Ommelanden, ende Drenthe, gedaan door de Generale Staaten te Brussel vergadert, den 31 dito.

Missive van de Generale Staaten aan de Staaten van Vriesland, om den Grave *van Rennenberg* als Stadhouder aan te nemen, dito.

Commissie en last op Dr. *C. Aernsma*, om wegens de Steden van Vriesland te Brussel verklaringe te doen, dat zy approbeeren en aannemen de Unie of Eeuwig Edict, voorts in alle voorvallende zaken met de andere Staaten te besoigneeren zo als bevinden zal te behoren.

Missive van de Generale Staaten aan den Grave van *Lalaing* Stadhouder, den 11 September.

Utf. aan *Pierre Sikkinga* Drossaart van Harlingen, dito.

Utf. aan *Pipenpoy* Drossaart van Stavoren, dito.

Berigt aan de Magistraat van Leeuwarden, gedaan door *M. Rommarts* van zyn ontmoetinge en wedervaren by den Stadhouder *Lalaing* te Sneek, den 12 dito.

Apostille gegeven door myne Heeren de Generale Staaten op den requeste van de Staten van Vrieslandt.

Antwoord en Resolutie van de Volmagten der Steeden op de gedane drieleedige propositie van den Stadhouder *Lalaing*, behelzende dat zy hem *Lalaing* volgens zyne commissie van den 31 passato erkennen voor hunnen Gouverneur en Stadhouder;

houder; dat zy getrouwelyk gedenken na te volgen de pacificatie en Unie, en dat zy aanneemen te betalen de twee vendelen Duytſche Soldaten dog alles zonder prejudicie ofte conſequentie.

Commisſie van de Volmagtan der Steden op de Notaris *Douwe Meye Zoon Nyenbuis* aan de Volm. der Geeſtelykheidt, Eedelen en Eigenerfden bovenſtaande antwoord en Reſolutie der Steden te intimeeren antwoord verzoeken, en te proteſteren van onſchadelykheidt omtrent het geene de voorſz. drie Staten mogten tracteeren ofte handelen zonder kennis en communicatie van de Steden met het relaas van 't exploict door gemelde Notaris en twee getuigen gedaan, den 7 dito.

Poincten by de Steden te beramen en bepalen op den aanſtaande dag van comparitie van den 21 eerſtkomende, den 16 dito.

Requeſt van de Rekenmeeſters van den Lande en Steden en de Gyſelaars binnen Leeuwarden, om ordonnantie tegen de nalatige en onwillige Grietslieden en Magiſtraten in 't overleveren der Cohieren van den agtſten penning en 't betalen dier penn. &c.

Commisſie by de Volmagten der Steden gepaſſeert op Mr. *Matthys Rommarts*, *D. Simon Polman* en *Jan Huberts*, hen authoriſeerende, om alle zaken de Steden concernerende te tracteeren zoo zy bevinden zullen te behooren, en te bezorgen dat gene ingekomene beſlotene brieven van Kon. *Mat.* Raad v. State &c. worden geopent; nog geen Reſolutien genomen door de Volmagten der Landen zonder communicatie met de Volmagten der Steden &c. den 23 October.

Ruwe calculatie der Schoorſtenen in Friesland en Regiſter der Grietenyen met 't getal der Dorpen.

Ca-

Capitale collectatie sampt tauxatie in Braband geaccordeert.

Instructie voor den Gedeputeerden van de Steden by de Volmagten der zelver Steden op den 23 October te Leeuwarden vergadert geconcipieert, nopens de collectatie der penningen ten agteren zynde tot betalinge der Walsche en Duytsche Soldaten, dito.

Surrogatie op Mr. *M. Rommarts* en *Jan Huberts*, in plaats van *Frans Canter*, en *Aeske Felten* tot 't exerceeren van zekere commisie by de Steden gecommitteert.

Misive van den Stadhouder aan de Gedeputeerde Staten van Vriesland, waar by *Idzerd van Sikkinga* en *Francois van Pypenpoy* gecommitteert werden, omme de disputen tusschen de Gedeputeerden en de Soldaten in de Lemmer te vereffenen, 4 Novemb.

Misive van den Stadhouder *Lalaing* zyne afgezante de Marschalk *Wybisma* mede gegeven na Leeuwarden om op den inhoud dies te deliberereeren en adviseeren, ten eynde zyn G. daar af te rapporteeren, den 14 Novemb.

Puncten en articulen by de Gedeputeerde van de platte Landen van Vriesland de Generale Staten van Nederland vergadert binnen Brussel overgegeven, den 13 dito.

Request per ordre en uit naam van den Graaf van *Lalaing* aan de Generale Staten gepresenteert om een Regiment Voetvolk te accordeeren, en hem te authoriseeren tot het instellen van de nodige lasten in Vriesland met het appoinctement daar op gevolgt, den 13 dito.

Antwoord by de Volmagten der Steden aan den

Hove overgegeven op een requeſt van de Volm. der Landen ontrent een daar inne verzogte nieuwe uitſchryvinge ter invorderinge van het Heerdſtede geld, den 19 December.

Requeſt van de Volmagten der platte Landen, aan den Hove, preſenteerende by nieuwe uitſchryvinge de zaak van 't Heerdſtede geld te helpen vorderen en executeeren, ofte ingevalle van zwarigheid een ander middel met die van de Steden uit te vinden tot betalinge der genegotieerde penningen, den 16 dito.

Met de appoinctementen zoo het proviſionele, als ook het finale om een ander middel te beramen of &c. den 20 dito.

Requeſt der Landen aan 't Hof om uitſchryvinge tot een Landsdage ter beraminge van een bequaam middel in plaats van 't Heerdſtede geld, ofte anderzins begeren dat de Steden een behoorlyk oblatie en preſentatie zullen doen, met 's Hofs appoinctement dat de Steden een redelyk bod zullen doen, den 21 dito.

Articulen en conditien by de Generale Staten te Bruſſel reſideerende opgeſteld, om den Aartshertog *Matthias van Ooſtenryk* voor te houden en te doen bezweren eer hy zal treden en ontfangen worden in het Gouvernement dezer Landen.

Uitvoerig en breed antwoord van de Volmagten der Steden aan den Hove van Vriesland ingelevert op de Remonſtrantie van de Volmagten der platte Landen rakende de omſlag der laſten en het quota der Steeden.

Placaat des Konings verbiedende den uitvoer van Granen uit de Nederlanden, gepubliceert, den 26 January.

Mis-

Misfive van tollerantie op den loop der Munte door *G. Lalaing*, den 11 Maart.

Misfive roerende de Obligatien van vreemde Officieren en Soldaten, wordende de houders derzelver gelaft om die te zenden na Bruffel &c. den 13 February.

Misfive opzigtelyk tot de Munt, den 10 Febr.

Misfive waar by de Steden gelaft worden, om hunne Volmagten tot Leeuwarden te zenden om te handelen over de ampliatie van hunne refpective Procuratien, den 10 Maart.

Uitfchryvinge van de Volmagten der Landen en Steden om te aanhoren de Rekeninge door *Billy* te doen van de Lands penningen tot onderhoud der Soldaten bekeert, 9 Maart.

Het Placaat des Konings zelve rakende het overzenden van voorfz. Obligatien, 30 April.

Misfive en Placaat, fampt declaratie waar by *Don Jan van Ooftenryk* en zyne aanhangers worden verklaart voor vyanden des Vaderlands, met laft om zulks alomme te publiceeren en hunne Goederen in beflag te nemen, den 7 December.

1578.

Permisfie om te traficqueeren reizen &c. zonder bekommeringe over de zware fchulden der Stad, aan die van Franeker verleend by Koning *Philips* voor den tyd van drie jaren.

Introductie by de drie Goon en Steden van Vriesland gemaakt van den 8fte penn. van de huuren van Huizen en Landen in geheel Vriesland &c. de maniere van befchryvinge, invorderinge en employ der penningen daar van komende, den 23 Januaay.

Acte van Gyzelinge, gepaffeert by zekere agt

perzonen van Staat, waar inne zy zig verpligten niet buiten Leeuwarden te vertrekken voor dat de houders der Obligatien hunne opgeſchotene capitalen tot betalinge der Walſche Soldaten, uit het provenu van den 8 penn. zyn voldaan, den 26 dito.

Ordre van den Stadhouder, Præſident en Raden van Vriesland, aan de gebrekige Officiers en Magiſtraten, om ten ſpoedigſten de Cohieren van den 8ſte penning op te maken en over te zenden, by pœne dat men anders zulks op hunne koſten zoude doen, dito.

Procuratie en Commisſie voor Dr. *B. Idſarda*, *Syds Scheltema* en Dr. *Ork Doyem*, om de Unie van Utrecht van den 23 January 1578. aldaar te ratificeeren en nader te bepalen en te beveſtigen, gepaſſeert by de Landen en Steden van Vriesland.

Particuliere Procuratie van de Steden op den E. *Julius van Botnia* en *Douwe van Sixma* om de Unie te bevorderen op Conditien reeds geconcipieert en nog te concipieeren, alles op behaag van de Aartshertog *Matthias van Ooſtenryk*, de Prins van Orangien en de Generale Staaten, den 23 October.

Placaat, rakende het reſtituceeren van alle onroerende goederen, die in de voorgaande Troubles geconfisqueert zyn geworden, 22 April

Nader bevel en ordonnantie aan de gebreekige Officiers en Magiſtraten om als nog op te maaken en over te zenden de Regiſters of Cohieren van den 8ſten penning, met voorſchryvinge van eenige regelen by de opteekening in agt te neemen, op privatie van hun ampt, en vier dubbele boete mitsgaders aanſchryving om zeker bygaande Pla-

caat

caat te publiceeren, als mede publicatie te doen van verbod van uitvoer van Granen, Proviant en Ammunitie na plaatzen by den viand geoccupeert, den 23 Ap.

Misfive en ordre van den Graaf *Lalaing* om de nevensgaande Unie door alle geeftelyke en wereldlyke Eedelen en gemene Perzonen binnen Leeuwarden te doen ondertekenen, en de namen der weigeragtige aan zyn Ed. over te zenden, den 29 dito.

Misfive van den Aartshertog *Matthias* aan de Staaten van Vriesland om zig te verklaren ofze de geconcipieerde poincten en artikelen tot Reglement en polyticquen beleide niet alleen van de Religie maar ook van de Juftitie dienende, te *Bruffel* opgefteldt, aanneemen of niet, den 14 July.

Misfive van Aartshertog *Matthias*, nopens de afbreekinge der Caftelen te Leeuwarden, Harlingen en Stavoren, en van nieuwe Provinciale Raden, den 27 dito.

Misfive van Aartshertog *Matthias* aan de Magiftraat van Leeuwarden nopens de bezettinge van het Caftteel of Blokhuis aldaar tot der tyd van deszelfs afbrekinge, den 8 October.

Unie te Utregt gefloten tuffchen Gelderland en Zutphen, Holland, Zeeland, Utrecht, Overyffel, Vriesland, Groningen en Omlanden. Lingen en Drent, den 6 December.

Uitfchryvinge van het accoord van den 8fte penning, den 27 Jan.

Ordonnantie van de Magiftraat der Stede Leeuwarden om alle vreemde Perzonen binnen de Stad komende aan te geven by gefchrifte, den 1 February.

Poincten en articulen na welke de Grietsluiden zig willen reguleeren in het ordineeren der Volmagten van haare Grietenyen tegens den naaſtkomenden Landsdag, op den 25 February.

Ordonnantie aan Grietenyen en Steeden om de bygaande Unie te onderteekenen en de naamen van de weigeragtige op te geven den 4 May ſampt Ordonnantie tot uitſchryvinge van omſlag ad 1¾ ſtuiver op de Floreen en het opbrengen van dien, dat. utſupra.

Ordonnantie tot publicatie van vier Placaten, ſampt tot arreſt van de opkomſten der Klooſtergoederen exempt die van vier Conventen, den 11 July.

Placaat opzigtelyk tot de onderhoudinge van de Pacificatie van Gent, den 22 April.

Declaratie van een articul in de Pacificatie van Gent aangaande de geconfisqueerde onroerende goederen, eodem dato.

Placaat des Konings roerende de Munt &c. 11 November.

Ordonnantie tot ſtricte onderhoudinge van 's Konings Placaat van den 20 Nov. laaſtleden, tegens vreemde penningen, goude en zilvere ſtukken, 28 Juny.

Aanſchryvinge tot publicatie van de Lyſten, Ordonnantien en het Placaat der Generale Middelen daar omtrent, ſampt het nomineeren van een perzoon tot den ontvangſt dies, als mede om zig te verklaren nopens de acceptatie van de Religions Vreede, den 3 Aug. 2 ſtukden.

Placaat des Konings tot onderhoudinge der Lyſten van de Generale Middelen en het dragen van de zydene Lakenen, den 13 May.

Lyſten van de Generale Middelen ingaande met den 1 May.

Ordonnantie en inſtructie op de Generale Middelen in Vriesland.

Misſive van den Aards-hertog *Matthias* aan de Staaten van Vriesland, verzoekende om by manier van leeninge een zomme van 8500 gls. in handen van den Theſaurier Generaal op te brengen, 1 Auguſty.

Misſive van de Generale Staaten aan de Staaten van Vriesland, waarby verzoeken, dat *Martin Nitszen* mag werden te vreden geſteld, wegens dat te Maaſtricht en de Landen van Overmaze in commisſie van wegens de Generale Staaten is geweeſt, 1 Auguſty: als mede van den Prince van Orangen en Stadhouder *Lalaing*, de datis den 8 Aug. en 2 October.

Ordonnantie, waar by de arreſten, op de goederen der Geeſtelyken gelegt, moeten worden afgeligt en ontſlagen, 8 Auguſty.

Misſive van de Gedeputeerden van Vriesland, aan de Magiſtraat van Leeuwarden, rakende het ontſlag van de arreſten op de Klooſter goederen. En het opbrengen van de Impoſitien op de zyde Lakenen &c. gepubliceert den 14 Auguſty, 2 ſtukken.

Misſive en Commisſie van den Stadhouder *Georg van Lalaing* aan de Gedeputeerde Staaten van Vriesland, rakende de betalinge van de 33000 guldens aan de Boſſuſe knegten; als mede om by manier van leeninge op te nemen van alle Patronen, of opkomſten van Kerken, de renten van dit tegenwoordige jaar, 17 dito.

Misſive van de Generale Staaten aan de Staaten van Vriesland, waar in met ſterke redenen

aandringen op het invoeren van de Generale Middelen, 24 dito.

Misfive van de Generale Staaten tot Antwerpen aan de Staaten of Gedeputeerde Staaten van Vriesland, opzigtelyk tot de Contributien of Generale Middelen, den 24 dito.

Misfive van *G. Lalaing* ordonneerende om by publicatie bekend te maken, dat 'er een vrye Merkt zal gehouden worden ten behoeve van het Leeger voor Kampen, met vrydom van Tollen en Excyfen voor de aanvoeringe, 14 July.

Ordonnantie om den verfchenen Taux op te brengen, als mede de aanftaande by anticipatie binnen drie dagen, 25 Augufty.

Misfive van de Generale Staaten aan de Staaten of Gedeputeerde Staaten van Vriesland, tot fpoedige opbreng van penningen tot prompte betalinge van het Krygsvolk &c. dito.

Misfive van de Gedeputeerden van Vriesland aan de Magiftraat van Leeuwarden tot betere obfervantie van den opbreng der Generale Middelen van Impofitie, den 31 dito.

Ordonnantie van de Magiftraat van Leeuwarden, verbiedende om na het luiden der Klokken zonder ligt op de ftraten te gaan, 3 Sept.

Ordonnantie van *G. Lalaing* aan de Magiftraat van Leeuwarden opzigtelyk tot de invorderinge der Generale Middelen, 20 September: voorts tegens de verbodene Geweren, eod. dato, 2 ftukken.

Misfive van de Stadhouder *Lalaing* aan de Gedeputeerde Staaten van Vriesland, rakende het herftellen van de Senioren en Canunniken der Cathedrale Kerk van St. Vitus binnen Leeuwarden,

den, in de poſſesſie van hunne goederen en inkomſten, 22 September.

Nadere Ordonnantie door *Matthias* Gouverneur en Capitain Generaal aan *G. Lalaing* Steedehouder in Vriesland tot opſchryvinge en om in bewaringe te nemen de goederen van de vyanden des Vaderlands, den 29 Sept.

Ordonnantie van *G. Lalaing* tot obreng van de $1\frac{1}{2}$ ſtuiver op de Floreen ſampt de Regiſters van de 8ſte penn. en die der perzonele Impoſitien, 27 October.

Misſive van den Aartshertog *Matthias*, en van *Eyſo Jarges* aan de Gedeputeerde Staten van Vriesland, betreffende het aanſtellen van gedagte *Jarges* tot Raad ordinaris in den Hove van Vriesland, 15 November en 16 December.

Aanſchryvinge, nader gedaan tot opbreng der penn. van de perzonele Impoſitien, den 7 December.

Ordonnantie van de Gedeputeerden en Rekenmeeſters dat alle de uitvoerders van Vee gehouden zullen zyn te betaalen van een Oſſe of Stier drie jaaren of daar boven 30 ſtuivers, van yder Koe of Veerze 20 ſtuivers, van yder Hamel ofte Kalf 5 Stuivers, van elk ſchaap 4 Stuivers en van yder Varken 8 ſtuivers, den 6 October.

Nieuw bevel des Konings door *Lalaing* aangeſchreven tot opteekeninge der goederen en beſlag derzelver van de aanhangers van *Joh. van Ooſtenryk* en tot weringe van moorden en Doodſlagen, den 5 September.

Misſive houdende een ordonnantie rakende de generale middelen en opzendinge van de Reële Regiſters &c. den 22 Aug.

Sampt eene inſtructie waar na de Grietslieden en Wethouders van Steden in Vriesland zig willen gedragen aangaande de perzonele Impoſitie.

Concept van de 8ſte penning der huuren van Landen en Huizen beraamt by de Staaten van Vriesland voor ditmaal tot betalinge der opgenomene penningen voor de Walſche Soldaten, den 23 January.

Misſive en andere Stukken van de Algemene Staaten aan de Staaten van Vriesland, betreffende den voorſlag, door den Keyzerlyken Gezant *Otto Hendrik Grave van Schwartzenberg* &c. gedaan, om de Nederlanden met den Koning weder te verzoenen, 1. 3. 4. en 5 December.

1579.

Uitſchryvings Misſive tot het omſlaan van $3\frac{1}{4}$ ſtuivers over de Floreen voor de maand Maart, die penningen in te vorderen en over te brengen aan den Ontvanger Generaal *Pouwels Jelles*, den 21 Marty.

Misſive van den Stadhouder *Lalaing* aan de Staten van Vriesland, hen waarſchouwende om voorzigtig te zyn omtrent de propoſitie van de Gedeputeerden van de nader geunieerde Provincien, den 30 May.

Oplosſinge en verklaringe van de Gedeputeerden der nader geunieerde Provincien ontrent eenige zwarigheeden by andere gemoveert, betreffende het heffen der contributien, het mainteneeren der Privilegien; en het obedieren van den Aartshertog *Matthias*, den 1 Juny.

Pacificatie van de nader Unie van Utrecht gepaſſeert en getekent door de Volmagten der Steden Franeker, Leeuwarden, Sneek, Bolswart, Ylſt,

Ylst, Slooten, Workum en Stavoren, den 2 dito.

Verklaringe, gedaan by de Prælaten en Volmagten der Staten van Vriesland op de propositie van de Gezanten der nadere geunieerde Provincien, dat onnodig vonden, om in een nadere Unie te treden, maar dat onveranderlyk willen blyven by de generale Unie en pacificatie van Gent, en zulks ook met 'er daad hadden betoont, en nog zouden betonen door het opbrengen der laften en contributien, 2 July.

Ampliatie van instructie voor de Gecommitteerden tot de vrede handel te Keulen, den 17 April.

Afflaand antwoord van den Hertog van Aarschot en d' andere afgezanten der Staten te Keulen vergadert op de voorflag en presentatie der Keyzerlyke commissarien aldaar ontrent de policie en Religie beyde, den 12 July.

Notificatie van *Aggeus Albada* Gecommitteerde op de vredehandel te Keulen aan deze Staten van hunne bejegeningen en handel nopens hunne commisfie tot dato dies, den 13 en 14 dito.

Commisfie door de Magistraat der Stad Harlingen gepasseert op *Gerbrand Gosses* en *Wybe Jansz.* om uit hunne name te ondertekenen de principale nadere Unie.

Remonstrantie voor zyne Gen. en de Heeren van den Hove, nopens de contributie tusschen Steden ende Landen.

Uitspraak en verdeelinge gedaan door de Stadhouder en Raaden van den Hove van Vriesland, van de algemeene contributie der Provincie, Ordonneerende dat van die contributie zullen dragen, *de Steden* voor hun corpora *een negende part:*

Het Bild een vyf en twintigſte part, mits de Steden hebben de vierde ſtemme van ſtaat. Ende dat het *reſteerende* der contributie zal omgeſlagen worden *over de Floreen*, door de gebruikers te betalen, onder 't regt van kortinge nogtans van twee derde deelen dies aan den Eigenaar. Alles by proviſie en tot finalyk over deze queſtieuſe zaak zal zyn gedisponeert, den 15 dito.

Uitſpraak en verdeelinge gedaan door vier Raden Provinciaal en Proc. Generaal, van de toegewezene *negende part* der Steden in 't gemeen aan gelde bedragende 5466. C. glds. 13 Strs. 6 penn. namelyk wat yder Stad ſpecifice daar toe moet opbrengen, egter wederom zonder prejudie van iemants geregtigheden in 't toekomende, den 17 dito.

Vermits non acceptatie van naaſtvorige uitſpraake, en nader begevinge en abſolute opdragt van den Volmagten der Steden nopens haare quotele contributie, aan vier uit hun midden gedaan. Een twede en eindelyke uitſpraak en verdelinge van haar negende part over alle de ellef Steden in 't bezonder nogtans zonder prejudicie of conſequentie als voren, dën 19 dito.

Misſive van de Burgemeeſteren en Raad der Stad Groningen aan de Magiſtraat van Leeuwarden meldende dat door de Generale Staten aan haar Ed. waaren toegezonden zekere artikelen van Vrede, om daar op haar advys en meeninge weder over te zenden begerende alvorens te weten wat daar inne by die van Leeuwarden gereſolveert en befloten was of zoude worden; met verzoek van correſpondentie te houden in alle occurentien en voorvallen, den 24 dito.

Misſive van Prins *Willem van Naſſauw* aan *Fr. Bau-*

Baudemont Griffier van 't Hof van Vrieslandt, betuigende zyn genoegen over den goeden toeſtand der zaaken, en dat hy niet zoude failieeren te employeeren alle middelen tot beſte en proſperiteit des Lands dienſtig, recommandeerende allen anderen zulks *mede by continuatie* te doen, den 29 December.

Staat van het Krygsvolk by zyn Excellentie beraamd nodig te wezen voor de ordinaris defenſie, of Guarnizoenen van de navolgende Provincien, als Brabandt, Vlaanderen, Gelderland, Vriesland en Overyſſel, met de tractamenten van de Officieren en gemeenen voor die vyf Provincien 't zamen belopende 198778 L. 13 ſtrs. 4 d. en voor Holland, Zeeland en Utrecht 125000 C. glds. te zamen zynde 323778 C. glds. 13 ſtuivers 4 d. 's Maands &c.

Aanſchryvinge om den vyand geen toevoer te bezorgen, 2 ſtukken gepubliceert, den 23 Maart.

Aanſchryvinge tot opbreng van penn, zullende dienen tot ontzet van Maaſtricht, 29 May.

Ordonnantie van Præſident en Raden des Konings van Spanje om zig te wapenen en van vivres te voorzien tegen deszelfs vianden tot byſtand van den Stadhouder, 3 July.

Placaat op de Munte, den 24 July.

Beſchryvinge van een Landsdag tot aanhoringe van zekere artikelen, rakende die geene dewelke zig afgeſcheiden hebben van de Generaliteit, en tot de Spanjaarden zyn overgegaan, 19 Auguſti.

Aanſchryvinge tot den opbreng van $3\frac{1}{2}$ ſtuiver voor de tyt van twee maanden op de Floreen omgeſlagen, 4 October.

Misſive van de Gedeputeerden van de nadere geuni-

geunieerde Provincien aan die van Vriesland tot antwoord op het verzogte geſchut en handelende voorts op de geheime correſpondentie met de uitgeweekenen, 24 Dec.

1580.

Ordonnantie van den Stadhouder *Georg van Laing* aan den Caſtelein, Officiers en gemeene Soldaten op 't Blokhuis te Harlingen, om het zelve over te leveren aan de Gedeputeerde der Staten van Vriesland, 2 February; en ſtukken hier toe relatif.

Eenige artikelen na het affchudden des Spaanſchen Juks en de uitroeyinge der Pauſelyke Afgoderye gemaakt en geconſenteert by die van Landen en Steden en door dezelve ondertekent, den 22 Maart.

Placaat der Heeren Gedeputeerden opzigtelyk tot het onderhouden van de Reſolutien aangaande den Godsdienſt genomen, den 14 April.

De Reſolutie zelve, 31 Maart.

Ordonnantie tot aanſtellinge van Collecteurs van de Generale middelen weegens de Gedeputeerden 2 ſtukken, 14 en 16 May.

Beraminge op de Contributie aangaande den Oorlog, 16 Maart.

Ordonnantie van de Magiſtraat van Leeuwarden opzigtelyk tot de Allarmen, den 7 July.

Eenige uitgewekene Ingezetenen door den Hove van Vriesland peremtoir geciteert, om op den bepaalden tyd en uur in perzoon te compareren op de Cancelarye binnen Leeuwarden, omme te aanhooren alzulken eyſch en concluſie, als de Procureur Generaal tegens hun luyden zal willen doen en neemen, 7 July.

Verbod

Verbod van uitvoer aan den Vyandt te zenden, den 10 Juny.

Verbod van uitvoert van Rogge, Weit en Brood &c. van, den 13 July.

Ordinantie op het houden van goede wagt teegens den geheymen handel met den Vyand, en teegens uitgeweekene, die weeder in het land koomen, den 30 January.

Aanſchryvinge door *Bernhard van Merode* de bezendinge van Krygsvolk aan den Grave van *Hohenloo* tot Ooſtmahorne, 22 July.

Aanſchryvinge tot Publicatie van eene Ordonnantie en gebod, waar na de Krygslieden zig zullen hebben te gedragen, mitsgaders poincten en artikelen daar toe betrekkelyk van den 5 Auguſti, 16 July, 23 dito, 3 ſtukken.

Placaat des Konings op 't ſtuk van de Munt van den 22 July.

Aanſchryvinge aan de Gerechten door den Stadhouder en de Raden om de reſten op de middelen ten ſpoedigſten op te brengen &c. den 25 Auguſti.

Ordonnantie op de ſtipte opbreng van den Jaartax in handen van den Rentemeeſter, van den 29 Aug.

Ordonnantie des Stadhouders aan de Magiſtraat van Leeuwarden om zig van Kruid, en andere Krygsbehoeftens te voorzien, den 2 Sept.

Verbod van uitvoer van Granen als onder conditien daar inne vermeld, den 19 September.

Uitſchryvinge van eenen Bede-dag tegens den 3 October van den 25 Sept.

Verbod van uitvoert van Mout en Weit uit

de Steden zonder betalinge van den Impoſt van het Gemaal, den 27 Auguſti.

Aanſchryvinge tot Publicatie van een Placaat op de cours van de Munt, op de Lyſte van Impoſitien, de goederen van de uitgewekene, voorts om de Molenaars ten platten Lande te beedigen en Collecteurs voor een genoegzaam ſalaris gedurende de tyd van 14 dagen tot inpalminge der middelen aan te ſtellen, 12 Aug.

Misſive van den Lt. Stadhouder mitsgaders Præſident en Raden van Vriesland aan de Magiſtraat van Leeuwarden om vivres aan die van Ooſtmahorne te ſchikken, den 23 July.

Placaat omtrent de Krygstugt, den 22 September.

Ordonnantie opzigtelyk tot het verzwygen van den opbreng der Impoſitien, het aanſtellen van Collecteurs, omtrent het beedigen van Molenaars en het houden van goede Wagt, den 30 September.

Ordonnantie aangaande het opbrengen der resten van den omſlag op de Floreen, den 11 November.

Ordonnantie tot Publicatie van een Placaat, waar by de Klooſteren bewoont zynde tot prys gegeven worden den geene dieze willen aantaſten en voorts word gelaſt dezelve ten ſpoedigſten af te breeken, en de Steeden om hunne quantiteit Granen op te geven, den 4 Nov.

Aanſchryvinge aan zommige gemeenten in Vriesland, door Stadhouder ende Raden, die door den vyand niet zyn bezet, om den Hemel te ſmeeken tot vergevinge haarer zonden, en zegeningen te verleenen, den 30 dito.

Ordon-

Ordonnantie op het ſtuk van den Hollandſchen Daalder tegens 33 ſtuivers, den 10 December.

Verbod van uitvoer van Graanen, en de Landluiden gebooden hunne Granen te brengen in de vaſte Steeden &c. den 9 December.

Ordonnantie van *B. Nr. van Merode* aan alle Gerechten en Steden om de nog overige gebouwen van zekere Kloosteren voort weg te breeken en het hout en ſteen daar van komende te beſteden tot het maken van Zylen en Krebben aan de Dyken &c. den 12 Dec.

Publicatie tot het naukeurig onderhouden van Sabbath of andere Heilige dagen, den 17 December.

Uitſchryvinge tot het onderhouden van Vaſt- en Bededagen door *B. Nr. van Merode*, den 27 December.

Ordonnantie nopens het dragen van Zydgeweer, zonder het zelve af te leggen langs de ſtraten, den 18 Juny.

Extract uit zekere Reſolutie genomen op de poincten door den Heere *F. v. Baudemont* voorgehouden, den 9 Maart.

Reſolutie van de Staaten van Vriesland tot bevordering van Eendragt onder de Ingezetenen, 22 Maart.

Commisſie voor den Prince van Oranje tot Stadhouder over Vriesland, den 11. *de maand ontbreekt.*

Aanſchryvinge aan die van der Bild, om alle de Granen ten ſpoedigſten op te brengen binnen de Stad Leeuwarden, den 20 Juny.

Requeſt op articulen gefteld van *Billi*, volmagt des Grave van *Renneberg*, verzoekende Ordon-

donnantien tot betalinge van verſchuldigde Penningen, dat zyn Regiment mag geſteld worden onder het beleid van den Grave en hem een ander gegeven werde, en meer andere Poincten, nevens elk articul ſtaat het appoinctement aangeteekent, 6 October.

Misſive van den Stadhouder aan de Staaten van Vriesland, hen kenniſſe gevende van den aantogt van Krygsvolk tot hunne hulpe, ter gelegentheid van de inneminge van Stavoren &c. den 16 November.

Verbinteniſſe tuſſchen de Staaten Generaal en de Hertog van *Anjou*, waarin dezelve aangeſteld word tot Heere en Prince over de Neederlanden; en veele titels en waardigheden toegewezen, den 19 September.

Poincten en artikelen tot conſervatie en reſtauratie van de Privilegien, loflyke gewoontens en coſtumen, nu over lange in Vriesland geobſerveert en gebruikt, by de Gecommitteerden van de Landen tot dezen geconcipieert en in order gebragt.

1581.

Publicatie tegens Roveryen, Plunderingen en andere Exceſſen &c. den 6 January.

Placaat op het ſtuk van de Neeringen, Zoutziederyen en Viſſchernyen, den 31 dito.

Aanſchryvinge tot onderzoek na de uitſtroyers van Calumnien en valſche Gerugten tegens den Gouverneur &c. 2 February.

Met een Lyſt van de Vrybuiters wiens Commiſſien herroepen zyn.

Aanſchryvinge aan alle Gerechten en Steden om Volmagten te zenden in het Jacobiner Kloo-

ſter

ſter tegen den 15 February, om zekere Gedeputeerden van hunne laſt te ontſlaan en andere in hun plaats te kiezen, de Reekeninge van de Ontvangers aan te horen, voorts te reſolveren over zaken roerende den Kryg &c. 7 dito.

Ordonnantie of beſlag op alle uitgaande Scheepen, 27 dito.

Requeſt van de Magiſtraat van Franeker, waar by geklaagd word over hun vervallen ſtaat van Financie, hebbende alleen 1200 gls. Bild-renthen, welke niet toereikende zyn, en verzoekende ſupport en voornamentlyk hun beloofde aandeel van Geſchut en het geene verder op de drie Blokhuizen, (Kaſteelen of Sterkten) binnen deze Landen was gevonden, met de Appoinctementen, in dato den 1 Maart, 5 en 10 April.

Copia Extract Reſolutie van de Gedeputeerde Staaten repræſenteerende de Staaten van Vriesland, gelyk ook van de Gecommitteerden van het Mindergetal en de Commiſſariſſen van Reekening, dat al het geen te voren by zyn Majt. Raad van de Domeynen aangelegt en bekeert is tot onderhoudinge der drie Blokhuizen, voortaan zal bekeert worden tot Steden en Sterkten die reeds zyn, of Steden die nog geſterkt mogten worden; uitgezonderd dat al die geene van de vaſte en beſloten Steden, *die in weigeringe mogten blyven om de Acte ter wegneminge van diffidentie van den* 15 *Maart* 1580. *te anderteekenen en tot deze tyd toe alleen van die van Harlingen beveſtigd is, het regt van deze Reſolutie niet zullen mogen genieten*, den 6 Maart.

Verder is by Gedeputeerden op den 15 September de volgende Repartitie gemaakt: Leeuwarden 3 M. Dockum 3 M. Harlingen 3 M.

Franeker 2 M. Bolsward 2 M. Sneek 2 M. Stavoren 2 M. Slooten 2 M.

Aanſchryvinge tot publicatie van de verpagtinge der Conſumptien, den 31 Maart.

Utſupra tot publicatie van de Lyſten &c. den 12 May.

Advys 's Hofs van Vriesland aan den Stadhouder omtrent zekere Acte, by de Gedeputeerde Staaten aan Zyn Vorſtelyke Genade overgegeven, 12 April.

Publicatie tegens den ommegang met de Malcontenten, den 25 April. 3 ſtukken.

Misſive des Princen van Oranje aan die van Leeuwarden nopens den toeſtand der middelen &c. den 15 Mey.

Misſive handelende over zekeren Monnik, *Antonius Ruiſchenveld* genaamt, die zig aan verraad hadde ſchuldig gemaakt, den 1 July.

Aanſchryvinge aan zekere Steden en Gerechten tot leveringe van een zeker getal Pionniers, den 5 Juny.

Aanſchryvinge aan die van Leeuwarden om Scheepen te bezorgen tot transport van de Compagnie van de Luitenant *Hoks*, 7 Juny.

Aanſchryvinge aan die van Leeuwarden nopens de acceptatie van zekere Compagnien in hunne Stad met laſt van de andere aldaar leggende te laten vertrekken, den 31 May.

Aanſchryvinge van den Gouverneur aan die van Leeuwarden nopens de geheimen handel met den vyand, en tot acceptatie van twee Compagnien om de aanſlagen des vyands af te breeken, den 9 Juny.

Utſupra nopens de aankomſte van den Heere

Neyen-

Neyenoort en de geheimen handel met den viand binnen de Stad Leeuwarden, gebiedende daar tegens goed regard te nemen, den 9 Juny.

Misfive van *B. van Merode* aan die van Leeuwarden afflaande hun verzoek, om het overfte Vendel aldaar te zenden, en gevende in Stede dies een ander, den 14 Juny.

Mandement van die van Leeuwarden tot opgave van de naamen van alle vreemde Perzonen, fampt verbod om aan hen inwoninge te bezorgen zonder confent van den Raad &c. den 10 Juny.

Placaat tegens den overlaft van het Krygsvolk, den 3 July.

Aanfchryvinge tot het doen van Dankzeggingе op den volgende Sabbath wegens een zegen op den vyand behaaldt, den 18 July.

Uitfchryvinge van eenen Beede-dag van den 26 July.

Aanfchryvinge tot overleveringe van penningen aan de Ontvangers, by pœne om als vyanden des Vaderlands geagt en geftraft te zullen worden, 20 Auguſti.

Ordonnantie nopens den verdagten Muntflag van zeker Muntemeefter, verklarende dezelve goed te zyn, 22 Auguſti.

Verbod om geen Vee op de Kerkhoven te laten weiden, om de Stads Bolwerken niet te befchadigen, en om de Duitfche en Engelfche Soldaten niet te beledigen, gepubliceert den 26 Aug.

Misfive van den Steedehouder nopens den twift over de Electie der Gedeputeerden voorgevallen, 7 April.

Ordonnantien opzigtelyk tot de Peft, den 16 September.

Ordonnantien omtrent de onderhoudinge van de Burgerwagt te Leeuwarden, den 13 July.

Placaat nopens de uitvoer van Goederen, den 26 September.

Aanschryvinge nopens de Pest, 27 dito.

Verbod omtrent Straatschenderyen en gebod omtrent het onderhouden van den Sabbath, den 28 October.

Placaat tegens de Paapen &c. 9 November.

Ordonnantie waar by den toevoer voor 't Leeger aan Steenwyk word geboden, 4 February.

Copia uit de Minute van Protestatie by eenige van den Adel gedaan, by het despicieren van die, dewelke de post van Gedeputeerde Staat zouden bekleden, 23 dito.

Resolutie der Heeren Gedeputeerden waar by de penningen voormaals tot onderhoud der Blokhuizen geschikt en besteed, voortaan zouden gebruikt worden tot onderhoudinge van vaste Steden, den 6 Maart.

Dispositie door zyn Excellentie gemaakt over den toestand der zaken van Oorlog en Vrede in den Landschappe van Vriesland, op een propositie door afgevaardigden gedaan &c. 5 April.

Resolutie van Stadhouder en Gedeputeerden nopens het dispuit over de verpagting der middelen tusschen de platte Landen en Steden, den 9 Mey.

Request van de Landen en Steeden van Vriesland aan zyn Excellentie en de Staten Generaal verzoekende dat de Oorlogschepen in 't Flie en Schoolbalk leggende, geboden mogen worden om de Vriesche en Oosterschen Koopluiden niet te molesteren om de betalinge der Ommegelden &c. den 31 Aug.

Requeſt aan *B. N. v. Merode* door de Volmagten der Steeden, verzoekende, dat elke Stad tot reparatie en fortificatie geaccordeert mogte worden $\frac{1}{3}$ part van de middelen 5 July, met het appointement van *Fiat* daar nevens, eod. dito.

Ordonnantie van *B. Hr. v. Merode* tot eene nauwkeurige invorderinge van de Generale middelen, 7 Auguſti.

1582.

Octroy brief voor die van Franeker geaccordeert by *Francois* Hertog van Lotharingen &c. om van de Wynen een zekere Impoſt te mogen heffen tot redres van haare vervalle ſtaat: met ſurcheance van betalinge van haar agterſtallige ſchulden geduurende drie jaaren, en permisſie om des niet tegenſtaande te mogen reizen en onbekommert te traficqueeren &c.

Ordonnantie tegens de Peſt, 8 Auguſty.

Extract nopens de goederen by perzonen door de Arme Staat wordende onderhouden, nagelaten, dat die vervallen zullen, niet tot de Kinderen, maar tot de Arme Staat, 8 dito.

Ordonnantie tegens de kwade practycquen des Vyands, en de behulpzaamheid der Monniken tot dien &c. den 26 Juny.

Placaat tegens den toevoer aan den Vyand &c. den 15 December.

Placaat tegens de Doodſlagen, 21 November.

Reſolutie en Ordonnantie tot publicatie van navolgende Conditien en Articulen, 17 January.

De Articulen zelve, behelzende het verzetten der Klooſterlanden tot uitvoering van den Kryg.

Misſive van *Karel Roorda* aan de Staaten van Vriesland, behelzende een egt berigt, hoe dat

Zyn Excellentie op een verraderſche wyze door eenen ſchoot aan het gezigte was gequetſt, dog zonder gevaar &c. den 22 Maart.

Poincten en Articulen van den Landsdag van den 26 Juny, met de Reſolutien daar nevens in't Jacobiner Klooſter, 6 July.

Proteſt van de Volmagten der Steden tegen die der Landen, omtrent het geene zy zouden mogen ondernemen buiten ſtem en kennis van hun quartier, den 6 July.

Beraminge waar door de Landen en Steden van Vriesland tegens den aanval der Vyanden bewaart zouden kunnen worden, *d. def.*

Aanneminge van den Hertog *van Alencon*, 16 July.

Commisſie op 8 Gedeputeerden met eene inſtructie om met den Stadhouder te handelen over zaken roerende het welzyn van den Lande, den 28 dito.

Commisſie van de Staaten op zekere Heeren om op te nemen en te ſluiten de Reekeningen van de Ontvangers en Renthemeeſteren van de Klooſtergoederen, dito.

Proteſt van de Edelluiden tegens het verkiezen van de Volmagten van Zevenwolden op twee perzonen geen Edelluiden zynde, tot Gedeputeerden, dito.

Inſtructie voor *Wythie van Kamminga* en *Jan Montzma*, waar na zy zig in de Vergaderinge der Generale Staaten zullen hebben te gedragen, den 1 September.

Deciſien van den Hertog *van Alencon* over de verſchillen tuſſchen Landen en Steden van Vriesland.

land, aangaande het ſtemmen in zaken van Staat, 27 November.

Ordonnantie van *B. Hr. v. Merode* aan de Magiſtraat van Leeuwarden, om haare Stad met goede Wagt te bezetten &c. 19 dito.

Requeſt van Magiſtraten der vaſte Steden in Vriesland aan Syn Hoogheid, vertonende zekere Reſolutie van de Gedeputeerden in dato den 6 Maart 1581. genomen na voorgaande reſcript van den Stadhouder en verzoekende het effect van die Reſolutie te mogen genieten, opzigtelyk tot die penn. voormaals geſchikt, tot onderhoud der Blokhuizen en nu aan de gemelde vaſte Steden toegeſtaan. Voorts om na expiratie van de toen lopende verpagtinge der excyſen van Wyn, Bier en Lakenen dezelve toekomſtig in 't geheel te mogen trekken tot onderhoudinge hunner ſterktens. Eyndelyk verzoekende nog approbatie op zeker contract, tuſſchen de Gedeputeerde Staten ter eenre en de Stad Harlingen ter anderen zyde aangaande zekere drie duizent guldens, jaarlyks uit de Domeynen door hen getrokken, tot onderhoudt van hunne Zeewerken. Met de dispoſiven van zyn Hoogheit op yder poinct daar nevens, den 27 November.

Ordonnantie van *Hr. B. v. Merode* tot het opmaken van een Inventaris van alle Klooſterlanden, den 15 October.

Misſive van de Steden van Vriesland aan *Hobbe Baard*, haar afgezant by Zyn Hoogheit, nopens de repartitie van zekere 19000 Gls. en die penningen, voormaals beſteed, tot onderhoud der Blokhuizen, voorts houdende zekere dispuiten, tuſſchen hen en de platte Landen over het ſtemmen

in Staat, 5 ſtukken vier van den 11 Dec. het laatſte van den 13 Jan 1583.

Redenen, die den Stadhouder en Gedeputeerden bewogen hebben, om, met voorweten van de Gecommitteerden der Generale Staten *Dr. Heſſel Ayſma* van den ſtaat zyner Præſidentſchap te deporteren.

Redenen, waar om het niet geraden zy, dat de Heeren Staten van Vriesland de Regeringe der Landen en Steden weder overgeven in handen van den Raad Provinciaal.

1583.

Antwoord van den Hertog van *Anjou* op de 5 ſtukken (hier boven op 't jaar 1582 gemeld) waar by geapprobeert en geconſenteert word het verzoek daar inne gedaan, den 17 January.

Reſolutie van de Staten bevelende *B. van Loo* geen penningen der Domeynen te betalen op Ordonnantie der Heeren Gedeputeerden voor en al eer de Steden, die, dewelke aan hen toegeſtaan waaren, ten vollen hadden ontfangen met belofte van indemniteit aan hem, den 22 January.

Misſive des Prince van Oranje aan den Heere *B. v. Merode* houdende advertentie, dat de Gedeputeerde Soldaten hadden gezonden, om het huis van *B. v. Loo* in bewaringe te nemen, verzoekende denzelve om gedagte *B. v. Loo* in zyne en der Stede Leeuwarden ſauvegarde te nemen, den 11 February.

Misſive ut ſupra aan de Ged. van Vriesland, houdende Ordonnantie om *B. van Loo* vry te ſtellen &c. den 11 February.

Propoſitie van Z. Excell. aan de Staaten Generaal houdende hoogſt deszelfs advys over de verſchil-

ſchillen in Politique en Kerkelyke zaaken voorgevallen &c den 7 February.

Beſchryvinge van eenen Landsdag tegens den 25 Maart, om te handelen over de continuatie der Contributien, en tot het beramen van nieuwe laſten of andere wegen ter bekominge van penningen, den 17 Maart.

Reſolutie van de Gedeputeerden, dienende tot defenſie van hunne verrigtinge in de zake van *B. van Loo*, met een proteſt in forma, den 23 Maart.

Procuratie voor de Volmagten van Leeuwarden tot den aanſtaanden Landsdag, wordende dezelve onwettig verklaart, als ſtrydende met de vryheid der Burgerye &c., den 26 Maart.

Verbinteniſſe der Steden onder malkanderen, tegens den aanleg der platte Landen om ſcheuringen onder hen te verwekken, den 27 Maart.

Stukken aangaande de oneenigheden tuſſchen de Landen en Steden in Vriesland, 6 April en 25 May.

Approbatie van de Magiſtraat van Leeuwarden op het rapport van hunne Volmagten ten Landsdage, nopens hun gedrag en verdere verrigtingen aldaar met een inſtructie voor het toekomſtige, 15 April.

Reſolutie van het quartier der Steden, guarandeerende *B. van Loo* nopens de toetellinge der 19000 gls., de Steden toegelegt, den 26 April.

Requeſt aan 't Hof van Vriesland door de Volmagten van de Steden, verzoekende nu en in het toekomende dat de uitſchryvinge der maandelykze Contributien, voormaals by de Gedeputeerden gedaan, nu by den Raad mogen geſchieden, den 29 April.

Requeſt utſupra, verzoekende juſtificatie van de beſchuldiginge die de Landen tegens hen hadde voortgebragt, ten opzigte van den aftrek der Neeringe en Privilegien ten platten Lande, den 29 April.

Reſolutie der Steden, houdende dat zy, om tot haare agterſtallige penningen te geraken, dewelke hen niet konden geworden, wegens zware betalinge door *B. van Loo* op ordre der Heeren Gedeputeerden gedaan, voor hunne kant ook geen laſten zouden opbrengen tot den tyd toe, dat hen voldade van hunne wettige competentie geſchiede, 9 May.

Ordonnantie tot der Steden Collecteering der maandelykze Quotiſatie, doende zulks op eigen authoriteit. Hier by waren de reſten mede begrepen, den 9 May.

Voorſlag gedaan door den Lt. Gouverneur over het verſchil tuſſchen Landen en Steden, aangaande de Regeeringe in Vriesland, den 16 May.

Verklaringe der Steden daar op gevolgt, daar in geen genoegen nemende, den 17 May. 2 ſtukken.

Reſolutie der Steden op de Rek. van *B. v. Loo*, omtrent de helfte hunner competentie van 19000 gls. verklarende, dat dezelve toekomſtig zullen worden verrekent, den 18 May.

Reſolutie der Heeren Gedeputeerden tot voldade van de agterſtallen aan de Steden verſchuldigt, wordende *B. v. Loo* gelaſt de reſt te betalen, den 20 Mey.

De Magiſtraat van Leeuwarden gecommitteerd door de gemene Steden, om Renthmr. *van Loo* te

te defendeeren tegens allen overlaſt, ter zake de betalinge door hem aan de Steden gedaan, den 21 May.

Requeſt aan den Hove van Vriesland, door de Steden verzoekende, dat de Landen geciteerd werden om eyſch en concluſie te horen over de proceduren voor den zelven Hove hangende &c. met het appoinctement en relaas daar nevens, 25 Juny.

Inſtructie by de Gedeputeerde Staaten van Vriesland en eenige Gecommitteerde Volmagten beraamt en gesloten op de inhoudt van de inſtructie by de Generale Staten derzelver Landſchappe door haare Gedeputeerden overgezonden, 6 May waar na de Gedeputeerden in 't reſolveren op de poincten van voorſz. inſtructie zig zullen hebben te gedragen, den 27 Juny.

Misſive der Heeren Gedeputeerden aan de Magiſtraat van Leeuwarden, gelaſtende eenen Volmagt op te zenden om te delibereeren over de zwarigheeden hen voorgekomen uit het rapport van de Heeren *Botnia* en *Hiddema*, den 6 July.

Reſolutie der Steden opzigtelyk *Ork Doyem*, die ſesſie zoude nemen in den Raad van Staten, tegens welke aanſtellinge proteſteerden, den 15 July.

Commisſie door de Heeren Ged. Staaten verleent op *Julius van Botnia* en *G. Hiddema* om ter vergaderinge van de Generale Staten tot Middelburg te verſchynen en te reſolveren aangaande de recepten van Antwerpen en Utrecht volgens inhoud hunner inſtructie, den 16 July.

Misſive van voorſz. Gecommitteerdens aan de Gedeputeerden, behelzende een verſlag van hunne

ne reyze en ontmoetingen by den Prince van Oranje, 1 Aug. geſchreven tot Middelburg.

Sententie van de Gedeputeerden en die van den Hove Provinciaal tuſſchen de Magiſtraat en Bevelhebbers van Franeker ter eenre en Pr. *Karel van Sternzee* ter andere zyde, waar by aan de laatſte geordonneert word te gedogen dat omtrent zyn behuizinge een Corps de Garde gemaakt werd, en daar in een Wagt werde gehouden: en voorts dat gehouden zal zyn ten allen tyden zyn Huis en Schuur voor de Magiſtraat en Bevelhebbers open te doen om die te bezigtigen gelyk andere Edellieden en Burgers ook moeten doen: ook te permitteeren dat in cas van nood Burger of Soldaten Wagt in zyn Huis en Schuure werde gelegt, wel verſtaande dat voor als nu zyn Huis en Schuure van Burger Wagt zal worden ontleedigt, behoudende verder yder zyn regt, den 3 Auguſti.

Misſive des Prince van Oranje, over het aanſtellen van een Collonel in Vriesland, aan de Gedeputeerden bedankende hen voor hunnen yver tot welzyn van het Vaderland en dien te neſſens oordelende, dat in dezen voorſlag om redenen in dezelve vermeldt, niet konde bewilligen voor als nog &c. den 12 Auguſti.

Authoriſatie op de Magiſtraat van Leeuwarden der Heeren Gedeputeerden, om uit de Conſumtie van hare Stad de nodige penningen te ligten tot betalinge der koſten in het Proces, tuſſchen Landen en Steden geventileert, gevallen; voorts om de dag gelden der Commiſſarien aan de Prince gezonden, mede daar uit te voldoen, 14 Aug.

Reſolutie der Steden, dat yder Stad onder recipis zal mogen ligten het dubbeld van het Proces tuſſchen de Landen en Steden zynde geventileert,

leert, mits zulks binnen zes weken reſtitueerende, by verbeurte van 50 guldens, den 15 Auguſti.

Receſſen nopens de algemene Regeeringe deezer Landen, 11 September.

Inſtructie voor *J. v. Botnia* en *W. van Kammінga* by de Gedeputeerden, met verſcheidene Gecommitteerden uit de vier quartieren, beraamt op het affcheid der beſoignes in Middelburg, den 8 October.

Repueſt voor Leeuwarden aan den Hove, roerende het goede recht van die Stad, den 5 October, met het Apoſtil daar op, 11 October

Inſtructie voor *Jacob Jacobs* Burgemr. te Bolswardt, als Gezant van de gemeene Steden in Vriesland aan zyn Excell. en de Gecommitteerden, tot de quæſtie van Steden en Landen, rakende de tegenwoordige Regeeringe, 16 Octob.

Aanſchryvinge aan de Magiſtraat van Leeuwarden door de Gedeputeerde Staten, om eenen Volmagt te zenden op het Staten-huis aldaar tegens den 28 November, om te handelen over zaken, roerende de Contributien, de Regeeringe en reconciliatie met den Hertog van Alencon, den 23 November.

Ordonnantie en Inſtructie op het ſtuk van de ophef van den impoſt op de Bieren, (deficit dies.)

Misſive van den Prince van Oranje aan de Staten van Vriesland of haare Gedeputeerden, verzoekende goede toezigt te nemen, dat in de Steden en Landen geen Bevelhebbers, Officiers of bedienaars van Juſtitie in de Steden worden aangeſtelt, dan die de zaken van de geunieerde Provincien

vincien getrouw zyn, en zulks met de daad betonen, 29 November.

Utſupra aan de Magiſtraat van Leeuwarden, het zelfde inhoudende, den 29 November.

Misſive van *Carel Roorda* aan de Staten van Vriesland of haare Gedeputeerden nopens de betalinge der aanritsgelden &c. den 4 Dec.

Inſtructie voor *J. van Botnia* en *W. Kamminga* gezanten van Vriesland, om op zekere poincten by de Generale Staten te Dort beraamt, nadere Reſolutien en nieuwe Conſenten te verwerwen waar na zy zig in 's Hage zullen hebben te gedragen, 10 December.

Op de Deliberatie of men een perzoon zal kiezen tot een Lt. Gouverneur, dan of men drie zal nomineeren ten dezen eynde, om daar uit een verkoren te worden by Zyn Excellentie. Hier op volgen de advyzen der vier Quartieren, en de Reſolutie zelve, den 19 December.

Requeſt van de Volmagten der Steden aan den Hove verzoekende Commiſſaris tot verhoringe der Gecommitteerdens in vorige Reſolutie gemeld. d. def.

Uitſchryvinge der Heeren Gedeputeerden om de deliberatien te hervatten over de aanſtellinge van een Lt. Gouverneur, den 11 December.

Reſolutie van de Steden waar by verklaren, dat niemandt zal compareren op 't Lands huis zonder procuratie te hebben van zyne Stad, en dat die gene dewelke voor het ſcheiden van de Vergaderinge vertrekt dadelyk zal moeten ſtemmen in 't geene door den blyvenden in zyne afwezigheidt is verrigt, den 20 December.

Inſtructie voor *Jacob Jacobsz.* Burgemeeſter van Bols-

Bolswart en Mr. *Antony Jansz. Trieſt* Secretaris van Sneek als Volmagten der Steden van Vriesland om zig by Zyne Excell. en zyne geaſſocieerde te vervoegen tot aanhoringe van Sententie of accoord over de geſchillen tuſſchen Landen en Steden roerende de Regeringe dezer Landen, 22 December.

Proteſt van de Steden tegens de platte Landen omtrent dezen tweden Landsdag, als zullende dienen tot uitzettinge van een twede nominatie ter verkiezinge van eenen Lt. Gouverneur, den 21 December.

Acte, waar by Graaf *Willem Lodewyk van Naſſauw* aangeſtelt wordt tot Lt. Gouverneur over Vriesland, en Collonel over het Krygsvolk, 23 December.

Authoriſatie van de Volmagten der Steden op *Jocob Jacobs* en *Anthony Trieſt*, om wanneer Graaf *Willem* zig excuſeert, als dan de Graaf *v. Hohenloo*, tot Lt. Gouverneur voor te dragen, den 24 December.

Placaat tegens het uitſtroyen van valſche gerugten van den 1 July.

Ordonnantie van de Magiſtraat van Leeuwarden tegens die gene dewelke met de Malcontenten handelen en converſeeren, van den 4 November.

Ordonnantie tegens het zingen van liederen aan de huizen, of op de hoeken van de ſtraten &c., 28 December.

1584.

Een Academie of Seminarum op te rechten, en uit de Klooſter goederen te onderhouden, 14 April.

Verbod aan de Boekdrukkers, om geen boeken

te

te drukken zonder voor kenniſſe van de hooge Overigheit, 14 April.

Cancellarye gerechtigheden de Provincie ongehouden te betalen, uitgezondert in zaken de Geſtelyke goederen rakende, 27 April en 12 May 1589.

De Predikanten ten platten Lande te ſtellen in de poſſeſſie der Paſtorie goederen; de bedieninge der Dorpen, die geen genoegzaam onderhoud kunnen verſchaffen, te combineeren met andere vacante beroepen. De Predikanten door de reſp. Dorpen te verkiezen, die door de Clasſis niet zullen mogen worden geweert als met advis der Gedeputeerde Staten; die mede geauthoriſeert worden om binnen 6 weken *te beſtellen*, ingevalle eenig Dorp 't zelve mogt verwaarlozen; Dat geen Predikanten van de eene plaats na de andere zullen mogen vertrekken voor en al eer twee jaaren 't eerſte zullen hebben waargenomen, 14 *April*.

Ordonnantie by artikelen geſteld, tot veiligheid en goede ordre in de Stad, den 29 April.

Ordonnantie van den Stadhouder, ſampt Preſident en Raaden, dat onder den Prædicatie niemant zal verſchynen op de wallen van de Stad, maar ſtille in de huizen blyven die denzelve niet bywoont &c., 14 September.

Aanſchryvinge van de Gedeputeerden tot openhoudinge van het Ys, om den Vyand te weeren, 7 January.

Inſtructie voor *J. van Botnia* en *P. Blomma*, Penſionaris van den Lande van Vrye, omtrent het gene zy hadden voor te dragen wegens de Staten Generaal aan de Staten van Vriesland, den 23 February.

Lyſte van de Generale Middelen de Generale Sta-

Staten, zo die vaſt gearreſteerd als voorgeſlagen zyn, den 22 February.

Aanſtellinge van Grave *Willem Lodewyk van Naſſau* tot Luitenant Gouverneur over Vriesland, den 11 February.

Zekere Concept-Reſolutien by de Gecommitteerde Volmagten van de drie Goën, op het behaag van hunne mede Volmagten, op zekere inſtructie van den 22 February, by de Generale Staten geſteld en bepaald, den 24 February.

Placaat van de Gen. Staaten der geunieerde Provincien op den ophef van de Generale Middelen, den 1 Maart.

Reſolutie van de Volmagten der Steden, dat een yder met zyn Meeſter zal ſpreken om in train te brengen het Octroy der vaſte Steden, geaccordeert van Wyn, Bier en Lakenen, 26 Febr.

Misſive van de Gedeputeerde Staaten aan de Magiſtraat van Leeuwarden, tot publicatie van het Placaat van den 1 Maart, met dien verſtande, dat de 2 ſtuivers op yder ton Bier, hier te Lande niet zal behoeven ingevordert te worden, 13 Maart.

Misſive van den Grave van Naſſau, Lt. Gouverneur aan de Magiſtraat van Leeuwarden, tot het zenden van Volmagten na Franequer, om eenen Landsdag by te wonen, den 20 Maart. In dit ſtuk zyn de Poincten van dien Landsdag vermeld.

Declaratoir van de Magiſtraat van Leeuwarden dat het geene by abſentie van een hunner drie Gecommitteerden op den Landsdag wierde verhandelt, alzo bondig en eeven wettig zoude wezen als of het by de drie was verrigt geworden, den 28 Maart.

Propositie van de Lands dag, den 31 Maart.

Remonstrantie op den Lands-dag binnen Franequer hebbende gedient, rakende de verbeteringe van de Regeringe, 31 Maart.

Requeſt van die van Slooten aan de Gedeputeerden verzoekende middelen te willen beramen waar uit hun Predicant zoude kunnen onderhouden worden, met het appoinctement daar nevens, 12 en 14 April.

Resolutie van de Staten waar by het tractement van den Lt. Gouverneur verhoogdt wordt met 2400 gls. zonder consequentie, uit de Excysen en Domeynen te vinden &c. den 15 April. Hier op volgt een declaratoir der Steden aangaande deze Resolutie.

Resolutie dat de Predikanten mede geadmitteerd worden tot de Administratie der Geestelyke goederen, des geen ontvang van Penningen hebbende en zullen de Rekeningen derzelver moeten worden gedaan in de Kerken, of zoo die in de Herbergen moet geschieden, zal op dezelve niet meer verteerd mogen worden als twee Daalders, 14 April.

Resolutie, alle Patronen van Leenen zullen gehouden zyn, een bekwaam perzoon tot aan de 25 jaaren daar op te laten Studeren, binnen twee maanden of anderzins de Heeren Gedeputeerden het zelve te laten bestellen, 14 April.

Resolutie, geen Paarden op Waterdyken ofte Inwegen te laten lopen, 27 April.

Verklaringe van de Volmagten der Landen tegens de Steden, dat de Ontvangers der accysen door de Gedeputeerden in hunne bedieninge beschermt zullen worden en de Prætensie op dat middel niet te laten volgen, 28 April.

Articulen en verdrag waar op de agt vaſte Steden van Vriesland zullen ontfangen de Excyſen &c. den 25 April.

Commisſie en inſtructie door de Steden verleent op *C. Arendſma*, *Hobbo Baard* en *Doekle Tetlum* om met de Volmagten der platte Landen ſampt de Stadhouder ofte zynen Luitenant Gouv. om te handelen en te beramen over de civile en criminele Juſtitie en Krygstugt &c. den 25 April.

De Dykgraven hare boete in te vorderen binnen een jaar, 27 April.

Reſolutie, Criminele zaken af te doen binnen de tyd van drie maanden, 27 April.

Poincten van den Landdag by eenige Volmagten, tot Franequer vergadert, geconcipieert met de Reſolutien daar nevens, den 27 April.

Proteſt, wegens het verkiezen van de drie Gedeputeerden uit de Steden, tot zoo lange het appel der drie Goën tegens de ſententie by den Stadhouder en eenige Regtsgeleerden daar over uitgeſproken, zal wezen afgedaan, 28 April.

Proteſt van de Landen tegens de verkiezinge van de Ontvangers der accyſen door de Steden &c. den 28 April.

Acte waar by de Landen en de Steden wederzyds verklaren ongeprejudicieert te zyn aangaande het verleenen van Commisſie op de Gedeputeerden, den 28 April.

Contrareſcriptie der Steden op eene twede reſcriptie der Landen aangaande het ſtuk der accyſen, den 28 April.

Commisſie van de Staten op 6 Gecommitteerden tot bywoninge der Rekeninge van de Landſchaps Ontvangers, den 29 April.

Antwoord van de Landen op de contrarefcriptie der Steden van den 28 April, den 30 April.

Doleancie van eenige Ingezetenen aan den Prince van Oranje gedaan om de Regeringe op den ouden voet te herftellen &c. den 29 April.

Inftructie, behelzende eenige poincten waarom de Steden de Commisfie by de platte Landen gemaakt, niet mogen ondertekenen, May.

Ordonnantie van de Heeren Gedeputeerden aan die van Leeuwarden, om eenen provifioneelen Collecteur van de Accysbare goederen in haare Stad aan te ftellen, 1 May.

Verklaringe van de Burgemeefter *Albert Floris* van Stavoren, aangaande de Commisfie van de platte Landen &c., den 15 May.

Aanfchryvinge van de Gedeputeerde Staten aan de Magiftraat van Leeuwarden, om afkondiging te doen van het repareeren van de uitgevallene werken aan de Ee, den 27 May.

Misfive van de Gedeputeerden aan de Grave van Naffau, Lt. Gouverneur, dienende tot antwoord op het Requeft van de Stad Leeuwarden, verzoekende denzelve om de Steden te induceeren, om van haare ongegronde prætenfien af te ftaan, en de Reekeningen na oude gewoonten te laten doen, den 3 Juny.

Requeft der Steden aan den Lt. Gouverneur, betreffende de Regeeringe des Lands &c., 5 Juny, met het apponictement van den 6 dito.

Requeft van de Steden aan *B. Hr. v. Merode*, verzoekende zyne advyfen op zekere Requeften aan den Stadhouder &c., d. deficit.

Refolutie van de Staten, behelzende dat de Staats-Vergaderingen voortaan niet meer te Franequer,

Franequer, maar te Leeuwarden zullen gehouden worden, d. deficit.

Requeſt van de Magiſtraat van Leeuwarden, uit name der andere Vaſte Steden, aan zyn Excellentie, proteſteerende tegens de Acten en Reſolutien op den Landsdag binnen Franequer genomen, en verzoekende de byſtand van zyn Excellentie, den 19 Juny.

Inſtructie voor de Burgmr. *R. Ulenburg*, als gezant aan zyn Excellentie nopens de Regeeringe in 't algemeen, en de particuliere huishoudinge van de Stad Leeuwarden in 't bezonder, den . . Juny.

Redenen waarom de drie gerequireerde perzonen op de *citatie* des Stadhouders niet zyn verſchenen, in de zaken of verſchillen tuſſchen de Landen en de Steden, den 24 Juny, 2 ſtukken.

De Citatie zelve, den 20 Juny.

Advys der Steden, proponeerende het verkopen of verzetten van eenige Klooſtergoederen of Convents Landen &c. 14 Aug.

Acte van Conſent, wegens de Steden, dat de Excyſen, door de Gedeputeerden verpagt en ten gemeenen nutte beſteed zullen worden, 14 Auguſty.

Reſolutie ten opzigte van het opnemen der Rekeningen met de Rekenmeeſters van de Lands Ontvangers door twee Gecommitteerden uit de Steden &c. den 15 Aug.

Procuratie van de Magiſtraat van Leeuwarden op *Ade Lamberts*, *Peter Peters* en *Laurens de Veen*, om te handelen en advyſeeren op den toekomenden Lands-dag, volgens aanſchryvinge der

Heeren Gedeputeerde Staaten, omtrent de aanneminge des Konings van Vrankryk tot Heere en Prince over deze Landen &c. met de aanſchryvinge zelve, den 7 en 12 October, 3 ſtukken.

Zwarigheden voorgehouden wegens de aanneminge des Konings van Vrankryk, 6 December.

Commisſie voor *Willem Lodewyk* Grave van Naſſau tot Stadhouder en Capitein Generaal van Vriesland, 10 November.

Uitſchryvinge van Gedeputeerden en Stadhouder tot het houden van eenen Landsdag op den 25 November, tot vindinge der laſten om Krygsvolk te werven, 15 dito.

Misſive van Stadhouder en Gedeputeerden waar by de Volmagten van de Staten beſchreven worden tegens de 5 December om te delibereren over de voorgeſtelde zwarigheden rakende de acceptatie des Konings van Vrankryk, den 29 November.

Reſolutie van de Staten nopens de vervullinge van het Stadhouderſchap op *Willem Ludwig* in ſtede des Overledenen, den 16 October.

Drie Ordonnantien aan drie Capiteins om den Stadhouder te gehoorzamen, 18 November.

1585.

Præparatoire Handelingen gehouden binnen Leeuwarden, door de Volmagten der Steden, aangaande het Reces van den groten impoſt op de Rogge, Zeep, Zout, &c. tot de eerſtkomende Landsdag uitgeſtelt, 24 February.

Extract ofte poinct aan de Staten voorgedragen, rakende de buitengewone en verregaande onkoſten by de verpagtinge wordende gepracti-

ceert,

ceert, met de Staats Reſolutie daar nevens, 14 April.

Aanſchryvinge van die van Leeuwarden aan de Steden tot het houden van eene particuliere vergaderinge, omme zig te munieeren tegens de naaſtkomende Lands-dag, den 16 February, ſtilo veteri.

Een diergelyk ſtuk als op den 24 February.

Advys der Steden op de Staats vergaderinge uitgebragt, rakende het ſtuk der conſumptien en eenen omſlag op de Floreen, 24 April.

Middelen by de Volmagten der Steden van Vriesland, Staatsgewyze op den Lands-dag verzamelt zynde, beraamt tot verligtinge van de maands Floreen-renthe en quotiſatie der Landſchappe van Vriesland, 27 April.

Poincten en artikelen by de Volmagten van de vier quartieren Ooſtergoo, Weſtergoo, Sevenwouden en Steden ontworpen, met de Reſolutien daar nevens, den 23 en 28 April binnen Franequer.

Declaratoir van *Potter*, des tyds præſident van 't quartier der Steden ten behoeve van de Gevolmagtigde van Leeuwarden aangaande het toeſtaan van een Fortreſſe aan de Koningin van Engeland, den 28 April.

Commisſie op *Keimpo van Donia*, Mr. *Sjoerds Fokkens*, *Jelger van Feytſma*, *Ork Doyhem*, *Abelus Frankema*, *Elardus Auguſtiny Reynalda*, Dr. *Chriſtoffel Arendſma*, Mr. *Doeke Tetlam* en Dr. *Rombartus Ulenburg*, om met den Gouverneur en Capitein Generaal van Vriesland te handelen over de Tractaten, Privilegien, Conſtuimen, Acten en Regten &c. den 28 April.

Advys of Reſolutie van de Steden op het uitgebragte aangaande de Inſtructie van den Stadhouder en byzonder dienende tot bewaringe van hun regt tegens de platte Landen &c. den 29 April.

Proviſioneel accoord aangaande de continuatie van de conſumptie der Stede Franequer, den 17 May.

Poincten en artikelen van den Lands-dag.

Aanſchryvinge rakende de continuatie van de verpagtinge der conſumtien, 23 May.

Misſive van Grave *Willem van Naſſau*, mitsgaders de Gedeputeerde Staten, tot het houden van eenen Beede dag, en tot ontzet van Antwerpen en Mechelen eene vrywillige Contributie te doen, met laſt om de namen der Contribuanten op te tekenen, den 26 May.

Acte by de Ingezetenen, ten voorſz. einde te tekenen, aangaande eene vrywillige Contributie voor de tyd van drie maanden.

Placaat van Hun Hoog Mog. de Staten Generaal, houdende eene inſtructie tot de invorderinge en opbreng van penningen, tot ontzet van Antwerpen en Mechelen, den 31 May.

Een nader ſtuk rakende de vrywillige Contributie, door de Magiſtraat van Leeuwarden gerapporteert aan den Gouverneur, mitsgaders de Gedeputeerde Staaten, den 1 Juny.

Antwoord van *W. Ludwig* en Gedeputeerden aan die van Leeuwarden op het vorige ingediende ſtuk &c. den 2 Juny.

Laſt rakende de verpagtinge der Conſumptien by de Steden beraamt, 9 Juny.

Laſt of Poincten aan de Gedeputeerden der Steden mede gegeven, den 9 Juny.

Misſive

Misfive van Grave *W. Ludwig* aan de Vriesen, tot aandrang van de vrywillige Contributie, den 14 Juny.

Misfive van Burgemeesteren en Raaden der Stad Sneek aan die van Leeuwarden, rakende de verpagting van de Middelen der Consumptien, den 4 Augusty.

Antwoord op de voorgaande, 5 Augusty.

Request om een finaal antwoord te mogen erlangen van de Magistraat van Leeuwarden, aangaande zekere Ordonnantie op het Middel van de Consumptien aangeslagen, volgens Resolutie der Heeren Gedeputeerden &c. met het Appointement daar op, den 7 Augusty.

Procuratie van die van Leeuwarden op hunne Gecommitteerdens tot bywoninge van den Landsdag, den 16 dito.

Aanschryvinge, om Gecommitteerdens te zenden op het Staaten-huis binnen Franequer, tot aanhoringe van propositien rakende zekere extraordinaire Contributien; door de Gedeputeerden en door den Gouverneur, 7 dito.

Resolutie rakende het Middel der Consumptien op dien zelfden Landsdag beraamt, 22 dito.

Resolutie van de gezamentlyke Volmagten exempt Westergoo rakende het fourniffement of de quota van deze Provincie tot opregtinge van een Veldleger &c. den 22 Augusty.

Volgt de repartitie van yder Grietenye.

Misfive van de Stad Leeuwarden aan de Gedeputeerden aangaande het fourniffement van penningen, den 3 Juny.

Poincten waar door de Steden allegueren de

conſumptie derzelve zedert den laatſten May niet ſchuldig te wezen, den 23 Auguſty.

Uitſpraak tuſſchen de Landen en Steden rakende het middel der conſumptien, door de Heeren Gedeputeerden als boven den 27 Sept. en 5 October.

Commisſie door de Magiſtraat van Leeuwarden verleent op *Henrycus Gaultherus* Advocaat, om de acte van reductie, rakende het middel der conſumptien den Gouverneur en Gecommitteerden ter hand te ſtellen en te inſinueeren, den 11 Octob.

Requeſt van *B. Boom* Schryver van *Z.* Genade Vendel aangaande de betalinge van eene twede Ordonnantie op de agterſtallige conſumptien der Stede Leeuwarden aangeſlagen, aan Burgemeeſteren en Schepenen derzelver Stad met het appointement daar nevens, den 16 October.

Aanſchryvinge der Heeren Gedeputeerden *om* alle de zig alhier bevindende inwoonderen der Stad Embden met haare goederen te arreſteren, &c. den 11 November.

Misſive van den Raad van Staate, dienende tot geleide van een Requeſt door den Capitein *Onno van Eeuwſon* ingedient, bevelende om de gezanten van Embden uit hoofde van den Repreſſaille in ſtricte gevangeniſſe te ſtellen &c. 18 November.

NB. Deze Misſive was aan de Staten of by abſentie aan de Gedeputeerde Staten gezonden.

Aanſchryvinge aan alle Steden en Geregten om in alle openbare Godsdienſt-Oeffeningen te bidden voor de Koninginne van Engeland en den Grave van Lyceſter, voorts bevelende om goede toe-

toezigt te houden op de geheime correſpondentien met den viand, den 23 December.

Propoſitie aan de Koninginne van Engeland waar by verzogt word om de vryheidt dezer Landen in haare beſcherminge te willen nemen met de antwoorden daar op, 6 ſtukken.

Nadere artikelen aan de Koninginne van Engeland rakende op gemelde propoſitien voorgedragen, nopens de algemene Staten dezer Landen, den 4 July.

Utſupra in omnibus rakende de beſcherminge dezer Landen.

Inſtructie voor de Gedeputeerden der Vereenigde Nederlanden, reizende na Engeland ten fine als voren, den 12 May.

Ontwerp ofte Formulier van het Tractaat op het ſtuk van ontzet en byſtand gedurende den Oorlog, 8 Auguſty.

Een ſtuk houdende conſent van de Koninginne van Engeland, om tot byſtand en beſcherminge van de Neederlandſche Staaten te verlenen 500 Voetknegten en 100 Ruiteren &c. daar tegens bedingende tot onderpand Vliſſingen, Rammekens en den Briel, 4 September.

Acte van dankzegginge door de algemene Staaten aan de Kroon van Engeland gedaan, wegens de verleende byſtand, in 't opgemelde Tractaat ontworpen, ſampt Ratificatie van het zelve, den 2 October 1585. en 13 February 1586. 2 ſtukken.

Acte waar by de Volmagten der Steden zekeren perzoon zenden aan den Grave van *Leyceſter*, den Rade van Staaten en vervolgens na Engeland, om finaal te handelen over de zaken des

Gou-

Gouvernements, en de Souverainiteit de Steden op te dragen, 1 January.

Ampliatie of Explicatie van eene Acte by de Magiſtraat van Leeuwarden gepaſſeert op den aanſlag van 3000 gls. ter repartitie van hunne Stad, 30 December.

1586.

Placaat houdende verbod van toevoer aan den Vyand, 4 April.

Aanſchryvinge tot publicatie van twee volgende Placaten, behelzende het eerſte verbod van uitvoer van Paarden na den vyand en andere plaatzen; het tweede Ordonnantie tegens de ongeregeltheden van het Krygsvolk, van den 4, 10 en 23 April.

Reſolutie, de Academie te Franeker zal dezelve vryheden genieten als de Leidſche, den 20 April.

Reſolutie, geen Alumnen, als bekwame tot de Studie, en welkers Ouders arm, en Ingezetenen van 't Land zyn, aan te nemen, 20 dito.

Reſolutie, Conſent-gelden van onroerlyke Goederen boven de 200 G-gls. bedragende, *zullen* worden betaald aan de Grietslieden, die dezelve zullen geven aan Gecommitteerden der Grietenyen, 25 dito.

Commisſie op eenige Heeren om zulks aan 't Hof bekend te maken, 29 Auguſty.

Reſolutie, de Dykgraven zullen worden aangeſteld op nominatie door de Stadhouder en Gedeputeerden van de Goën, 20 April.

Commisſie voor de Heeren Gedeputeerden wegens de Landen van Vriesland, 25 dito.

Aan-

Aanſchryvinge tot publicatie van twee Placaten, inhoudende het eene den ophef der Generale Middelen, en het tweede om geen Soldaten van den Vyand afgekomen onder de Vendelen van den Staat aan te nemen, 10 Maart, 26 April, 7 May.

Aanſchryvinge tot publicatie van drie Placaten, het 1ſte omtrent de Dag- en Nagt-wagt over het platte Land, het 2de aangaande de Convoyen en Licenten, het 3de betreffende den ophef van den Impoſt van 50 guldens op 100 pond Zout, van den 30 April, 10 May, 21 en 31 dito.

Placaat behelzende de afdoeninge van de Sauvegarde, 5 July.

Placaat, behelzende verbod van eenige goederen te vervoeren na de Haven van Calais of andere neutrale plaatzen, den 4 en 6 Auguſty.

Aanſchryvinge door *Leyceſter* gedaan, bevelende het volgende affchrift te laten publiceren tegens de gerugten valſchelyk verſpreid aangaande deszelfs vertrek na Engeland, den 23 December.

Het affchrift zelve, 28 November.

Ordonnantie van den Stadhouder en Gedeputeerden tegens den heymelyken toevoer van levens middelen aan den vyand, den 29 December.

Copia van het advys gegeven by de Volmagten van Vriesland op de delatie van de auctoriteit van Zyn Excellentie &c. den 14 January.

Copia van het advys op de inwilliging van de gemene middelen, den 15 dito.

Copia van het advys aangaande den Raade van Staten, in 't ſtuk van 't getal der Raden en de overſtemminge ten dezen opzigte, 21 January.

Copia van de Reſerve van die van Vriesland

nevens

nevens de delatie van auctoriteit, commisſie, generale middelen en andere poincten Zyn Excellentie toegeſtaan, 4 February.

Copia van het Reverzaal van Zyn Excellentie ten opzigte van de voorenſtaande poincten, 4 February.

Inſtructie voor den Raad van Staten opgerigt benevens den Grave v. *Leyceſter*, belangende de zaken van Staat en de principale Regeringe &c. van Nederland den 10 February.

Inſtructie van het gene de Gecommitteerden van de Provincien yder in den haare zullen hebben te vertonen omtrent de handelingen, in 's Hage met den Grave van *Leyceſter* proviſioneel beraamt, den 16 February.

Copia houdende verzoek van een Veldleger op te regten door den Grave van *Lyceſter*.

Repartitie van de quota van Vriesland geaccordeert tot het opregten van een Veldleger.

Poincten en artikelen van den Landsdag van den 5 April.

Rapport van het gene verhandelt is in de laaſte vergaderinge van de algemene Staten met de ſtukken daar toe dienende.

Reſolutie van de Staten van Vriesland rakende de middelen en laſten in de Provincie, den 15 April.

Inſtructie en memorie voor *Wytze Camminga* en *Chriſtoffel Arendſma* na 's Hage gezonden om met den Grave van *Leyceſter* en de Generale Staten te handelen over het ſtuk van Regeringe, den 20 April.

Inſtructien en memorien by de Volmagten van de 4 Goën op den Landsdag binnen Leeuwarden ge-

gesteldt op de provisionele aanneminge der Generale middelen volgens de Lysten, gelyk dezelve in Holland in train waren, waar in bewilligt wierde voor de tydt van een jaar, ten eynde dezelve op eenen gelyken voet over de vier contribueerende Provincien tot uitvoeringe van den Oorlog geligt mogen worden, tot vindinge van de geconsenteerde maands penningen &c. den 20 April.

Procuratie op Gevolmagtigden van Leeuwarden om te visiteren en te vertekenen de brieven en commissien die aan Zyn Excellentie na 's Hage zullen gezonden worden, voorts om mede aan te stellen eenen ontvanger van de Geestelyke goederen, den 26 April.

Missive van de Gedeputeerden tot optekening van het Hoorngeld en bezayde Landen, den 9 May.

Procuratie gepasseert by de Steden in Vriesland op *Jarich Heroz.* Burgemester der Anzee-stad Bolsward, om by Burgemesteren en Raad der Anzee-stad Hamburg uit te werken, dat binnen derzelver Stad een publicque Waage worde opgericht, 6 July.

Missive van de Magistraat van Leeuwarden, rakende de te rug komste van *Gaultherus* en desselfs rapport, den 11 Juny.

Utsupra van de Gedeputeerden en Stadhouder om op het Staten huis binnen Leeuwarden te verschynen tot bywoning van den Landsdag aan alle Gerechten en Steden, den 13 Juny.

Commissie van de Volmagten der Steden, op het Landshuis vergadert, op *Corn. Simons* tot opneming en sluyting van de Rekeningen der Generale Ontvangers, den 17 Juny.

Utsupra

Utſupra op *Rombartus Ulenburg*, *Ade Lemmers* en *Frans Jans*, om met den Grave van Naſſau, of abſent zynde, alleen af te doen en te repareeren het geen tegens de Tractaten, Privilegien, Ordonnantien en Coſtumen gedaan en gearreſteert is, den 17 Juny.

Acte, waar by *R. Ulenburg* zig excuſeert van zyne Commisſie, en in zyn ſteede aangeſtelt wort *Heſſel Aiſma*, Raad en Rentemeeſter van Leeuwarden, den 21 Juny.

Poincten van den Landsdag van den 17 Juny, met de Reſolutien daar nevens.

Lyſte van de reſten der Contributien van verſcheidene Grietenyen in Ooſtergoo en Zevenwouden, den 21 Juny.

Reſolutie van de Staten, op het voorgaande ſtuk van den 27 *Auguſty*.

Misſive van Stadhouder en Gedeputeerden, behelzende aanſchryvinge tot het houden van een Landsdag, den 2 July.

Misſive utſupra van den 6 *Auguſty*.

Commisſie van de Magiſtraat van Leeuwarden op zekere perzonen, tot waarneminge van den Landsdag, 10 Auguſty, met eene ſurrogatie daar onder van twee andere perzonen.

Poincten van het Rapport van den 12 Aug., rakende het fourniſſement van penningen, de aanneminge van den Stadhouder &c.

Artikelen of poincten van den Landsdag, op den 12 Auguſty.

Misſive van den Stadhouder en Gedeputeerden, houdende bevél om ſcherpe toezigt te houden op de quaadwillige, 24 Auguſty.

Rapport, behelzende in 't korte 24 Articulen, die

die de Gecommitteerden, van Utrecht herwaarts gekomen, de Staten hadden voor te dragen, d. 10 Aug.

Declaratoir van het quartier der Steden, rakende het middel der Conſumptien, 22 Auguſty.

Reſolutie van Ooſtergoo, Zevenwouden en Steden, rakende het fourniſſement van penningen op de reſpective Termynen, met den aanſlag van Grietenyen en Steden daar nevens, den 22 Auguſty.

Bezwaringe over dezen aanſlag door de Steden en verzoek van aanſchryvinge tot eene Staats-Vergaderinge, 16 Auguſty.

Ordonnantie der Stadhouder, met advys der Raaden 's Hofs van Vriesland, belangende de wagt, het ſluiten en ontſluiten der poorten, ſluitbomen en hekken, den 26 Auguſty.

Reſolutie Staatsgewyze genomen, roerende eenen omſlag van een ſtuiver en een blank, tot ſuppletie van de maandelykze Contributie, den 27 Aug.

Proteſt van Weſtergoo tegens vorige Reſolutie, eod. dato.

Reſolutie aangaande de Contributie van twee jaren extraordinaire Jaar-taux, van den 27 Aug.

Bezwaar van de Volmagten der Steede Franequer, over haaren aanſlag in der Steden quotele Contributie, den 26 Auguſty.

Reſolutien by de Staten van Vriesland genomen, gevolgt op de 24 articulen &c. op den 10 Aug. voorgedragen en aangeteekent, den 29 Auguſty.

Lyſte of aanſlag van Contributien over zekere Grietenyen, 21 Juny, mitsgaders eene Reſolutie van de Staaten nopens de reſten.

Proteſt van Weſtergoo tegens voorgaande Reſolutie, 28 Auguſty.

Een ſtuk waar by Leeuwarderadeel, Ferwer-

 dera-

deradeel en Rauwerderhem zig voegen by het Proteſt van Weſtergoo, 30 Auguſty.

Uitſchryvinge van een Landsdag &c. en Ordonnantie tot het opbrengen van den omſlag van 1 ſtuiver en een blank, tot betalinge van het Krygsvolk, 12 October.

Verklaringe van de Volmagten der Steden om te willen behouden het 8ſte artikel van de Ordonnantie op het Beeſtiaal, 20 dito.

Reſolutie van de Staaten, opzigtelyk tot de Middelen van de Generale Verpagtingen, met approbatie van de Commiſſaris van zyn Excellentie, dog onder Proteſtatie van Zevenwouden, en contra Proteſtatie van die van Weſtergoo daar op gevolgt, 23 dito.

Reſolutie der Steden tot continuatie van den omſlag van 1 ſtuiver en 6 doiten, met verhoginge van nog een blank, 24 dito.

Reſolutie van de Staaten waar by het 8ſte artikel in de Ordonnantie op het Beeſtiaal word geroyeert, den 27 dito.

Reſolutie, de Domainen onder eenige voorwaarden overgedragen aan den Graaf van *Leyceſter*, dog de Geeſtelyke goederen daar niet onder begrepen, 30 dito.

Nadere inſtructie voor Gecommitteerdens van den Lande van Vriesland, waar na ze zig in het aannemen van zyn Excellentie voor Gouverneur Generaal van dezen Landſchappe zullen hebben te gedragen, dito.

Een ſtuk, rakende de Landwagt.

Ordonnantie tot een Gaarleeger om een goede wagt te houden, den 19 November.

De Staaten Generaal, als repræſenteerende de Sou-

Souveraniteit en hoogſte Overigheid van de geunieerde Provincien, Reſolutie op de Magiſtraatsbeſtellinge der Stad Franeker, genomen op klagten en zwarigheden dat in gem. Stad in drie jaren, en in de andere Steden in twee de verandering en verzetting in de Magiſtraat hadde opgehouden, werdende by die Reſolutie geordonneert, om uit de qualificeerſte en geaffectioneerſte der Burgeren uit te zetten een gelyk getal als de Magiſtraat zelfs ſterk is. Daar en boven nog te kiezen een getal gequalificeerde perzonen weder zo ſterk als de Magiſtraat zelfs is, moetende deze dan te zamen afgelot worden op de helft, welke helft dan uitmaakt de Kiezers of Electeurs, die, geſloten op den Raadhuize, uit den ouden Raad en uit de eerſt nieuw uitgeſtelde by den Magiſtraat, welker namen haar door den Secretaris zullen worden opgegeven, zullen ſtellen den nieuwen Wethouderſchap, dewelke onder Eede moet genomen worden, den 19 November.

Misſive van aanſchryvinge aan de Gedeputeerden, om een nieuwen Gecommitteerden te zenden in de Vergaderinge van de Staten Generaal, in ſtede van *Wytze Camminga* na Engeland gaande met den Grave van *Leyceſter*, den 26 November.

Misſive, waar by verzogt word om *W. Camminga* tot zyne reyze met penningen te voorzien, 28 November.

Reſolutie, waar by aan *W. Camminga* toegelegt word een zomma van 600 guldens tot volbrenginge van zyne reyze na Engeland, (d. deficit.)

Misſive van *W. Camminga*, handelende over deszelvs bezending na Engeland, voorts melden-

de de tyd van zyn vertrek, en dat by zyne terugkomſte goede rekenſchap zoude doen van de 600 - - hem toegelegt &c., den 18 Decemb.

Aanſchryving van de Gedeputeerde Staten van Vriesland, aan de Stad Leeuwarden, tot ſpoedige omſlag en opbreng van de Extraordinaire aangeſlagen 10000 gls., 21 December.

Misſive van die van Leeuwarden aan de andere Steden, verzoekende dezelve om Gecommitteerden na Leeuwarden te zenden, om gezamentlyk te handelen nopens de delatie van de Souvereiniteit aan de Kroon van Engeland. den 23 December.

Antwoord van die van Stavoren op voorgaande Misſive, den 27 December.

Inſtructie voor de Gezanten, van wegens de Steden gecommitteert, om eindelyk te voltrekken de zaken belangende het Gouvernement van den Grave van *Leyceſter*, 31 December.

1587.

Commisſie van de Heeren van de Steden, op eenige Leeden, om de Souverainiteit van voorſz. Steden op te dragen aan de Koninginne van Engeland, op den voet als Keyzer *Karel* die gehad heeft, 1 January.

Placaat Præſcriptie tegens *Willem Stanley* en *Roeland Jork*, en verbod tegens Calumniateurs van de Engelſche Natie, den 9 February.

Placaat van *Leyceſter* tegens de Fraudateurs, den 14 April.

Ampten ten platten Lande, niet door de Graaf van *Leyceſter*, maar door de Stadhouder en Gedeputeerden te begeven, 30 October.

Ord on-

Ordonnantie van de Magiſtraat van Leeuwarden, bevelende aan geen Vreemdelingen huyzen te verhuren zonder voorkenniſſe van de Magiſtraat, den 23 December.

Ordonnantie der Stedehouder en der Gedeputeerden houdende eene interpretatie van de Ordonnantie van den 11 Jan. 1583. rakende de tauxatie der huizinge op gehuurde Landen ſtaande, den 11 April.

Inſtructie voor de gezanten der Steden van *Vriesland* waar na ze zig in het defereren van de Souveraniteit en hooge Heerlykheden der Steden aan haare Majeſteit de Koninginne van Engeland, zullen hebben te gedragen, den 17 January.

Open brief van die van Leeuwarden tot het geven van aalmoesſen, tot herbouwinge van het Jacobiner Klooſter, dingsdag na Pinxteren.

Proteſt voor die van Ooſtergoo met hunne geaſſocieerde van Weſtergoo, Zevenwouden en Steden tegens eenige van de Gedeputeerden *Karel Roorda*, *Wytthye Kamminga*, *Albert Everts* en hunne conſorten zoo buiten als binnen Lands, van al het gene zedert 1 May 1586. by hun is gedaan tegens de hoogheit &c. van haare Majeſteit van Engeland.

1588.

Hernieuwinge van het tractaat des Kon. van Engeland met de Nederlanden over de Regeringe derzelver en aanſtellinge van eenen nieuwen Gouverneur in Stede van *Lyceſter*, voorts publicatie van dit alles, den 12 April.

Reſolutie behelzende dat de Klooſtermeyers by anticipatie een half jaar Landhuur zullen opbrengen, als mede de Meyers van de Bildlanden

een derde deel van hun pagt, van den 31 Auguſty.

Placaat van de Staten van Vriesland behelzende dat de ophef der middelen op eenen generalen voet zal geſchieden, tegens de Zoetelaars, moetende de volle pagt aan de Collecteurs opbrengen, voorts aangaande de Impoſitien op de Wynen en andere Koopgoederen binnen 's Lands geſleten, ſampt eenige Reglementen op de inmaninge van de Generale middelen, den 22 October.

Placaat behelzende het houden van goede Wagt tegens de knevelaryen en andere overlaſten, van den 14 Novemb.

Placaat van Stadhouder en Gedeputeerden tegens den geheimen handel met den vyand &c den 8 December.

1589.

Placaat en Ordonnantie generaal op de exercitie van de Munt &c. van den 9 December.

Placaat van Stadhouder en Gedeputeerden opzigtelyk tot de ligte Munt, van den 19 February.

Alumnen mogen het getal van 124. niet te boven gaan, 12 Auguſtus.

Alle voordelen, komende van Contumacien Compoſitien, Condemnatien zullen worden overgebragt ten Comptoire van de Domeinen, 12 May.

Reſolutie, 't Landſchap vry van Cancellarye Geregtigheden uitgenomen in zaken van geeſtelyke goederen, 12 May.

Ernſtige en remarquable aanmaninge aan de Stadhouder en Gedeputeerden gedaan, om de vervallene zaken in Politie en Militie te reformeren, en in goeden ſtaat te brengen, May.

1590. Re-

1590.

Reſolutie van Doodſlagen, onnozel begaan informatien te nemen door den Procureur Generaal en den Hove over te leveren, 't welk daar den Staten van advys zal dienen, 10 April.

Alle Soldaten op Boere plaag uitgaande en gevangen wordende met de koorde te ſtraffen, zullende de ſchaden door de Hopluiden worden geboet, 10 April.

Reſolutie alle Koopbrieven na de ordinaire forme *ingeſteld* en geregiſtreed voor publicque inſtrumenten te houden, 10 April.

Reſolutie, geen Alumnen aan te ſtellen of te houden, die onder de 12 jaaren zyn, of zig tot andere, als de Theologiſche faculteit, begeven, 15 April.

Alle morte payen aanſtonds op te hangen, en de Hopman, die dezelve de monſteringe doet paſſeeren, de facto te caſſeren, 10 April. Gegezelt en gebannen voorts utſupra, 24 May 1593.

Reſolutie, geen Klooſtermeyers admisſibel ten Landsdage als die in de Grietenye begoedigt zyn, 15 April.

1591.

Extract uit de Inſtructie van de Gedeputeerde Staten van Vriesland, aangaande het verleggen der Guarnizoenen.

't Getal der Alumnen gereduceert op 100, $\frac{2}{5}$ Vrieſen, $\frac{1}{5}$ Uitlanders, 15 April.

De Heeren Gedeputeerden mogen geen Alumnen aanſtellen, maar zulks overlaten aan de Staten, 20 April en 3 Maart 1610.

Misſive van *K. van Donia* en *Duco Martena* aan

den Stadhouder behelzende dat aan Hoogſt dezelve eenen toeleg van penningen zoude geſchieden, den 7 May.

Berigt van *Camminga*, rakende de bezettinge van het huis te Coeverden, uit 's Hage gekomen zynde, en op eenen Landsdag uitgebragt, (d. def.)

Misſive van den Stadhouder *Willem Ludwig* aan de vier Gecommitteerden in den Haag, verzoekende hunne devoiren te willen aanwenden om eene acte van zyn Excellentie te bekomen, rakende de bezettinge van Coeverden, (d. def.)

Utſupra aan dezelve van een diergelyken inhoud, den 12 May.

Reſolutie wanneer twee Volmagten uit den Adelyken of Eygenerfden Staat en in de Steden uit de Magiſtraat of Vroedſchap verkoren zyn, zullen de ſtemmen van die twee niet verder als voor een gelden, 5 Maart.

De Mennoniten geordonneert om haar van Wapenen te voorzien, 't welk zy aan de Ruiters en Soldaten mogen geven, en dezelve voorts gedurende den uittogt te gageren, en daar te boven te betalen 6 ſtrs. aan kruid, lood en lonten, 20 April.

Extract uit zekere Inſtructie, Staatsgewyze gearreſteert, rakende de bezettingen der Plaatzen, door den Stadhouder te geſchieden, den 20 April.

Deciſie van de Staten Generaal op de Propoſitie van Vriesland, Overyſſel en Groningen, behelzende dat de Fortificatien van het Fort Coeverden en in 't gemeen van alle andere Steden en Forten op de frontieren van de Provincie gelegen, gemaakt zullen worden, tot laſte en uit naam van de Generaliteit, 24 July.

1592. Autho-

1592.

Authorisatie op 't Collegie en 't Hof om eenige Requesten over doodslagen aan de Staten gepræsenteerd af te doen.

NB. De Steden verstaan 't zelve alleen aan 't Hof toe te komen, 21 April.

Missive van de Staten Generaal aan den Grave van Nassau, verzoekende denzelve om over te komen, ten einde met hem te delibereeren nopens het regt van die van Overyssel op de Vesting Coeverden en het huis Borg, 31 May.

Extract uit de commissie van Zyn Genade over het Stadhouderschap in Vriesland, d. def.

Missive des Stadhouders aan de Gedeputeerden nopens de verdelinge der Guarnizoenen &c. den 10 October.

Twee extracten rakende de vesting Coeverden, den 1 en 30 April.

1593.

Acte, waar by de Ingezetenen van Nes van zommige Florenen ontlast worden 23 Febr.

Tot het afdoen van grote Revisien door de Gedeputeerden te kiezen drie Inlandsche en drie Uitlandsche Regtsgeleerden, 10 May.

Professoren mogen geen Alumnen aanstellen als op attestatien van de Rectoren, 18 May.

De Kloosterlanden, by de Meyers aan andere overgedragen, verklaart vry van huiringe eod. d.

Extract utsupra, gegeven by drie quartieren, May.

Resolutie van den 18 May als die van den 21 April 1592.

1594.

Resolutie dat het consent tot 't verkopen der Kerkegoederen zal verzogt worden van het Collegie, met last aan de Grietslieden om daar van decreet te verleenen, den 14 Maart.

1595.

Uitschryvinge van eenen Landsdag, den 24 November.

Extract uit zekere Missive by Zyn Genade uit het Leger aan de Gedeputeerde Staten van Vriesland gezonden rakende de verdelinge der Guarnizoenen &c. den 15 October.

1596.

Resolutie aangaande de verkiezinge van Raden in den Hove van Vriesland, den 26 February.

Accoord tusschen de Volmagten der quartieren aangaande den Impost van Wynen, en Brandewynen en Bieren.

Resolutie, de Breuken ter Admiraliteit tot Harlingen voorvallende geadjudiceert, $\frac{1}{3}$ deel voor de Aanbrenger en $\frac{2}{3}$ voor 't Land, 3 Maart.

Resolutie van de Staaten aangaande de Convoyen en Licenten op de Eems, den 6 Maart.

Resolutie van de Staaten ordonnerende den Gerigtscholt van het Vriesche Krygsvolk met zyne Adsessoren &c. zig te ontslaan van Stad Groningen en Ommelanden, en zig met de woninge in dezen Landschappe te begeven, by pœne van andere in hun stede aan te stellen, dito.

Resolutie waar by aan de vier Raden ter Admiraliteit zal worden toegelegt yder 400 gls. en Secretaris en Ontvanger voor beide diensten 600 gls. &c. dito.

Resolutie

Reſolutie dat alle qnæſtien hoe genaamd, op de Academie tot Franequer voorkomende, ſtaan zullen ter deciſie van de Gedeputeerde Staaten, 6 Maart.

Een Admiraliteits Collegie op te rechten uit vier Leden en één Secretaris, des dat Stad en Lande, zulks begerende, 'er ingeſloten worde, dito.

Adſeſſoren van 't Krygsgerechte moeten te Leeuwarden wonen, dito.

Tot betalinge van de ſchulden, by de Kloosters opgelegt, eenige derzelver Veenen te verkopen, dito.

Alle verſchillen op de Academie voorvallende, ter judicature der Heeren Gedeputeerden geſteld, 27 Maart, en 14 Maart 1598.

Poincten by Heeren *Georg Vryheer thoe Schwartzenberg* en *Allert Jacobs Vries*, Gecommitteerden der Heeren Staaten van Vriesland, overgeleverd aan de Heeren Staaten van Groningen en Ommelanden, rakende de verſterkinge van het Vlek Coeverden &c. den 16 April.

Antwoord van die van Groningen daar op, den 27 dito.

Reſolutie van den Landſchappe Drenth op voorgaande Poincten, 16 dito, 2 affchriften.

Accoord aangaande het afſtellen van den Impoſt tuſſchen de Landen en Steden gemaakt, den 20 February.

Uitſchryvinge van den Landsdag tegens den 22 April, om te delibereren over de verrigtingen tot Groningen door *Georg Vryheer thoe Schwartzenberg* en *Allert Jacobs Vries*, rakende het Vlek Coeverden &c. 19 April.

Reſolutie

Reſolutie van 't quartier der Steden, approberende het ontwerp door de Landen gemaakt nopens de fortificatie en bezettinge van het Vlek Coeverden, 4 May.

Eene nadere Reſolutie omtrent de verſchanſing en bezetting van het Vlek Coeverden, den 17 April.

Berigt nopens de verandering van het Guarnizoen te Coeverden &c. d. def.

Extract uit zekere Reſolutie by de Provincie van Stad en Lande genomen rakende het Vlek Coeverden, den 6 May.

Memorie by *Doeke van Martena* en *Cornelis Symon* gecommitteerde der Gedeputeerde Staten, geſteldt, om die van Drenth dezelve te doen geworden, 5 May.

Antwoord van die van Drenth op deze memorie beyde betrekkelyk tot het Vlek Coeverden, 7 May.

Proteſt van Stad en Lande aan de Gedeputeerden gedaan op 't ſtuk van de fortificatie en bezettinge van Coeverden, den 14 May.

Antwoord van den Stadhouder op eene Misſive van die van Vriesland rakende het verlenen van patenten aan Krygsvolk na Coeverden zullende trekken, 22 May.

Misſive van die van Groningen aan de Staaten van Vriesland, nopens de gedane onderhandeling ontrent de Veſting Coeverden, den 19 May.

Acte van die van Groningen en Ommelanden over de Bourtange en Bellingwolder Zyl aan de Gedeputeerde Staten van Vriesland gezonden, d. 19 May.

Uitſchryvinge van eenen Landsdag om te delibereren

bereren over de zaken van Coeverden en tot aanſtellinge van nieuwe Raadsheren, 16 Auguſti.

Utſupra om aan te horen eene propoſitie van afgevaardigden uit de Staten Generaal, den 20 September.

Advys van Sevenwouden en Steden op eenige artikelen van de propoſitie, den 30 Oct.

Reſolutie ofte verklaringe op bovenſtaande advys door de Gecommitteerden van de Staten Generaal, den 25 November.

Verklaringe van het advys der Gecommitteerden van de Staten Generaal op het ſtuk van de contributien, den 31 October.

Declaratoir van die van Ooſtergoo en Weſtergoo op de propoſitie van voorſchreven Gecommitteerden van de Staten Generaal, den 30 October.

Misſive van *W. Ludwig* Grave van Naſſauw, aan de Gedeputeerden rakende het geallegueerde in de vergaderinge van de Staten met opzigt tot de Veſting Coeverden, 7 October.

Misſive van den Stadhouder rakende de fortificatien en beſettinge van Coeverden, den 15 October.

Deciſie van de Staten Generaal op de propoſitie van Vriesland, Overyſſel en Groningen, behelzende dat de fortificatien van het Fort Coeverden en in 't gemeen van alle andere Steden en Forten op de Frontieren van die Provincien gelegen, gemaakt zullen worden tot laſt en uit naam van de Generaliteit, 24 July.

Antwoord van de Gecommitteerden van de Staten Generaal op het voorſtel van de Volmagten van Sevenwouden en Steden aangaande het verleggen der Guarnizoenen in de Provincien, 21 Oct.

Misſive

Misfive van den Stadhouder houdende advertentie van den overkomft van Gedeputeerden uit 's Hage, d. def:

Redenen van bezwaar tegens de uitfpraak van de Compromiffarien op het verfchil tuffchen Stad Groningen en de Vriefche Ommelanden &c.

Tweede Propofitie aan de Staten gedaan door *H. v. Brien* en *Junius* Ged. van de Staten Generaal, vermanende alles in 't werk te ftellen, dat tot handhaving en beveftiging van de Unie dienen kan, 8 September.

Poincten en Articulen zynde de eerfte Propofitie door de Gec. boven genoemt voorgefteld, 3 dito.

Extract Refolutie der Heeren Gedeputeerden, behelzende eene fpoedige verfterking van de Schanzen Bourtange en Bellingwolder zyl &c. 25 Auguffy.

Uitfchryvinge van eenen naderen Landsdag tot afdoening der zaken van Coeverden, 27 Auguffy.

Commisfie op den Landfchaps Landmeeter om zig te vervoegen met Comminiffaris van het Collegie in de Schanfen Bourtange en Bellingwolder Zyl tot beftedinge van Aard- en Paalwerk &c. den 28 Auguffy.

Proteft ter Vergaderinge van de Saaten Generaal gedaan door die van Vriesland tegens de decifie by genoemde Staten Generaal genomen, op het ftuk van Coeverden en de Bourtange, July.

Antwoord van Vriesland aan *H. van Brienen* en *Adr. Junius*, 7 September.

Requeft van *Allardus Anletius* aan de Staten, ver-

verzoekende voorziening tegens de beroertens op 's Lands Universiteit &c. den 22 October.

Last en Instructie voor de gec. ter Generaliteit rakende het geresolveerde omtrent het verschil van de Fortresse Couverden en de Bourtange, den 5 Juny.

Placaat van de Staten tot het houden van eene goede Wagt ten platte Landen, en op de Frontieren, d. def.

1597.

Protest van Leeuwarden en Franequer aan de Volmagten van Oostergoo, Westergoo, Zevenwouden en verdere Steden gedaan rakende de verkiezinge van Raadsheeren, den 7 April.

Waarschouwinge tegens eenige valsche Munten, den 3 October.

1598.

Het consent tot verkopinge van Kerke en beneficiale goederen zal van het Collegie verzogt worden, 29 Maart.

Aan de Mennoniten de openbare oeffeninge van hunne Religie niet toe te staan, 21 April.

Misive, behelzende, dat een yegelyk Landen, Veenen en Gronden in huur hebbende van *Taco van Dykstra*, niet aangegeven zynde als dan nog aan te geven tot verkopinge, den 1 December.

1599.

Aanschryvinge tot Publicatie van een Placaat tot afdoeninge van de Sauvegardes, den 16 April, 't Placaat zelve 2 April. *en een van den* 20 Maart.

Resolutie van de Staten tot publicatie van het geresolveerde in den jaare 1588. rakende de Hypothe-

pothequen, verkopinge der onroerende Goederen en beëdigde Renuntiatien door minderjarige gedaan, 11 February.

De Resolutie van 1588. zelve &c.

Extract nopens de exercitien van de Pausselyke Ceremonien en voor wie de Contraventeurs zullen geroepen worden, den 14 April 1598. en gepubliceert den 21 April 1599.

Resolutie aangaande het verzoeken van Consent tot verkopinge van de Kerkegoederen, den 15 April gepubliceert.

1600.

Ordonnantie tegens de kwade Munt, met de aanschryvinge tot publicatie, 3 *stukken*, 22 Jan. 18 en 23 dito.

Interdictie om eenige maad of graslanden *te* vergraven, zonder voorgaande aanwyzing van andere Landeryen in 't zelve Dorp gelegen waar *uit* de lasten kunnen worden gevonden, 14 Maart.

De Admiraliteit alhier te doen zamenstellen uit vier Leeden wegens Vriesland, en drie Buitenlandsche, en de extraordinarische wegens Utrecht en Groningen daar uit te zetten, 22 Maart.

Ordonnantie dat een yder zoude opgeven een lyst der gevangene in Spanje, aan dezelve verwant zynde, omze te kunnen uitwisselen tegens de gedetineerde *Admirant van Arragon*, den 22 en 24 November, 2 stukken.

1601.

Twee stukken rakende de Groninger Flabben, 29 Juny en 1 July.

Accoord onder de drie Goën om 2 Gls. of een Kroon te heffen op yder Schoorsteen ten

plat-

platten Lande, en Reglement daar over, 12 dito.

Verantwoordinge van de Steden over de beſchuldiginge door de Goën aan Hun Ed. Mog. gedaan over het niet fourneren van derzelver laſten, en aanwyzinge van haar regt om haar negende part te vinden uit zodanige middelen als zy bekwaamſt zullen oordelen, 22 dito.

1602.

Ordonnantie rakende de uitwiſſeling der gevangenen in Spanje, 2 ſtukken, den 8 en 9 Jan.

Interdictie aan de Rekenkamer, om Ordonnantien, geſlagen op Alumnen, in de rechten ſtuderende, te regiſtreren, 24 Maart.

Twee perzonen wegens Vriesland te committeren in de Admiraliteit te Amſterdam en Rotterdam, 26 dito.

Ordonnantie opzigtelyk tot de Jachten en Viſchernyen, 3 April.

Reſolutie, aan de Bildmeyers verboden, 't gebruik hunner Pagt-landen over te dragen zonder conſent en mits betalende een geſchenk, gelyk de Klooſtermeyers, 15 dito.

Reſolutie, de Bildmeyers geordonneert een jaar huur tot een geſchenk op te brengen, 20 dito.

De Alumnen gereduceert op 80, die borg moeten ſtellen van te zullen ſtuderen in de Theologie, 21 dito.

Inſtructie voor de Deurwaarders der Staten van Vriesland, waarna zy hun zullen hebben te reguleren in 't bedienen van hunne Commisſie, 22 dito.

Aanſtellinge van Collecteurs, en publicatie van de Lyſte der Middelen, 23 April en 16 dito.

Ordonnantie tegens de geheime zamenkomsten tot oeffeninge van de Pausselyke Ceremonien, den 8 April, en gepubliceert den 13 Augusty.

Ordonnantie tegens het inslaan van binnenlands Zout in Lunenburger tonnen, 31 Augusty.

Publicatie rakende het vry jaar van de Jacht, hier by is gevoegt een Instructie voor de Deurwaarders, 30 Augusty.

Aanschryvinge tot publicatie van de verbeterde Lands Ordonnantie, 18 November.

Ordonnantie tot onderzoek na gequalificeerde perzonen tot het opschieten van penningen tegens 8, 9, 10 à 12 per Cent, 4 September.

Aanschryvinge tot het houden van eenen Beededag tegens den 6 October, den 30 September.

Ordonnantie rakende de invorderinge van Schoorsteengeld, den 30 Sept.

Ordonnantie om de Ingezetenen van Overyssel by wege van repressailles te arresteren, 8 Dec.

Ordonnantie tegens de ligtveerdige Spelen, den 24 December.

Uitschryving van eenen Landsdag tegens den 10 January 1603. den 24 December.

1603.

De Requesten aan de Heeren Staten gepræsenteert, de doen appoincteren door 't Mindergetal, dog op behaag van H. Ed. Mogende, 13 Jan.

Grietsluiden mogen hunne adsistenten alleen gebruiken tot verjaginge van het Geboefte op 35 stuivers weeks, 25 Maart.

De Placaten tegen de Mennoniten en 't inkomen van hare Bisschoppen vernieuwt, 25 Maart.

Reſolutie, het ſpelen van Comoedien verboden, 25 Maart.

Geene Dorpen 's Paſtoryen langer als een jaar vacant te laten blyven, 25 Maart.

Uitſchryving van eenen Beede-dag tegen den 20 April, den 13 April.

Ordonnantie rakende de keur van 't Zilver, den 19 April.

Ordonnantie tegens de Vagebonden, den 31 May.

Placaat tegens de Ryksdaalders daar inne uitgedrukt, den 24 Juny.

Placaat tegens de Flabben en andere kleine Munt, den 25 Juny.

Advertentie aan die gene die zig tot Zoetelaars by het Leger willen aangeven, met laſt om zig als dan tot Geertruytenberg te laten vinden, den 21 July.

Ordonnantie tot het vreugde bedryven in deze Landen ter oorzake van de Kroning des Konings van Engeland, den 26 July.

Uitſchryving van eenen Beeden-dag tegens den 3 Aug den 27 July.

Ordonnantie aan de Collecteurs van het Gemaal om aan de Steden te betalen hun darde deel uit de Generale midden, den 29 Auguſty.

Uitſchryving van eenen Beeden-dag, tot afweeringe van de Peſt, den 21 October.

Placaat, rakende de Commercieerende Engelſche Kooplieden op deze Landen, den 22 Maart.

Reſolutie aangaande de Conſenten voor 't jaar 1604, en uitſchryving van den Landsdag ten dien einde, den 20 December.

1604.

De Academie op de aanſtaande Verpachtinge te eximeren van Impoſitie, 25 February.

Commisſie op vier Heeren, om zig op den ſtaat der Academie, en het gedrag der Profeſſoren en Alumnen te informeren, op een gagie van 150 guldens, 25 February.

Misſive van de Gedeputeerden, nopens zekere Reſolutie, belangende zeker misverſtand onder de Schippers tuſſchen Leeuwarden en Franequer, den 5 April.

Uitſchryving van eenen algemenen Beeden-dag tot behoud van Ooſtende, 7 April.

Reſolutie, de Heeren Curatoren van de Academie zullen mede voor reyskoſten mogen declareeren, 20 April.

Ordonnantie ter aanmoediging van de Zoetelaars, 16 April.

Reſolutie van de Gedeputeerde, behelzende eene ampliatie van commisſie voor Gecommitteerden in de quæſtien tuſſchen Leeuwarden en Franequer aangaande hun Veer, den 4 April.

Aanſchryvinge tot het opzenden van Gevolmagtigden voor dezelve Commiſſarien tegens den 11 May, den 8 May.

Uitſchryvinge van eenen Beeden-dag tegens den 13 May.

Ordonnantie aan de Magiſtraat van Leeuwarden tot het leveren van 26 Man, zynde hun contingent om de Schanzen te bezetten, 17 July.

Reſolutie ten opzigte van de Waardgelders, 20 July.

Ordonnantie om God te danken voor de veroovering van Sluys, den 13 Auguſty.

Aan-

Aanſchryvinge aan de Magiſtraat van Leeuwarden om den Biſſchop van Breemen eere bewyzen te geven by zyne komſte, 10 November.

1605.

Placaat tegens de Brooddronkenſchap op de vaſten avond, den 28 Jan.

Conſent in eene algemeene bezwaring op de Haardſteden met een Daalder, den 5 April.

Uitſchryvinge van eenen Beden-dag tegens den 24 April, den 13 April.

Octroy verleent aan de Stad Workum op 't indyken van hare uiterdykze Landen voor de tyd van 25 jaaren, 20 April.

Placaat tot aanmoediging van de Zoetelaars, den 7 May.

Placaat behelzende verbod om by de Rederye van Schepen, Engeland en Vrankryk toebehorende, buitenſporigheden te plegen, den 19 July.

Aanſchryvinge tot het leveren van Wagens ten dienſte van den Lande, 3 Auguſti.

Ordonnantie tot de prompte opbreng van de omſlag van 5 ſtuivers ordinaris en 4 extraordinaris voor twee maanden uitgeſchreven, den 14 Aug.

Ordonnantie aan die van Leeuwarden om de Burgerye in de Wapenen te zetten tegens den Vyand, en geen Vreemdelingen binnen hunne Stad te laten, den 15 Auguſty.

Aanſchryving aan die van Leeuwarden, voorengemelde Wagens wordende opgeregt, den 16 Auguſty.

Publicatie tegens het te hoog uitgeven van de Munt, den 4 February.

Aanſchryving tot het houden van een boevenjagt, den 17 Auguſty.

Aanſchryvinge om voorſz. vier wagens aanſtonds te leveren, den 20 Auguſty.

Publicatie tot aanmoediging van de zoetelaars en arbeiders van de Veſting Coeverden, 25 Auguſty.

Ordonnantie tot het leveren van nog twee wagens, den 27 Auguſty.

Aanſchryvinge aan die van Leeuwarden, om Gecommitteerden te zenden tot byleggen der geſchillen tuſſchen de Veengenoten van de Noorder Dragſter Veenen en de Opzienders van de Leppe Dyken, den 9 September.

Aanſchryvinge tot het leveren van weerbare mannen voor de tyd van vier weken, tegens 10 ſtuivers daags &c., den 3 October.

Ordonnantie dat alle uitvoerders van wyn, bier, zeep en zout zig zullen voorzien van Cedullen, by de Collecteurs te bekomen &c., den 9 November.

Aanſchryving tot het houden van eenen Dankdag, over het verraad tegens den Koning van Engeland ontdekt, 25 November.

1606.

Nadere Reſolutie nopens de pretenſien van de Land-Commandant van Utrecht, op de goederen van Nes en Schoot, 6 February.

Een Heer wegens Vriesland te committeeren in de Admiraliteit van Amſterdam, en een in die van het Noorder quartier op 1000 guldens, 7 February.

Placcaat, bepalende de cours op de Munt by proviſie, den 16 February.

Placcaat tegens de valſche Lyſten van de Compagnyen, by pœne &c., den 19 February.

Pu-

Publicatie van een Vry-leeger by de Stad Rhynberk, ten wiens behoeve vrydom van Convoy en Licent word verleent, den 20 May.

Uitſchryvinge van eenen Beede-dag tegens den 4 Juny, 26 May.

Uitſchryvinge der Gedeputeerden aan die van Leeuwarden, tot het prompt beſchryven de Haardſteden, 14 Juny.

Publicatie van een Vry-leeger aan den Rhyn en de Yſſel &c., den 25 Juny.

Aanſchryvinge om voort te varen met de beſchryvinge van de Haardſteden, den 3 July.

Nadere Aanſchryvinge als boven, den 16 July.

Placaat, behelzende verbod van uitvoer van gemunt of ongemunt zilver aan den Vyand, van den 18 July.

Placaat, verbod van uitvoer van ledige Haringtonnen en Duygen, den 18 July.

Placcaat, behelzende dat alle ſchepen, particuliere Commisſien hebbende, en aan *deze* zyde van de Tropicus varende, voor den laatſten December zullen repatrieeren, om zig te verantwoorden voor de Raden ter Admiraliteit, den 10 July.

Ordonnantie tot beſchryvinge der Haardſteden en het opbreng der penningen dies, 28 July.

Nadere Ordonnantie als boven, den 5 October.

Aanſchryvinge tot publicatie van een Placaat aangaande de cours van de Munt, den 15 October.

Ordonnantie tot prompte betalinge van het Haardſtede geld, den 31 October.

Publicatie nopens de uitwiſſeling der Gevangenen, deh 27 November.

Publicatie waar by de penningen die geslagen zyn van den Aartshertog *Albertus voor Billoen* worden verklaart, den December.

1607.

Ordonnantie tot invorderinge van de resten op de Schoorsteen gelden, den 16 January.

Ordonnantie tegens de vaste avondspelen, den 10 February.

Ordonnantie tot ligtinge van penningen ten behoeve van 's Lands Cassa, den 10 Maart.

Placaat op de bewapening en bemanning der Schepen &c. den 22 February.

Placaat, behelzende verbod om geen Zyden te verwen en te verzwaren, voorts aangaande de manufactuuren zelve, den 30 Maart.

Het Privilegie de non evocando geinsisteeert tegen de Heeren Staten Generaal die de bylegginge der differenten tusschen de Leeden der Hooge Regeringe aan zig hadden getrokken, 3 April.

Bekentmaking van de geboorte des Hartoge van Orleans en gebod om daar over vreugde te bedryven, den 27 April.

Afkondiging van een stilstand van Wapenen, den 25 Juny.

Ordonnantie bepalende de prys van zeker Engelsch geld op 25 stuivers, den 12 Augusty.

Resolutie van het quartier der Steden, lastende hunne Gedeputeerden, dat by de eerste uitschryvinge van eenen Landsdag gelet werde om daar in te melden dat de Volmagten als dan te nomineren gelast worden om te handelen op een bekwaam middel tot vindinge en fourniſſement van de negende part der Steden contributie &c. den 26 Juny.

Uytschry-

Uitſchryvinge van eenen Beedendag tegens den 30 Dec., den 19 December.

1608.

Aanſchryving tot vreugde bedrieven over de geboorte van den Hertog van Anjou, den 4 May.

Aanſchryving tot het houden van een Boeven Jacht, den 4 May.

Placaat tegens de byeenkomſte der Wederdopers, July.

Utſupra tegens de Pausgezinden.

Aanſchryvinge rakende de cours van de Munt, 2 July.

Accoord aangaande de Wagen in deze Provincie, 3 ſtukken van den 1 July, 20 July en 4 Auguſty.

Ordonnantie rakende de cours van de Munt, den 13 Auguſti.

Placaat tegens de diffamatoire Geſchriften, den 27 Auguſty.

Proviſionele ordre op de cours van het Geld, den 3 October en 6 October, 3 ſtukken.

Uitſchryving van eenen Landsdag tegens den 23 November, den 18 November.

Aanſchryvinge en Placaat op de cours van de Munt, den 13 en 15 December.

Ordonnantie en verbod dat niemand Vuurwerken of Schietgeweren zal affteken by het trouwen &c. den 24 December.

Ordonnantie om niet te Jagen op de vorſt of ſneeuw, den 24 December.

1609.

Ordonnantie omtrent de betalinge der Servysgelden, den 27 February.

Ordonnantie rakende het Visschen in de verboden tyt &c. den 28 Maart.

Uitschryvinge van eenen Landsdag tegens den 3 April, den 25 Maart.

Verklaringe van het 16 artikel van de Ordonnantie op de Brieven, den 15 May.

Placaat rakende het Zout, met de aanschryvinge, den 8 May en 19 May.

Publicatie rakende de cours van de Munt, den 19 May.

Publicatie rakende de quade Munt, den 1 Juny.

Utsupra van de Munt, 14 Maart.

Ordonnantie nopens de Wagen en Gewigten &c. den 27 May.

Resolutie van de Staten waar by de Volmagten moeten verklaren de Hervormde Godsdienst te zyn toegedaan en die te willen handhaven en beschermen, den 25 May.

Publicatie nopens de Munt, 31 Augusty.

Publicatie tegens de ontheiliging van den Sabbath en andere Beededagen, sampt den Huwelyken staat, 5 September.

Tegens de buitensporigheden op den Nieuwjaars-dag wordende gepleegt, 12 December.

Continuatie van den loop der Munt, 27 November.

Ordonnantie rakende de opgave van het Register der Servys-gelden, 28 December.

1610.

Beslissing van de zwarigheden in het Tractaat van het 12 jarig Bestand voorgekomen, en ordre om zulks te publiceren &c. den 9 February.

Placaat aangaande de abuisen in het verkopen

van

van de Actien van de Ooſtindiſche Compagnie, 27 dito.

Continuatie van den loop der Munt, 6 Maart.

Interpretatie van het woord *gequalificeert* tot de Jacht, 14 Maart.

Publicatie nopens het Viſſchen in de verboden tyd, 10 April.

Aanſchryvinge en Ordonnantie op het keuren, maken en branden van Pannen, Steen, Eſtrick en Kalk, den 15 April en 17 dito.

Rakende de cours van de Munt, den 29 Juny.

Aangaande de toevoer van Vivres na het Leger aan den Rhyn, 3 July.

Rakende de kleine Munt, 23 dito.

Ordonnantie op het ſtuk van de Jacht, den 20 Auguſty.

Ordonnantie aan de Magiſtraat van Leeuwarden om de zogenaamde Hoge Dyk te doen verhogen daar het nodig is, 24 September.

Ordonnantie op het bedekken van de Moerpaarden &c. den 3 en 18 October, 2 ſtukken.

Verzoek van Advys op eene Misſive van Zyn Genade aan de Magiſtraat van Leeuwarden door de Gedeputeerden, 21 November.

Nadere Ordonnantie op het bedekken van Moerpaarden, 30 dito.

1612.

Vier Heeren extraordinaris gecommitteert om ter Generaliteit te beſoigneren over het redres van de quoten der reſpective Provincien, en Inſtructie voor dezelve, 30 January.

Ordre aan de Gecommitteerden ter Generaliteit om

om nogmaals daar op te inſiſteren, met bedreiginge, zo binnen drie weken geen ſucces volgt, de Vergaderinge van H. H. Mog. met behoorlyke proteſtatie te verlaten, 22 May.

Nadere inſtructie voor de Gecommitteerden ten voorſz. einde, 28 Auguſty.

1613.

Octroy verleent aan de Stad Stavoren, om de plaſſen, poelen, vlakten en wateren omtrent de vaart, tuſſchen voorſz. Stad en Sneek leggende, te mogen droog maken, 19 May.

Beredeneerde Misſive tegen de executie by haar Hoog Mogende ondernomen op de quartieren Ooſtergoo en Weſtergoo, 20 Auguſty.

1615.

Authoriſatie van de Gedeputeerde Staten op *Bocke van Burmania* en *Meynardt van Idzarda* reſpective Grietsluiden van Hennarderadeel en Stellingwerf Weſt-Eynde, en *Robert Ulenburg* en *Johan van den Sande* Raden in het Hof van Vriesland, om zig ten ſpoedigſten te begeven na Franeker om den nieuw aangeſtelde Magiſtraat van Franeker voor deze eerſte reys den Eed af te neemen, met aanmaninge om hun wel te quyten en met den amneſtia in behoorlyke forma van den Raadthuyze te doen publiceeren, den 18 December.

Voet van beraminge waar na zyn Genade en de Heeren Gedeputeerde Staten van Vrieslandt verſtaan dat de beſtellinge van de Magiſtraat van Franeker tot wegneming van de opgerezene abuizen, naaſt eenige jaaren ingeſlopen tegens den 10 January 1616 eerſtkomende en voorts alle jaren tegens denzelven dag daar na zal geſchieden: zullende voor de eerſte maal de Magiſtraat en de ge-

gezworen Gemeente by zyn Genade en de Heeren Gedeputeerden en Heeren Commiſſarien van den Provinciale Raden geſteldt en geordonneert worden, den 18 December.

Zynde de order gemaakt dusdanig. De zes Magiſtraats Perzonen zetten een groot getal uit, ten minſten van twaalf Perzonen, waar van zy by meeſte ſtemmen ſtellen zes Perzonen, waar uit naderhandt twee gekoren worden die moeten ſuccedeeren aan de twee oudſte afgaande Magiſtraats Perzonen. Dan moet de Magiſtraat nog uitſtellen zes Electeurs uit de Burgerye en daar na moeten de gezworen Gemeente en de Bevelhebbers ieder ook drie Electeurs en dus te zamen zes kiezen.

Deze twaalf Electeurs moeten zig aflotten op de helft. De zes die aanblyven moeten uit het lichaam der Burgerye buiten de Bevelhebberen en buiten de afgelottede zes andere nomineeren als Electeurs, welke laaſte terſtont door lotinge op drie gebragt worden. Deze drie aangeblevene met de zes eerſt aangeblevene Electeurs en dus uitmakende het getal van neegen moeten zig lotten op vyf. En deze vyf Electeurs moeten dan twee Perzonen kiezen tot de nieuwe Magiſtraat uit de zes eerſt uitgeſtelde door de Magiſtraat.

1616.

Reſolutie nopens het regt van ſtemmen zo in Kerkelyke als in Politique zaken, 22 February.

1617.

Conſent in 't verminderen van Zeelands quote van elf op negen, des dat Vriesland mede werde verligt &c. 15 Maart.

Alle Appellen binnen 6 weken te termineren, 15 Maart.

1618. Alum-

1618.

Alumnen te doen uitſterven of afgaan op 41, welker penſien zullen ſtaan ter arbritagie van de Gedeputeerde Staten en Curatoren der Academie, 22 February.

1619.

De Grietslieden en Magiſtraten zullen voor kleine conſenten tot 400 G-gls. niet meer als eene halve ſtuiver mogen nemen, 18 September.

1620.

Certificaat van de Magiſtraat van Franeker wegens de vrydommen en immuniteiten van Heeren Profeſſoren en Studenten van alle Stads laſten. Dit certificaat eenige tyt in Magiſtraats handen geweeſt zynde is het zelve naderhandt geëxtradeert aan drie Gecommitteerde Proffeſſoren met dit beſcheid, Dat de Heeren Proffeſſoren voortaan (nopens de belaſtingen van Florenen op huizen leggende) zullen gaudeeren de vryheit van twee Florenen, zo wanneer de huizen by hen bewoondt en gebruykt hoger ſchieten volgens voorgaande gebruyk: dog zo wanneer de Heeren Proffeſſoren huizen geraken te kopen, zullen dezelve in alles vry wezen, mits datze by hen bewoont worden, den 24 February.

Het Niaer zal in de verkoping der Klooſterlanden geen plaats hebben, 20 Auguſty.

1622.

Reſolutie, waar by de Raden 's Hof van Vriesland geordonneert worden, om de beſtellingen van de Magiſtraten in de Steden met den Stadhouder te doen, als tot nog toe gebruikelyk was geweeſt; en tegens de autheurs van nieuwigheden te

te procederen tot maintain van de publicque autoriteit en ruſte des Vaderlands: met laſt aan de Gedeputeerden, om daar aan ook den hand te houden, en des noods de voorſz. Heeren Raden aſſiſtentie en hulpe te bewyzen, 29 Auguſtus.

Conſent in eene algemene bezwaringe op de Haardſteden met 2 G-gls. 14 May.

1623.

Niemand zal onder Eede in de Goedſchattinge vermindert worden als die te gelyk overleveren een ſtaat van hare Goederen, en al 't geene bevonden mogte worden verzwegen te zyn, zal geconfisqueert worden, 13 Juny.

Requeſt van de Magiſtraat van Franeker, als het Super-intendent ampt van de vyf Delen Slachten dyke bedienende, om approbatie van de genome Reſolutie by de Volmagten over de defecten, en om authoriſatie om diensvolgens de defecten te beſteden &c. en de defaillanten in cas van onwilligheid te executeren, met toeſtemmenden appoinctement van de Heeren Gedeputeerde Staten.

Acte van aanneminge van die van Weſtergoo binnen dyks, tot genoegen van zyn Keyzerlyke Majeſteits Stadhouder en Raden, om hare pondematen te bezwaren met de 4de penning tot palen en yzerwerk voor de Buiten-dykeren, om den Strand daar mede te onderhouden van de Bild dyk af tot aan Mackum toe; dog zullen hier mede de Binnen-dykers vry en onbelaſt blyven van aardwerk en alle andere laſten, de Zeedyken aangaande, nu en ten eeuwige dagen.

NB. Zonder datum of onderteekeninge.

1624.

Acte van onderlinge verbinteniſſe der drie Goën,

Goën, om in cas van verdere weigeringe van de Steden het Haardſtede-geld dadelyk in te vorderen, en tot executie van dien de ſterke hand van H. H. Mog. te verzoeken, 17 April.

De Haardſteden met een Goud-gulden te bezwaren, 24 July.

De Kloosterlanden, 25 pondematen en daar onder groot, te verkopen, 20 Auguſty.

Van dezelve zal geen Conſent-geld betaald worden, nog 't Niaer dien te neffens plaats hebben, 11 September.

1625.

Reſolutie waar by alle vette Beeſten bezwaart worden met de 12de penning by de invoer, den 15 April, dezelve geamplieert, 11 Sept. 1647, en 25 February 1648.

1626.

Reſolutie van de Magiſtraat &c. van Franeker om als nog te perſiſteeren by de Reſolutie by de Volmagten der Steden voormaals genomen, verklaarende nog eendragtelyk met malkanderen gereſolveert te zyn om de nieuwe Impoſitien, door de Staten Generaal op 't papier gebragt, allezints tegen te gaan, en in de voorſlag niet te conſenteeren; perſiſteerende ook by de vorige middelen, en neemen aan, zo verre 'er te kort mogte ſchieten, haar quota te fourneren, en dezelve op de gevoeglykſte wyze binnen hunne Stad te ſineeren en te vinden.

1627.

Alle injurien op Son- en Bededagen, of op Feeſtdagen dubbelt te boeten, 17 April.

Bekentmakinge van de generale uitwiſſelinge der

der Gevangenen, tuſſchen de Staten Generaal en Hare Hoogheit de Infante van Spangien, benevens waarſchouwinge, dat een iegelyk voor de zyne zorg drage, en op de betalinge van der Gevangenen mondkoſt (tegen 6 ſtrs. 's daags gereekent) prompte ordre ſtellen, 6 July en 30 July 1628.

1628.

Het lopen Boekweit bezwaart met 6 ſtuivers, 12 April.

Geen Alumnen te admitteren als na voorgaande examinatie, 27 Juny.

Placaat op het ſtuk der Viſſchernye en Vogelvangſt, 9 October.

1629.

De beſchryvingen van 't Haardſtede-geld te laten doen door 't Hof en de reſp. Grietsluiden en Magiſtraten, 13 Auguſty.

Aan de Molenaars geaccordeetr om met een Bakkers te mogen zyn, des niet bakkende als van granen die aan haar om te malen zullen worden gebragt, 15 October.

Vernieuwinge van 't Placaat den 7 Maart 1623 tegens de Remonſtranten of Arminiaanſche factien, 16 Maart.

Placaat tegen het aanhouden van Brouwers tonnen, 14 October.

Placaat tegen de Bedelaars en Vagebonden, 10 November.

1630.

Renovatie en Ampliatie van 't Placaat van den 14 October 1629. tegens het aanhouden der Brouwers tonnen en vaten, 28 January.

Octroy aan de Stad Harlingen om de ton Uitheemſche Bieren met 20 ſtrs. en de Ingebrouwene met 14 ſtrs. te mogen bezwaren, 9 April.

1631.

Placaat toeſtaande den uitvoert van Granen, 13 May.

Authoriſatie op de Heeren Gedeputeerden om de agt Bildmeyers, welkers Huizen getauxeert zyn, te deposſideren, 1 July.

Conſent in 't verplaatzen der Admiraliteit van Dockum na Harlingen; ſampt acte van aanneminge der Stad Harlingen om op eigen koſten de nodige Gebouwen te maken, 13 October, 1642. 22 April en 30 July 1644.

De Sententie van 't Hof tegen de Bildmeyers gevallen, punctueelyk ter executie te ſtellen, den 17 November.

1632.

Placaat, waar by de ergerlyke Evangely-boeken worden verboden, en nieuwe, na de overzettinge van *H. Faukelii* in te voeren en te gebruiken, geordonneert word, 16 January.

Geraiſonneerde Misſive aan H. H. Mog. waar by getoont word, dat dezelve zig ten onregte de zaak der agt deposſideerde Bildmeyers aantrekken.

Eerſte introductie van 't Hoorngeld en de Bezaaide Landen met de manier van dien, 29 Maart.

Placaat op het middel van 't Klein Zegel, den 22 April.

Gereſolveert om de 20 pond. Bildland, gelegen by Beetgumer Molen te verkopen, 8 Juny.

1634.

Octroy voor den Dorpe Joure om een Dorps Daalder

Daalder te mogen heffen tot aflosſinge van ſchulden &c. by appoinctement van den 23 April.

De Pachtpenningen der Specien zullen worden ontvangen by de Collecteurs, die daar voor borgen zullen moeten ſtellen, 23 October.

Octroy voor Molquerum om voor 10 jaaren een Daalder te mogen heffen van de Ton Holl. Bier, 20 November.

Renovatie der Placaten tegen de Paapſche Geeſtelyken, 23 December.

1635.

Conſent in 't opregten van een Kamer van asurantie, 26 Juny.

Octroy aan *Sikke Tjeerds* verleent op zyn inventie om Kley door de Rosmolens tot de Eſtrik en andere Steenbakkerye bekwaam te maken, 15 May.

De Ingezetenen van de Steden in Vriesland geoctroieert om den voor dezen gepleegden manier van Magiſtraats beſtellinge voor by te gaan, en jaarlyks op Nieuwjaars avond zelfs in hunne Steden te verkiezen en beſtellen op zulken Reglement en voet, als zy ten overſtaan van Gecommitteerden der Heeren Staten zullen beramen, 22 Auguſty.

Commisſie voor de Heeren *A. van Roorda*, *S. Rispens* en *J. van Harinxma* over het beſtellen der Raadsverkiezinge te Hindelopen, 11 September.

De Raadsbeſtellinge in de Steden de Heeren van 't Hof onttrokken, en weder vrygegeven aan de Steden, 25 July.

Revocatie van de Reſolutie inde jaaren 1587 en 1588 mitsgaders andere acten genomen op 't poinct van de Raadsbeſtellinge en opdragt van dien aan de Stadhouder en 't Hof, door negen Steden, 13 Oct.

Approbatie van voorſz. herroepinge door twee quartieren Ooſtergoo en Weſtergoo, 5 November.

De Heeren Gedeputeerden ſtrictelyk gelaſt om zig binnen Harlingen te begeven, om aldaar door allerhande middelen H. Ed. Mog. Reſolutie nopens de vrye Raadsbeſtellinge der Steden, te maintineren, tegen de acten en attentaten van de Stadhouder, 7 November.

1636.

Reglement van Magiſtraats-beſtellinge binnen de Stad Hindelopen, by de Gecommitteerdens van de Ingezetenen derzelver Stad ten overſtaan van de Heeren Commiſſarien beraamt, 16 Jan.

Eene Impoſitie geſteld op alle perzonen die goudene, zilvere, zyden en fluwelen Klederen dragen, mitsgaders van lakenen boven de 7 L. de elle hebbende gekoſt, te betalen van Mansperzonen boven de 12, en Vrouwsperzonen boven de 10 jaren oud, ieder perzoon een gulden 's jaars, 25 Maart.

Limytſcheidinge van hoge en lage quartieren in Vriesland waar na de Hoorngelden zullen worden betaald, 16 April, nader bepaalt 9 Maart 1637.

Aan de inwoonders van Tietjerk geaccordeert om de Heereweg tot aan Hardegaryp te mogen verleggen, met authoriſatie op 't Collegie, om de Eigenaars, over welker Landen dezelve zal worden gelegt, tot een vrywillig conſent te induceren, 25 November.

1637.

De Collecteurs der 5ooſte Penning en Specien zullen by de Ingezetenen der Dorpen en Magiſtraten in de Steden worden verkoren, en de Generale Col-

Collecteurs door de reſpective Volmagten ten Landsdage met bepalinge van hun ſalaris.

Het Proteſt, in dato den 6 April 1637. nopens de Raadsbeſtellinge der Steden gedaan, verklaart nul en fameus, 20 July.

Beneffens de Gecommitteerden ter Admiraliteit te Amſterdam en't Noorderquartier ook twee in Zeeland en te Rotterdam te zenden, en die na Zeeland zo lang als extraordinaris Staat Generaal te doen ſesſie nemen, tot dat ter Admiraliteit aldaar geadmitteert zal zyn, 20 July.

Voorſz. Gecommitteerden na Rotterdam en Zeeland toegelegt 1500 L. tractement, 15 Decemb.

Octroy vergunt aan de Uitdragers van Warregaaſter Meer voor 50 jaren, 21 July.

Een belaſtinge van de 30ſte penning te betalen van alle Collaterale ſucceſſien, 11 Auguſty.

Inſtructie van de Regeeringe der nieuw bedykte Workumer buitenlanden en deszelfs dykszaken, 29 dito.

Octroy vergunt aan de Heer *Douma* om tot onderhoud van de Schamſter brug ½ ſtuiver te mogen heffen van ieder Schip uit Ooſt en Weſt de Rien doorvarende, by appoinctement van den 21 November.

De Heerlykheid Visvliet te verkopen tot afbetalinge van 's Lands excesſive ſchulden, 22 dito.

De Staten van Stad en Lande te verzoeken, ten einde het regt van Niaerneminge in de verkopinge van Visvliet geen plaats moge hebben, 16 December.

1638.

Geene Molenaars mogen te gelyk Bakkers zyn, 27 April en 28 Maart 1691.

De Verkopinge van 't Munnike Bild vaſtgeſtelt, 27 Juny.

Alle Molens, in 't laatſte half jaar geen 300 L. hebbende opgebragt, tot redelyke koſten van 't Land af te breken, ten zy derzelver noodzakelykheid gebleek, en by de blyvende Molens kykers huisjes geordonneert, 27 April.

Commisſie gedecerneert om zich op voorſz. Molens te informeeren &c. 8 Juny. Nadere commisſie verleent volgens uitſpraak van den Raad van Staten op vier Raadsheeren, 18 dito.

1640.

De Kopers der oude en nieuwe Bildlanden zullen alleen regt van ſtemminge ten Landsdage hebben wegens hare gekogte *Zathen*, *6 Maart*.

Remonſtrantie, gemunieert met de ſtukken daar toe behorende, rakende de Raadsbeſtellinge in de Steden by den Hove Provinciaal aan H. Ed. Mog. ingegeven, 24 July.

1641.

Order aan 't Hof Provinciaal om in 't werk van de Raadsbeſtellinge in de Steden met den aankleve van dien niets te doen tot H. Ed. Mog. finale Reſolutie toe, 16 April.

Het Hof van Juſtitie verzogt, en zo veel nood geordonneert, om de ſententien gevallen in faveur van 't Land by proviſie buiten executie te laten, de vordere ſententien op te houden, en de een en de andere niet te laten voortgaan als met kenniſſe van H. Ed. Mog. 16 April.

1643.

Octroy verleent aan twee Inventeurs van een nieuwe zoort van Watermolens, 17 Maart.

Nader

Nader Octroy aan de Stad Workum vergunt nopens hare ingedykte uiterdykze Landen.

1644.

Regiſter der nieuw bedykte en verkogte Bildlanden, 28 November.

Nadere inſtructie voor 's Hofs Deurwaarders, 3 Maart.

Alle tauxatien van Huizen ter eerſter inſtantie te brengen voor de Nederregter, en alleen by appel voor den Hove, 15 Maart.

's Lands reſteerende Zwane Jagten te verkopen, 21 Maart.

't Beroep van Dns. *Rheen*, om dat zonder approbatie en dimisſie van Wynaam en Ylſt was vertrokken, onwettig verklaart, 14 Maart.

Rekeningen van Sterfhuizen zullen worden gedaan ter plaatze daar dezelve vallen, 15 Maart.

1645.

Octroy vergunt aan Wolwega om een Vaart te leggen door de Heere wegen.

De Beroepinge van Dns. *Bernardi* te Bolsward onwettig verklaart, en hem gecondemneert tot ſchuldbekentenis, zullende het beroep op nieuws geſchieden, en hy, na gegevene ſatisfactie, eligibel zyn, 14 Maart.

Het beroep van Dns. *Johannes Nieuhuis* tot Ee geannulleert, en geordonneert dat eene nieuwe verkiezinge zal worden gedaan, 14 Maart.

Nader Reglement op 't verkiezen van Predikanten, 14 Maart.

1646.

De Molenaars moeten 't Conſent-geld en de 56 penning betalen, 13 Maart en 11 Sept.

1647.

Geene Bullen boven een jaar oud te laten lopen in de quartieren van Oostergoo en Westergoo, 5 Maart.

Reglement voor de Boden om zig daar na te reguleren, 8 October.

't Krygsgerechte heeft regt om te bannen buiten deze Provincie, 23 April.

Alle de Leden van eenig Collegie verboden om eenige geschenken aan te nemen by pœne van infamie, 3 Maart.

Geen stemmen valid van de zulke, die minder als een vierdepart van een *Zathe*, Stelle of schotschietend Huis zynde, toebehoort, 19 Febr.

Order aan de Predikanten, om gedurende den Vredehandel hunne predicatien na dat subject te rigten, 27 dito.

1648.

De Heeren Staten van Stad en Lande verzogt om haare twee supernumeraire Raden ter Admiraliteit te evoceren, met denunciatie dat dezelve anders de sessie zal worden ontzegt, 18 February en 10 Maart.

De Apostillen op de Requesten gegeven by het Mindergetal zullen van gener waarde zyn, 18 Maart.

Geen vierdeparten van stemmen valid, als die by een perzoon worden bezeten, 18 dito.

1649.

Octroy vergunt aan Rinsmageest om van daar een Rydweg aan te leggen over Westmerveld na Rinsmageest.

Ampliatie van 't Placaat tegen de uitvoer van Dong, dog met vermindering der boete, 3 Maart.

1650. Octroy

1650.

Octroy aan de Heer *Andringa* verleent tot het leggen van een Brug over de Boorn, en het verwyden en verdiepen van dezelve, 22 Maart.

De vrye Jacht op 't Bild aan de Heere Stadhouder privative toegestaan, 15 dito.

Oeno Groveſtins Acte, waar by verklaart dat hy van de Stad Franeker voor eens als een liberale gifte ontvangen heeft hondert Ryksdaalders, tot het maken van twee schone vaste Tillen over de Zetten van Werna en Kempa in plaats van losse Berden; zullende gem. *Groveſtins* die Tillen in 't eeuwig onderhouden, zonder dat daar van ooit iets ten laste van de Stad Franeker zal komen, 11 October.

1652.

Approbatie van 't accoort met Stad en Lande nopens 't committeeren van een gelyk getal Raden ter Admiraliteit, 10 Maart.

Het tractament der Gecommitteerden te Amsterdam en 't Noorderquartier geëgaliseert met die op de Maas, 13 dito.

Het Mindergetal geinterdiceert om aan arme of andere lieden een vereeringe te geven, en het Præsidium in die Vergaderinge gelaten aan Oostergoo, 4 dito.

Verboden aan Alumnen Ordonnantie te verlenen, als die een testimonium hebben, dat nog studeeren, 12 Maart.

1653.

Statuten voor de Academie te Franeker, 12 Maart.

Resolutie tegens het invloeyen van Zoute Wateren, 22 February.

1654.

De Collecteurs hunne aan 't Land verſchuldigt zynde penningen niet kunnende betalen zullen gegezelt worden, 24 February.

In 't begeven der Geeſtelyke Beneficien, ſtaande tot dispoſitie van de Staten, zig te reguleren na den ouden voet, 23 February.

Octroy vergunt aan *Balthaſars* om alleen binnen de Provincie Klokken te mogen gieten, 25 Maart. Dezelve daar by gemaintineert, 22 Maart 1656.

1656.

Approbatie van 't accoort tuſſchen de Steden Leeuwarden en Dockum nopens hare differenten over 't Veer na Groningen, 20 Juny.

Admiraliteit te Harlingen door ſubmisſie voor 't Hof Juſtitiabel, anderzints niet, 25 February, item 25 February 1660.

Dns. *Nicolaus Boëtii* beveſtigt in 't beroep van Marsſum, 22 February.

De Stad Dockum te executeeren wegens de 56 penningen van de Landen tot haar Trekweg gekogt, 28 Maart.

Uitſpraak over 't quæſtieuſe beroep te Sloten, 22 February.

Vryheid van 's Lands laſten geconſenteert aan *Pieter van Harinxma toe Sloten cum ſoc.* Eigenaars van de Workumer uiterdyker mits afſtaande van de actien en prætenſien hun luiden competerende tegen 't Land uit de ſententie geobtineert by den Hove, 29 Maart.

1657.

Octroy voor 's Lands Secretaris *Doma* om Sloter meer droog te malen, 13 November.

1658. *Lam-*

1658.

Lambertus Perſyn verklaart tot Predikant te Morrha en Lioesſens, 1 July.

1660.

Van ſententien by Nederregters gevelt tegens overtreeders van 't Reglement op de Springhengſten niet als aan 't Collegie te appelleeren, 25 February.

De Octroyen, om 2 gulden en 1 Daalder reſp. in Steden en Dorpen op ieder Ton Bier te ligten, gecontinueert tot nader order, 11 Febr.

Brieven van Attache verleent aan *Rudolph Glauber* om uit 't Zeewater zodanige vettigheid te trekken, die in plaats van Dong op de Zand, Heide en andere ſterile Landen zoude kunnen worden geëmploieert, 11 February.

Octroy vergunt aan *Willem Dotzen* op zyn inventie om nieuwe kragtiger Watermolens te maken, 25 dito.

Exemtien verleent aan de Bedykers van Meeren ten requeſte gemelt, 24 Maart.

1661.

Octroy voor 't Schippers Gild te Leeuwarden, om van de Schippers hare eigene waren inſchepende, 10 ſtrs. voor 't conſent te mogen vorderen onder eenige reſtrictie.

Nopens de bezegelinge van Sterfhuizen, daar minderjarige zyn, zig te reguleeren na de Ordonnantie, 25 May.

1662.

Geen lamme of verminkte Bedelaars, mogen buiten de Grietenie of plaats, daar zy van daan zyn, gaan bedelen, 16 May

Voor

Voor onkoſten van Doodkiſten voor Drinkeldooden te betalen 20 L. voor ieder uit de verkogte geſtrande goederen, 27 February.

Geen Officien of Beneficien te confereren als op bekwame Ingeboorene of Genaturaliſeerde, 16 Maart.

Reſolutie en Reglement tegen de Amptverkoperye, den 16 Maart en 30 Maart 1672.

1663.

Nader Reglement omtrent de Raadsbeſtellinge der Stad Leeuwarden, 21 November.

1664.

Octroy aan de Stad Harlingen op eenige belaſtingen, 9 April.

1666.

Ampliatie van 't Octroy den 18 Maart 1657. aan de Heer *Harinxma* verleent, rakende de Brug en Tol te Heegh, 31 Maart.

Ampel Octroy vergunt aan de Stad Harlingen.

De Doopsgezinden zullen aan 't Land opſchieten 500000 L. (des verſchoont zynde van 't dragen) tegens 5 per cent intres, 3 Maart.

1667.

De Claſſen verboden te delibereeren over eenige poincten tegen de Magiſtraat van Leeuwarden opgeſteld, en de Heeren Gedeputeerden gelaſt dezelve in originali in te vorderen, 10 Auguſty.

Reſolutie nopens de differenten tuſſchen de Magiſtraat, Clasſis, Kerkenraad en Predikanten van Leeuwarden gerezen, 10 dito.

Placaat tegen de Heer *Schuilenburg* en twee andere, 21 February.

Niemand

Niemand zal vermogen uitſchryvinge of klokklippinge tot het verkiezen van een Predikant te doen als de Officier der plaatze, 16 October.

1668.

De Reſolutie van den 16 May 1662. rakende het aanſtellen van Ingezetenen tot 's Lands Officieren gealtereert, voor zo veel het beroepen van Predikanten aangaat, 21 February.

1669.

Octroy aan *J. de Mammelle* op zyn inventie om met Wagens en ander Rydtuig facieler te kunnen reizen.

Octroy aan *Hagenaer* op 't Boek van *Witſius*, genaamd *Twiſt* des Heeren met zyn Wyngaard, 18 February.

Voorſz. Octroy gerevoceert en vaſtgeſteld om geene Octroyen op Boeken te verlenen voor en al eer dezelve by den Staat of de Claſſen geapprobeert zyn, 27 Maart.

Approbatie van de opdragt der Raadsbeſtellinge in de Steden door dezelve aan de Stadhouder gedaan, 30 October.

1670.

Alle zoorten van Gleybakkery van buiten inkomende bezwaart met dezelve Impoſitie, als dezelve van hier gevoert, in Holland bezwaart zyn, 26 February.

1671.

Generale beſchryvinge te doen van alle perzonen, familien en qualificatie van goederen, 22 December.

Octroy aan *Petrus Overney* vergunt op 't gieten van klokken en kanon, 24 February.

Verbod

Verbod van Catechiſatien te houden buiten kenniſſe der Kerkenraaden, 24 February en 11 Juny 1665.

's Lands Secretaris zal zitplaats mogen nemen in de Grote Kerk in de bank der Heeren Gedeputeerden, worden geëmployeert in de grote Reviſien, en hebben het regt om te procureeren de affchryvinge der Staten van Oorlog, 24 February en 19 Maart 1697.

1672.

Octroy voor Eernewoude op de Dorps Daalder, 5 December.

Approbatie van de Remonſtrantie der Stad Bolsward nopens hare Privilegien, 22 November.

Aan ieder Compagnie van de derde man een Leeger-wagen te geven, en ieder man een gls. op de hand, 20 July.

Het uitſchot van de derde man niet meer employ te geven als de andere Militie, en de Soldaten zig onder hen verſteekende, daar uit te ligten, 9 Auguſty.

Dezelve gelicentieert tot nader order, 30 Aug.

Authoriſatie op 't Collegie om de derde man te doen ligten, 30 Maart en 13 July.

De Doopsgezinde zullen 400000 L. tegen 4 per cent aan 't Land opſchieten, des genietende vryheid van Religie, en van de generale uitſchot van wapenen, 28 February.

Inwilliginge van een goedſchatting na proportie van de 100ſte penning van de valeur der goederen, 13 January.

Aan 't Hof van Juſtitie geen handſluiting te doen in de cours van Juſtitie, in cas van geſchil

over

over de jurisdictie de zaak te houden in ſtatu tot de naaſte Landsdag, dog als 'er periculum in mora is zal de proviſie blyven aan 't Collegie, den 30 Maart.

Notificatie tot uitnodiging van elk en een iegelyk om zyne conſideratien ter verbeteringe van 's Lands Finantien aan te geven, 16 November.

Een præmie van 100 Gouden Vrieſche Ryders belooft aan alle, die iemand van de Regeringe of Militie kan overtuigen van Correſpondentie of verraad met den Vyand te hebben gepleegt, 28 July.

Alle het ongemunte Zilver aan den Lande op te ſchieten en in de Munt te brengen tegen 4 p. cent, 20 April.

Alle Zylen (Sluizen) open te zetten en alzo te laten, 9 July.

1673.

Reglement omtrent de Boelgoeden in de Landen en Steden, 19 Maart.

Annullatie van 't Octroy door 't Collegie aan de Schippers van Berlikum gegeven, alzo zulks aan de Staten alleen competeert, 24 May.

Het uitſchot der gewapende manſchap na huis te doen gaan, 20 Septb.

Geene vrye Burſen te verleenen boven het ordinaris getal, 21 November.

De derde Man, op nieuws op ontboden.

De Doopsgezinde zullen by een generaal op ontbod van manſchap of zelfs moeten uittrekken, of een ander in hun plaats ſubſtitueeren, 30 May.

De Maten en Gewigten, te houden op den ouden voet, 22 Febr.

Verbod tegen het afkappen van Eikenbomen zonder andere in de plaats te zetten, 21 Maart.

De

De Lands laſten zullen met Zilver mogen worden betaalt, het lood gerekent tegen 32 ſtuivers, 22 Maart.

Utſ. dog 't lood niet hoger als tegen 30 ſtrs. 28 Maart 1674.

De uitvoer van Viſch te bezwaren, 21 Maart.

1674.

Octroy voor Wartena om een Tol van de ſmal Scheepen te vorderen, 14 Maart.

Octroy voor Hardegaryp.

Inſtructie voor der Staten Deurwaarders, 27 Maart.

Een præmie toe te leggen, aan de vertooners van zekere Remonſtrantie rakende het beneficieeren der finantien, 1674.

De Goedſchattinge van uſufructuaire goederen zal betaalt worden door de Vrugtgebruiker, 16 Maart.

Reglement over 't houden der Landsdagen, 19 Sept. 2 Octob.

Verbod tegen den uitvoer van Viſch, 26 Maart.

De Stad Hindelopen geoctroyeert, om een taux en impoſitie op de aldaar aan- en afvarende Perzonen, Schepen en Goederen te leggen, 12 Maart.

Lyſt van opſchot by de reſp. 's Lands Officieren, te doen, zullende de Obligatien daar van gangbaar zyn voor geld, 28 Maart.

1675.

Laſt aan de Hrn. Gedeputeerden om H. Ed. Mog. Reſolutie op 't ſtuk van de finantien genomen, te executeeren, 2 October.

Geene

Geene Lands laſten zullen meer met ongemunt Zilver mogen worden betaalt, 12 Juny

De Amptdragende Perzonen de helft op te ſchieten van de ſomma die zy in den jaare 1674. hebben opgeſchoten in twee termynen, zullende de Obligatien, daar voor te paſſeeren, Thoner dezes en voor geld gangbaar zyn, 2 October.

1676.

Octroy voor *Luirtſma c. ſ.* voor 15 jaaren op het drukken van *Voſſii* Grammatica, 23 Maart.

Octroy voor Stellingwerf Weſt Einde op de Dorps Daalder, 23 dito.

De Doopsgezinden opgelegt een nieuw opſchot van penningen.

1677.

Het tractament van 's Lands Advocaat *Quiryn de Blau* geaugmenteert met 100 guldens 's jaars des dat hy zig jaarlyks zal bekwamen, om by de introductie van den ordinaris Landsdag de Propoſitie te doen, 7 February.

Ordre op 't ſtuk van de Appellen voor de Heeren Staten wordende gebragt, 10 Maart.

Octroy voor Workum om 't Beeſtiaal en Holl. Bier, aldaar wordende geconſumeert, te mogen bezwaren buiten ſchade van 't Land, 9 Maart.

Het opſchot der Doopsgezinden, tot 132943 L. in te vorderen, 9 Maart.

Afgeſlagen, het verzoek der Doopsgezinden om daar van bevryt te zyn, 28 April.

Het Placaat tegen het ſteelen van Zwane-eyeren te renoveren met additie van 50 Gouden Frieſche Ryders tot boete.

Commisſie op de Heeren Gedeputeerden om

met adjunctie van 's Lands Secretaris in te ſtellen een deductie van het regt der Provincie, omtrent het ſtuk van de patenten, 10 Maart.

1678.

Octroy voor *J.* en *N. van der Heide* op haar geinventeerde Brandſpuiten, 22 February.

Octroy voor Harlingen om 12 ſtrs. van de Ton Holl. Bier te mogen heffen, 23 Maart.

Verbod tegens het belemmeren van de Stads Daalder te Franeker, als zynde een particuliere gratificatie om byzonderlyk ad pias cauſas te worden geemploieert, 9 Aug.

Placaat tegen de Doleanciers, 20 July en 9 Auguſty.

1679.

Octroy aan de Rottevalle en Aelſum op de Dorps Daalder, 20 February.

De viſitatien der ſtemmen door de Heeren Gedeputeerden geen appel onderhevig, 22 dito.

Niet meer als twee Volmagten uit ieder Grietenye eligibel ten Landsdage, dito.

1680.

Octroy aan Tietjerk en Weidum op de Dorps Daalder, 20 February.

Utſupra, aan Twyſel tot het graven van een Vaart, 29 May.

Utſupra, aan Aelſum tot onderhoud van haar Predikant, 25 February.

Permisſie tot het uitvoeren van Viſch, 29 May.

Ordonnantie van verpagtinge van voorſz. uitvoer, 8 October.

Verbod van alle Catechiſatien en particuliere con-

conventiculen buiten kenniſſe van de Kerkenraad der plaatze, 25 February.

1681.

Octroy voor Ryperkerk op de Dorps Daalder, 25 February.

1682.

Placaat tegens het branden van Stroo by de Huizen, 11 May.

Octroy voor Woudsend om de 10de penning te leggen op de Turf en Brandhout, en een ſtuiver op ieder lopen Rogge, 31 Maart.

Utſ. voor Sneek om een belaſtinge op de Turf en Brandhout te leggen, 1 April.

Utſ. aan Ængwirden op de Dorps Daalder, dito.

Utſ. aan Ternaard, dito.

Utf. aan Grouw op Brandewyn en heete Wateren, 12 May.

Octroy aan de Heeren *Haren* en *Aylva c. ſ.* op 't bedyken der nieuwe aanwas op 't Bild, 13 dito.

Reglement op 't ſtuk van de Octroyen, 30 Sept.

De State Boden zullen zig nopens het doen van togten en wagten reguleren na de Boden der Stad Leeuwarden, 7 December.

Reſolutie tegens het ſchenden en affnyden van Bomen, 20 February.

Een Beededag uitgeſchreven wegens de continueele Regens, 16 September.

Een Dankdag over de Provintie te doen uitſchryven.

Verbod tegen 't werpen van dode Krengen aan de publycque wegen, 10 May.

Reſcriptie van de Magiſtraat van Amſterdam, behelzende een beleefde toezegginge, dat zy 't regt van Collaterale ſucceſſie van de Ingezetenen dezer Provincie niet zullen vorderen.

1683.

Octroy voor Coudum op de Daalder van de Bieren en Wynen, 22 February.

Utſupra aan Sneek op 't klein Gemaal, 24 February.

Utſupra aan Annæ Par. op de bezwaringe der Wynen, 6 April.

Verbod tegen het uitvoeren van Viſch, 8 October.

Bepalinge tot het maken van een Dok te Harlingen, en de Burgery opgelegt het onderhoud der wallen van de haven aldaar, 21 Febr.

De 56 penning van Landen, waar van de Hornleegers in de eene Grietenye, en het Land, daar onder behorende, in eene andere leggen, te betalen ter plaatze daar de Landen gelegen zyn, 4 Auguſty.

1684.

't Mindergetal gecommitteert om alle Poſtdagen de brieven te openen, en te zamen met de Heeren Gedeputeerden aan de Gecommitteerden ter Generaliteit op alle voorvallende zaken inſtructie te geven.

Octroy aan Bolsward voor 8 jaaren om de Turf met de 12 penn. te bezwaren.

Octroy aan *Juigne* op zekere inventie tot conſervatie der Zeedyken, 12 May.

Octroy voor de Gorredyk, eod. dito.

Octroy voor Terhorne om 2 ſtrs. van ieder kanne Brandewyn te mogen heffen, eod. dito.

Verbod om eenige boeken te drukken zonder kenniffe van de Overigheid, 14 April.

Uitſpraak van Graaf *Willem Ludwich* nopens het verleenen van eenerleye commisſie aan de Gedeputeerden uit de Landen en Steden, 16 Maart.

Approbatie der quartieren dien aangaande, 21 d.

De uitvoer van Viſch toegeſtaan, des dat altyd een goede quantiteit tot geryf der Ingezetenen aan de wal gehouden worde, 23 February.

1685.

Octroy aan Twyſel tot de Dorps Daalder, 14 February.

Octroy voor de participanten van Warregaſter Meer wegens prolongatie der exemtie van de Floreen tot Ao. 1700 21 February.

Octroy voor *Jacob Wytſes* op 't maken van Ysſchuiten, 18 April.

Placaat tegen de clandeſtine acten van Transport.

1686.

Octroy voor 't Dorp Drieſum tot de Dorps Daalder, 19 February.

Octroy voor de Stad Workum op de 20 penn. van Turf en Brandhout te heffen, 20 dito.

De uitvoer van Viſch verboden, 27 Maart.

1687.

Reglement op de ſchilden waar na de Viſchnetten zullen worden gebreidt, 26 February.

't Verbod van witte Boter te verwen by ampliatie uigeſtrekt tot het verwen van rode Boter, 3 Auguſty.

De 56 penn. en 't conſent geld zal betaalt moe-

ten worden van huizen ſtaande op een afbreuk, wanneer dezelve worden verkogt, 24 Septemb.

De huizen op 't Vliet en elders onder de Jurisdictie van Leeuwarden ſtaande, mitsgaders alle andere van die natuur, de 56 penn. en conſent geld onderworpen, 24 Sept. en 20 Febr. 1688.

Octroy voor Eernewoude tot de Dorps Daalder, 20 February.

Octroy voor de Heeren *Aylva* en *Haarſma* in qlt. om een vaart te graven van Drieſum na de Dockumer Trekweg, 24 dito.

Octroy voor 't Dorp Arum op 't klein Gemaal, eod. dito.

Octroy voor Mackinga en Oldeberkoop om een bezwaringe op de Wynen op de Jaarmerkten wordende gebruikt te mogen leggen tot 4 ſtrs. de kanne, 2 April.

Octroy aan *Hemonees* om Spaanſche, Italiaanſche en Franſe Zeep te maken, 23 Juny.

Octroy voor Molquerum om een belaſtinge op Wyn, Bier en Brandewyn te mogen heffen geſyk aan Coudum is geaccordeert geweeſt, eod. dito.

Octroy aan *Hemonees* om Sement van een nieuwe inventie te maken, 27 Octob.

Periſonius by uitſpraak van H. Ed. Mog. verklaart tot Predikant te Goutum en Zwichem.

De conſent gelden van huizen op een afbreuk zullen niet behoeven betaalt te worden als na den 24 Sept. 1687. 20 Febr.

1689.

Continuatie van 't Octroy aan Ooſterwierum op de Dorps Daalder, 25 May.

Alle

Alle woensdagen Beedeſtonden te houden, den 15 Maart, en 28 Maart 1691.

Conſent in de egaliſatie der Wagen-ſporen met die van Holland.

1690.

Geen Apellen van de Staten aan te nemen zonder voorgaande conſignatie van 50 L, die verbeurt zyn in caſu appellationis temerariæ, 22 Novemb.

Octroy vergunt aan Dr. *Schotanus* op zyne inventie om Watermolens te maken, 29 Maart.

De Officieren en Magiſtraten gelaſt alle gewapende Sluikers in apprehenſie te nemen, en na ingenomene informatien aan't Hof over te zenden, 22 February.

1691.

Octroy voor de Stad Leeuwarden om de kanne koele en gebrande Wynen met twee ſtuivers te mogen bezwaren, 21 February.

Utſ. met nog 1 ſtuiver op de conſumptie in de particuliere Huizen voor 3 jaren, 28 Maart.

Octroy aan *Willem Zoby* op zyn inventie om Heyen te maken voor de tyd van 15 jaren, den 21 November.

De wekelykze Beedeſtonden verandert in maandelykze Beededagen, 18 July, 28 May en 1 October 1692.

Nader Reglement op de ſtraffen van 't verzuim van het te bode ſtellen van Landen en Huizen, mitsgaders op de aanklagte daar over, 25 April.

Convention tuſſchen de Heeren Gecommitteerden van de Provincien Vriesland, Overyſſel, Stad en Lande en het Landſchap Drenthe, en approbatie der Ed. Mog. Heeren hunne Princi-

palen gemaakt, over het egaliseren der Wagensporen, 16 October.

1692.

Van alle Windmolens 't Consent-geld te betalen, 13 Augusty.

1693.

Octroy voor Warrega tot de Dorps Daalder, den 23 September.

't Collegie gelast om de Placaten tegen 't bederven der Biervaten te vernieuwen, en een Opzigter over dezelve aan te stellen, 16 December.

Resolutie, de Byzitters zullen uit een drietal door de Grietsluiden worden verkoren, zonder dat de Gedeputeerden zig daar mede zullen bemoeyen, 18 May.

Alle Ontvangers van Grietenyen en Steden zullen borg moeten stellen voor zo veele penningen als zy in een half jaar ontvangen, 24 February.

Consentgeld te betalen van alle Molens die verkogt worden, 13 Augusty.

1694.

Octroy voor Zuider- en Noorder-Dragten om ieder Byekorf met 1 stuiv. te bezwaren, 26 Maart.

't Opregten van twee Jaar merkten geaccordeert aan die van de Gorredyk, 26 Maart.

1695.

Octroy voor Hindelopen om een taux te stellen op de af- en aanvarende Schepen tot onderhoud der Armen, voor 3 jaaren, 9 Maart.

Octroy voor de Schippers van Zuider- en Noorder-Dragten na Leeuwarden varende, 15 February.

't Octroy

't Octroy verleent aan Bolsward, geprolongeert voor 10 jaaren, om de Turf en Brandhout te bezwaren met de 12de penn. tot onderhoud van haar Predikanten en Schoolmeesters, 26 September.

Alle Bruggen aan publycque wegen leggende, met sufficante leuningen te voorzien, 20 April.

Het houden van weekelykze Beedestonden en maandelykze Beededagen vastgesteld, 20 July.

Alle Wind- en Water-molens aan publycque wegen staande, met sufficante leuningen te voorzien; en in 't toekomende geene te plaatzen als ten minsten 8 roeden van de publycque wegen af, 20 April.

1696.

Alle inbeurende Floreenen in te vorderen met parate executie, 15 February.

Verbod tegens het uitvoeren van Zwane Eyeren, dito.

Alle Veenlanden, zo wel die verpagt als die verkogt worden om te vergraven, zullen moeten worden geproclameert, en de 56ste penn. aangegeven, en het Consent en Niaer onderworpen zyn.

1697.

Voorwaarden toegestaan aan Dr. *Schotanus* over 't droogmaken der Stavorsche Zuider-meer, den 30 October.

De Misen der Justitie Militair op een vaste voet te reguleren, en zulks te doen influeren in de Instructie voor de Capitain Geweldige.

Octroy voor Leckum om 3 stuivers te heffen van ieder Schuite Turf, 27 Nov. 't zelve geprolongeert voor 100 jaren, 31 December 1707.

't Verwen van Boter toegelaten, 24 Febr.

Approbatie van 't Beroep te Drieſum op Dns. *Bruining*, 19 Juny.

De Boter met grof Zout te kneden en toe te maken, 24 Febr. en 24 April 1699.

De Schippers in deze Provincie wonende, moeten 't Hoofdgeld voor haare Knegten betalen, 19 February.

De oudſte Predikant te Franeker, zal na verſterf van de tegenwoordige, niet meer genieten wegens Academiſche immuniteiten, 24 October.

Nieuw verbod van Inlandſche Doiten, 25 Sept.

Approbatie van de Conventie door de Heeren Volmagten van Weſtergoo gemaakt over de verdelinge en dispoſitie der *ambulatoire* Ampten tot H. Ed. Mog. dispoſitie ſtaande, 20 February.

1698.

Octroy voor de Eigenaers der Stavorſche Noorder-meer voor 15 jaren, 5 Maart.

Octroy voor Wierum om de ton Bier met drie ſtuivers te bezwaren, 11 Juny.

Alle Ontvangers en de Rentmr. der Domainen zullen alle 3 jaaren hunne borgtogten moeten vernieuwen, 5 Maart.

Approbatie van 't Accoord tuſſchen die van den Vlekke Mackum en de Gebuurte Statum gemaakt, over de bezwaringe van 4 ſtuivers op ieder Schoorſteen, 21 December.

Verminderinge der Goedſchattinge op de 200ſte penning, 26 February.

De ſtemminge van Schoolmeeſters en Organisten zal geſchieden op dezelve wyze als die van de Byzitters &c. 11 Juny.

1699. Octroy

1699.

Octroy voor de Volmagten van de Joure, op hare gemaakte quotisatie over de huizen tot onderhoud der Armen, 1 Maart.

Octroy voor *Jeronimo Metz* op zyne inventie om vloeibare en onvloeibare Stoffen te verplaatzen, 1 Maart.

Verminderinge der Goedschattinge op de 400. penning, 3 Maart.

De Placaten tegens het bederven van Zoutzakken te vernieuwen; en aan de Zoutzieders geaccordeert, om op hunne kosten eenige Opzigters daar over te mogen stellen, 4 Maart.

1700.

Octroy voor Mackum om de kleine Maat te mogen gebruiken, 20 February.

Prolongatie van 't Octroy, Ao. 1674. aan Hindelopen geaccordeert om een belastinge te mogen leggen op de Perzonen, Schepen en Goederen van daar afvarende voor 10 jaaren of tot revocatie 21 dito geamplieert, 13 July.

Octroy voor de Participanten van Warregaster Meer voor 25 jaaren, 23 February.

Approbatie van het Rapport van de besogne en reglement omtrent de Floreen, by Placaat gepubliceert, 16 Maart.

Octroy voor Harlingen om de Perzonen en Huizen harer Ingezetenen te mogen bezwaren met Brandemmer geld zo veel als tot onderhoud van 2000 Brandemmers, yder op 12 strs. 's jaars gerekent, zal worden vereischt, 13 July.

Octroy voor *Auke Buirs* voor 15 jaren op zyne geinventeerde Molens om Hout- Pot- en Wiedasch te kunnen malen, 12 October.

1701. Oc-

1701.

Octroy voor Menaldum en Beetgum om ieder Byekorf met 2 ſtrs. te mogen bezwaren, 17 Maart.

Octroy utſupra aan Ferwerderadeel, met authoriſatie op alle Grietslieden en Magiſtraten, om ieder in den haren diergelyke belaſtinge ten profite van den Armen te mogen introduceeren, 11 Juny.

Recommandatie tot ernſtige executie om te beletten dat gene Molenaars te gelyk Bakkers zullen mogen zyn, 13 Auguſty.

1702.

Sententien *in cas* van Revys te executeeren op naame van de Staten van den Lande, 23 April.

Het opſchot der Goedſchattinge zal betaalt mogen worden met ongemunt Silver en Reglement daar op, 14 October.

1703.

Octroy voor de Heer *Andringa* om een Veer van Zwol en Campen op te rigten, 16 Maart.

Octroy voor de Grietman *Burmania* van Rauwerderhem om een Veer van Ernzum op Leeuwarden, Sneek en Joure op te rigten, 16 Juny.

1704.

Ordre aan 't Collegie om de Meyerſloot te laten opſlatten tot koſten van die gene die daar toe gehouden zyn, en omtrent het opſlatten van de Kettingwieſter Opvaart de Ingezetenen te convoceeren en vereenigen, 19 July.

Prolongatie van 25 jaaren op 't Octroy aan de Eigenaars van Cherne en Atzebuiſter Meer verleent, 12 Maart.

Octroy

Octroy voor Franeker om tot onderhoud der Armen de ſchuite harde Turf met 6 ſtrs. en de ſchouw ligte Turf met 8 penn. te belaſten, 20 Maart.

Octroy voor Bolsward op het klein Gemaal op dezelve voet als te Harlingen, 20 dito.

Octroy aan de Heer *A. Lyklama cum ſoc.* Eygenaars van de Vaart in de Kortezwaag &c. om dezelve verder te mogen graven, 20 dito.

Verbod van alle ongeoorlofde accoorden over de Impoſitien, 12 Maart en 29 Maart 1710. 25 April 1711.

1705.

Commisſie om te overleggen op wat manier de Manufacturen van Wollen Stoffen alhier zullen kunnen worden opgerigt, 27 February.

Voor Genaturaliſeerde zullen gehouden worden die hier getrouwt zyn, of 5 jaaren zonder interruptie hebben gewoont, 28 February.

Niemand admisſibel tot de Landdag of eenig ambulatoir Ampt, uitgezondert de beide Bewindhebberſchappen, als een inboorling of gequaliſiceerde en begoedigde, 28 Febr.

Alle Perzonen die zonder meldinge van Landen in de regiſters der Florenen zyn aangeſlagen, zoo zy vaſtigheden hebben, te verplichten, de voorſz. Floreen daar op te leggen, zoo niet, 100 Rykſdaalders in 's Lands Comptoir te conſigneren, 28 Maart.

De Meyers van alle Landen, zonder laſten verhuurt, te denuntieeren, om geen huur aan de Eygenaars te betalen voor dat de Lands, Dyks, en Grietenye laſten betaalt zyn, of dat zy anders

per-

perzonelyk daar voor aanſprakelyk zullen zyn, 8 Maart.

Het recht van de Provincie, om haare Stadhouder feſtie te doen neemen in den Raad van Staten, door een circulaire en geraiſonneerde Misfive gevindiceert, 11 September.

1706.

Commisfie om te examineren het gemaekte project ter oprigtinge van een fabrycq van Wollen Stoffen, 27 February.

Octroy voor de Trekſchippers van Bolsward en Workum om een Nagtſchuit aan te leggen, 27 Maart.

1707.

Het ruineren van het Wier in de *Zuider Zee* verboden, 31 December.

1708.

Het proteſt van de Synode tegen het Atheiſtiſche boekje van *Leenhof*, Hemel op Aarden genaamt, te doen drukken en divulgeren, 27 Febr.

Octroy aan Ylſt tot oprechtinge van een Weeshuis, 7 April.

Octroy aan de Ingezetenen van Lemſterland om een Vallât te leggen op 't einde van de Vaart de Rien genaamt, en een of twee duikers in de Zeedyk, eod. dito.

Conditien waar op de geſchillen, tuſſchen den Heer van Schiermonnikoog en de Ingezetenen gereezen worden afgedaan, 30 Juny.

1709.

Octroy voor *Albert Hannes* op zyn Veer van de Lemmer na Amſterdam, 1 Maart.

1710. Octroy

1710.

Octroy voor 13 jaren aan *Klaas Karſten* verleent op zyn Lymziederye.

Octroy voor de Heeren *Aylva* en *Scheltinga*, om de Dellen, leggende in de Oldwolder en Weſtergeeſter Hemryks Schordyken te mogen gebruiken tot profyt van 't Gemeenſchap.

Aan het Dorp Wolwega toegeſtaan het oprechten van een Vee-markt in de maand October, 22 February.

Verbod tegen alle ongeoorlofde accoorden over de Impoſitien, 29 Maart.

1711.

Octroy aan Leeuwarden en Bolsward op eenige articulen rakende 't Veer der Trekſchepen, 13 Maart.

Octroy voor de Grietman *J. van Glinſtra* om een Tolhek te Tietjerk op te rigten, 25 April.

Reglement, waar na verkogt zullen worden de Landen, wegens inſolventheit aan de Provincie vervallen, met exemptie van Floreen, des zullen dezelve nooit weder aan den Lande worden opgedragen, 25 Maart.

Prolongatie van Octroy voor 25 jaaren aan de Wed. *la Pla* voor twee Meerkes tuſſchen Gaaſt en Piaam gelegen, 12 September.

Octroy op 't Veer van Grouw na Leeuwarden en Sneek & vice verſa.

1712.

Met Wyd-netten zal men mogen viſſchen, immediaat na oude May, 25 February.

Octroy op 't Veer van 't Heerenveen na Sneek, 25 Maart.

Item

Item op Amsterdam, eod. dito.
Item op Leeuwarden, dito.
Octroy op 't Veer van Sloten na Amsterdam, dito.
Utsupra, van Sneek na 't Heerenveen, 13 May.
Utsupra, van Leeuwarden na 't Heerenveen, dito.
Utsupra, van Oudega in Smallingerland na Leeuwarden, 8 October.
Utsupra, van Oosterwierum na Leeuwarden en Sneek.
Het Placaat van H. H. Mog. nopens de besmettelyke ziekte te publiceren en te executeren, met nog eenige præcautien ten Resolutie gedagt, den 5 November.
Nader Resolutie op het zelve subject, 3 Dec.

1713.

Prolongatie voor 5 jaaren van 't Octroy aan de Magistraat te Ylst verleent, Ao. 1708. 6 Maart.
Octroy op 't Veer van Ternaard na Leeuwarden, 8 April.
Utf. voor de Magistraat te Harlingen op haar gemaakte Lyst rakende eene begroting van 't geen negen aangestelde Lootzen, door de Schout by Nagt en drie ervarene perzonen geëxamineert, voor haare moeite zullen genieten, 23 Sept.
Notificatie dat de Koffy bezwaart zal worden met 10 stuivers ieder pond.

1714.

Octroy voor Franeker om de Huizen aldaar te mogen bezwaren met 4 penn. van ieder gulden, aan 't Land wordende betaald wegens de Reële 100ste penn., tot inkoop van de Brandspuit, den 24 July.
't Octroy, aan de Heemraad en ordinaris Dyks Gede-

Gedeputeerden van 't Nieuwe Bild voor dezen toegeſtaan op de 50 jaarige immuniteit, geprolongeert, 30 November.

1715.

Prolongatie van Octroy voor de Eigenaars van Stavorder meer voor de tyd van 10 jaren, 28 Feb.

Octroy voor de Magiſtraat te Sneek, om tot inkoop en onderhoud van een Brandſpuit, ieder gulden van de Huizen en Landen in haare Stad en Jurisdictie wordende betaald aan den Lande, te bezwaren met 4 penn. 30 November.

1716.

Octroy op 't Veer van Oldeboorn na Leeuwarden, Sneek en Gorredyk & vice verſa, 11 April.

Utſ. aan de Grietman *Vegelin* om een nieuwe Rydweg van Utingeradeel af ter langte van een uur gaans te leggen, en daar voor, als mede voor 't onderhoud een matige Tol te mogen heffen, 12 September.

Conſent om van Sententien der Admiraliteit wegen s contraventien en andere zaken, boven de 200 L. belopende, te provoceren aan den Raad van State, 6 September.

1717.

Reſolutie ter deciſie der dispuiten tuſſchen de Profeſſoren der Academie en de Magiſtraat en Vroedſchap der Stad Franeker, 4 Maart.

Octroy voor *Jan Lindeman* om onder Drieſum een nieuwe Vogelkooy aan te leggen, 28 Aug.

Utſ. voor de Veerſchippers van Holvert op Leeuwarden en Dockum & vice verſa, 2 Octob.

1718.

Octroy op 't Veer van Ferwert na Leeuwarden & vice verſa, 16 July.

1719.

Octroy voor de Grietman *D. van Haren* om een nieuwe Vogel-kooy te maken onder olde Lemmer, 6 Maart.

Octroy voor de Magiſtraat te Ylſt om voor 5 jaaren een belaſtinge van de Ingezetenen te mogen heffen, eod. d.

1720.

Approbatie van de Uitſpraak by 't Hof gedaan, wegens de proportie der betalinge, die in de ger een gemaakte Aardwerken der contributie Zeedyken van de Zeevenwouden, tuſſchen de Dorpen van de Grietenie Doniawarſtal zal worden geobſerveert, 1 Maart.

Octroy voor *Jan Tinga* om alleen binnen deze Provincie Azyn te mogen maken, 26 February.

1722.

Octroy aan de Koperſlager *H. van der Burg* om alleen binnen deze Provincie te mogen debiteren zyn nieuw geinventeerde Brandſpuit voor 5 jaaren, 9 Maart.

1724.

Reglement op de Alumnen der Academie, 10 Maart.

1725.

Octroy op 't Veer van Wartena na Leeuwarden & vice verſa, 6 Maart.

Octroy voor de Ingelanden &c. van de Stavordes Noorder Meer om vryheid van Floreen en Specien voor 10 jaaren te genieten, 13 dito.

Octroy op 't Veer van Ooſtermeer na Leeuwarden & vice verſa onder zekere clauſule, eod. dito.

Octroy

Octroy voor de Ingezetenen van Tryn-wouden om een bekwame Rydweg te leggen in en door 't vaarwater de Riedt, 17 dito.

1726.

Resolutie waar op H. Ed. Mog. met de gezamentlyke Bildmeyers de inhuiringe willen vernieuwen, 27 April.

1728.

Octroy voor de Magistraat van Hindelopen op 't Veer van daar na Sneek & vice versa op te rigten, 9 Maart.

Verklaringe en ampliatie van 't Octroy aan de Ingezetenen van Tryn-wouden verleent op de nieuwgemaakte Weg en Brug door en in 't water de Riedt, 10 dito.

Octroy op 't Veer van Weidum na Leeuwarden, Franeker en Sneek & vice versa, eod. dito.

Utsupra voor 't Groot Schippers Gild te Leeuwarden op hun Veer na Holland en andere plaatzen eod. dito.

Prolongatie van 't Octroy Ao. 1704. verleent aan de Participanten van de Cherne en Atzebuirster Meer, voor de tyd van 25 jaren, 12 dito.

1729.

Resolutie waar by de Gecommitteerden ter Generaliteit geauthoriseert worden om in 't verlenen der Prolongatie van 't Octroy voor de West-indische Comp. benevens de Gecommitteerden der andere Provincien te disponeren zo als vermenen ten meesten dienste van den Lande te zullen strekken, 2 Maart.

Missive aan dezelve daar toe relatif, 4 dito.

Octroy voor de Kerkvoogden van de Lemmer, om tot hoedinge der Dorps-laſten een matige bezwaarnis te mogen leggen op de Wyn, Brandewyn, Genever en Bieren in de Herbergen wordende gebruikt; als mede op 't Brood en Meel voor de tyd van 15 jaaren.

Octroy voor de Schippers van Marſſum en Franjebuuren op Leeuwarden & vice verſa, 8 July.

1731.

Octroy voor *A. Lyklama cum ſoc.* om een Styfzelmakery te Franeker op te rigten, 3 Maart.

Interpretatie van de Prolongatie van 't Octroy aan de Magiſtraat te Ylſt tot heffing van een belaſtinge by Reſolutie van den 7 Maart 1729. verleent, dito.

Octroy voor de Ingezetenen te Murmerwoude om een Tolhek te mogen zetten op de verbeterde weg, lopende van daar na Dockum, 5 dito.

Ampliatie van 't Octroy op de Styfzelmakerye te Franeker, 8 dito.

Prolongatie van 't Octroy aan de Eigenaars van de Workumer bedykte Nieuwlanden voor 5 jaaren, 11 dito.

Octroy aan de gezamentlyke Compagnons van Decama, Kuik en Feitsma Veenen, om haar Veenvaart dwars door de ruwe en ſterile Veenen, andere perzonen toebehorende, en in de rooyinge onder de Suppliants Veenen gelegen, te mogen graven, 12 dito.

Authoriſatie op de Heeren Gedeputeerden om met zekere Vrouw van Ferwerd, welke voorzien is met een Recept tegen de beten van dulle Honden, te tracteren over zekere zomma 's jaars of eens voor al, voor haar zelfs of voor haar zoon, voor het openbaren van dit middel, 6 Maart.

1732. De

1732.

De Magiſtraat van Hindelopen geoctroieert tot het oprechten van een Veer van hun Stad naar Leeuwarden & vice verſa vaarende, 13 Maart.

1733.

Octroy voor de Magiſtraat te Hindelopen tot het heffen van een Impoſt op Wynen, Brandewynen en Bieren binnen hun Stad wordende geconſumeert voor de tyd van 30 jaren.

1734.

Octroy voor de Participanten der Warregaſter drooggemaakte Meer tot exemtie van Floreen en Specien voor 30 jaaren zynde een prolongatie van 't Octroy Ao. 1637, 1660 en 1700 aan dezelve verleent, 25 July.

Prolongatie van Octroy voor de Ingelanden der Stavorder Noorder Meer voor 25 jaaren 26 dito.

1735.

d'Eigenaars der Styffelmakerye te Franeker ontflagen van 't 22 art. van hun Octroy, des ingevolge van 't 7 art. aan d' Opzigters by de Molen betalende 100 guldens, 3 Maart.

1736.

Octroy voor de Magiſtraat te Franeker om tot het opregten en onderhouden van lantaarnen een belaſtinge te leggen op de huizen, 17 Maart.

1740.

Octroy verleent aan de Chirurgyns te Leeuwarden, 11 Maart.

1741.

De Inſtructie voor de Makelaar der Stad Leeuwarden, zo als dezelve by de Magiſtraat is geredreſſeert, goedgekeurt, 15 Maart.

1742.

Octroy op 't Veer van Workum na Sneek, Ylst, Nieuwezyl en Heegh & vice versa, 16 Maart.

1743.

Resolutie waar by de zetting van 't Brood overgelaten word aan de Stad Leeuwarden, 17 May.

Octroy op 't Veer van Annæ Parochie na Leeuwarden, Franeker, Harlingen &c. 6 Maart.

1744.

Octroy voor de Schuite Schippers tot Harlingen, tot wederopregtinge van haar Gilde, 19 February

1745.

Octroy verleent aan de Chirurgyns te Harlingen, 27 February.

1746.

Octroy op 't Veer van Blya na Dockum & vice versa, 4 Maart.

Utsupra op 't Snikschip van Vrouwen Parochie na Leeuwarden, Franeker en Harlingen, 16 dito.

Utsupra aan *Harmen Jacobs* Mr. Timmerman te Collum, om de by hem uitgevondene machine tot het verdiepen van Vaarten en andere Wateren alleen te mogen maken en verkopen, den 29 April.

1747.

Octroy voor *A. Ferwerda* tot het drukken van de Cedullen inhoudende de ordre der Predikbeurten te Leeuwarden, 22 February.

Octroy op 't Veer van Ylst na Sneek & vice versa, 16 Maart.

Octroy voor *W. Bergsma cum soc.* te Dockum tot opregtinge van een Azynmakere, 9 Maart.

VOLGENS OPGAVE

BERUSTEN DEZE

STUKKEN

IN DE

KAMER VAN REKENINGE

TE

RYSSEL

Inventaire des Titres etant en la Chambre des Comptes a Lille, concernans la Seigneurie de Frise.

Copie simple, en papier non signée, des propositions en Francois, faites a la Haye par Charles Duc de Bourgogne a Messires Thierry Abbé de Staveren, Bernard Abbé de Claricamp, Mains de Franequer & Wabbo Sunojus Bourgemaitre de Workum (Wolderken) Deputés des trois Etats du Pays d'Ooſt-Friſe, Oostergoe & Weſtergoe, par lesquelles ce Duc pretendoit, que comme de Hollande il étoit droitturier & vray Seigneur du Pays d'Ooſt-Friſe, Ooſtergoe & Weſtergoe, ainſi que ſes Predeceſſeurs l'avoient eſté, & demandoit que ceux des dites trois Etats de ces Pays euſſent a le reconnoitre & le recevoir pour tel, moyennent quoy il les confirmoit dans leurs droits & Privileges, & leurs pardonnoit leurs deſobeiſſances paſſées, & afin que cette reconnoiſſance ſe faſſe, il leur accorde du temps jusqu'au terme de Noël prochain.

A la Haye en preſence de l'Evesque de Liege, de Mr. Adolph de Cleuca Seigneur de Ravestein, de Monſr. de Goux Chancelier de l'Evesque de Tournay, de Baſtard de Bourgogne, du Comte de la Roche, du Comte de Jougny, du Comte de Bouchem & autres, le 2 Octobre 1469.

Avec quelques autres Pieces a ſujet de cette reconnoiſſance.

Lettres

Beſchryvinge of Staat van de ſtukken, rakende de Heerlykheid van Vriesland, dewelke gevonden worden in de Kamer van Rekeninge te Ryſſel.

Enkel affchrift op een ongezegelt papier, behelzende de voorſlagen in 't Franſch, gedaan in 's Hage door Karel Hertog van Bourgogne aan de Heeren Thierry, Abt van Staveren, Bernard Abt van Claarcamp, Mains van Franequer, en Wabbo Sunojus, Burgermeeſter van Workum, (Wolderken) Gedeputeerden der drie Staten van de Landen Ooſtvriesland, Ooſtergoe en Weſtergoe, door welke de Hertog begeerde, dat gelyk van Holland hy ook de regtmatige en waren Heer was van de Landen van Ooſtvriesland, Ooſtergoe en Weſtergoe, zoo als zyne voorzaten geweeſt waaren, en diensvolgens dat de genoemde 3 Staten hem voor dusdanig hadden te erkennen en aan te neemen, mits hen beveſtigende in hunne Regten en Privilegien en hen haare begaane ongehoorzaamheden vergevende, en op dat deze bekenteniſſe geſchieden mogte, wierde aan hen de tyd tot aan Kersmis aanſtaande toegeſtaan.

Gedaan in 's Hage in de tegenwoordigheit van den Biſchop van Luyk, van Mr. Adolph de Cleuca Heer van Raveſtein, van Mr. de Goux Cancellier van den Biſchop van Doornik, van Baſtard van Bourgogne, van den Grave de la Roche, van den Grave van Jougny, van den Grave van Bouchem en andere, den 2 Oct. 1469.

Met nog eenige andere ſtukken rakende deze bekenteniſſe.

Lettres Patentes en Francois de Charles, par la grace de Dieu, Prince d'Eſpagne, Archiduc d'Autriche &c. par les quelles il ordonne de payer a George Duc de Saxe la ſomme de cent Mille Florins d'Or faiſans cent quarante Mille Livres, de quarante Gros chacune pour le prix de l'achat qu'il avoit fait de ce Duc du Pays & Seigneurie de Friſe, tant de ce qui en avoit eſté transporté a Albert Duc de Saxe par Philippe Archiduc d'Autriche, Pere du dit Prince d'Eſpagne, que par Maximilien Premier, le tout ainſi qu'il eſtoit porté par l'accord fait avec M. M. Rudolph Schenk Seigneur de Toutenburg, Syfroy de Luitichan Chevalier, Simon Reyſchach Docteur & Chancelier & Henry de Hymez Ambaſſadeurs de ce Duc de Saxe.

a Middelburg le 22 *May* 1515.

Ordonnance en François du dit Charles, Prince d'Espagne, de payer la ſomme de 4000 *Florins au dits Seigneurs Rudolph Schenk, de Luitichum, de Reyſchach & de Hymez Ambaſſadeurs du Duc de Saxe, pour leurs bon devoirs, frais & vacations au ſujet de la vente, faitte a ce Prince par ce Duc de Saxe du Pays & Seigneurie de Friſe, avec la quitance de ces quatres Ambaſſadeurs.*

L'ordonnance a Bruxelle le, 28 *Aouſt* 1515.

La quitance le dernier Aouſt 1515.

Inventaire en Français des Lettres que les Ambaſſadeurs du Duc de Saxe, ont remiſes a Charles Prince d'Eſpagne, enſuitte du quel eſt marqué que ces Lettres ont eſtez remiſes a Jean Micault, Receveur General

Bezegelde actens in 't Franſch van Karel, by de genade Gods, Prince van Spanje, Aarts Hertog van Ooſtenryk &c. by welke hy beveelt, dat aan Georg Grave van Saxen, betaald zal worden de ſumma van hondert duyzent Goud-guldens, uitmakende hondert en veertig duyzent Guldens van veertig groſſen ſtuks voor de prys des koops, dewelke hy gedaan hadde van Vrieslands Heerlykheit van den Hertog, zoo omtrent het gene, dat 'er van was overgedragen aan Albert Hertog van Saxen, door Philippus Aarts Hertog van Ooſtenryk Vader van den genoemde Prince van Spanje, als van den Keyer Maximiliaan de eerſte, het alles, zoo als 't by verdrag geſchikt was met M. M. Rudolph Schenk Heere van Toutenburg, Syfroy van Luitichan Ridder, Simon Reyſchach Docter en Cancelier en Hendrik van Hymez, afgezanten des Hertoge van Saxen.

Te Middelburg den 22 May 1515.

Ordonnantie in 't Franſch van den genoemde Karel Prince van Spanje, om te betalen de ſumma van 4000 Guldens aan de gezegde Heeren Rudolph Schenk, van Luitichum, van Reiſſchach en van Hymez, afgezanten des Hertoge van Saxen voor hunne goede dienſten, onkoſten en dag gelden, ter zaake het verkopen van de Heerlykheit van Vriesland aan deze Prins door dien Hertog van Saxen, met de quitancien van die 4 afgezanten.

De Ordonnantie is van Bruſſel den 28 Auguſty. 1515.

De quitancie den laatſte Auguſty 1515.

Lyſt in 't Franſch der Brieven, dewelke de gezanten des Hertoge van Saxen den Prince Karel van Spanje, hebben ter hand geſteld. Vervolgens ſtaat aangetekent, dat die brieven gezonden

zyn

neral des Finances, pour les remettre en la Chambre des Chartres de Hollande.

Les Lettres mentionnées en ce Inventaire, ſont une Bulle d'Or, du 14 *Juin* 1330. *par la quelle l'Empereur Louis IV. ordonne a ceux des Pays d'Ooſtergoe, Weſtergoe & Ooſt-Frieslande, de reconnoitre Guillaume Comte d'Hollande pour leur Seigneur.*

Une Lettre de l'Empereur Maximilien Premier, donné a Albert Duc de Saxe, par la quelle il lui tranſporte Terſchellinck & Amelant, 20 *Juillet* 1498.

Autre Lettre du dit Empereur donnée a Nuyts le 27 *Mars* 1499. *contenant une declaration des parties contenues aux tranſports du Pays de Friſe & de ceux qui devoient etre ſujets au Duc de Saxe, comme Gouverneur & Poteſtat perpetuel de ce Pays.*

Six Lettres de Herman Archevesque de Cologne, Berthout Archevesque de Mayence, Jean Archevesque de Treves, Philippe Comte Palatin du Rhin, Frederic Duc de Saxe & Jean Marquis de Brandenbourg, Electeurs du Saint Empire données An. 1498. *par lesquelles ils approuvent les transports du Pays de Friſe, mentionnées aux dittes Lettres de l'Empereur Maximilien Premier.*

Du 20 *Juillet* 1498.

Lettre de Philippe Roy de Caſtille, Archiduc d'Autriche, par la quelle il transporte au Duc Albert

yn aan Jan Micault, Ontfanger Generaal der Financien om te leggen in de Charterkamer van Holland.

Deze Brieven in die Lyst opgetekent, zyn betrekkelyk tot eene Gouden Bulle van den 14 Juny 1330 dat is (een Reglement of Grondwet) by welke Keyzer Lodewyk IV. aan die van Oostergoe, Westergoe en Ooftvriesland gebied om Willem Graave van Holland voor hunnen Heer te erkennen.

Een Brief van Keyzer Maximiliaan de eerfte, gegeven aan Albert Hertog van Saxen, waar by hy hem overdraagt Terfchellinck en Ameland, 20 July 1498.

Een andere Brief van den genoemden Keyzer gegeven te Nuyts den 27 Maart 1499 houdende eene Befchryvinge der Deelen, begrepen in de overdragt der Landen van Vriesland, mitsgaders van die, dewelke de Hertog van Saxen, als beftierder en eeuwigdurende Poteftaat van dat Land zouden moeten onderdanig zyn.

Zes Brieven van Herman, Aards Biffchop van Keulen, Berthout Aards Biffchop van Mayntz, Jan Aards Biffchop van Trier, Philippus Paltz Grave van den Rhyn, Frederic Hertog van Saxen en Jan Markgraaf van Brandenburg, Keurvorften van 't Heylige Ryk, gegeven anno 1498. door welke zy voor goedkeuren de overdragten der Landen van Vriesland in de aangehaalde Brieven van Keyzer Maximiliaan de eerfte gemeld.

Den 20 July 1498.

Brief van Philippus Koning van Caftilien, Aards Hertog van Ooftenryk, by welke hy aan Albert

Hertog

bert de Saxe, le droit qu'il avoit au Pays de Friſe.

Bruxelle le 17 *Mars* 1499.

Ratification du Duc George de Saxe du don & transport par luy fait du Pays de Friſe a Charles Prince d'Eſpagne.

Dresden le 10 *Juillet* 1515.

Une Lettre d'agreation du Duc Henry de Saxe, du dit transport des Pays de Friſe, donnée Mecredi apres la viſitation de notre Dame.

1515.

Au bas du quel Inventaire eſt l'ordre de Charles Prince d'Eſpagne ſignée de luy, de Guillaume de Croy, le Sauvage de Lallaing, Adrien d'Utrecht, Nicaſius & Ruffault, de remettre ces Titres en Threſor des Chartes en Hollande.

Le 30 *Aouſt* 1515.

Quittance en Latin ſcellée du ſceau en cire rouge enchaſſée en blanche, de George par la grace de Dieu Duc de Saxe, Landgrave de Thuringe & Marquis de Misnie, par luy donnée de la ſomme de 14000 ℔ *de* 40 *Gros, chacúne a Compte de* 42000 ℔ *qui luy eſtoient dues de reſte de la ſomme de* 140000 *Florins, que Charles Prince d'Eſpagne Archiduc d'Autriche luy devoit, pour l'achat qu'il avoit fait de ce Duc de la Seigneurie de Friſe.*

Dresden le 14 *Oct.* 1515.

Lettres Patentes en François de Charles Roy d'Eſpagne, par leſquelles il aſſigne a ceux de la Ville d'Anvers la ſomme de 6000 ℔ *par an, pour les Interets*

Hertog van Saxen overdraagt het regt, dat hy hadde op de Landen van Vriesland.

Bruſſel den 17 Maart 1499.

Bekragtiging door Georg Hertog van Saxen van de gifte en overdragt der Landen van Vriesland door hem gedaan op Karel Prince van Spanje.

Dresden den 10 July. 1515.

Goedkeurings Brief van Hendrik Hertog van Saxen, omtrent de genoemde overdragt der Landen van Vriesland op eenen Woensdag na de Bezoeking van onze Lieve Vrouw.

1515.

Onder aan deze Lyſt ſtaat aangetekent een bevel van Karel, Prince van Spanje, door hem zelven, door Wilhelmus de Croy, le Sauvage Lallaing, Adriaan van Utrecht, Nicaſius en Ruffault met hunne namen bekragtigt, om deze ſtukken te bewaaren in de Schatkamer der Charters van Holland.

Den 30 Aug. 1515.

Eene quitancie in 't Latyn met een regel in rood was en in 't witte ingezet, verzegelt door Georg by de genade Gods Hertog van Saxen, Landgrave van Thuringen en Markgraaf van Meyſſen, zelve gegeven wegens het ontfangen van 14000 ℔ van 40 groſſen ſtuks op rekeninge van 42000 ℔, hem verſchuldigt wegens een overſchot van 140000 Gulden, dewelke hem van Karel Prince van Spanje en Aards Hertog van Ooſtenryk moeſten geworden wegens inkoop der Heerlykheit van Vriesland.

Dresden den 14 Oct. 1515.

Bezegelde actens in 't Franſch van Karel Koning van Spanje, by welke hy aan die der Stede Antwerpen toelegt eene ſumma van 6000 Guldens 's jaars,

terets de 96000 ℔ *quils avoient payez au Seigneur d'Yzelſtein, Gouverneur de Friſe, & au Comte Felix de Veerdenburg, Capitaine des Gens de Guerre en dit Pays de Friſe pour payer les Troupes qui eſtoient dans ce Pays.*

Bruxelles le 6 *d'Avril* 1516. *avant Pasques.*

Ordonnance en François de Charles Roy de Caſtille de payer a George Duc de Saxe, la ſomme de 21828 ℔ 7 *ſ. de* 40 *Gros a compte des* 42000 ℔ *qui eſtoient dues de reſte a ce Duc pour l'achat du Pays de Friſe, avec la quitance de George Duc de Saxe de la ſomme de* 5075 ℔ 5 *ſ. a compte de ce luy eſtoit due pour la Vente de la Seigneurie de Friſe.*

L'Ordonnance a Gand, le 3 *Juyn* 1517.

La quitance le 20 *May* 1517.

Ordonnance en François de Charles Roy d'Eſpagne, de payer a Thomas Gramaye, Mr. General des Monoyes de ce Prince, la ſomme de 1822 ℔ 16 *St. pour les frais qu'il avoit faits au ſujet de la remiſe des ſommes dues pour l'achat du Pays de Friſe.*

Gand le 3 *Juyn* 1517.

Avec la quittance de cette ſomme du 4 *Juyn* 1517.

Ordonnance en François de Charles Roy d'Eſpagne, de paſſer dans le compte de Jean Micault, Receveur General des Finances la ſomme de 1000 ℔ *pour les frais par luy faits pour remettre en Friſe, la ſomme de* 12000 ℔ *pour payer les Garniſons de Friſe, qui alloient au ſecours de la Ville & Chateau de Doccum en dit pays de Friſe.*

Middelbourg le 12 *Juillet* 1517.

Ordon-

's jaars, wegens intreffen van 96000 ℔, dewelke zy betaald hadden aan den Heere van Yzelftein, Beftierder van Vriesland en aan den Grave Felix van Veerdenburg, Hoofdman over 't Krygsvolk in 't genoemde Land, om het zelve dat aldaar lag, te betalen.

Bruffel den 6 April 1516 voor Paaffchen.

Ordonnantie in 't Franfch van Karel Koning van Caftilien ten behoeve van Georg Hertog van Saxen ter fumma van 21828 ℔ 7 ftuivers van 40 groten ftuks op Rekeninge der 42000 ℔ die men den Hertog voor de koop van Vriesland nog verfchuldigt was, met quitancie van Georg Hertog van Saxen wegens het ontfangen van 5075 ℔ 5 ftuivers op Rekeninge van 't geene men hem verpligt was te betalen wegens de verkoop van de Heerlykheit van Vriesland.

De Ordonnantie, Gend d. 3 Juny 1517.
De quitancie den 20 May 1517.

Ordonnantie in 't Franfch van Karel Koning van Spanje om te betalen aan Thomas Gramaye Muntemeefter Generaal van die Vorft, de fumma van 1822 ℔ 16 ftuivers, wegens onkoften die hy gedaan hadde tot het overmaken van penningen, verfchuldigt wegens de koop van Vriesland.

Gend den 3 Juny 1517.

Met de quitancie van die fumma, d. 4 Juny 1517.

Ordonnantie in 't Franfch van Karel Koning van Spanje, om goed te doen in de Rekeninge van Jan Micault, Ontfanger Generaal der financien de fumma van 1000 ℔ wegens onkoften door hem gedaan, ter zaake het overmaken van 12000 ℔ tot betalinge der Guarnizoenen aldaar, dewelke de Stad en 't Slot van Dockum, gelegen in dat zelve Friesland waren te hulpe gegaan.

Middelburg den 12 July 1517.

Ordonnance en François de Charles Roy de Castille pour le payement de la somma de 540 *Florins due a Jean Barbier, Robert Clays & Marie veuve de Jacques van de Boet, pour les dedomager de la perte d'uue navire Gabarre, qui a la priere de ceux de Middelbourg ils avoient fourni a la guerre de Gueldre & qui y avoit esté perdu.*

Middelbourg le 22 *d'Aoust* 1517.

Avec la quitance de cette somme 23 *Aoust* 1517.

Ordonnance en François de Charles Roy de Castille de passer dans le compte de Receveur General des Finances la somme de 2450 ℔ *pour frais & Interets de celle de* 36000 ℔, *que plusieurs Marchands de la Ville d'Anvers avoient avancée pour fournir en payement des Garnisons & en reparations de la Teste de Harlinghe en Frise.*

Malines le 28 *Dec.* 1517.

Ordonnance en François de Charles Roy de Castille de payer au Duc de Saxe ou a son Procureur pour luy cette somme qui pourroit luy estre due pour le reste du prix de l'achat de Frise.

Anvers le 7 Juyn 1518.

Avec le pouvoir de ce Duc pour recevoir la somma due & la quitance de Thomas Gramaye de celle de 13670 ℔ 6 *s.* 6 *deniers, qui estoit le reste de la dette des* 10000 *Florins d'Or que ce Roy avoit promis de payer pour l'achat de cette Seigneurie.*

Le 1 *Juillet* 1518.

Ordonnance en François de Charles Roy de Castille de

Ordonnantie in 't Franſch van Karel Koning van Caſtilien ter betalinge van 540 Guldens verſchuldigt aan Jan Barbier, Robert Clays en Maria weduwe van Jacob van de Boet tot hunne ſchadeloos-ſtelling wegens het verlies van eene *Gabarre* (een platte en brede Schuyt) dewelke zy verſchaft hadden ter oorzake van die van Middelburg in de Gelderſche Oorlog.

Middelburg den 22 Auguſty 1517.

Met de quitancie van die ſumma den 23 Aug. 1517.

Ordonnantie in 't Franſch van Karel Koning van Caſtilien om in de Rekeninge van den Ontvanger Generaal der Financien goed te doen de ſumma van 2456 ℔ wegens onkoſten en intreſſen van die van 36000 ℔ dewelke verſcheidene Koopliedem der Stede Antwerpen hadden uitgeſchooten om de Krygsbezettingen te betalen en het Hoofd van Harlingen in Vriesland gelegen te vernieuwen.

Mechelen den 28 Dec. 1517.

Ordonnantie in 't Franſch van Karel Koning van Caſtilien, om te betalen aan den Hertog van Saxen of aan zyn gelaſtigde voor hem zodanige ſumma als 'er wegens de koop van Vriesland nog mogte verſchuldigt zyn.

Antwerpen den 7 Juny 1518.

Met de Volmagt van die Hertog om de verſchuldigde ſumma te betalen en de quitancie van Thomas Gramaye van die van 13670 ℔ 6 ſt. 6 penn. het welke het overſchot was der verſchuldigde 10000 Goudguldens, dewelke de Koning belooft hadde te betalen wegens inkoop van die Heerlykheit.

1 July 1518.

Ordonnantie in 't Franſch van Karel Koning van Ca-

de payer au Duc de Saxe la ſomme de 14146 ℔ 3 *ſ.* 6 *deniers pour la paye de celle de* 10000 *Florins d'Or, qui luy eſtoit, due pour l'achat du Pays de Friſe & ce outre, & par deſſus les autres payemens a luy faits, & a charge de rendre l'obligation, qu'il en avoit.*

Malines le 12 *d'Avril* 1518. *avant Pasques.*

Avec l'obligation cy deſſus marquée caſſée & annullée, le pouvoir de ce Duc pour recevoir cette ſomme, & la quitance de Jacques Loes Preſtre d'avoir reſcu celle de 9254 ℔ 8 *ſ.* 6. *deniers ſelon appointement fait avec Meſſieurs du Conſeil des Finances.*

Le dernier Juillet 1519.

Ordonnance en François de Charles Roy de Caſtille de payer a Bernard Sterke, Facteur des Fonckers demeurant en la Ville d'Anvers la ſomme de 38000 *Florins pour pluſieurs payemens & avances par luy fait pour l'achat de la Seigneurie de Friſe, le pays de Gueldre & autres affaires particulieres.*

Malines le 12 *d'Avril* 1518. *avant Pasques.*

Avec la quitance de cette ſomme du 28 *Juillet* 1519.

Lettres en François de conſtitution de la ſomme de 113000 ℔ *en Capital, & de* 7062 ℔ 10 *ſ. faite par Charles Roy de Caſtille au profit de ceux de la Ville d'Anvers, a cauſe de pareille ſomme qu'ils avoient avancée pour l'achat du Pays de Friſe & autres affaires particulieres.*

Bruxelles le 13 *Juyn* 1519.

Ordon-

Caſtilien, om te betalen aan de Hertog van Saxen de ſumma van 14146 ℔ 8 ſt. 6 penn. voor de volle betalinge van die van 10000 Goudguldens, die hem toekwamen, wegens de inkoop van Vriesland en dat buiten en boven de andere betalingen aan hem gedaan, blyvende ten zynen laſte de overgaave van de ſchriftelyke verbinteniſſe.

Mechelen den 12 April 1518 voor Paaſſchen.

Met de genoemde vernietigde en verbrokene ſchriftelyke verbinteniſſe, de Volmagt des Hertogs, om die ſumma te ontfangen en de quitancie van Jacob Loes Prieſter wegens den ontfang van 9254 ℔ 8 ſt. 6 penningen volgens ſchikkinge gemaakt met de Heeren van den Raad der Financien.

De laatſten July 1519.

Ordonnantie in 't Franſch van Karel Koning van Caſtilien om te betalen aan Bernard Sterke, Handeldryver der Fonkers wonende in de Stad Antwerpen de ſumma van 38000 Guldens wegens verſcheydene betalingen ende uitſchotten door hem gedaan voor de koop van de Heerlykheit van Vriesland, van Gelderland en andere byzondere zaaken.

Mechelen den 12 April 1518. voor Paaſſchen.

Met de quitancie van de ſumma van den 28 July 1519.

Keur of Conſtitutie Brief in 't Franſch van de ſumma van 113000 ℔ in capitaal en van 7062 ℔ 10 ſtuiv. gedaan door Karel Koning van Caſtilien ten behoeve van de Stad Antwerpen, dewelke eene gelyke ſumma hadde uitgeſchoten ter gelegentheit van de koop der Landen van Vriesland en voor andere byzonderheden.

Bruſſel den 13 Juny 1519.

Ordonnance en François de Charles Roy des Romains de la ſomme de dix milles Florins d'Or, faiſans 14000 *Florins de* 40 *Gros pieces, payable a George Duc de Saxe, ou a celuy ayant pouvoir de luy, pour le payement de l'Artellerie qu'il avoit laiſſée dans le Pays de Friſe, lors qu'il l'avoit cedé a ce Prince.*

Malines le 7 Mars 1519.

Avec l'acte de ceſſion faite de cette ſomme par George Duc de Saxe au profit de Jacques Foncker.

Dresden le Mecredi 23 *Nov.* 1519.

Et les quitances de Bernard Sterke Facteur des Fonckers 1519 *&* 1520.

Ordonnantie in 't Franſch door Karel Koning der Romeinen ter ſumma van 10000 Goudguldens uitmakende 14000 Guldens van 40 Groſſen ſtuks te betaalen aan Georg Hertog van Saxen, of aan desſelfs Volmagt tot voldoeninge van het Schutgevaarte, in Friesland gelaaten, wanneer hy dat zelve dien Vorſt hadde afgedaan.

Mechelen den 7 Maart 1519.

Met de acte van afſtand van die ſumma, gedaan door Georg Hertog van Saxen ten voordeele van Jacob Foncker.

Dresden de Woensdag den 23 Nov. 1519.

En de quitancien van Bernard Sterke Handeldryver der Fonckers, 1519 en 1520.